ValidSigned door R. van Dijk
op 14-11-2024

Programma-begroting

2025-2028

gemeente Noordwijk

Inhoudsopgave

Voorwoord **2**
1. Algemeen **3**
1.1 Begroting in één oogopslag 3
1.2 Stapsgewijs naar het begrotingssaldo 4
1.3 Uitvoeringsagenda 9
1.4 Beleidsdoelstellingen 10
1.5 Nieuw beleid 13
1.6 Kerngegevens 15
1.7 Kaders voor gezond financieel beleid 17
2. Beleidsbegroting **19**
2.1 Algemeen 19
2.2 Programma's 21
2.2.1 Programma 1: Bestuur en Dienstverlening 21
2.2.2 Programma 2: Veiligheid 27
2.2.3 Programma 3: Verkeer en Parkeren 30
2.2.4 Programma 4: Economie 34
2.2.5 Programma 5: Onderwijs 40
2.2.6 Programma 6: Sport en Cultuur 44
2.2.7 Programma 7: Sociaal Domein en Volksgezondheid 50
2.2.8 Programma 8: Duurzaamheid en Leefomgeving 56
2.2.9 Programma 9: Wonen en Ruimte 63
2.3 Paragrafen 69
2.3.1 Lokale heffingen 69
2.3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 86
2.3.3 Onderhoud kapitaalgoederen 93
2.3.4 Financiering 98
2.3.5 Bedrijfsvoering 105
2.3.6 Verbonden partijen 113
2.3.7 Grondbeleid 121
2.3.8 Openbaarheidsparagraaf Wet Open Overheid 124
3. Financiële begroting **126**
3.1 Inleiding 126
3.2 Uitgangspunten 126
3.3 Totaaloverzicht lasten en baten per programma 127
3.4 Structureel en reëel evenwicht 128
3.5 Geprognosticeerde balans 129
3.6 Ontwikkeling EMU-saldo 134
3.7 Stand en verloop van reserves en voorzieningen 137
3.8 Overzicht incidentele en structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves 155
3.9 Overzicht overhead 159
3.10 Investeringen 160
3.11 Overzicht taakvelden 164
3.12 Overzicht incidentele baten en lasten 167
3.13 Overzicht van salarissen en sociale lasten 170
3.14 Overzicht algemene dekkingsmiddelen 171
3.15 Begroting grondbedrijf 172
Bijlagen **176**
Bijlage 1 Voorgesteld autonoom beleid perspectiefnota 2025-2028 176
Bijlage 2 Voorgesteld nieuw beleid perspectiefnota 2025-2028 179
Bijlage 3 Voorgestelde maatregelen perspectiefnota 2025-2028 181
Bijlage 4 Plan van aanpak bezuiniging subsidies 188
Bijlage 5 Amendement 3.a.1 190
Bijlage 6 Amendement 3.a.5 196
Bijlage 7 Amendement 3.a.7 198
Lijst van afkortingen **200**

Voorwoord

Voor u ligt de Programmabegroting 2025-2028 van de gemeente Noordwijk. De programmabegroting geeft de beleidsmatige en budgettaire kaders voor het komende jaar en een vooruitblik naar de drie daaropvolgende jaren. Het beleid is uitgewerkt in programma's en paragrafen voor de komende vier jaar. De basis voor de budgettaire kaders wordt gevormd door de meerjarige productenraming.

In de Programmabegroting 2025-2028 laat voor meerdere jaren positieve saldi zien. Alleen het 'ravijnjaar' 2026 laat een negatief saldo zien. De basis voor deze programmabegroting zijn de Uitvoeringsagenda, de Programmabegroting 2024-2027 en de niet vastgestelde Perspectiefnota 2025-2028.

De financiële uitgangspunten van de Perspectiefnota 2025-2028 vormen de basis voor deze programmabegroting. Het autonoom beleid, de afgewogen keuzes binnen het nieuw beleid en de te nemen maatregelen vanuit de perspectiefnota zijn verwerkt binnen dit financieel meerjarenbeeld.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 komt het algemene deel van de begroting aan de orde. Er wordt begonnen met de 'Begroting in één oogopslag'. Hierin is direct het financiële plaatje voor 2025 inzichtelijk. Vervolgens wordt stapsgewijs uiteengezet hoe het uiteindelijke financiële meerjarenbeeld voor 2025-2028 in deze programmabegroting tot stand is gekomen. Hierin worden verschillende beleidsonderdelen uiteengezet.
Hoofdstuk 2 laat de programmateksten zien en geeft antwoord op de 7 w-vragen (onder andere: Wat willen we bereiken?, Wat gaan we daarvoor doen?, Wanneer is het gereed? en Wat mag het kosten?). Hiernaast komen verder de (verplichte) paragrafen aan de orde.
In hoofdstuk 3 wordt de financiële begroting behandeld. Vanaf de uitgangspunten van deze begroting tot aan de begroting van het grondbedrijf.
Tenslotte zijn vier bijlagen toegevoegd. Het voorgestelde autonoom beleid, nieuw beleid en de te nemen maatregelen voor de periode 2025-2028. Deze zijn in de afgelopen perspectiefnota opgenomen en vormen de basis voor deze programmabegroting. De laatste bijlage is het plan van aanpak bezuiniging subsidies. Ook dit plan van aanpak komt voort uit de te nemen maatregelen 2025-2028 uit de perspectiefnota.

Met dank aan de ambtelijke inzet, presenteren we deze begroting aan uw raad. Vanuit de ambitie om de blik vooruit te richten en focus te hebben op wat er echt toe doet. We maken ons hard om de gemeente Noordwijk echt een verademing te laten zijn. We kijken uit naar de behandeling op 5 november aanstaande.

Het college van burgemeester en wethouders
Noordwijk, 8 oktober 2024

1. Algemeen

1.1 Begroting in één oogopslag

1.2 Stapsgewijs naar het begrotingssaldo

Om uiteindelijk te komen tot een Programmabegroting 2025-2028, waarin alleen het ‘ravijnjaar’ 2026 nog een negatief saldo laat zien, is een uitgebreid traject voorafgegaan. Onderstaand wordt stapsgewijs aangegeven hoe het financieel meerjarenbeeld tot stand is gekomen.

Perspectiefnota 2025-2028

Op 10 september 2024 heeft de gemeenteraad niet ingestemd met de Perspectiefnota 2025-2028. De (financiële) uitgangspunten en ontwikkelingen uit deze perspectiefnota vormen echter wel de basis voor de programmabegroting die nu voorligt.

Bedragen zijn afgerond op € 1.000,-				
Totaal overzicht 2025-2028	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Startsituatie Begroting 2024-2027	**€ 2.556.000**	**€ 67.000**	**€ 1.419.000**	**€ 1.419.000**
Totaal Autonoom beleid	€ -5.294.000	€ -3.624.000	€ -3.858.000	€ -4.374.000
Totaal startbegroting - Autonoom	**€ -2.738.000**	**€ -3.557.000**	**€ -2.439.000**	**€ -2.955.000**
Totaal Maatregelen Prioriteit 1	€ 1.239.000	€ 1.157.000	€ 1.182.000	€ 1.182.000
Alg. dekkingsmiddelen Prioriteit 1	€ 585.000	€ 585.000	€ 585.000	€ 585.000
Totaal Saldo na Prioriteit 1	**€ -914.000**	**€ -1.815.000**	**€ -672.000**	**€ -1.188.000**
Totaal Maatregelen Prioriteit 2	€ 1.706.000	€ 597.000	€ 1.449.000	€ 1.551.000
Alg. dekkingsmiddelen Prioriteit 2	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal Saldo na Prioriteit 2	**€ 792.000**	**€ -1.218.000**	**€ 777.000**	**€ 363.000**
Totaal Nieuw beleid Prioriteit 1+2	€ -294.000	€ -290.000	€ -284.000	€ -279.000
Totaal begrotingssaldi 2025-2028	**€ 498.000**	**€ -1.508.000**	**€ 493.000**	**€ 84.000**

De startsituatie werd gevormd door de Programmabegroting 2024-2027. Hierin is reeds voor € 1.419.000,- aan bezuinigingen opgenomen en vanaf 2026 zijn de parkeergelden, forensen- en toeristenbelasting met 15% structureel verhoogd (€ 1.480.000,- structureel vanaf 2026).

In de Perspectiefnota 2025-2028 heeft het college het autonoom beleid opgevoerd en afgewogen keuzes gemaakt binnen het nieuw beleid (prioriteit 1 en 2 meegenomen) en de te nemen maatregelen (ook prioriteit 1 en 2 meegenomen). De complete overzichten van het autonoom en nieuw beleid en de te nemen maatregelen voor 2025-2028 zijn in de bijlagen van deze programmabegroting toegevoegd.

Programmabegroting 2025-2028

Hieronder wordt de financiële vertaalslag gemaakt naar het financieel meerjarenbeeld van de Programmabegroting 2025-2028.

Bedragen zijn afgerond op € 1.000,-				
Totaal overzicht 2025-2028	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Startsituatie Begroting 2025-2028	**€ 498.000**	**€ -1.508.000**	**€ 493.000**	**€ 84.000**
Onder andere mutatie bijgestelde loon- en prijsinflatie	€ 36.000	€ -239.000	€ -228.000	€ 465.000
Totaal Begroting 2025-2028 inclusief inflatie	**€ 534.000**	**€ -1.747.000**	**€ 265.000**	**€ 549.000**
Effect Septembercirculaire 2025-2028				
- Effect Septembercirculaire 2025	€ 792.000	€ 1.078.000	€ 1.453.000	€ 1.635.000
- Taakmutaties	€ -212.000	€ -203.000	€ -49.000	€ -44.000
- Advies aanpassing budget Jeugd	€ -400.000	€ -400.000	€ -400.000	€ -400.000
Totaal begrotingssaldi 2025-2028 incl. sept. circul.	**€ 714.000**	**€ -1.272.000**	**€ 1.269.000**	**€ 1.740.000**

De startsituatie werd gevormd door het reeds gerealiseerde financieel meerjarenbeeld 2025-2028. Vervolgens is de Septembercirculaire 2024 verschenen. De algemene uitkering vanuit het gemeentefonds heeft een meerjarig positief effect op de begrotingssaldi (+/+ € 792.000,- in 2025 oplopend tot +/+ € 1.635.000,- in 2028). We ontvangen binnen dit positieve effect van de algemene uitkering geld waar een taak tegenover staat (taakmutaties).

Te denken valt hierbij aan geld voor de uitvoering van de Wet betaalbare huur, geld voor openbare bibliotheken en geld voor het toezicht op de uitvoering van de maatschappelijke zorg (-/- € 212.000,- in 2025 aflopend tot -/- € 44.000,- in 2028). Dit geld wordt voor deze taken in de begroting opgenomen. Hiernaast wordt er structureel € 400.000,- toegevoegd aan het budget voor jeugdhulp ter compensatie van de hogere kosten in verband met hogere inflatie.

Verder zijn in de septembercirculaire inflatiecijfers naar beneden bijgesteld ten opzichte van de Meicirculaire 2024 (welke als basis gold voor de Perspectiefnota 2025-2028). Ook dit heeft een effect op de begrotingssaldi.

Per saldo laat de Septembercirculaire 2024 een netto positief effect zien van +/+ € 180.000,- in 2025, +/+ € 475.000 in 2026, +/+ € 1.004.000,- in 2027 en +/+ € 1.191.000,- in 2028. Hierdoor wordt ook het financieel meerjarenbeeld per jaar positief bijgesteld.

Ten tijde van het opstellen van het financieel meerjarenbeeld 2024-2027 heeft het college eerst gekeken naar nieuw beleid voor oud beleid (ombuigingen), daarna naar bezuinigingen binnen bestaande beleidsterreinen en tenslotte naar het verhogen van algemene dekkingsmiddelen (parkeer-, forensen- en toeristenbelasting met 15%). Daar de Septembercirculaire 2024 nu leidt tot positievere begrotingssaldi stelt het college voor deze financiële ruimte te benutten om de verhoging van de algemene dekkingsmiddelen (belastingen) die in de Perspectiefnota 2024-2027 zijn opgenomen zoveel mogelijk terug te draaien. Tevens wordt de incidentele verlichting van de lasten voor eigenaren van woningen weer deels teruggezet. Deze was bij de Perspectiefnota 2025-2028 voor € 1.125.000,- in 2025 bezuinigd en wordt nu weer voor € 714.000,- als lastenverlichting opgevoerd.

Dit resulteert in de volgende begrotingssaldi voor de periode 2025 tot en met 2028, waarbij alleen het ‘ravijnjaar’ 2026 een negatief saldo laat zien:

Bedragen zijn afgerond op € 1.000,-				
Totaal overzicht 2025-2028	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Begroting 2025-2028 inclusief septembercirculaire	**€ 714.000**	**€ -1.272.000**	**€ 1.269.000**	**€ 1.740.000**
- Terugdraaien verlaging 2025 lastenverlichting eigenaren woningen	€ -714.000	€ -	€ -	€ -
- Terugdraaien verhoging 15% toeristenbelasting vanaf 2026	€ -	€ -536.000	€ -536.000	€ -536.000
- Terugdraaien verhoging van 15% naar 4% parkeerbelasting en forensenbelasting vanaf 2026		€ -692.000	€ -692.000	€ -692.000
Totaal begrotingssaldi 2025-2028	**€ -**	**€ -2.500.000**	**€ 41.000**	**€ 512.000**

Bij de behandeling van de programmabegroting door de raad op 5 november 2024 is een aantal amendementen aangenomen. Dit heeft geen gevolgen voor de begrotingssaldi voor de periode 2025 tot en met 2028. De budgettair neutrale wijzigingen vanuit deze amendementen zijn in deze programmabegroting verwerkt. De aangenomen amendementen zijn in de bijlagen van deze programmabegroting toegevoegd.

Belangrijke ontwikkelingen

Septembercirculaire 2024

De inkomsten uit het gemeentefonds zijn berekend aan de hand van de Septembercirculaire 2024. In de begroting van 2024 werd al gemeld dat er een nieuwe rekenmethodiek voor berekenen van de groei van het gemeentefonds vanaf 2027 werd gebruikt. Deze methode is gebaseerd op de ontwikkeling van het Bruto Binnenlands Product (BBP). Inmiddels is besloten om deze systematiek al vanaf 2024 toe te passen. Hierdoor moet er sprake zijn van een meer stabiele ontwikkeling van de inkomsten uit het gemeentefonds. Het betekent echter ook dat de groei van het gemeentefonds lager uitpakt dan met de tot dusver gebruikte methode. Waar in voorgaande jaren de septembercirculaire nog wel eens een forse stijging van de algemene uitkering liet zien, is dat nu minder het geval.

Het nieuwe kabinet heeft het voornemen om de specifieke uitkeringen toe te voegen aan de algemene uitkering. Dit is onder meer bedoeld om de administratieve lastendruk voor gemeenten te verlagen. Dat zou wel gepaard gaan met een korting van 10%. Deze toevoeging heeft nog niet plaatsgevonden, echter met de korting heeft het kabinet al wel rekening gehouden in de eigen begroting. Het is nog niet bekend of en per wanneer dit gevolgen heeft voor de gemeentelijke financiën.

Het nieuwe kabinet heeft besloten de voorgenomen bezuiniging op jeugdhulp van € 500 miljoen te schrappen. Dit bedrag is nu structureel aan het gemeentefonds toegevoegd. Het effect voor Noordwijk is relatief beperkt gezien hiervoor bij de inkomsten uit het gemeentefonds reeds een stelpost van 50% was opgenomen. Door deze extra inkomsten is het mogelijk om in de begroting 2025 structureel € 400.000,- aan het budget voor jeugdhulp toe te voegen.

Het schrappen van deze bezuiniging en ook van de verdere oploop van de opschalingskorting hebben een positief effect op de inkomsten uit het gemeentefonds. Door de structurele korting die het kabinet nog steeds vanaf 2026 in de boeken heeft staan is de term ravijnjaar voor 2026 dan ook nog steeds actueel.

Opgave Asiel & Migratie

De opgave Asiel en Migratie richt zich op de opvang, huisvesting en ondersteuning van statushouders, Oekraïense ontheemden, arbeidsmigranten en asielzoekers.
We bieden ondersteuning waar dat nodig is, gericht op zelfredzaamheid en participatie. Bij de opvang en huisvesting wordt rekening gehouden met de schaarste in huisvesting en lokale voorwaarden. Daarnaast is aandacht voor inburgering, onderwijs, gezondheidszorg, en sociale voorzieningen. Voor de doelgroepen statushouders, Oekraïense vluchtelingen en asielzoekers gelden wettelijke taakstellingen.

Programmaplan/Beleid

In 2025 zal het strategisch beleidskader worden opgesteld over hoe de gemeente omgaat met de vraag om huisvesting en opvang van – de wettelijke taken rondom - asielzoekers, statushouders en (Oekraïense) ontheemden in samenhang met de behoeften en belangen van omwonenden en de doelgroepen ten aanzien van gezondheidszorg, onderwijs en welzijnsvoorzieningen.

Statushouders

De huisvesting van statushouders verloopt via de corporaties. Bij de taakstelling van 2025 zal de vermoedelijke achterstand van 2024 worden opgeteld.

Oekraïense ontheemden
Vanaf 1 januari 2025 wordt de taakstelling verhoogd van 197 naar 242 Oekraïense ontheemden. Op de Schippersvaartweg is hiervoor voldoende ruimte. Er zal blijvend aandacht zijn op het zoveel mogelijk activeren en de zelfredzaamheid van de Oekraïense ontheemden.

Asiel/Spreidingswet
De Spreidingswet, die sinds 1 februari 2024 van kracht is en de komende jaren nog van kracht blijft, houdt voor Noordwijk in dat er een taakstelling is voor de opvang van 275 asielzoekers, waaronder 23 plekken voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv'ers). Het college van Noordwijk heeft op 4 september 2024 een plan ingediend bij de provincie Zuid-Holland voor de ontwikkeling van de Achterweg. De komst van de Spreidingswet biedt de mogelijkheid om de uitvoering van de plannen naar voren te halen door in te zetten op een combinatie van woningbouw en duurzame asielopvang. Randvoorwaarde is dat er goedkeuring komt van de provincie voor de bouw van circa 500 permanente woningen aan de Achterweg. Rond 1 november 2024 zal het college de Bestuursopdracht Verkenning Achterweg evalueren. Hierbij worden actuele landelijke ontwikkelingen in overweging genomen.

Arbeidsmigranten
In het vierde kwartaal 2024 wordt er een startnotitie Beleidsplan arbeidsmigranten aangeboden aan de raad ter besluitvorming. In de startnotitie staan uitgangspunten en voorgestelde oplossingsrichtingen, die vanaf eerste kwartaal 2025 verder worden uitgewerkt in het Beleidsplan arbeidsmigranten. Het beschrijft hoe Noordwijk de komende jaren wil omgaan met de verschillende uitdagingen rondom arbeidsmigranten. Parallel hieraan wordt er een participatietraject opgestart met stakeholders (uitzendbureaus, werkgevers, huisvesters, maatschappelijke organisaties, omwonenden en arbeidsmigranten zelf) om tot een gedragen beleidsplan te komen.

Jeugdhulp
Het kabinet heeft besloten om de voorgenomen korting op de jeugdhulp van € 500 miljoen definitief te schrappen en deze middelen aan het gemeentefonds toe te voegen.
De kosten voor jeugdhulp laten met name vanaf 2023 een sterke stijging zien. In de perspectiefnota is het budget daarom al fors verhoogd met € 950.000,- structureel, en incidenteel voor 2025 met nog eens € 820.000,-. Naar aanleiding van de laatste inzichten in de ontwikkeling van de kosten van de jeugdhulp is in deze begroting nog € 400.000,- structureel aan dit budget toegevoegd.

In het samenwerkingsverband Holland Rijnland wordt samengewerkt op het gebied van specialistische jeugdhulp. Vanwege het belang van passende zorg, wachttijden en oplopende kosten, heeft het portefeuillehoudersoverleg Jeugd besloten tot oprichting van een Bestuurlijke taskforce fundamentele keuzes voor de gespecialiseerde jeugdhulp Holland Rijnland. De opdracht van de taskforce is om met een antwoord te komen op de vraag 'Kan het ook echt anders?'. Met andere woorden, welke fundamentele keuzes zijn noodzakelijk om meer sturing te kunnen geven aan het bereiken van de doelen en resultaten van de gemeenschappelijke opdracht in de gespecialiseerde jeugdzorg? Het kan hierbij bijvoorbeeld gaan om fundamentele heroverwegingen rond de manier van inrichten van het financiële stelsel, de regionale inkoop of het aantal zorgaanbieders. Het beantwoorden van de vraag welke interventies nodig zijn om ook deze sturing te verbeteren is tevens onderdeel van de opdracht. De taskforce is in februari gestart. Met ondersteuning van bureau Kokx De Voogd worden in de werkgroepen Inhoud & Beleid, Financiën en Governance & Bedrijfsvoering en een ambtelijke klankbordgroep, diverse vraagstukken uitgewerkt. Dit najaar zal de raad in een informatiebijeenkomst hierover worden bijgepraat. In het eerste kwartaal van 2025 zullen voorstellen ter besluitvorming worden voorgelegd.

De verwachting is dat de voorstellen van de taskforce in combinatie met de te nemen lokale maatregelen zoals bijvoorbeeld een anders werkende lokale toegang en goede algemene voorzieningen tot een passend en in totaal minder kostbaar zorgaanbod gaan leiden. Om dit tot uiting te laten komen zijn de budgetten voor 2027 en 2028 met respectievelijk € 75.000,- en € 150.000,- verlaagd. Daarbij is het omvormen van de specialistische jeugdhulp, het anders inrichten van de voorzieningen en de lokale toegang, een traject van een lange adem waarmee eerdere en hogere besparingen niet reëel zijn.

1.3 Uitvoeringsagenda

Uitvoeringsagenda
In de Uitvoeringsagenda 2024-2026 staan wat de plannen zijn van het college voor de komende 2 jaar zijn. De basis voor de agenda is de raadsagenda, de Perspectiefnota 2024-2027, de Programmabegroting 2024-2027 en het Collegewerkprogramma 2022-2026.

De uitvoeringsagenda is een dynamisch document en geeft focus voor de resterende raadsperiode tot en met maart 2026. In het document staan concrete en realistische afspraken die het college heeft gemaakt met de ambtelijke organisatie met als doel de ambities te realiseren die in de raadsagenda staan.

Focuspunten
De ambtelijke organisatie gaat toekomstgericht en met focus aan de slag om de gemaakte afspraken in de uitvoeringsagenda te realiseren. Actuele ontwikkelingen, crises en uitdagingen vragen hierbij om wendbaarheid van het college en de organisatie.

De Uitvoeringsagenda 2024-2026 bestaat uit 12 hoofdstukken. Hierin staan de focuspunten die de raad heeft afgesproken in de raadsagenda. Dit zijn plannen waarop de gemeente Noordwijk samen met de inwoners, de ondernemers en de maatschappelijke organisaties de gewenste resultaten wil bereiken. Er wordt antwoord gegeven op de vragen ‘Wat gaan we doen?’, ‘Waar staan we nu?’ en ‘Wat doen we al?’.

Voor de complete Uitvoeringsagenda van de gemeente Noordwijk zie:
[Uitvoeringsagenda | Gemeente Noordwijk]

1.4 Beleidsdoelstellingen

Beleidsdoelstellingen gemeente Noordwijk		
Programma 1 Bestuur en Dienstverlening		
Thema		**Wat willen we bereiken?**
1.1	Integriteit en transparantie	Integriteit en transparantie zijn kernwaarden in Noordwijk. Zij vormen de basis van onze bestuurscultuur.
1.2	Participatie en communicatie	Onze inwoners en de samenleving staan centraal. Wij weten wat er leeft door goed naar inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers te luisteren en door zichtbaar te zijn. We communiceren begrijpelijk en duidelijk. Op deze wijze overbruggen we de afstand tussen onze inwoners en het gemeentebestuur.
1.3	Dienstverlening	We zijn dienstverlenend en werken servicegericht. Op deze punten blijven we ons continu verbeteren. We zijn optimaal bereikbaar en gemeentelijke informatie is makkelijk vindbaar.
1.4	Regionale samenwerking en verbonden partijen	We hebben aandacht voor de eigen bestuurskracht om zelfstandig te blijven als gemeente. We sluiten een fusie uit. We bekijken goed welke taken we zelf uitvoeren en welke we uitbesteden. Als we voor dat laatste kiezen zijn we kritisch op de kwaliteit en de meerwaarde die het oplevert. Voorts zijn we in de samenwerkingsverbanden een sterke en betrokken partner; ook raadsleden geven profiel aan deze betrokkenheid. De 'Strategische- en Uitvoeringsagenda Duin- en Bollenstreek' is een belangrijke basis in de regionale samenwerking richting een bloeiende toekomst.
Programma 2 Veiligheid		
Thema		**Wat willen we bereiken?**
2.1	Veiligste gemeente	Noordwijk is een veilige gemeente om te wonen, te werken, te recreëren en te leven. We zijn hier gezamenlijk verantwoordelijk voor.
2.2	Aanpak ondermijnende criminaliteit	In onze gemeente worden criminaliteit en overlast niet geaccepteerd. We handhaven daarom daadkrachting. Dit doen we samen met de politie, onze inwoners en ondernemers.
Programma 3 Verkeer en Parkeren		
Thema		**Wat willen we bereiken?**
3.1	Regionale en lokale bereikbaarheid	Noordwijk is goed bereikbaar en beschikt over een veilige infrastructuur. Ons verkeersnetwerk is veilig. We zorgen voor een optimale verkeerscirculatie. We werken aan een betere bereikbaarheid met het openbaar vervoer, de fiets en voetgangers.
3.2	Parkeren	We beschikken over voldoende parkeervoorzieningen voor inwoners en bezoekers. In de drukke zomermaanden weren we 'zoekverkeer' uit de straten van Noordwijk aan Zee. Bezoekers kunnen parkeren op een park & ride locatie aan de rand van het dorp.
3.3	Verkeersveiligheid	De wegen in Noordwijk zijn zo ingericht dat onze inwoners ouderen, jonge kinderen en mensen met een beperking veilig over straat kunnen. Hierbij hebben we onverminderd aandacht voor verkeersveiligheid in de directe omgeving van met name zorgcentra en scholen. De trottoirs moeten weer het domein van de voetgangers worden en beter begaanbaar voor kinderwagens, rollators, rolstoelen en andere gebruikers.

Beleidsdoelstellingen gemeente Noordwijk		
Programma 4 Economie		
Thema		**Wat willen we bereiken?**
4.1	Een vitale en innovatieve economie	We willen een vitale en innovatieve economie, die zorgt voor werkgelegenheid. Noordwijk streeft naar het behoud van de agrarische gebieden voor duurzame innovatieve bollenteelt, zoals opgenomen in de Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport (ISG). Ook hebben we in regionaal verband de ambitie om de kennis- en innovatie as, die van Leiden via Katwijk naar Noordwijk loopt, te versterken.
4.2	Gunstig vestigings- en ondernemings-klimaat voor winkels, horeca en bedrijven	Noordwijk heeft aantrekkelijke winkel- en uitgaansgebieden met een gunstig vestigings- en ondernemingsklimaat voor ondernemers.
4.3	Jaarrond toerisme en recreatie	Noordwijk ligt in een uniek gebied met veel natuur, het strand, de zee, de kust en een open en toegankelijk landschap. We zijn zuinig op deze kwaliteiten als basis voor ons toerisme. Met onze kuuroordstatus krijgt dit een extra impuls.
4.4	Space	Noordwijk blijft zich profileren als dé ruimtevaartgemeente van Nederland met aantrekkingskracht op innovatie bedrijvigheid.
4.5	Strand en heilzame badplaats	Het strand is een uniek gebied. De unieke ligging aan zee maakt de Noordwijk internationaal erkend is als kuuroord, of beter: heilzame badplaats. Aan die kwaliteit geven we nadrukkelijk inhoud.
Programma 5 Onderwijs		
Thema		**Wat willen we bereiken?**
5.1	Onderwijs	Behalve thuis is ook school een plek waar je normen en waarden leert die je meeneemt in je verdere leven. Daarom is het heel belangrijk dat kinderen kwalitatief goed onderwijs krijgen. Dat ze leren hoe je normaal met elkaar omgaat. Dat pesten onacceptabel is en ze de ruimte krijgen om zich te ontplooien en ontwikkelen, hoe zij, als persoon, dat willen. We groeien naar inclusief onderwijs.
5.2	Onderwijshuis-vesting	We zorgen voor voldoende en kwalitatief hoogwaardige onderwijshuisvesting.
Programma 6 Sport en Cultuur		
Thema		**Wat willen we bereiken?**
6.1	Verenigingen en vrijwilligers	Veel mensen vinden in ons gevarieerde verenigingsleven een prettige en waardevolle vrijetijdsbesteding. Daarom verdienen verenigingen op het gebied van sport, kunst en cultuur onze ondersteuning en investeren we hier ook in.
6.2	Sport en recreatie	Het belang van bewegen en sport is onomstreden. Daarom bevorderen we een grote variatie aan sportmogelijkheden in Noordwijk. Dat betekent dus ook dat het aanbod niet alleen is gericht op jongeren, maar dat het ook toegankelijk moet zijn voor ouderen, mensen met een beperking en mensen met weinig financiële middelen. Gezondheid is immers belangrijk voor iedereen en past bij de status die we als kuuroord hebben.
6.3	Kunst en cultuur	Daarnaast is het voor een leefbaar en gezellig Noordwijk van groot belang dat er ruim baan wordt gegeven aan kunst en cultuur. Cultuur brengt immers mensen samen en kan ook maatschappelijke problemen helpen verminderen die specifiek zijn voor de jeugd, ouderen en inwoners met enige afstand tot de samenleving. We zorgen ervoor dat kunst- en cultuurprojecten een zo breed mogelijk publiek bereiken.
6.4	Evenement-vriendelijke gemeente	We zijn een evenementvriendelijke gemeente.
6.4	Multifunctionele accommodaties	We benutten onze multifunctionele sportaccommodaties optimaal.

Beleidsdoelstellingen gemeente Noordwijk		
Programma 7 Sociaal Domein en Volksgezondheid		
Thema		**Wat willen we bereiken?**
7.1	Gezond leven	We bevorderen een gezonde leefstijl en voorkomen zorg door preventie. Als gemeente met een kuuroordstatus stellen we sporten, bewegen en gezondheid centraal.
7.2	Opgroeien en zelfontplooiing	Onze kinderen groeien gezond, veilig en kansrijk op. Onze focus is primair gericht op preventie. We maken jongeren meer weerbaar en verbeteren zo de mentale gezondheid. Hiermee beïnvloeden we de instroom op de jeugdhulp.
7.3	Meedoen	Onze inwoners doen mee (naar vermogen). We stimuleren zelfredzaamheid en het nemen van verantwoordelijkheid voor het eigen leven. We zorgen voor voorzieningen ten behoeve van inwoners die (tijdelijk) niet kunnen meedoen. We bestrijden eenzaamheid en vergroten de lokale mobiliteit van kwetsbare inwoners. We verbeteren de aansluiting van zorg en informele zorg door mantelzorgers beter te ondersteunen, ons integrale toegangsteam te versterken, meer welzijnsoplossingen in te zetten en de aansluiting te zoeken met de uitvoering van het Integraal Zorg Akkoord. We bevorderen bestaanszekerheid door onze aanpak van schulden, armoede en kansengelijkheid voort te zetten.
7.4	Zorg en ondersteuning	De toegang tot advies, ondersteuning en (jeugd)zorg is laagdrempelig, We zorgen voor passende hulp en ondersteuning waarbij we sturen op drempelverlaging, kwaliteitsverhoging en kostenbeheersing van jeugdhulp. Zorg voor onze inwoners is van goede kwaliteit en moet in voldoende mate beschikbaar zijn. De wachtlijsten voor (jeugd)zorg zijn zo kort mogelijk.
7.5	Gezonde en veilige leefomgeving	In Noordwijk is het goed wonen. Inwoners voelen zich veilig en prettig. Onze buitenruimte en voorzieningen nodigen uit tot ontmoeting en bewegen en zijn toegankelijk voor iedereen. De gezonde en groene leefomgeving versterken de kwaliteit van leven.
Programma 8 Duurzaamheid en Leefomgeving		
Thema		**Wat willen we bereiken?**
8.1	Duurzaamheid	We behouden onze prachtige dorpen en ons open landschap voor toekomstige generaties en bezoekers. We stellen een lange termijnvisie voor verduurzaming op. We geven uitvoering aan doordachte, effectieve en efficiënte maatregelen ter bevordering van energiebesparing en klimaatadaptatie. Ons uitgangspunt is dat verduurzaming betaalbaar blijft voor iedereen.
8.2	Energietransitie	We koesteren onze prachtige bollenvelden, de kuststrook, de zee en onze natuurgebieden. We prefereren zonne-energie boven windenergie en gaan plaatsing van windturbines in ons buitengebied daarom tegen. We plaatsen zonnepanelen bij voorkeur op grote daken.
8.3	Natuur en groen	Natuur en landschap vormen de basis voor fijn wonen, recreëren en een gezonde economie. De duinen en landgoederen worden waar mogelijk verbonden door (ecologische) verbindingen die doorlopen tot in de dorpen.
8.4	Woon- en leefomgeving	Onze leefomgeving is schoon, gezond, groen en toegankelijk. We beheren de openbare ruimte op uniforme wijze. In de dorpscentra zetten we onze buitendienst zichtbaar in.
8.5	Afval en grondstoffen	De gemeente is verantwoordelijk voor de openbare ruimte en die moet dus ook goed worden bijgehouden. Dat betekent dus ook een nette en ordelijke afvalinzameling.
Programma 9 Ruimte en Wonen		
Thema		**Wat willen we bereiken?**
9.1	Bouwen voor de lokale bevolkingsgroei	Wij bouwen volgens de natuurlijke groei van Noordwijk. Daarbij geldt dat grootschalige regionale woningbouw enkel plaats vindt langs de as Alphen-Leiden-Katwijk.
9.2	Bouwen op basis van de lokale behoefte	We bouwen, afgestemd op de behoefte, woningen in alle prijsklassen (huur en koop) in een veilige en prettige omgeving. Daarbij hoort ook voldoende ruimte om te parkeren en te recreëren.
9.3	Kleinschaligheid en open karakter van de leefomgeving	We versterken de identiteit en openheid van onze leefomgeving door in te zetten op een vitale en duurzame bollenteelt. Daarmee zorgen we tevens dat de dorpen niet aan elkaar gebouwd worden. Het open landschap tussen de dorpen in de Bollenstreek weerspiegelt onze identiteit.

1.5 Nieuw beleid

Bij het opstellen van de eerdere programmabegrotingen in deze collegeperiode is er nieuw beleid geïnventariseerd en opgenomen. Dit nieuwe beleid is uiteraard ook verwerkt binnen de Programmabegroting 2025-2028. Tevens is bij het opstellen van de Perspectiefnota 2025-2028 geïnventariseerd wat er aan nieuw beleid voor 2025 en verder opgenomen zou kunnen worden (blauw gearceerd). Dit nieuwe beleid kreeg prioriteit 1 of 2 mee (zie ook in de bijlage 2 Voorgesteld nieuw beleid 2025-2028 bij deze programmabegroting). De perspectiefnota is niet aangenomen, echter gelden de (financiële) uitgangspunten wel als basis voor deze programmabegroting. Het complete beeld van het nieuwe beleid staat in onderstaand overzicht weergegeven.

Bedrag x €							
Totaal nieuw beleid per programma	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	
Programma 1 Bestuur en Dienstverlening							
2023	Opstellen visie gemeentelijk en maatschappelijk vastgoed	€ 50.000					INC
2023	KCC backoffice/beleidsmedewerker	€ 77.000	€ 77.000				INC
2023	Bestuursondersteuner wethouders	€ 100.000	€ 100.000				INC
2023	Inhuur voor invoering moderne werkplek	€ 100.000					INC
2023	Extra budget voor inhuur in verband met krapte arbeidsmarkt	€ 250.000					INC
2024	Financieel adviseur		€ 104.000	€ 104.000	€ 104.000	€ 104.000	INC
2024	Bestuursondersteuner wethouders			€ 100.000	€ 50.000		INC
2024	Actieplan Dienstverlening		€ 184.000	€ 169.000			INC
2024	Onderzoek/Data-analist		€ 92.000	€ 92.000	€ 92.000	€ 92.000	€ 92.000 STR
2025	Prio 2 inhuur in verband met krapte op de arbeidsmarkt			€ 250.000			INC
2025	Prio 2 inhuur in verband met pensionering/talenten			€ 250.000	€ 250.000		INC
2025	Prio 2 inhuur in verband met geboorte/ouderschapsverlof			€ 375.000			INC
Programma 2 Veiligheid							
2023	Onderzoek (flexibel) cameratoezicht	€ 10.000					INC
2023	Beleidsmedewerkers aanpak ondermijning	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000 STR
2023	Vergunningverlener	€ 39.000	€ 39.000	€ 39.000	€ 39.000	€ 39.000	€ 39.000 STR
2023	Senior BOA	€ 77.000	€ 77.000	€ 77.000	€ 77.000	€ 77.000	€ 77.000 STR
2023	BOA's	€ 122.000	€ 122.000	€ 122.000			INC
2025	Bibob-beleid coordinator en uitvoering beleid			€ 211.000	€ 207.000	€ 201.000	€ 196.000 STR
Programma 3 Verkeer en Parkeren							
2023	Mobiliteitsplan	€ 25.000					INC
2023	Onderzoek ontsluiting Verlengde Beeklaan	€ 25.000					INC
2023	Modelstudie ontsluiting wijk Boechorst	€ 15.000					INC
2023	Mogelijkheid nachtbus van Leiden naar Noordwijk		€ 60.000				INC
2023	Continueren campingpendel	€ 15.000					INC
2023	Tarief strandpendel	€ -50.000	€ -50.000	€ -50.000	€ -50.000	€ -50.000	€ -50.000 STR
2023	Passende parkeernormen arbeidsmigranten	€ 25.000					INC
2023	Gratis parkeren Kloosterplein na 18:00 uur	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000 STR
2023	Gedifferentieerde tariefstelling dagparkeerkaarten	€ -560.000	€ -560.000	€ -560.000	€ -560.000	€ -560.000	€ -560.000 STR
2023	Verkeersonderzoek Noordwijk-Binnen	€ 25.000					INC
2023	Parkeerregiseur	€ 88.000	€ 88.000	€ 88.000	€ 88.000	€ 88.000	€ 88.000 STR
2023	Onderzoek verkeersonveilige plekken	€ 25.000					INC
2023	Onderzoek verkeersveiligheid kruising Duinweg			€ 25.000			INC
2023	Uitvoeren uitvoeringsagenda Duin- en Bollenstreek	€ 25.000					INC
2024	Gemeentebrede parkeerdrukmeting		€ 43.000				INC
2025	Budget projectleider mobiliteitsmaatregelen (MNDBS/H)			€ 25.000	€ 25.000		INC
2025	Traceonderzoek doorfietsroute Katwijk-de Zilk			€ 25.000			INC
2025	Mobiliteitsplan en parkeerbeleid			€ 100.000	€ 50.000		INC
Programma 4 Economie							
2023	Opstellen visie Noordelijke toeristische ontsluiting	€ 25.000	€ 25.000				INC
2023	Opstellen nieuw evenementenbeleid	€ 25.000					INC
2024	Subsidie Space Campus		€ 1.280.000				INC
2024	Economische samenwerking Duin- en Bollenstreek		€ 135.000	€ 138.000			INC
2024	Uitvoeringsagenda Oranje Opgaven DBS		€ 60.000				INC
2025	Bijdrage Stichting Bloemencorso Bollenstreek (SBB)			€ 38.000	€ 38.000	€ 38.000	€ 38.000 STR
Programma 5 Onderwijs							
2023	Doorontwikkelen beleid voorschoolse voorzieningen	€ 7.500					INC
2024	Voorlezen in de bibliotheek		€ 17.000	€ 17.000			INC
Programma 6 Sport en Cultuur							
2024	Continuering Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG)		€ 40.000	€ 40.000			INC
Programma 7 Sociaal Domein en Volksgezondheid							
2023	Evalueren sociale kaart	€ 15.000	€ 15.000				INC
2023	Mindfulness trainingen jeugd	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000 STR
2023	Tegengaan eenzaamheid	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000 STR
2023	Continueren zorgpauze en Waarderingsregel mantelzorgers	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000 STR
2023	Beleidsadviseur Voor Ieder1	€ 41.000	€ 41.000				INC
2023	Beleidsadviseur Wet Inburgering	€ 19.000	€ 19.000				INC
2023	Beleidsadviseur WGS	€ 19.000	€ 19.000				INC
2023	Projectleider maatschappelijke vraagstukken	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000			INC
2024	Opgave specifieke doelgroepen		€ 160.000	€ 160.000			INC
2024	Versterken toegang zorg Voor Ieder1		€ 196.000	€ 196.000	€ 196.000	€ 196.000	€ 196.000 STR
2025	Voortzetting Gelijke Kansen Agenda			€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000 STR
2025	Subsidie wereldkampioenschap zeilen			€ 50.000			INC
2025	Project mentale gezondheid jongeren			€ 60.000			INC

Bedrag x €

Totaal nieuw beleid per programma		2023	2024	2025	2026	2027	2028	
Programma 8 Duurzaamheid en Leefomgeving								
2023	MKB-transitieloket		€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	STR
2023	Beleidsplan klimaatadaptieve leefomgeving	€ 25.000						INC
2023	Pilot advies verduurzamingsverplichtingen	€ 40.000						INC
2023	Handhaving verplichte energiebesparende maatregelen		€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	STR
2023	Opstellen visie energietransitie	€ 25.000						INC
2023	Afnamebod potentiële warmte-aanbieders	€ 25.000						INC
2023	Wijkuitvoeringsplannen transitievisie	€ 100.000						INC
2023	In kaart brengen capaciteit elektriciteitsnetwerk	€ 50.000	€ 50.000					INC
2023	Opstellen uitvoeringsplan vergroening leefomgeving	€ 50.000						INC
2023	Aanplanten 800 bomen		€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000			INV
2023	Aanplanten 800 bomen beheerkosten	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	STR
2023	Continueren inzet vrijwillige energiecoaches	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	STR
2023	Regelanalist dienstverlening Omgevingswet	€ 88.000	€ 88.000					INC
2023	Groenbeheerplan	€ 150.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000	STR
2024	Beheerder kinderboerderij		€ 43.000	€ 43.000	€ 43.000	€ 43.000	€ 43.000	STR
2025	Meeuwenoverlast bestrijding			€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	STR
2025	Dierenwelzijn			€ 25.000				INC
Programma 9 Wonen en Ruimte								
2023	Actualiseren woningbouwprogramma	€ 40.000						INC
2023	Continueren inzet projectleider internationale werkers	€ 25.000						INC
2023	Beleidsadviseur Volkshuisvesting	€ 93.000	€ 93.000	€ 93.000	€ 93.000	€ 93.000	€ 93.000	STR
2024	Invoering Omgevingswet		€ 435.000	€ 276.000	€ 175.000	€ 98.000		INC
Programma 10 Algemene Dekkingsmiddelen								
2023	Afschaffing hondenbelasting	€ 300.000	€ 302.000	€ 309.000	€ 316.000	€ 316.000	€ 316.000	STR
2023	Lastenverlichting voor de burgers	€ 1.125.000	€ 1.125.000	€ 714.000	€ -	€ -	€ -	INC
	Totale kosten nieuw beleid	**€ 3.235.500**	**€ 5.594.000**	**€ 4.721.000**	**€ 2.253.000**	**€ 1.595.000**	**€ 1.388.000**	

Bedrag x €

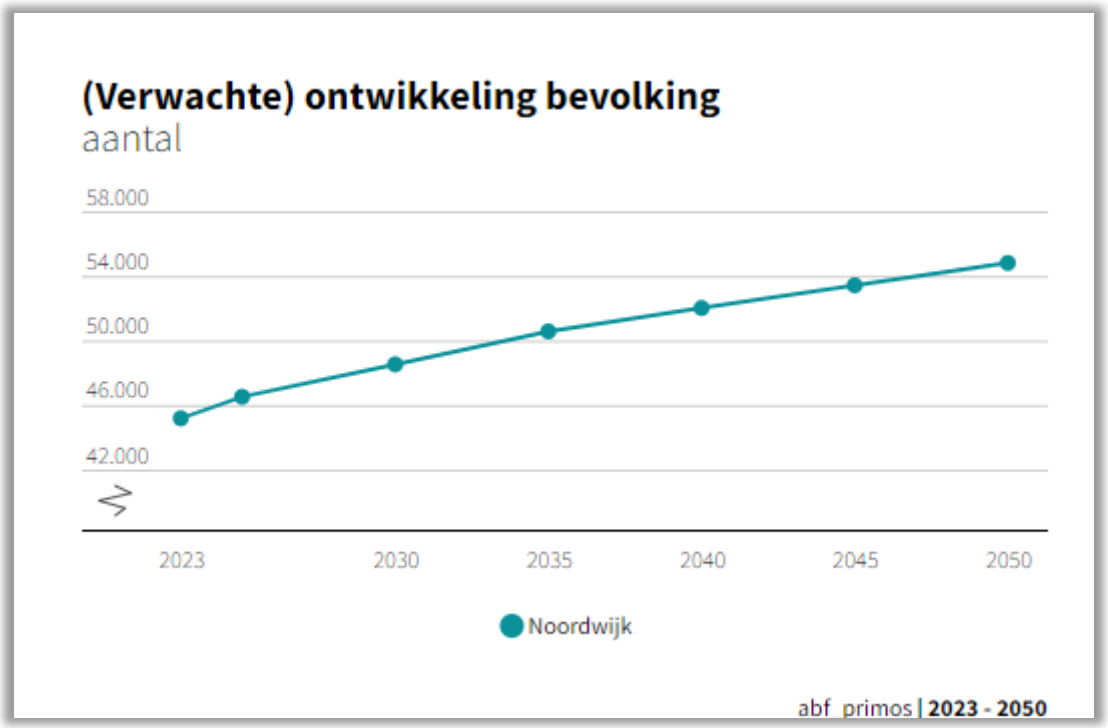
Meerjarig nieuw beleid	2023	2024	2025	2026	2027	2028	
Totaal dekking incidenteel uit stelpost nieuw beleid	€ 250.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	INC
Totaal dekking incidenteel uit reserves	€ 1.358.500	€ 3.174.000	€ 2.186.000	€ 579.000	€ 202.000	€ -	INC
Totaal dekking incidenteel uit begrotingsresultaat	€ 1.125.000	€ 1.125.000	€ 939.000	€ 75.000	€ -	€ -	INC
Totaal dekking structureel uit begrotingsresultaat	€ 502.000	€ 1.095.000	€ 1.396.000	€ 1.399.000	€ 1.393.000	€ 1.388.000	STR
Totaal dekking investeringen uit kapitaallastenniveau	€ -	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ -	€ -	INV
Dekking meerjarig nieuw beleid	**€ 3.235.500**	**€ 5.594.000**	**€ 4.721.000**	**€ 2.253.000**	**€ 1.595.000**	**€ 1.388.000**	

Het nieuw beleid wordt als volgt financieel gedekt:

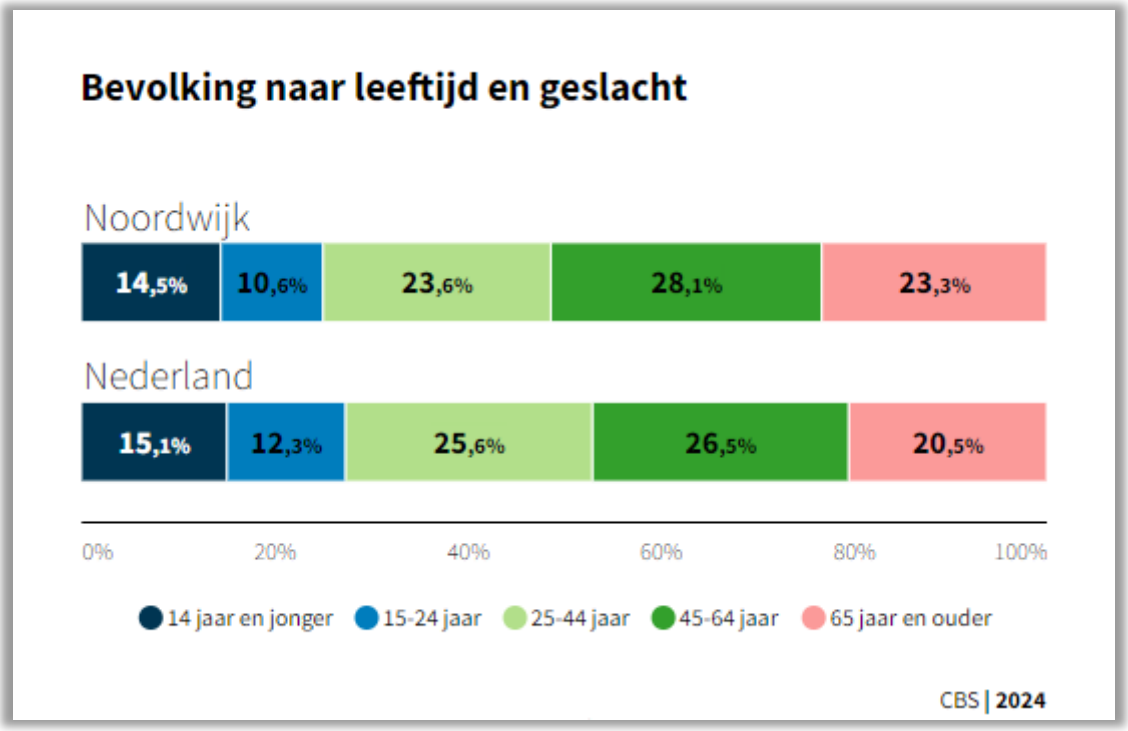
- Investeringen (INV): binnen het kapitaallastenniveau.
- Structurele uitgaven (STR): uit het begrotingsresultaat.
- Incidentele uitgaven (INC): uit het begrotingsresultaat of uit de reserves.

1.6 Kerngegevens

Sociale structuur

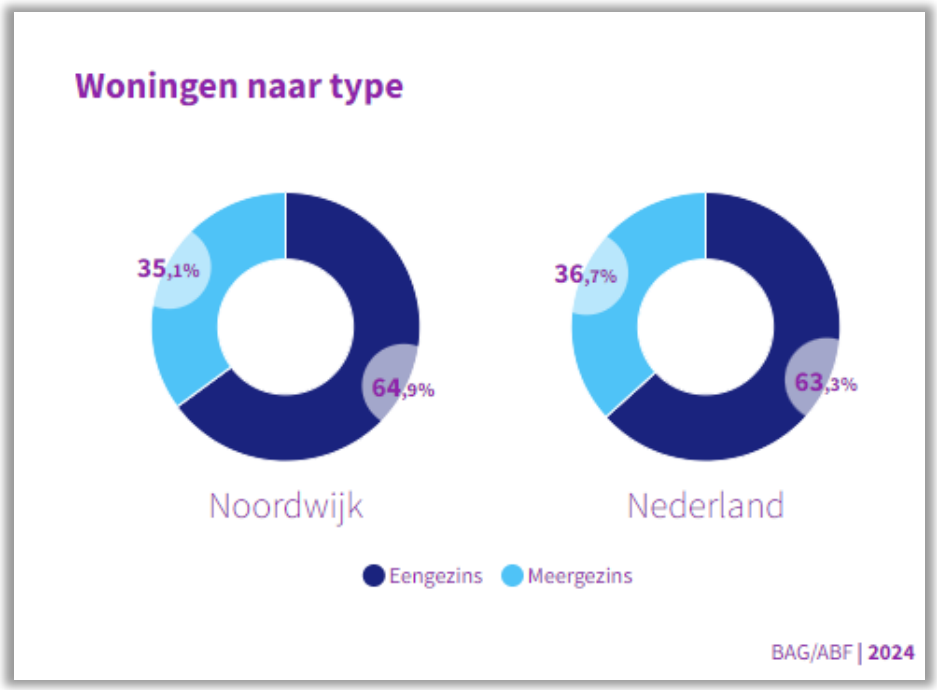
Bron: https://noordwijk.incijfers.nl/dashboard/bevolking-3

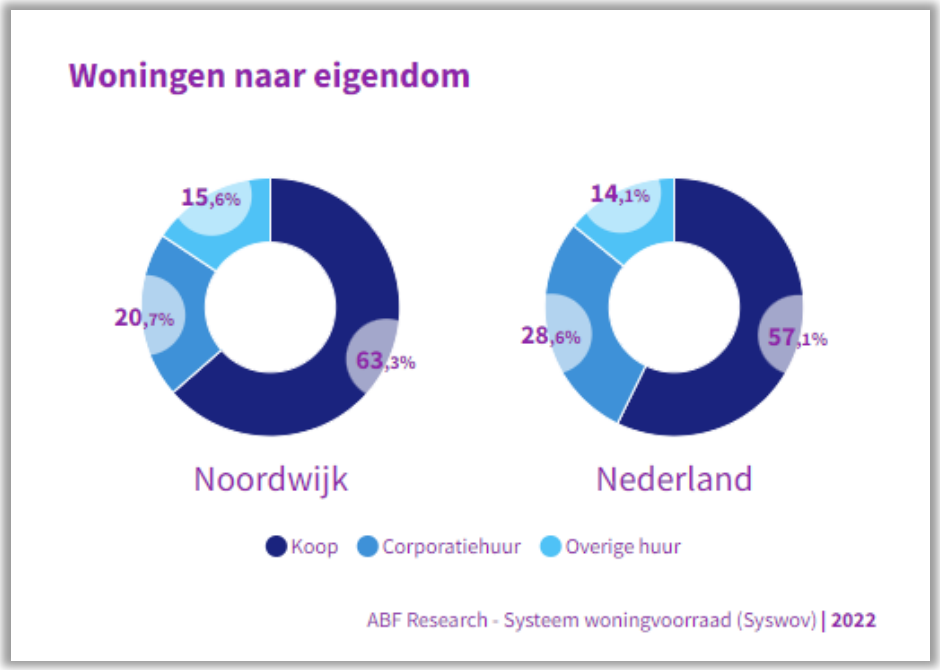

Bron: https://noordwijk.incijfers.nl/dashboard/bevolking-3

Fysieke structuur

Bron: Waarstaatjegemeente.nl september 2024

1.7 Kaders voor gezond financieel beleid

De onderstaande kaders zijn gehanteerd bij het maken van nieuwe afwegingen. De kaders zijn niet uitputtend en fungeren als meetlat waarlangs nieuwe ruimtevragers zijn afgewogen. In de uitvoeringspraktijk wordt daarbij het ‘pas toe of leg uit-principe’ gehanteerd. Dat houdt in dat de gekozen toepassing kan verschillen per onderwerp en dat in bijzondere omstandigheden er redenen kunnen zijn om van de gekozen toepassing af te wijken.

Kaders voor gezond financieel beleid

1. eerst de opgave, dan het plan, dan het geld;
2. nieuw beleid voor oud beleid (ombuigingen);
3. we doen het voor het geld dat we ervoor krijgen;
4. kostendekkendheid;
5. proactief gebruik maken van subsidies;
6. integraliteit;
7. 'herstelbetalingen uit Den Haag' komen in plaats van eigen middelen en niet er bovenop;
8. ontschotten van budgetten;
9. samen in partnerschap;
10. zuiver resultaat bestemmen;
11. zo min mogelijk reserves;
12. profijtbeginsel;
13. gezond weerstandvermogen.

1. Eerst de opgave, dan het plan, dan het geld

Nu beginnen we vaak eerst met de financiële claim en daarna met de visie, het plan en de uitwerking. Dat betekent dat middelen lang onbenut blijven (onderuitputting). Nog belangrijker is dat het geen recht doet aan de afweging door de raad. Transparantere beleidsdiscussies met de raad in een eerder stadium, betekent ook een transparanter begrotingsproces. Concreet betekent dit dat er meer pro memorie posten als ruimtevrager in de programmabegroting staan om later in te vullen. Niet alles kan en moet immers tegelijk. Dit kan echter ook leiden tot besluiten zonder financiële dekking waarmee financiële risico’s ontstaan.

2. Nieuw beleid voor oud beleid (ombuigingen)

Met het richtsnoer ‘nieuw voor oud’ wordt bedoeld dat een lopend project of bestaande activiteiten worden beëindigd, als er financiële dekking moet worden gevonden voor een nieuw initiatief. Vanuit de raad is het idee geopperd om een zero-based programmabegroting te maken. Dit is een methode om de programmabegroting door te lichten op wat wettelijk verplicht is, wat de vrije afwegingsruimte is, et cetera. Dat kan helpen om de juiste keuzes te maken.
In essentie gaat het om de vraag in welke mate bestaand beleid bijdraagt aan de bestuurlijke doelen. Waar dat niet zo is, ontstaat er ruimte voor heroverweging binnen de totale programmabegroting.

3. We doen het voor het geld dat we ervoor krijgen

Medebewindstaken doen we in principe voor (maximaal) het geld dat we ervoor krijgen. Waar de kosten de beschikbare middelen overschrijden moet worden gezocht naar mogelijkheden om de kosten te beheersen of de inkomsten te vergroten. Dit kan ook in collectief verband, zoals bij de recente arbitrage Jeugdhulp.

4. Kostendekkendheid

Belastingheffingen, leges en tarieven zijn kostendekkend.

5. Proactief gebruik maken van subsidies
Bij grote stedelijke projecten worden doelgerichte acties en lobby ingezet voor succesvolle subsidieverwerving.
Bij het verstrekken van subsidies telt niet de inspanning maar het resultaat. Bij elk van de gemeentelijke doelen wordt bepaald of en zo ja, hoe gesubsidieerde activiteiten een bijdrage kunnen leveren aan het realiseren ervan.

6. Integraliteit
Opbrengsten en kosten worden zoveel mogelijk in samenhang gepresenteerd. Bij investeringen worden de capaciteit, de duurzaamheid en de Informatie- en Communicatietechnologie (ICT) aspecten ook meegenomen.

7. 'Herstelbetalingen uit Den Haag' komen in plaats van eigen middelen en niet er bovenop
Als er geld komt uit de Den Haag voor een ambitie die al in de programmabegroting is verwerkt en er is niet afgesproken 'dat we het doen voor het geld dat we ervoor krijgen', dan komt dit geld ten gunste van het begrotingsresultaat. En kan dus worden ingezet voor andere zaken.

8. Ontschotten van budgetten
Budgetten worden zoveel mogelijk ontschot, om een integrale afweging en het schuiven met budgetten mogelijk te maken met betrekking tot zowel het sociale als het fysieke domein. Tegenvallers worden zoveel mogelijk binnen het domein, het programma of een beleidsveld opgevangen.

9. Samen in partnerschap
Netwerk-besturen betekent ook netwerk-financieren. Wanneer een maatschappelijke opgave samen met andere partners wordt opgepakt, komt de rekening niet alleen bij de gemeente terecht.

10. Zuiver resultaat bestemmen
Budget dat aan het einde van het jaar overblijft gaat naar de algemene reserve.

11. Zo min mogelijke reserves
Algemeen uitgangspunt is om zo min mogelijk reserves te hebben. Bij het instellen van een reserve is het belangrijk om een concreet doel vast te stellen waarvoor de reserve wordt ingesteld, inclusief de geplande looptijd.

12. Profijtbeginsel
Kosten van publieke voorzieningen worden zoveel mogelijk in rekening gebracht bij degenen die daarvan profiteren.

13. Gezond weerstandsvermogen
Het benodigd weerstandsvermogen in relatie tot de risico’s blijft in gezonde verhouding en ligt tussen de 1,4 en 2,0.

2. Beleidsbegroting

2.1 Algemeen

De uitvoering van de gemeentelijke taken en werkzaamheden spreidt zich uit over vele gebieden. In verband met de beheersbaarheid van de taken en werkzaamheden zijn deze verdeeld in programma's.

Om de leesbaarheid en vergelijkbaarheid van de programma's zo groot mogelijk te maken hebben de programma's dezelfde structuur. Naar aanleiding van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en overleg met de auditcommissie zijn de programma's onderverdeeld in de volgende zeven w-vragen:

- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we daarvoor doen?
- Wanneer is het gereed?
- Wat mag het kosten?
- Welke beleidsindicatoren zijn hierbij relevant?
- Wat zijn de verbonden partijen/met wie werken we samen?
- Wat zijn de risico's?

Door op basis van deze zeven w-vragen de programmabegroting vast te stellen worden door de gemeenteraad de kaders waarbinnen het college de programmabegroting moet uitvoeren vastgelegd.

Wat willen we bereiken?

Deze vraag wordt beantwoord door aan te geven wat de gemeente binnen een beleidsveld uiteindelijk binnen de periode 2025-2028 wil bereiken (doelen). Hierin zijn de ambities uit onder andere het collegewerkprogramma verwerkt.

Wat gaan we daarvoor doen?

Hier wordt concreet aangegeven wat de gemeente in 2025-2028 gaat doen (prestaties) om eerder beschreven doelen te bereiken. Dat kunnen zaken zijn die de gemeente zelf doet of die andere organisaties doen (in opdracht van de gemeente).

Wanneer is het gereed?

Vanaf de Begroting 2021-2024 is aan de w-vragen de w-vraag 'Wanneer is het gereed?' toegevoegd. Zo kan worden aangeven wanneer een betreffend voornemen uitgevoerd wordt.

Wat mag het kosten?

Om de vierde w-vraag (Wat mag het kosten?) te beantwoorden staat in elk programma de volgende informatie: lasten, baten en saldo per programma. Per programma staan de baten, lasten en het saldo vermeld.

Welke beleidsindicatoren zijn hierbij relevant?

Vanuit het BBV zijn gemeenten verplicht om in de programma's een basis set van beleidsindicatoren op te nemen. Op basis van deze beleidsindicatoren wordt de gemeente Noordwijk vergeleken met andere Nederlandse gemeenten. Dit gebeurt op basis van de meest recente gegevens die ter beschikking worden gesteld op waarstaatjegemeente.nl.

Wie zijn de verbonden partijen/met wie werken we samen?

Per programma wordt aangegeven welke verbonden partijen bijdragen aan het programma. De uitgebreide informatie over de verbonden partijen staat opgenomen in de paragraaf Verbonden partijen.

Wat zijn de risico's?
Per programma wordt aangegeven welke mogelijke risico's samenhangen met de uitvoering van het desbetreffende programma. Uitgebreide informatie over de risico's staat opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Programma's
De volgende programma's zijn opgenomen in de begroting:
1. Bestuur en Dienstverlening
2. Veiligheid
3. Verkeer en Parkeren
4. Economie
5. Onderwijs
6. Sport en Cultuur
7. Sociaal Domein en Volksgezondheid
8. Duurzaamheid en Leefomgeving
9. Wonen en Ruimte

Paragrafen
Naast de programma's zijn de volgende (verplichte) paragrafen opgenomen in de begroting:
1. Lokale heffingen
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
3. Onderhoud kapitaalgoederen
4. Financiering
5. Bedrijfsvoering
6. Verbonden partijen
7. Grondbeleid
8. Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid (Woo)

2.2 Programma's

2.2.1 Programma 1: Bestuur en Dienstverlening

Integriteit en transparantie zijn kernwaarden binnen Noordwijk. Zij vormen de basis van de bestuurscultuur.
Onze inwoners en de samenleving staan centraal. Wij weten wat er leeft door goed naar inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers te luisteren en door zichtbaar te zijn. We communiceren begrijpelijk en duidelijk. Op deze wijze overbruggen we de afstand tussen onze inwoners en het gemeentebestuur.
We zijn dienstverlenend en werken servicegericht. Op deze punten blijven we ons continu verbeteren. We zijn optimaal bereikbaar en gemeentelijke informatie is makkelijk vindbaar.
We hebben aandacht voor de eigen bestuurskracht om zelfstandig te blijven als gemeente. We sluiten een fusie uit. We bekijken goed welke taken we zelf uitvoeren en welke we uitbesteden. Als we voor dat laatste kiezen zijn we kritisch op de kwaliteit en de meerwaarde die het oplevert. Voorts zijn we in de samenwerkingsverbanden een sterke en betrokken partner; ook raadsleden geven profiel aan deze betrokkenheid. De 'Strategische- en Uitvoeringsagenda Duin- en Bollenstreek' is een belangrijke basis in de regionale samenwerking richting een bloeiende toekomst.

1.1 Integriteit en transparantie		
Integriteit en transparantie zijn kernwaarden in Noordwijk. Zij vormen de basis van onze bestuurscultuur.		
Portefeuillehouder:	*Burgemeester Verkleij*	
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we ervoor doen?**	**Wanneer?**
We werken transparant.	We geven vorm aan de wettelijke verplichting vanuit de nieuwe Europese richtlijn Network and Information Systems Directive (NIS2), die nader uitgewerkt gaat wordt in de Nederlandse Wet beveiliging netwerk- en informatiesystemen (WBNI). Bestuurders worden vanuit de NIS2 (en BIO2.0) richtlijnen verantwoordelijk voor informatiebeveiliging.	Vierde kwartaal

1.2 Participatie en communicatie		
Onze inwoners en de samenleving staan centraal. Wij weten wat er leeft door goed naar inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers te luisteren en door zichtbaar te zijn. We communiceren begrijpelijk en duidelijk. Op deze wijze overbruggen we de afstand tussen onze inwoners en het gemeentebestuur.		
Portefeuillehouder:	*Wethouder Ter Hark*	
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we ervoor doen?**	**Wanneer?**
We zorgen door participatie en de inzet van de wijkregisseur voor een goede aansluiting tussen	We stellen een Visie op Overheidsparticipatie vast.	Eerste kwartaal

inwoners en het gemeentebestuur.	We stellen een participatieverordening vast waarin spelregels voor inwoners- en overheidsparticipatie in het kader van de Omgevingswet worden vastgelegd. We vangen buurt- en inwonersinitiatieven op via de website Samen.Noordwijk (doorlopend). De wijkregisseur draagt zorg voor het draagvlak voor de initiatieven. De wijkregisseur toetst de initiatieven aan vastgestelde kaders vanuit de visie op overheidsparticipatie. Voor de uitvoering van de buurt- en inwonersinitiatieven neemt de wijkregisseur een adviserende en ondersteunende rol in. We ontwikkelen een Handreiking Inwonersinitiatieven. Die zet in op co-creatie voor financiering van wijk- en buurtactiviteiten en geven adviezen over andere subsidieverstrekkers vanuit het rijk, de provincie, fondsen en serviceclubs en / of adviezen voor crowdfunding. De wijkregisseur neemt regie in het oprichten van en samenwerken met wijkverenigingen en buurtcomité. Hierbij streven we naar meer kwaliteit (per wijkvereniging twee maal per jaar contact en ondersteuning) en kwantiteit (oprichting van wijkverenigingen in wijken waar deze nu nog niet zijn. Minimaal 1 per jaar).	Eerste kwartaal Tweede kwartaal Tweede kwartaal Eerste kwartaal
Onze communicatie sluit aan op de behoefte van inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden.	We zijn voortdurend bezig met het verbeteren van onze informatievoorziening aan de behoefte van onze inwoners. We maken hierbij een verschuiving van offline naar online communicatie, waarbij we aandacht hebben voor inwoners die digitaal minder vaardig zijn. We voeren hiervoor ons verbeterplan uit, waaronder: - Het inzetten van meerdere communicatiekanalen op eenduidige wijze (Omnichannel). - We stoppen met de gemeenteberichten in de lokale kranten. - We hebben in dit plan ook aandacht voor de offline-communicatie. - We versterken de informatiepositie van de ambtelijke organisatie, onder meer met onze newsroom, de gemeentelijk website, vernieuwd intranet en social media.	Eerste kwartaal Derde kwartaal Vierde kwartaal Vierde kwartaal
Onze website is gebruiksvriendelijk.	We hebben onze website in 2024 verbeterd van E naar B status. We verbeteren onze score voor digitaal toegankelijke overheidswebsite verder van B naar A status.	Tweede kwartaal
We realiseren een newsroom.	We hebben in 2024 Newsroom 1.0 gerealiseerd. We ontwikkelen door naar een Newsroom 2.0, waarin we meer gebruik gaan maken van digitale toepassingen o.a. een verantwoord gebruik van AI (artificial intelligence).	Tweede kwartaal

1.3 Dienstverlening		
We zijn dienstverlenend en werken servicegericht. Op deze punten blijven we ons continu verbeteren. We zijn optimaal bereikbaar en gemeentelijke informatie is makkelijk vindbaar.		
Portefeuillehouder:	*Burgemeester Verkleij*	
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we ervoor doen?**	**Wanneer?**
We verbeteren continu onze klanttevredenheid. We streven hierbij naar een rapportcijfer 8. Dit geldt ook voor onze uitvoeringsorganisaties.	We houden focus op het verbeteren van de telefonische bereikbaarheid. Dit doen we door het actief informeren van inwoners en digitaal beschikbaar stellen van informatie, waardoor het aantal (terugkerende) telefoongesprekken afneemt. Het klantcontactcentrum voert regie op terugbelverzoeken in samenwerking met de hele organisatie. We evalueren de verbeteractiviteiten met de beschikbare data.	Vierde kwartaal
	We zorgen dat de digitaal beschikbare informatie van onze inwoners direct gebruikt kan worden voor onze burgerzaken-producten. We ontlasten hierdoor de klant van administratieve handelingen aan de balie door geen formulieren in te vullen met gegevens die we hebben.	Derde kwartaal
	We hebben in vervolg op de Direct Duidelijk Deal nieuwe werkafspraken gemaakt in de ambtelijke organisatie voor duidelijke en begrijpelijke taal in schriftelijke klantcommunicatie. In dit kader gaan we verder met de verbetering van de meest gebruikte brieven en formulieren en bieden we handvatten aan de medewerkers met een vernieuwde toolkit.	Vierde kwartaal
	We voeren metingen klanttevredenheid uit door middel van laagdrempelig klantreacties op de belangrijkste dienstverleningskanalen (= telefonie, balie, e-mailverzoek, Whatsapp en Fixi). De klantreacties bepalen op welke kanalen verdere verdieping nodig is. En welke verbeteracties we verder op deze dienstverleningskanalen oppakken.	Tweede kwartaal
	We ronden de gesubsidieerde pilot vanuit de VNG af, waarbij we in een testomgeving werken aan de verbetering van de statusinformatie van aanvragen in MijnNoordwijk.	Eerste kwartaal
	We bouwen, op basis van de resultaten uit de pilot, aan een centrale informatiestroom naar de klant: een integraal klantbeeld. Dit is de eerste stap om verschillende activiteiten in de organisatie 'naar elkaar' te brengen.	Derde kwartaal

1.4 Regionale samenwerking en verbonden partijen		
We hebben aandacht voor de eigen bestuurskracht om zelfstandig te blijven als gemeente. We sluiten een fusie uit. We bekijken goed welke taken we zelf uitvoeren en welke we uitbesteden. Als we voor dat laatste kiezen zijn we kritisch op de kwaliteit en de meerwaarde die het oplevert. Voorts zijn we in de samenwerkingsverbanden een sterke en betrokken partner; ook raadsleden geven profiel aan deze betrokkenheid. De 'Strategische- en Uitvoeringsagenda Duin- en Bollenstreek' is een belangrijke basis in de regionale samenwerking richting een bloeiende toekomst.		
Portefeuillehouder:	*Wethouder Ter Hark*	
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we ervoor doen?**	**Wanneer?**
We zijn een sterke en betrokken partner in onze samenwerkingsverbanden	We geven in Holland Rijnland-verband invulling aan de projecten uit de vastgestelde Regionale Investeringsagenda. We maken een keuze, op basis van de toegevoegde waarde voor onze gemeente, bij welke projecten wij aansluiten. We bekrachtigen en formaliseren de subregionale samenwerking voor de Uitvoeringsagenda Duin- en Bollenstreek door middel van een bestuursconvenant. We monitoren de ontwikkelingen en risico's binnen onze verbonden partijen. Aan de hand van de resultaten uit een self-assessment tool en de Nota verbonden partijen worden beheersmaatregelen geïmplementeerd.	Eerste kwartaal Eerste kwartaal Vierde kwartaal

Wat doen we doorlopend?
Integriteit en transparantie • We zorgen ervoor dat integriteit continue de rode draad vormt van ons handelen. • We werken verder aan onze integriteit en onze kernwaarden op basis van de routekaart 'integriteit' en het bijbehorend uitvoeringsplan. • We stimuleren en werken aan de bewustwording van integriteit en weerbaarheid van bestuur en organisatie door middel van opleidingen en ontwikkelprogramma's. • Wij honoreren verzoeken op basis van de Wet open overheid (Woo) ruimhartig. • We publiceren Woo-verzoeken en –besluiten, alsmede klachten, convenanten en beschikkingen actief op meerdere openbare (digitale) platforms • We geven uitvoering aan het strategisch Gemeentelijk Informatiebeveiligingsbeleid. • We scholen onze medewerkers doorlopend op het domein van informatieveiligheid. • We geven uitvoering aan het privacybeleid en de doorlopende actualisatie daarvan. We zijn aangesloten bij het VNG-programma 'Grip Op Informatie' (VNG). • We hebben voortdurend aandacht voor de uitvoering van de AVG en de Wet politiegegevens (Wpg). Periodiek voeren we interne en externe AVG- en Wpg-audits uit. In het kader van de Wpg staan met name de thema's bewustwording, beveiliging en periodieke controles op de agenda. • We pakken de informatiebeveiliging norm- alsmede risico gebaseerd aan. De informatiebeveiliging bevat het treffen en onderhouden van een samenhangend pakket van maatregelen om de betrouwbaarheid van de informatievoorziening aantoonbaar te waarborgen. Kernpunten daarbij zijn beschikbaarheid, integriteit (juistheid) en vertrouwelijkheid van (persoons)gegevens. • Er blijft continue aandacht voor 'cybercrime', waaronder dreigingen van ransomware-aanvallen. Maatregelen conform de BIO worden hiervoor genomen. Hierin gaat het om technische maatregelen, maar ook procedurele maatregelen. Ook is er aandacht voor de menselijke factor: cultuur, bewustzijn en voorbeeldgedrag medewerkers.

- Door middel van de jaarlijkse audit ‘Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA)’ wordt verantwoording afgelegd over onze informatiebeveiliging.

Participatie en communicatie
- We monitoren met de newsroom het gebruik van de kanalen door onze inwoners en passen onze communicatie- middelenmix daarop aan.
- We versterken onze identiteit door het verbeteren van onze zichtbaarheid en gebruiken hierbij een eenduidige huisstijl.
- We zetten ons platform Samen Noordwijk in voor alle interactieve participatietrajecten.
- We werken aan begrijpelijk gemeentelijk taalgebruik op basis van het landelijk project “Direct Duidelijke Taal’.
- We voeren ons integrale plan van aanpak voor participatie uit.
- We nemen de stand van zaken van onze participatietrajecten tweemaal per jaar op in een voortgangsrapportage.
- We stellen voor de start van een participatietraject een notitie op waarin onder meer wordt vastgelegd:
- De doelstelling(en) en de omvang van doelgroep(en)
- Het participatieniveau (participatietrap)
- De werkvorm(en) waaronder niet-digitale hand-outs in wijken en buurten
- Verwachtingenmanagement, ook voor wat betreft de start en het einde van het participatietraject.

Dienstverlening
- We versterken onze ‘eerstelijns-dienstverlening’ in ons Klant Contact Centrum (KCC) door dit een brugfunctie te geven tussen organisatie en inwoners. We verleggen het accent in klantcontact van fysieke- naar digitale dienstverlening.
- We versterken onze identiteit. Herkenbaarheid en veiligheid zijn hierbij belangrijke thema's.
- We geven gastlessen en/of excursies voor leerlingen tijdens hun schoolperiode als kennismaking met de plaatselijke democratie kennis.
- We stellen jaarlijks een kinderburgemeester aan.
- We geven sturing aan onze uitvoerende organisaties op basis van KPI’s en kengetallen.
- We willen een goed beeld van de gemeentelijk organisatie om van daaruit verder te bouwen naar een bedrijfsmatige organisatie waarin deskundigheid en efficiëntie de boventoon voert.
- Nieuwe ambtenaren worden aangenomen op basis van hun deskundigheid. Zij verdiepen zich in de lokale situatie en de dynamiek van de gemeente Noordwijk.
- We investeren in eigen mensen met als doelstelling om zo veel mogelijk het personeel te behouden.
- We verbeteren voortdurend de arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden, zodat ambtenaren optimaal kunnen presteren.

Regionale samenwerking en verbonden partijen
- We geven uitvoering aan de Strategische en Uitvoeringsagenda Duin- en Bollenstreek. Dit doen we samen met Katwijk en HLT Samen.
- We nemen onze verantwoordelijkheid als actieve, zichtbare, verbindende regiopartner waarbij we continue uiting geven aan onze bestuurlijke- en ambtelijke betrokkenheid.
- We weten als goede samenwerkingspartner wat er speelt in de regio en bij onze partners. We maken afgewogen keuzes in de wijze waarop en met wie wij samenwerken.

Wat mag het kosten?

Bedragen in €	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Programma 1 Bestuur en Dienstverlening	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Mutatie baten en lasten						
Totale lasten programma	€ 13.959.904	€ 13.041.692	€ 10.099.596	€ 11.618.142	€ 11.656.332	€ 12.044.939
Totale baten programma	€ 5.917.096	€ 4.496.260	€ 3.260.758	€ 3.133.801	€ 3.190.898	€ 3.251.250
Saldo van het programma	**€ -8.042.808**	**€ -8.545.432**	**€ -6.838.838**	**€ -8.484.341**	**€ -8.465.434**	**€ -8.793.689**
Mutatie reserves						
Toevoegingen	€ 6.606.697	€ 905.000	€ 6.464.843	€ 1.002.000	€ 1.012.000	€ 1.022.000
Onttrekkingen	€ 8.300.774	€ 3.923.973	€ 8.410.982	€ 2.106.662	€ 1.755.874	€ 1.661.592
Resultaat van het programma	**€ -6.348.731**	**€ -11.564.405**	**€ -8.784.977**	**€ -9.589.003**	**€ -9.209.308**	**€ -9.433.281**

Welke beleidsindicatoren zijn hierbij relevant?

Programma 1 Bestuur en Dienstverlening					
Naam indicator	**Eenheid**	**Periode**	**Nw**	**NL**	
Formatie	Fte per 1000 inwoners	2025	6,50	n.b.	Eigen gegevens
Bezetting	Fte per 1000 inwoners	2025	5,85	n.b.	Eigen gegevens
Overhead	% van totale lasten	2025	14%	n.b.	Eigen gegevens

* gegevens afkomstig uit eigen gegevens begroting

Bovenstaande beleidsindicatoren komen uit de gegevens van de gemeente Noordwijk. De gegevens kunnen niet vergeleken worden met de gegevens van de rest van Nederland. Deze gegevens zijn namelijk nog niet beschikbaar via www.waarstaatjegemeente.nl.

Wie zijn de verbonden partijen/met wie werken we samen?

In de tabel hieronder staan de namen van de verbonden partijen, die te maken hebben met de uitvoering van dit programma. Voor gedetailleerde informatie inzake de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Programma 1 Bestuur en Dienstverlening **Naam verbonden partij**	
Dunea	Holland Rijnland
Alliander	Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)
BNG Bank	GR Belastingen Noordwijk-Lisse-Teylingen
Stichting Rijk	

Wat zijn de risico's?

In de tabel hieronder staan de mogelijke risico's, die samenhangen met de uitvoering van dit programma.

Programma 1 Bestuur en Dienstverlening **Onderwerp risico**	**Omschrijving risico**
Informatiebeveiliging / Cyberrisico's	Bij de informatiebeveiliging bestaat het risico op datalekken, cybercrime of cyberaanvallen (DDOS, ransomware, phishing en malware).
Personeel	Door krapte op de arbeidsmarkt en het niet kunnen concurreren met het bedrijfsleven en (grote) gemeenten kunnen vacatures van (kritische) functies niet snel worden vervuld.
Algemene Uitkering	Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties staan nog steeds achter de invoering van een nieuw verdeelmodel dat beter aansluit op de kostenverschillen tussen gemeenten en een groot aantal knelpunten in de huidige verdeling kan
Inflatie	De index is hoger dan ingeschat bij het opmaken van de begroting 2025

2.2.2 Programma 2: Veiligheid

Noordwijk is een veilige gemeente om te wonen, te werken, te recreëren en om te leven. We zijn hier gezamenlijk verantwoordelijk voor. We spreken elkaar aan op ongewenst gedrag. Criminaliteit en overlast horen niet thuis in onze gemeente en worden hard aangepakt. Dit doen we samen met politie, onze boa's, inwoners en ondernemers. Onder andere ons Integraal Veiligheidsplan (IVP) is hiervoor een ankerpunt.

2.1 Veiligste gemeente		
Noordwijk is een veilige gemeente om te wonen, te werken, te recreëren en te leven. We zijn hier gezamenlijk verantwoordelijk voor.		
Portefeuillehouder:	*Burgemeester Verkleij*	
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we ervoor doen?**	**Wanneer?**
Noordwijk is een veilige gemeente. We streven naar een verhoging van ons rapportcijfer voor veilige buurten.	We stellen het uitvoeringsprogramma vast op basis van het Integraal Veiligheidsplan 2025-2028 (IVP). We geven hierbij prioriteit aan de onderwerpen woonoverlast en wijkveiligheid, digitale veiligheid en ondermijning. We doen mee aan de landelijke Veiligheidsmonitor 2025. Hierbij worden de inwoners bevraagd naar hun beleving van veiligheid in de gemeente Noordwijk. Deze monitor wordt tweejaarlijks uitgevoerd.	Eerste kwartaal Vierde kwartaal
Onze handhavers zijn duidelijk zichtbaar en goed bereikbaar.	We maken met de politie afspraken over de taken en verantwoordelijkheden, onder meer de handhaving van verkeersovertredingen door onze boa's. We leggen deze afspraken vast in een handhavingsarrangement. We actualiseren het Handhavingsbeleidsplan. Hierin maken we de taakuitvoering van de boa's/ Toezichthouders meer inzichtelijk.	Derde kwartaal Vierde kwartaal

2.2 Aanpak ondermijnende criminaliteit		
In onze gemeente worden criminaliteit en overlast niet geaccepteerd. We handhaven daarom daadkrachting. Dit doen we samen met de politie, onze inwoners en ondernemers.		
Portefeuillehouder:	*Burgemeester Verkleij*	
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we ervoor doen?**	**Wanneer?**
Een veilige gemeente waarin geen plek is voor ondermijnende activiteiten.	We evalueren de uitvoering van het programmaplan Ondermijning 2024. We stellen een uitvoeringsplan Ondermijning 2025 op, op basis van de evaluatie van het programmaplan Ondermijning 2024.	Eerste kwartaal Tweede kwartaal

Wat doen we doorlopend?

Veiligste gemeente

- We geven uitvoering aan het uitvoeringsprogramma Integraal Veiligheidsplan 2025-2028 en organiseren verschillende preventieactiviteiten over de onderwerpen die prioriteit hebben in het IVP
- We continueren de structurele inzet van de Suswacht op de Grent.
- We maken gebruik van particuliere beveiligingsorganisaties en voor zover juridische toegestaan cameratoezicht in de uitgaansgebieden waar dat nodig is. De wijze van inzet wordt continu gemonitord en indien nodig aangepast.
- We geven uitvoering aan ons handhavingsprogramma. We zijn hierbij alert op signalen uit onze samenleving.
- Ter ondersteuning van de politie versterken we onze informatiepositie door gebruik te maken van de ogen en oren van onze inwoners en handhavers. Meld Misdaad Anoniem en WhatsApp Buurtpreventie zijn hier ook onderdeel van.
- We blijven bouwen aan een goede informatiepositie en werken risico-gericht. Belangrijke elementen hierbij zijn een goed functionerend signalenoverleg, een strategische analyses van risicofactoren en tactische en operationele informatieproducten voor verschillende onderdelen van de aanpak.
- We ondersteunen de politie met onze boa's. Zij zijn onze oren en ogen in het kader van preventie.
- Onze boa's dragen bodycams. Daarmee zorgen we preventief voor meer veiligheid voor onze boa's en kan dit bijdragen aan de bewijslast bij overtredingen.
- We stimuleren initiatieven voor buurtpreventie.
- Jeugdaanpak op het snijvlak van zorg en veiligheid is geborgd binnen de organisatie en met partners, zowel op het individueel als op groepsniveau. We hebben hierbij onder meer aandacht voor overlast gevende jeugdgroepen en straatdealen in de openbare ruimte.
- Bij evenementen heeft veiligheid de hoogste prioriteit. De landelijk geldende veiligheidsregels worden indien nodig aangevuld met maatwerkvoorschriften in evenementenvergunningen. Daarbij wordt nauw samengewerkt met de Veiligheidsregio Hollands Midden.
- We zetten onze handhavers in om wet- en regelgeving dienstverlenend en daadkrachtig handhaven.
- Binnen het maatschappelijk programma 'Floreren in Noordwijk' werken wij samen met partners aan verslavingspreventie. Te denken valt onder andere aan voorlichting op scholen, jongerenwerk en in uitgaansgebieden.
- We geven uitvoering aan het geactualiseerde convenant 'veiligheid in en om school 2023-2026'. Dit doen we samen met onder meer het onderwijs en de politie. Hierin ligt een verband met programma 5.
- We faciliteren in Noordwijk geen coffeeshop. We verwerken de regionale nullijn voor coffeeshops in ons Omgevingsplan.

Aanpak ondermijnende criminaliteit

- We zetten de Wet Bibob op meerdere beleidsterreinen in conform onze beleidsregels.
- We handhaven strikt als het gaat om drugshandel vanuit woonhuizen, horeca- en bedrijfspanden conform de Opiumwet.

Crisisbeheersing

- We leveren een bijdrage aan de opgaven uit het regionale beleidsplan 2024-2027 van de Veiligheidsregio Hollands Midden. We werken tijdens de crisissen intensief en goed samen met de veiligheidsregio en er vindt afstemming plaats met omliggende gemeenten.
- We zijn een sterke partner in onze veiligheidsregio. We leiden het gemeentebestuur en de ambtelijke organisatie op voor onze crisisorganisatie. We sturen samen met de veiligheidsregio sterk op bewustwording van veiligheid / zelf- en samenredzaamheid door middel van preventie- en bewustwordingscampagnes.

Wat mag het kosten?

Bedragen in €	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Programma 2 Veiligheid	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Mutatie baten en lasten						
Totale lasten programma	€ 5.274.163	€ 6.041.034	€ 6.673.128	€ 6.763.923	€ 7.013.746	€ 7.186.865
Totale baten programma	€ 410.024	€ 427.811	€ 288.935	€ 300.347	€ 312.056	€ 313.915
Saldo van het programma	**€ -4.864.139**	**€ -5.613.223**	**€ -6.384.193**	**€ -6.463.576**	**€ -6.701.690**	**€ -6.872.950**
Mutatie reserves						
Toevoegingen	€ 39.000	€ 40.000	€ 41.000	€ 42.000	€ 43.000	€ 44.000
Onttrekkingen	€ 104.078	€ 148.507	€ 157.658	€ 103.921	€ 98.421	€ 37.133
Resultaat van het programma	**€ -4.799.061**	**€ -5.504.716**	**€ -6.267.535**	**€ -6.401.655**	**€ -6.646.269**	**€ -6.879.817**

Welke beleidsindicatoren zijn hierbij relevant?

De volgens de ministeriële regeling geldende beleidsindicatoren voor dit programma zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Programma 2 Veiligheid					
Naam indicator	**Eenheid**	**Periode**	**Nw**	**NL**	**Bron**
Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 jongeren	2023	11	9	Stichting Halt
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	2023	1	3	CBS
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	2023	3	4	CBS
Diefstallen uit woningen	Aantal per 1.000 inwoners	2023	1	1	CBS
Vernieling en beschadiging (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	2023	5	6	CBS

* gegevens afkomstig uit www.waarstaatjegemeente.nl, stand september 2024.

Wie zijn de verbonden partijen/met wie werken we samen?

In de tabel hieronder staan de namen van de verbonden partijen, die te maken hebben met de uitvoering van dit programma. Voor gedetailleerde informatie inzake de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Programma 2 Veiligheid **Naam verbonden partij**	
Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)	

Wat zijn de risico's?

In de tabel hieronder staan de mogelijke risico's, die samenhangen met de uitvoering van dit programma.

Programma 2 Veiligheid **Onderwerp risico**	**Omschrijving risico**
Calamiteiten van grote omvang	Binnen elke gemeente kunnen grote calamiteiten zich voordoen. Door het volgen van rampentrainingen en door deelname aan rampenoefeningen wordt de organisatie voorbereid. De kosten voor de crisisorganisatie blijven voor de gemeente.
Te kort bij landelijke politie	Bij het opkomen van handhavings/openbare orde vraagstukken (evenementen en uitgaansgebieden) waardoor de gemeente extra handhavingscapaciteit moet inzetten.

2.2.3 Programma 3: Verkeer en Parkeren

Noordwijk heeft baat bij een goede en veilige infrastructuur van en naar de gemeente, zodat jongeren naar school of studie kunnen reizen, zodat werkenden naar hun werk kunnen reizen, zodat bezoekers de streek kunnen bereiken. Het is belangrijk dat er naast bereikbaarheid met de auto ook aandacht is voor het openbaar vervoer, de fiets en voetgangers.
In een toeristische gemeente zoals Noordwijk is het belangrijk dat er voldoende parkeervoorzieningen zijn voor inwoners en bezoekers. In de drukke zomermaanden weren we ‘zoekverkeer’ uit de straten van Noordwijk aan Zee. Bezoekers moeten kunnen parkeren op een park&ride-locatie aan de rand van het dorp. Noordwijk blijft de ambitie houden een parkeergarage in het duin te faciliteren.
De wegen in Noordwijk zijn zo ingericht dat ouderen, jonge kinderen en mensen met een beperking veilig over straat kunnen. Hierbij hebben we onverminderd aandacht voor verkeersveiligheid in de directe omgeving van met name zorgcentra en scholen. De trottoirs moeten weer het domein van de voetgangers worden en beter begaanbaar voor kinderwagens, rollators, rolstoelen en andere gebruikers.

3.1 Regionale en lokale bereikbaarheid		
Noordwijk is goed bereikbaar en beschikt over een veilige infrastructuur. Ons verkeersnetwerk is veilig. We zorgen voor een optimale verkeerscirculatie. We werken aan een betere bereikbaarheid met het openbaar vervoer, de fiets en voetgangers.		
Portefeuillehouder:	*Wethouder Ter Hark / Wethouder Alkemade*	
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**	**Wanneer?**
We willen een compleet beeld van de mobiliteit en zorgen voor een optimale lokale verkeerscirculatie.	We stellen een nieuw mobiliteitsbeleid inclusief uitvoeringsprogramma op, op basis van een visie over verkeersveiligheid en mobiliteit met aandacht voor een optimale verkeerscirculatie. We starten met de aanpassing van de kruising Langevelderweg – Zanderij.	Derde kwartaal Derde kwartaal
We zijn regionaal goed bereikbaar en beschikken over een robuust verkeersnetwerk.	We voeren de bestuursopdracht Alzijdige aansluiting Beeklaan- N206 (link) uit. We rapporteren over het verkeersonderzoek en bepalen het vervolg. Het vervolg is afhankelijk van provinciale besluitvorming. We nemen voor de zomerperiode een besluit over de verplaatsing van de opstapplaats van de Beach Shuttle.	Tweede kwartaal Tweede kwartaal
We stimuleren gebruik van openbaar vervoer.	We voeren, in samenwerking met de provincie Zuid-Holland, de gemeenten Katwijk, Oegstgeest en Leiden. een verkenning uit voor een Hoogwaardige Openbaar Vervoersverbinding (HOV – R-NET) tussen Leiden en Katwijk naar Noordwijk aan Zee.	Vierde kwartaal

We stimuleren en faciliteren (veiliger) fietsen.	We geven uitvoering aan het verbreden van fietspaden als doorfietsroute tussen Katwijk en de Zilk. We onderzoeken bij de Gooweg of een voetpad inpasbaar is.	Vierde kwartaal
We faciliteren duurzame vormen van mobiliteit.	We verzorgen informatie aan onze inwoners over mogelijkheden van particuliere laadkabels in de openbare ruimte.	Eerste kwartaal

3.2 Parkeren		
We beschikken over voldoende parkeervoorzieningen voor inwoners en bezoekers. In de drukke zomermaanden weren we 'zoekverkeer' uit de straten van Noordwijk aan Zee. Bezoekers kunnen parkeren op een park&ride-locatie aan de rand van het dorp.		
Portefeuillehouder:	*Wethouder Alkemade*	
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**	**Wanneer?**
We beschikken over voldoende parkeervoorzieningen.	We richten het parkeerterrein bij de Duindamseslag in voor betaald parkeren. We onderzoeken de mogelijkheid van het reserveren van parkeerplaatsen in de parkeergarage Oude Zeeweg.	Derde kwartaal Vierde kwartaal
We realiseren nieuwe parkeervoorzieningen in ons toeristisch kerngebied bij voorkeur ondergronds.	We nemen na goedkeuring van Rijnland een besluit over de realisatie van een particuliere eenlaagse ondergrondse parkeervoorziening in het duingebied van Noordwijk aan Zee. Zie programma 4 programma Zeewaardig betreffende de verdere uitwerking als onderdeel van de visie Koningin Wilhelmina Boulevard.	Eerste kwartaal

3.3 Verkeersveiligheid		
De wegen in Noordwijk zijn zo ingericht dat onze inwoners ouderen, jonge kinderen en mensen met een beperking veilig over straat kunnen. Hierbij hebben we onverminderd aandacht voor verkeersveiligheid in de directe omgeving van met name zorgcentra en scholen. De trottoirs moeten weer het domein van de voetgangers worden en beter begaanbaar voor kinderwagens, rollators, rolstoelen en andere gebruikers.		
Portefeuillehouder:	*Wethouder Alkemade*	
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**	**Wanneer?**
We hebben een duurzaam veilig ingerichte verkeers-infrastructuur.	We nemen maatregelen om de verkeersveiligheid te vergroten op of in: -Wantveld: We leggen fietsstroken aan en de voetgangersoversteekplaatsen worden veiliger vormgegeven. -Weteringkade: We verwijderen de wegversmallingen, zodat de doorstroming van gemotoriseerd verkeer verbetert.	Eerste kwartaal Tweede kwartaal

	We ronden het onderzoek af over de kruising Duinweg-Nieuwe Zeeweg.	Derde kwartaal

Wat doen we doorlopend?

Regionale en lokale bereikbaarheid

- We geven uitvoering aan 'de uitvoeringsagenda Duin en Bollenstreek' in het domein 'Netwerken en verbindingen'. Op basis hiervan:
  - Nemen we deel in het project (verbetering) stedelijke as Leiden, Katwijk en Noordwijk;
  - We blijven deel uitmaken van het onderzoek en voorstudie naar een corridor als start van de ontwikkelfase voor ontsluiting van de noordelijke en zuidelijke ontsluiting van de Duin en Bollenstreek. Hierbij is er nadrukkelijk aandacht voor de verbinding N206-N207 en N208-A44 en de zuidelijke corridorstudie bij Katwijk.
  - Samen met de provincies Noord- en Zuid-Holland, de vervoersregio Amsterdam, Holland Rijnland en de gemeenten Hillegom, Lisse, Teylingen en Noordwijk wordt verder gewerkt aan het project Maatregelen Noordelijke Duin- en Bollenstreek/ Haarlemmermeer. De provincie Zuid-Holland neemt een voorbereidingsbesluit om het project MNDBS/H verder te verkennen. In dit project wordt een multimodaal maatregelenpakket onderzocht voor de Fiets, Openbaar Vervoer en de Auto''
- We zetten in op frequentere en snellere busverbindingen met de treinstations Schiphol, Hillegom, Voorhout, Sassenheim en Leiden. Dit doen we samen met de provincie als concessiehouder en de vervoersbedrijven.
- Wij blijven participeren in het project HOV Noordwijk – Schiphol.
- We leggen onze fietspaden waar mogelijk aan met betonplaten waardoor er minder onderhoud nodig is voor het egaal houden van de paden. Bij reconstructie van de paden benutten we de mogelijkheid van verbreding.

Parkeren

- We passen de parkeernormen toe bij nieuwe ontwikkelingen.
- We monitoren de parkeerdruk.

Verkeersveiligheid

- We pakken verkeersonveilige plekken aan op basis van meldingen en actuele onderzoeksgegevens.
- We onderzoeken de mogelijkheid van schoolzones als onderdeel van het mobiliteitsplan.
- We brengen verkeersonveilige plekken in kaart op basis van de BLIQ rapportage.
- We besteden tijd aan educatie en campagnes op verschillende momenten in het jaar om verkeersveiligheid voor alle verkeersdeelnemers te bevorderen.

Wat mag het kosten?

Bedragen in €	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Programma 3 Verkeer en Parkeren	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Mutatie baten en lasten						
Totale lasten programma	€ 10.110.670	€ 11.755.996	€ 12.061.228	€ 11.903.274	€ 12.084.047	€ 12.350.901
Totale baten programma	€ 845.696	€ 526.048	€ 700.130	€ 718.333	€ 737.010	€ 756.171
Saldo van het programma	**€ -9.264.974**	**€ -11.229.948**	**€ -11.361.098**	**€ -11.184.941**	**€ -11.347.037**	**€ -11.594.730**
Mutatie reserves						
Toevoegingen	€ 532.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Onttrekkingen	€ 322.942	€ 249.706	€ 261.697	€ 161.697	€ 86.697	€ 86.697
Resultaat van het programma	**€ -9.474.032**	**€ -10.980.242**	**€ -11.099.401**	**€ -11.023.244**	**€ -11.260.340**	**€ -11.508.033**

Welke beleidsindicatoren zijn hierbij relevant?

De volgens de ministeriële regeling geldende beleidsindicatoren voor dit programma zijn komen te vervallen.

Wie zijn de verbonden partijen/met wie werken we samen?

Er zijn geen verbonden partijen voor dit programma.

Wat zijn de risico's?

In de tabel hieronder staan de mogelijke risico's, die samenhangen met de uitvoering van dit programma.

Programma 3 Verkeer en Parkeren	
Onderwerp risico	**Omschrijving risico**
Vandalisme	Schades aan straatmeubilair en bestrating door vernielingen, weersomstandigheden, diefstal en graffiti.
Verkeersituaties	Het negeren van gevaarlijkse verkeerssituaties die verwijtbaar zijn aan de gemeente waardoor de gemeente aansprakelijk kan woren gesteld.

2.2.4 Programma 4: Economie

Noordwijk ligt in een uniek gebied met veel natuur, het strand, de zee, de kust en een open en toegankelijk landschap. Deze kwaliteiten vormen de onderlegger voor een reeks aan economische activiteiten zoals: de bollenteelt, toerisme, ruimtevaart, congressen en zorg. En met het predicaat heilzame badplaats, krijgt dit alles een extra impuls. Maar het betekent tegelijkertijd ook dat we zuinig moeten zijn op deze kwaliteiten.
We willen een vitale en innovatieve economie met een gunstig vestigings- en ondernemingsklimaat, dat zorgt voor werkgelegenheid.
Noordwijk streeft naar het behoud van de agrarische gebieden voor duurzame innovatieve bollenteelt, zoals opgenomen in de Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport (ISG). We maken deel uit van een regionale economie die zich richt op drie specifieke doelen: duurzame greenport, kennisintensieve maakindustrie en gezond toerisme.
De unieke ligging aan zee maakt de Noordwijk internationaal erkend is als kuuroord, of beter: heilzame badplaats. Aan die kwaliteit geven we nadrukkelijk inhoud.

4.1 Een vitale en innovatieve economie		
We willen een vitale en innovatieve economie, die zorgt voor werkgelegenheid. Noordwijk streeft naar het behoud van de agrarische gebieden voor duurzame innovatieve bollenteelt, zoals opgenomen in de Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport (ISG). Ook hebben we in regionaal verband de ambitie om de kennis- en innovatie as, die van Leiden via Katwijk naar Noordwijk loopt, te versterken.		
Portefeuillehouder:	*Wethouder Ter Hark*	
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**	**Wanneer?**
We werken aan een vitale en innovatieve economie.	We geven in regionaal en triple helix verband (nauwe samenwerking onderwijs, bedrijfsleven en overheid) uitvoering aan de uitvoeringsprogramma's van de Economic Board Duin- en Bollenstreek en Stichting Greenport en rapporteren over de voortgang. De drie belangrijke doelen zijn: duurzame greenport, kennisintensieve maakindustrie en gezond toerisme.	Vierde kwartaal

4.2 Gunstig vestigings- en ondernemingsklimaat voor winkels, horeca en bedrijven		
Noordwijk heeft aantrekkelijke winkel- en uitgaansgebieden met een gunstig vestigings- en ondernemingsklimaat voor ondernemers.		
Portefeuillehouder:	*Burgemeester Verkleij / Wethouder Ter Hark*	
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**	**Wanneer?**
We houden onze winkelgebieden bereikbaar en aantrekkelijk.	We stellen samen met de ondernemers een hernieuwde Retail- en horecavisie op, inclusief een uitvoeringsprogramma. We hebben hierbij specifiek aandacht voor de leegstand in onze winkelgebieden. We rapporteren over het uitvoeringsprogramma van de Retail- en horecavisie en alle maatregelen die daarin worden genoemd. We stellen reclame- en uitstallingenbeleid vast om verrommeling tegen te gaan en maken hiermee een kwaliteitsslag in de openbare ruimte.	Eerste kwartaal Vierde kwartaal Tweede kwartaal
We geven onze uitgaansgebieden in Noordwijk aan Zee een kwaliteitsimpuls.	We stellen, als onderdeel van het programma Zeewaardig, samen met de ondernemers een integrale visie op om de Koningin Wilhelmina Boulevard een kwaliteitsimpuls te geven met daarin aandacht voor de horeca- en woonbestemming, parkeren en flaneren en openbare faciliteiten (bijvoorbeeld toiletten). Hierbij wordt ook een uitvoeringsprogramma opgesteld met daarin een tijdslijn en de uit te voeren acties.	Eerste kwartaal
We hebben toekomstbestendige bedrijventerreinen.	We ondersteunen en faciliteren grondeigenaren om te komen tot een plan van aanpak voor de uitbreiding van Gravendam. We stellen een uitvoeringsprogramma vast van de regionale bedrijventerreinenstrategie Bollenstreek voor onze eigen gemeente en geven hier uitvoering aan. We willen de organisatiegraad van onze bedrijventerreinen vergroten. Hiervoor organiseren we samen met ondernemers een bijeenkomst over het nut en noodzaak van bedrijveninvesteringszones (BIZ) op de bedrijventerreinen waar nog geen BIZ is gevestigd. We actualiseren in Holland Rijnland verband de regionale kantorenstrategie	Eerste kwartaal Derde kwartaal Vierde kwartaal Derde kwartaal

4.3 Jaarrond toerisme en recreatie		
Noordwijk ligt in een uniek gebied met veel natuur, het strand, de zee, de kust en een open en toegankelijk landschap. We zijn zuinig op deze kwaliteiten als basis voor ons toerisme. Met onze kuuroordstatus krijgt dit een extra impuls.		
Portefeuillehouder:	*Wethouder Ter Hark*	
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**	**Wanneer?**
We streven naar jaarrond toerisme en recreatie op hoogwaardig niveau.	We stellen op basis van de visie verblijfsrecreatie en Noordelijke toeristische ontsluiting (NTO) een uitvoeringsprogramma op. We rapporteren over resultaten van het uitvoeringsprogramma verblijfsrecreatie en NTO.	Eerste kwartaal Vierde kwartaal
We ontwikkelen een Noordelijke toeristische ontsluiting.	Na vaststelling van het Definitieve ontwerp eind 2024 starten we na het hoogseizoen met de uitvoering van het plan Langevelderslag.	Derde kwartaal

4.4 Space		
Noordwijk blijft zich profileren als dé ruimtevaartgemeente van Nederland met aantrekkingskracht op innovatie bedrijvigheid.		
Portefeuillehouder:	*Wethouder Ter Hark*	
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**	**Wanneer?**
We profileren ons als ruimtevaartgemeente.	We faciliteren initiatieven waaronder de Space Week en de Walk of Space. We stellen een nieuwe visie op over onze positie als ruimtevaartgemeente in relatie tot ons economisch beleid.	Vierde kwartaal Vierde kwartaal
We ontwikkelen de NL Space Campus tot een (inter-)nationale kennishub als toonbeeld van technologische innovaties.	We ronden de openbare selectieprocedure voor de ontwikkeling van het Basecamp en de resterende gronden af We vervolgen de gebiedsontwikkeling naar een volwaardige kennishub ruimtevaart in samenwerking met de provincie Zuid-Holland en NL Space Campus.We ronden de openbare selectieprocedure voor ontwikkeling van het Basecamp en de resterende gronden af. We vervolgen de gebiedsontwikkeling naar een volwaardige kennishub ruimtevaart in samenwerking met de provincie Zuid-Holland en NL Space Campus.	Derde kwartaal Derde kwartaal Derde kwartaal

4.5 Strand en heilzame badplaats		
Het strand is een uniek gebied. De unieke ligging aan zee maakt de Noordwijk internationaal erkend is als kuuroord, of beter: heilzame badplaats. Aan die kwaliteit geven we nadrukkelijk inhoud.		
Portefeuillehouder:	*Burgemeester Verkleij / Wethouder Salman*	
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**	**Wanneer?**
We hebben een schoon, veilig en toegankelijk strand waar iedereen zich aan de regels houdt.	We werken samen met kustgemeenten om de Blauwe Vlag weer te verkrijgen en onze zwemwaterkwaliteit in zee te borgen. We leggen de afspraken met de NRB vast in een dienstverleningsovereenkomst, inclusief een actualisatie van het investeringsplan. We starten met de aanbestedingsprocedure voor de schoonmaak van het strand. We maken jaarlijks met de strandpaviljoenhouders aan het begin van het seizoen afspraken en evalueren dit aan het einde van het strandseizoen.	Vierde kwartaal Eerste kwartaal Vierde kwartaal Eerste / Vierde kwartaal
We willen ondernemers gezond en marktconform laten ondernemen op het strand.	We evalueren en herijken het uitvoeringsprogramma kuuroordvisie (vanaf 2025 Heilzame Badplaatsvisie). We hebben hierbij aandacht voor (para)medische ondernemers die een gezond, energiek, herstellend en (ver)zorgend aanbod combineren. Ook ondersteunen en faciliteren we ondernemers met initiatieven die aansluiten bij de heilzame badplaatsvisie. We rapporten over de resultaten van het uitvoeringsprogramma Heilzame Badplaats	Eerste kwartaal Vierde kwartaal

Wat doen we doorlopend?	

Een vitale en innovatieve economie

- We geven uitvoering aan het Uitvoeringsprogramma Economie als onderdeel van het Strategische agenda Duin- en Bollenstreek. De hoofdpijlers van het uitvoeringsprogramma zijn duurzame Greenport, kennisintensieve economie en gezond toerisme.
- We stimuleren innovatie en kansen voor nieuwe agrarische ondernemers onder andere via de Economic Board en stichting Greenport
- We vervullen een trekkersrol bij regionale projecten die verbinding leggen tussen de kennisintensieve sectoren in de regio (space, drone- en sensortechnologieën, flowerscience en life science and health). Dit doen we samen met verschillende gemeenten binnen Holland Rijnland onder meer binnen het project Verbinden kennis en innovatie as (onderdeel van de Regionale Investeringsagenda (RIA).

Gunstig vestigings- en ondernemersklimaat voor winkels, horeca en bedrijven

- Het programma Noordwijk Zeewaardig is leidend, met integrale samenwerking vanuit de diverse lopende projecten en beleidsambities waaronder het project Parallelboulevard.
- We faciliteren ondernemers in de winkelgebieden in het maken van nieuwe samenwerkingsafspraken in het kader van de bedrijveninvesteringszone (BIZ). Dit leggen we vast in uitvoeringsovereenkomsten.
- We hebben een bedrijvencontactfunctionaris voor speciale aandacht aan (innovatieve) beginnende ondernemers die een bestaand bedrijf willen voortzetten.
- Lokale ondernemers krijgen voorrang bij inkoop en aanbesteding, voor zover (EU-)wetgeving dat niet verbiedt.
- Strandnota 2022-2026 Het Gezonde Strand

Jaarrond toerisme en recreatie

- Planning omvangrijke infrastructurele werkzaamheden (voor zover mogelijk) buiten het toeristische seizoen.
- Blijvend versterken van ons imago als gastvrije gemeente, met veel voorzieningen en verblijfsmogelijkheden en een geweldig aanbod aan evenementen en activiteiten met het accent op kwaliteit, variatie en gezondheid

Space

- We continueren onze steun aan de Stichting NL Space Campus.
- We voeren een actieve lobby ten bate van de ontwikkeling van de NL Space Campus.
- We ondersteunen en faciliteren initiatieven en gebouwen op de NL Space Campus, zoals de bouw van het Cometlab.

Strand en kuuroord

- We monitoren en bewaken de concrete afspraken met onze toezichthoudende partners over de borging van de integrale handhaving op het strand.
- in de nieuwe gebiedsontwikkelingen en visies hebben we aandacht voor de toegankelijkheid van het strand.
- Bij gebiedsontwikkelingen hebben we aandacht voor openbare toiletten.

Wat mag het kosten?

Bedragen in €	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Programma 4 Economie	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Mutatie baten en lasten						
Totale lasten programma	€ 4.537.778	€ 4.534.254	€ 4.521.056	€ 4.497.843	€ 4.604.252	€ 4.252.527
Totale baten programma	€ 1.152.986	€ 882.633	€ 905.582	€ 929.128	€ 953.283	€ 978.072
Saldo van het programma	**€ -3.384.792**	**€ -3.651.621**	**€ -3.615.474**	**€ -3.568.715**	**€ -3.650.969**	**€ -3.274.455**
Mutatie reserves						
Toevoegingen	€ -	€ 1.280.000	€ -	€ -	€ -	€ -
Onttrekkingen	€ 839.160	€ 1.843.359	€ 505.267	€ 516.267	€ 516.267	€ 47.267
Resultaat van het programma	**€ -2.545.632**	**€ -3.088.262**	**€ -3.110.207**	**€ -3.052.448**	**€ -3.134.702**	**€ -3.227.188**

Welke beleidsindicatoren zijn hierbij relevant?

De volgens de ministeriële regeling geldende beleidsindicatoren voor dit programma zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Programma 4 Economie Naam indicator	Eenheid	Periode	Nw	NL	Bron
Functiemenging	%	2023	54	54	CBS BAG/LISA
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	2023	233	197	LISA

* gegevens afkomstig uit www.waarstaatjegemeente.nl, stand september 2024.

Wie zijn de verbonden partijen/met wie werken we samen?

In de tabel hieronder staan de namen van de verbonden partijen, die te maken hebben met de uitvoering van dit programma. Voor gedetailleerde informatie inzake de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Programma 4 Economie Naam verbonden partij	
Holland Rijnland	Stichting Greeport Duin- en Bollenstreek
Greenport Ontwikkelingsmaatschappij (GOM)	Stichting Economic Board Duin- en Bollenstreek

Wat zijn de risico's?

In de tabel hieronder staan de mogelijke risico's, die samenhangen met de uitvoering van dit programma.

Programma 4 Economie Onderwerp risico	Omschrijving risico
Aanbestedingsregels	Het ten onrechte bevorderen van lokale of regionale ondernemers bij aanbestedingen brengt het risico van schadeclaims mee.

2.2.5 Programma 5: Onderwijs

De gemeente zorgt voor goede, veilige huisvesting die voldoet aan alle eisen van modern onderwijs en goed leerlingenvervoer. Behalve thuis is ook school een plek waar je normen en waarden leert die je meeneemt in je verdere leven. Daarom is het heel belangrijk dat kinderen kwalitatief goed onderwijs krijgen. Dat ze leren hoe je normaal met elkaar omgaat. Dat pesten onacceptabel is en ze de ruimte krijgen om zich te ontplooien en ontwikkelen, hoe zij, als persoon, dat willen. We groeien naar inclusief onderwijs.

5.1 Onderwijs		
Behalve thuis is ook school een plek waar je normen en waarden leert die je meeneemt in je verdere leven. Daarom is het heel belangrijk dat kinderen kwalitatief goed onderwijs krijgen. Dat ze leren hoe je normaal met elkaar omgaat. Dat pesten onacceptabel is en ze de ruimte krijgen om zich te ontplooien en ontwikkelen, hoe zij, als persoon, dat willen. We groeien naar inclusief onderwijs.		
Portefeuillehouder:	*Wethouder Salman*	
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**	**Wanneer?**
We faciliteren de ontwikkeling van hoogwaardig inclusief onderwijs.	We ontwikkelen subregionaal een uitvoeringsdocument met heldere en concrete acties en projecten, gericht op het bevorderen van inclusiever onderwijs aan de hand van de volgende vijf thema's: 1. Welbevinden en preventie; 2. Jeugdhulpverlening in de ondersteuningsstructuur van het onderwijs; 3. Doorgaande lijnen (van voorschoolse opvang tot deelname arbeidsmarkt); 4. Inclusieve onderwijshuisvesting en 5. Leerlingenvervoer (in relatie tot beweging naar inclusiever onderwijs). We evalueren de samenwerking tussen lokale zorgverleners en het onderwijs (Jeugdhulp op School), identificeren knelpunten en gaan in overleg met partners om een verdere integrale ondersteuning van jeugdigen te realiseren. We ontwikkelen samen met onze partners een toekomstvisie op onderwijs en verwerken dit in het onderwijsbeleid 2025 – 2028.	Vierde kwartaal Vierde kwartaal Vierde kwartaal
We gaan onderwijs- en ontwikkelachterstand actief tegen.	We ronden de evaluatie van het uitvoeringsbeleid VVE (Voor – en vroegschoolse Educatie) af en implementeren het nieuwe beleid. We sluiten hierbij aan op de andere beleidsterreinen zoals GALA, Gelijke Kansen Alliantie, Kansrijke Start en voorkomen van laaggeletterdheid. We hebben hierbij aandacht voor de doorgaande lijn en de samenwerking met het onderwijs.	Tweede kwartaal

	We nemen vanuit de werkgroep 'VVE doorgaande leerlijn' een centraal Noordwijks overdrachtsformulier in gebruik.	Eerste kwartaal
We dringen laaggeletterdheid terug.	We intensiveren de samenwerking met de huidige samenwerkingspartners door de inzet van een projectondersteuner Taalpact. We zetten in op lange termijn betrokkenheid en we werven actief nieuwe samenwerkingspartners. We evalueren de resultaten van de projectondersteuner.	Vierde kwartaal
We stimuleren een internationaal georiënteerd onderwijsaanbod.	Afhankelijk van de uitkomsten van het haalbaarheidsonderzoek door de schoolbesturen (eind 2024) bekijken we de mogelijkheden voor een internationaal onderwijsaanbod.	Vierde kwartaal
We zorgen voor de toegankelijkheid van het onderwijs.	We implementeren de nieuwe overeenkomst leerlingenvervoer 2025-2026. We borgen de kwaliteit in deze overeenkomst en monitoren de uitvoering van de kwaliteitsafspraken.	Derde kwartaal

5.2 Onderwijshuisvesting		
We zorgen voor voldoende en kwalitatief hoogwaardige onderwijshuisvesting.		
Portefeuillehouder:	Wethouder Salman	
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**	**Wanneer?**
We zorgen voor voldoende en hoogwaardige onderwijs-accommodaties.	We geven uitvoering aan het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs. (link) Met het oog hierop: - Leveren we de renovatie van het schoolgebouw De Duinpieper op. - Starten we de nieuwbouw van De Noordwijkse School. - Nemen we een besluit over het definitieve ontwerp van de nieuwbouw van De Nieuwe School als dependance van De Prinsenhof. - Starten we de voorbereiding van het renovatieproject Het Duin. - Maken we afspraken over het renovatieproject van De Schapendel.	Eerste kwartaal Tweede kwartaal Tweede kwartaal Tweede kwartaal Eerste kwartaal

Wat doen we doorlopend?

Onderwijs

- Uitvoering lokaal onderwijsbeleid. We maken hierbij verbinding met ons maatschappelijke programma 'Floreren in Noordwijk 2022-2025'. Het terugdringen van ontwikkelachterstanden en gezond leven krijgen hierin een plek.
- Uitvoering aan ons geactualiseerde beleid 'Voor- en Vroegschoolse Educatie voor de juiste plaatsing van kinderen met een ontwikkelachterstand op voorscholen.
- We faciliteren de 'warme' overdracht van leerlingen van het voorschoolse segment naar het primair onderwijs.
- Versterking samenwerking tussen het Taalhuis, de bibliotheek, onderwijsaanbieders en maatschappelijke partners in het Taalpact. We actualiseren de actielijnen in het Taalpact.
- We brengen het belang van taalvaardigheid lokaal breed onder de aandacht door middel van een jaarlijkse inspiratiesessie voor (nieuwe) samenwerkingspartners.
- We werken aan begrijpelijke gemeentelijk taalgebruik op basis van het landelijk project 'Direct Duidelijke Taal'.
- We geven uitvoering aan de Verordening leerlingenvervoer. We sturen hierbij op de kwaliteit van het vervoer, mede op basis van het uitgevoerde klanttevredenheidsonderzoek en de klankbordgroep.
- We continueren onze bijdrage aan de cursus muizwemmen.
- We faciliteren de clinics 'natte gymnastiek' in de groepen 7 en 8.
- Subsidie voor de inzet van gekwalificeerde vakleerkrachten en schooljudo in het onderwijs.
- We sturen op de kwaliteit van het leerlingenvervoer en nemen hier de resultaten van het klanttevredenheidsonderzoek in mee.
- We gaan (school)verzuim, vroegtijdig schoolverlaten en thuiszitten actief tegen. Dit doen we samen met Regionaal Bureau Leerrecht uit Leiden.
- We geven uitvoering aan het geactualiseerde convenant 'veiligheid in en om school'. Dit doen we samen met onder meer het onderwijs en de politie.
- Samen met scholen bestrijden we pestgedrag en drugsgebruik.

Onderwijshuisvesting

- Uitvoering Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP 2018-2033). We zijn hierbij alert op kansen voor de verduurzaming van onderwijsaccommodaties.

Wat mag het kosten?

Bedragen in €	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Programma 5 Onderwijs	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Mutatie baten en lasten						
Totale lasten programma	€ 5.698.355	€ 5.992.446	€ 5.978.526	€ 5.966.011	€ 5.740.130	€ 5.764.771
Totale baten programma	€ 1.089.117	€ 888.279	€ 903.681	€ 919.485	€ 935.700	€ 952.337
Saldo van het programma	**€ -4.609.238**	**€ -5.104.167**	**€ -5.074.845**	**€ -5.046.526**	**€ -4.804.430**	**€ -4.812.434**
Mutatie reserves						
Toevoegingen	€ 142.820	€ 250.637	€ 443.480	€ 405.345	€ 463.746	€ 521.876
Onttrekkingen	€ 50.000	€ 160.000	€ 137.000	€ 50.000	€ 50.000	€ -
Resultaat van het programma	**€ -4.702.058**	**€ -5.194.804**	**€ -5.381.325**	**€ -5.401.871**	**€ -5.218.176**	**€ -5.334.310**

Welke beleidsindicatoren zijn hierbij relevant?

De volgens de ministeriële regeling geldende beleidsindicatoren voor dit programma zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Programma 5 Onderwijs Naam indicator	Eenheid	Periode	Nw	NL	Bron
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2023	6	6	DUO/Ingrado
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2023	14	27	DUO/Ingrado
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	%	2023	2	2	DUO/Ingrado

* gegevens afkomstig uit www.waarstaatjegemeente.nl, stand september 2024.

Wie zijn de verbonden partijen/met wie werken we samen?

In de tabel hieronder staan de namen van de verbonden partijen, die te maken hebben met de uitvoering van dit programma. Voor gedetailleerde informatie inzake de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Programma 5 Onderwijs Naam verbonden partij	
Holland Rijnland	

Wat zijn de risico's?

In de tabel hieronder staan de mogelijke risico's, die samenhangen met de uitvoering van dit programma.

Programma 5 Onderwijs Onderwerp risico	Omschrijving risico
Leerlingenvervoer	Leerlingenvervoer is een open-einde regeling. De financiële gevolgen zijn hierdoor moeilijk in te schatten.

2.2.6 Programma 6: Sport en Cultuur

Veel mensen vinden in ons gevarieerde verenigingsleven een prettige en waardevolle vrijetijdsbesteding. Daarom verdienen verenigingen op het gebied van sport, kunst en cultuur onze ondersteuning en investeren we hier ook in.
Het belang van bewegen en sport is onomstreden. Daarom bevorderen we een grote variatie aan sportmogelijkheden in Noordwijk. Dat betekent dus ook dat het aanbod niet alleen is gericht op jongeren, maar dat het ook toegankelijk moet zijn voor ouderen, mensen met een beperking en mensen met weinig financiële middelen. Gezondheid is immers belangrijk voor iedereen en past bij de status die we als kuuroord hebben.
Daarnaast is het voor een leefbaar en gezellig Noordwijk van groot belang dat er ruim baan wordt gegeven aan kunst en cultuur. Cultuur brengt immers mensen samen en kan ook maatschappelijke problemen helpen verminderen die specifiek zijn voor de jeugd, ouderen en inwoners met enige afstand tot de samenleving. We zorgen ervoor dat kunst- en cultuurprojecten een zo breed mogelijk publiek bereiken.

6.1 Verenigingen en vrijwilligerswerk		
Veel mensen vinden in ons gevarieerde verenigingsleven een prettige en waardevolle vrijetijdsbesteding. Daarom verdienen verenigingen op het gebied van sport, kunst en cultuur onze ondersteuning en investeren we hier ook in.		
Portefeuillehouder:	*Wethouder Ter Hark / Wethouder Salman*	
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we ervoor doen?**	**Wanneer?**
We versterken de sociale veiligheid binnen verenigingen.	We continueren de ondersteuning van onze verenigingen bij het opstellen en invoeren van sociaal veiligheidsbeleid om grensoverschrijdend gedrag te voorkomen. Dit doen we op basis van het project ‘In Veilige Handen'. Eind 2025 heeft minimaal 50% van de verenigingen een beleidsplan Sociale Veiligheid.	Vierde kwartaal

6.2 Sport en recreatie		
Het belang van bewegen en sport is onomstreden. Daarom bevorderen we een grote variatie aan sportmogelijkheden in Noordwijk. Dat betekent dus ook dat het aanbod niet alleen is gericht op jongeren, maar dat het ook toegankelijk moet zijn voor ouderen, mensen met een beperking en mensen met weinig financiële middelen. Gezondheid is immers belangrijk voor iedereen en past bij de status die we als kuuroord hebben.		
Portefeuillehouder:	*Wethouder Salman*	
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we ervoor doen?**	**Wanneer?**
We stimuleren het jeugdlidmaatschap van (sport)verenigingen.	We stimuleren het jeugdlidmaatschap van (sport)verenigingen door middel van de jaarlijkse kennismakingsactiviteiten van Sjors Sportief. Daarnaast houden we de contributies van de (sport-)verenigingen betaalbaar door middel van subsidies.	Derde kwartaal Eerste kwartaal

We dragen het belang van sport en bewegen actief uit.	We evalueren de nota Sport beweegt Noordwijk 2022-2025 en stellen de doelen bij voor 2026. We evalueren JOGG/Goed bezig, waarmee de BSO en scholen worden gestimuleerd om ouders en kinderen meer bewust te maken van gezonde voeding en bewegen. We sporen de valrisico's op door het organiseren van een jaarlijkse vitaliteitstest. We continueren de valpreventiecursussen voor mensen met een verhoogd valrisico, die in 2024 via het Sportbedrijf zijn opgestart. We actualiseren het Leefstijlakkoord als onderdeel van het "Gezond en Actief Leven Akkoord" (GALA).	Vierde kwartaal Vierde kwartaal Derde kwartaal Derde kwartaal
We faciliteren (sport)evenementen.	We ondersteunen, naast de jaarlijkse evenementen zoals de Noordwijk Ladies Classic en de 10 van Noordwijk, de zeilvereniging in de organisatie van het WK zeilen F18.	Tweede kwartaal
We breiden onze publieke sportfaciliteiten in de buitenruimte uit.	We geven uitvoering aan de beweegrapportage naar meer beweging in de buitenruimte. Dit doen we door middel van het realiseren van onder andere beweegtuinen, multifunctionele speelplaatsen en watertappunten. We stellen samen met partners en belanghebbenden een plan op om op korte termijn het Oosterduinsemeer attractiever te maken voor recreanten. Dit wordt afgestemd op de langere termijnvisie Noordelijke Toeristische Ontsluiting.	Vierde kwartaal Derde kwartaal

6.3 Kunst en cultuur		
Daarnaast is het voor een leefbaar en gezellig Noordwijk van groot belang dat er ruim baan wordt gegeven aan kunst en cultuur. Cultuur brengt immers mensen samen en kan ook maatschappelijke problemen helpen verminderen die specifiek zijn voor de jeugd, ouderen en inwoners met enige afstand tot de samenleving. We zorgen ervoor dat kunst- en cultuurprojecten een zo breed mogelijk publiek bereiken.		
Portefeuillehouder:	*Wethouder Ter Hark*	
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we ervoor doen?**	**Wanneer?**
We koesteren ons cultureel erfgoed.	We ondersteunen projecten die een bijdrage leveren aan het behoud en de versterking van ons erfgoed door 2 maal per jaar subsidies te verlenen uit het Erfgoedfonds.	Tweede en vierde kwartaal

	We breiden het aantal audiotours met minimaal 1 uit ten behoeve van musea en maatschappelijke organisaties. (bijvoorbeeld het bezoeken van de vuurtoren en Kurt Carlsen).	Derde kwartaal
We versterken het culturele aanbod en breiden het kunstaanbod uit.	We verlenen opdracht aan het Sportbedrijf om het jaarplan van de cultuurcoach te actualiseren en uit te voeren. We verlenen subsidie voor vernieuwende projecten die een bijdrage leveren aan de cultuurparticipatie van jongeren en jongvolwassenen. We voegen in samenspraak met de inwoners minimaal 1 kunstwerk toe in de openbare ruimte. Dit doen we op basis van het advies van de BKOR (Beeldende Kunst in de Openbare Ruimte) adviesraad. We plaatsen een nieuw kunstwerk op de wisselsokkel in de Engelse Tuin. Hiermee geven we lokale kunstenaars een podium. Ook hierbij betrekken we de inwoners. We maken de kunst in de openbare ruimte toegankelijker door het opleveren van een audiotour langs verschillende kunstwerken. We evalueren de huidige nota Cultuur in de Kern 2022 – 2025 als startpunt voor het opstellen van de nieuwe nota.	Eerste kwartaal Vierde kwartaal Vierde kwartaal Tweede kwartaal Vierde kwartaal Vierde kwartaal

6.4 Evenementvriendelijke gemeente		
We zijn een evenementvriendelijke gemeente.		
Portefeuillehouder:	*Burgemeester Verkleij / Wethouder Alkemade*	
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we ervoor doen?**	**Wanneer?**
We zijn een evenementvriendelijke gemeente.	We maken op basis van het nieuwe Evenementenbeleid een uitvoeringsprogramma. Hierbij kijken we goed of de evenementen passen bij de identiteit van de gemeente.	Tweede kwartaal

6.5 Multifunctionele accommodaties		
We benutten onze multifunctionele sportaccommodaties optimaal.		
Portefeuillehouder:	*Wethouder Ter Hark / Wethouder Alkemade / Wethouder Salman*	
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we ervoor doen?**	**Wanneer?**
We benutten onze multifunctionele sport- en welzijnsaccommodaties optimaal.	We renoveren 2 kunstgrasvelden op sportpark Van Nispen. We zorgen dat de gemeentelijke sportparken nog beter door de wijk worden gebruikt en maken hiervoor afspraken met de verenigingen en omwonenden.	Vierde kwartaal
We bouwen een nieuwe De Schelft.	We starten de bouw van zwembad De Schelft. De verwachte bouwtijd is circa 15 maanden.	Eerste kwartaal

Wat doen we doorlopend?

Verenigingen en vrijwilligerswerk

- We brengen bestaande subsidieregelingen nadrukkelijker onder de aandacht.
- We brengen de vacaturebank actief onder de aandacht van onze inwoners en maatschappelijke partners. Dit doen we samen met de stichting Welzijn.
- We ondersteunen de Volksuniversiteit Noordwijk (in oprichting) bij het samenstellen van een cursusaanbod waaraan ook andere maatschappelijke partners bijdragen en waarbij de buurtcentra als locatie worden ingezet. Dit draagt bij aan de deskundigheidsbevordering van vrijwilligers en de educatie van inwoners.
- We versterken de deskundigheid van de vrijwilligers door de inzet van 2 clubkadercoaches bij het Sportbedrijf. Zij ondersteunen de verenigingen hierbij op maat.
- We brengen bestaande erfgoedwandel- en fietsroutes nadrukkelijker onder de aandacht.
- We faciliteren ruimte voor festivals.
- We activeren het (nog onbenutte) potentieel van vrijwilligers in de leeftijd 60+. Dit doen we samen de stichting Welzijn.
- We activeren vrijwilligers die voor een relatief korte periode inzetbaar willen zijn. Dit doen we samen met de stichting Welzijn.
- We zorgen voor een trainingsaanbod ten behoeve van vrijwilligers. Dit doen we samen met de stichting Welzijn.
- We publiceren maandelijks een nieuwsbrief voor culturele verenigingen
- We stimuleren het jeugdlidmaatschap van (sport)verenigingen.
- We geven via het Sportbedrijf uitvoering aan het kennismakingsprogramma “Sjors Sportief en Sjors Creatief”. We brengen hierbij het Jeugdfonds Sport en Cultuur, een fonds die de contributie van kinderen uit armere gezinnen betaalt, onder de aandacht.
- We organiseren netwerkbijeenkomsten voor de culturele sector.

Sport en recreatie

- We voeren het vastgestelde Sportbeleid 2022-2025 uit.
- We geven uitvoering aan het "Gezond en Actief Leven Akkoord" (GALA). Dit omvat voor sport de combinatiefuncties, het sport-/leefstijlakkoord en valpreventie. Andere onderdelen van GALA komen terug in programma 7 Sociaal Domein
- De buurtsportcoaches en cultuurcoaches blijven we inzetten. Zij zorgen er met diverse activiteiten voor dat kinderen, ouderen en mensen die niet altijd even goed meekomen in beweging komen en blijven.
- We faciliteren (sport)evenementen door verlening van subsidies op maat. We zetten hierbij tevens onze evenementencoördinator en het Sportbedrijf in.

Kunst en cultuur

- We geven uitvoering aan onze beleidsnota "Cultuur in de Kern 2022 – 2025'.
- We borgen de culturele basisinfrastructuur, de amateursector, de culturele evenementensector en de erfgoedsector door middel van subsidies.
- We brengen ons culturele aanbod nadrukkelijker onder de aandacht door middel van gerichte campagnes.
- We versterken de onderlinge samenwerking en organisatiekracht van culturele partners door middel van netwerkbijeenkomsten.
- We faciliteren de Cultuurraad en de adviesraad Beeldende Kunst in de Openbare Ruimte (BKOR).
- We zetten onze evenementencoördinator in als brug tussen de gemeente en maatschappelijke partners.
- We profileren de erfgoedsector door initiatieven zoals Klassendag, Open Monumentendag, de Dag van de Noordwijkse geschiedenis en de audiotours.
- We hebben oog voor onze gemeenschappen en hun tradities.
- We geven uitvoering aan de Masterplan Kunst in de openbare ruimte.
- We bespreken de mogelijkheden met projectleiders om bij ruimtelijke ontwikkelingen kunst te integreren in de openbare ruimte.

Evenementvriendelijke gemeente

- We geven uitvoering aan ons nieuwe evenementenbeleid.
- We faciliteren evenementenorganisaties in de vorm van noodzakelijke voorzieningen zoals hekken, aankondigingsborden, bewonersbrieven et cetera. We hebben een evenementen coördinator en een toezichthouder evenementen in de openbare ruimte.
- Wij ondersteunen organisatoren bij het veilig organiseren van een evenement. Hieronder valt onder andere het begeleiden bij het opstellen van een veiligheidsplan/verkeersplan. En we geven financiële ondersteuning van veiligheidskosten in de vorm van subsidie.
- Er is twee wekelijks een multidisciplinair overleg, met hierin vertegenwoordiging vanuit team vergunningen, handhaving, politie, brandweer, GHOR, ODWH, team Groen, team Infra en de evenementen coördinator. Hierin worden alle evenementen besproken die plaatsvinden in de gemeente. Zo nodig wordt ook de organisator uitgenodigd. Doelstelling is veilig en geslaagd evenement

Multifunctionele accommodaties

- We beheren het gemeentelijk vastgoed op basis van ons Vastgoedboek 2024.
- We stimuleren verenigingen hun accommodaties open te stellen voor multifunctioneel gebruik.
- We werken aan verduurzaming van onze sportaccommodaties, clubhuizen en sportvelden.

Wat mag het kosten?

Bedragen in €	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Programma 6 Sport en Cultuur	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Mutatie baten en lasten						
Totale lasten programma	€ 8.201.174	€ 9.855.983	€ 9.674.235	€ 10.469.613	€ 15.845.099	€ 11.059.999
Totale baten programma	€ 1.891.727	€ 1.511.340	€ 2.144.074	€ 1.579.238	€ 1.459.837	€ 1.495.192
Saldo van het programma	**€ -6.309.447**	**€ -8.344.643**	**€ -7.530.161**	**€ -8.890.375**	**€ -14.385.262**	**€ -9.564.807**
Mutatie reserves						
Toevoegingen	€ 548.819	€ 462.216	€ 563.466	€ 598.731	€ 634.012	€ 669.312
Onttrekkingen	€ 1.416.755	€ 2.689.799	€ 2.136.512	€ 2.132.763	€ 7.653.747	€ 2.761.241
Resultaat van het programma	**€ -5.441.511**	**€ -6.117.060**	**€ -5.957.115**	**€ -7.356.343**	**€ -7.365.527**	**€ -7.472.878**

Welke beleidsindicatoren zijn hierbij relevant?

De volgens de ministeriële regeling geldende beleidsindicatoren voor dit programma zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Programma 6 Sport en Cultuur					
Naam indicator	**Eenheid**	**Periode**	**Nw**	**NL**	**Bron**
Niet-sporters	%	2022	39	46	GGD/CBS/RIVM

* gegevens afkomstig uit www.waarstaatjegemeente.nl, stand september 2024.

Wie zijn de verbonden partijen/met wie werken we samen?

Er zijn geen verbonden partijen voor dit programma.

Wat zijn de risico's?

Er zijn ten tijde van het opstellen van de programmabegroting geen risico's te melden voor dit programma.

2.2.7 Programma 7: Sociaal Domein en Volksgezondheid

We bevorderen een gezonde leefstijl en voorkomen zorg door preventie. Als gemeente met een kuuroordstatus stellen we sporten, bewegen en gezondheid centraal.
Onze kinderen groeien gezond en veilig op. Onze focus is primair gericht op preventie. We bewerkstelligen daarom een aanbod gericht op onder meer versterking van weerbaarheid. We bevorderen de samenwerking tussen maatschappelijke partners.
Onze inwoners doen mee (naar vermogen). We stimuleren zelfredzaamheid en het nemen van verantwoordelijkheid voor het eigen leven. We zorgen voor voorzieningen ten behoeve van inwoners die (tijdelijk) niet kunnen meedoen. We bestrijden eenzaamheid en vergroten de lokale mobiliteit van kwetsbare inwoners. We verbeteren de aansluiting van zorg en informele zorg door mantelzorgers beter te ondersteunen, ons integrale toegangsteam te versterken, meer welzijnsoplossingen in te zetten en de aansluiting te zoeken met de uitvoering van het Integraal Zorg Akkoord. We bevorderen bestaanszekerheid door onze aanpak van schulden, armoede en kansengelijkheid voort te zetten.
De toegang tot advies, ondersteuning en (jeugd)zorg is laagdrempelig, We zorgen voor passende hulp en ondersteuning. Hierbij sturen we op drempelverlaging, kwaliteitsverhoging en kostenbeheersing van jeugdhulp. Zorg voor onze inwoners is van goede kwaliteit en moet in voldoende mate beschikbaar zijn. De wachtlijsten voor (jeugd)zorg zijn zo kort mogelijk.
We verbeteren de mentale gezondheid van jongeren door meer aandacht te besteden aan de oorzaken van de verslechtering. Wij verwachten dat dit ook de instroom in de jeugdhulp zal beïnvloeden.
In Noordwijk is het goed wonen. Inwoners voelen zich veilig en prettig. Onze buitenruimte en voorzieningen nodigen uit tot ontmoeting en bewegen en zijn toegankelijk voor iedereen. De gezonde en groene leefomgeving versterken de kwaliteit van leven.
Grote uitdagingen die binnen dit programma spelen, zijn de houdbaarheid van de zorg en de mentale gezondheid van jongeren. Binnen de zorg spelen knelpunten als de overbelasting van de geestelijke gezondheidszorg, het dreigend personeelstekort binnen meerdere sectoren van de zorg en de stijgende kosten als gevolg van de groeiende vraag naar jeugdhulp en de vergrijzing van de bevolking.
Als basis voor de uitvoering wordt het Maatschappelijk Programma “Floreren in Noordwijk” gevolgd, met de opgaven Gezond leven; Opgroeien en zelfontplooiing; Meedoen; Zorg en ondersteuning; Gezonde en veilige leefomgeving.

7.1 Gezond Leven		
We bevorderen een gezonde leefstijl en voorkomen zorg door preventie. Als gemeente met een kuuroordstatus stellen we sporten, bewegen en gezondheid centraal		
Portefeuillehouder:	*Wethouder Salman*	
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we ervoor doen?**	**Wanneer?**
We bevorderen een gezonde leefstijl en voorkomen zorg door preventie.	We geven uitvoering aan het “Gezond en Actief Leven Akkoord” (GALA). We stellen een uitvoeringsplan GALA 2025 op. We intensiveren bestaande projecten én starten met nieuwe projecten, onderverdeeld naar ‘Vitaal opgroeien’ en ‘Vitaal ouder worden’. We evalueren en actualiseren het leefstijlakkoord om een bijdrage te leveren aan het stimuleren van sport, bewegen, gezonde voeding, mentale gezondheid en het tegengaan van middelengebruik.	Eerste kwartaal Derde kwartaal

7.2 Opgroeien en zelfontplooiing		
Onze kinderen groeien gezond, veilig en kansrijk op. Onze focus is primair gericht op preventie. We maken jongeren meer weerbaar en verbeteren zo de mentale gezondheid. Hiermee beïnvloeden we de instroom op de jeugdhulp.		
Portefeuillehouder:	*Wethouder Salman*	
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we ervoor doen?**	**Wanneer?**
We willen dat onze jeugd kansrijk opgroeit.	We organiseren in het kader van Kansrijke Start de jaarlijkse netwerkbijeenkomst om de samenwerking tussen verloskundigen, huisartsen, kraamzorg en het centrum voor Jeugd en Gezin te versterken.	Tweede kwartaal
We maken jongeren meer weerbaar en verbeteren zo de mentale gezondheid. Hiermee beïnvloeden we de instroom op de jeugdhulp.	We geven invulling aan het tweede uitvoeringsjaar van het project "Geluk en Power voor jongeren in Noordwijk" . Op basis van de resultaten bepalen we de mogelijkheden voor een vervolg.	Derde kwartaal

7.3 Meedoen		
Onze inwoners doen mee (naar vermogen). We stimuleren zelfredzaamheid en het nemen van verantwoordelijkheid voor het eigen leven. We zorgen voor voorzieningen ten behoeve van inwoners die (tijdelijk) niet kunnen meedoen. We bestrijden eenzaamheid en vergroten de lokale mobiliteit van kwetsbare inwoners. We verbeteren de aansluiting van zorg en informele zorg door mantelzorgers beter te ondersteunen, ons integrale toegangsteam te versterken, meer welzijnsoplossingen in te zetten en de aansluiting te zoeken met de uitvoering van het Integraal Zorg Akkoord. We bevorderen bestaanszekerheid door onze aanpak van schulden, armoede en kansengelijkheid voort te zetten.		
Portefeuillehouder:	*Wethouder Salman / Wethouder Kortleven*	
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we ervoor doen?**	**Wanneer?**
We stimuleren zelfredzaamheid.	We stellen een actieprogramma Meedoen als uitwerking van het Maatschappelijk Programma Floreren in Noordwijk. Hierin actualiseren en integreren we ons Welzijnsbeleid 'Gelukkig Leven'.	Vierde kwartaal
We zorgen dat onze inwoners met beperkte financiële middelen volwaardig mee kunnen doen. We bevorderen bestaanszekerheid.	We overwegen continuering van de Gelijke Kansen Agenda op basis van de evaluatie en mogelijkheden voor subsidie vanuit het Rijk. We doen onderzoek naar het aantal inwoners op het sociaal minimum op basis van de nieuwe rekensystematiek van het Rijk. We verwerken de resultaten voor het minimabeleid in het actieprogramma Meedoen.	Tweede kwartaal Tweede kwartaal Vierde kwartaal

We helpen inwoners (preventief) bij schuldsituaties.	We evalueren en continueren de saneringskredieten als onderdeel van ons beleid Schulphulpverlening 2022-2025. We starten in samenwerking met Humanitas het schuldenpreventieproject voor jongeren van 16 tot 27 jaar Get a Grip.	Derde kwartaal Eerste kwartaal
We helpen inwoners naar werk en/of scholing.	We organiseren in opdracht van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) een Regionaal Werkcentrum (RWC). Het RWC is één toegangsloket voor inwoners met vragen over leren, werken of hun loopbaan en is een onderdeel van de hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur Holland Rijnland. We werken hierin samen met gemeenten, UWV, werkgeversorganisaties, onderwijs en vakbonden. We doen samen met Provalu en Regionaal Bureau Leerrecht (RBL) onderzoek naar het bereiken van jongeren van 23 t/m 27 jaar zonder startkwalificatie. Met thuisbezoeken, worden deze jongeren gemotiveerd om op zoek te gaan naar werk of opleiding. We evalueren de pilot 'Doelgroepers in Dienst' conform het jaarplan Provalu 2025.	Vierde kwartaal Tweede kwartaal Derde kwartaal
We bestrijden eenzaamheid.	We bieden in samenwerking met Welzijn Noordwijk de vrijwilligers van de buurtcentra een cursus gastheerschap aan om hun welkomstcultuur te versterken. We ondersteunen Stichting Wassenaar bij de implementatie van de uitkomsten van het participatietraject De Toekomst van de Duinpan	Tweede kwartaal Tweede kwartaal
We vergroten de lokale mobiliteit van onze kwetsbare inwoners.	We evalueren het TukTuk-vervoer in de kernen Noordwijk Zee en Noordwijk Binnen.	Vierde kwartaal
We ondersteunen, naast opvang en huisvesting (programma 9), alle groepen nieuwkomers te participeren in de samenleving.	We stellen op basis van de evaluatie een plan van aanpak op met daarin verbeterpunten voor de uitvoering van de Wet inburgering. We bieden ondersteuning waar dat echt nodig is, gericht op zelfredzaamheid en participatie van statushouders, Oekraïense ontheemden en asielzoekers. We stellen hiervoor een beleidskader op. Dit ontwikkelen we in samenhang met de behoeften en belangen van omwonenden en de doelgroepen ten aanzien van gezondheidszorg, onderwijs en welzijnsvoorzieningen.	Eerste kwartaal Tweede kwartaal

7.4 Zorg en ondersteuning		
De toegang tot advies, ondersteuning en (jeugd)zorg is laagdrempelig, We zorgen voor passende hulp en ondersteuning waarbij we sturen op drempelverlaging, kwaliteitsverhoging en kostenbeheersing van jeugdhulp. Zorg voor onze inwoners is van goede kwaliteit en moet in voldoende mate beschikbaar zijn. De wachtlijsten voor (jeugd)zorg zijn zo kort mogelijk.		
Portefeuillehouder:	*Wethouder Salman*	
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we ervoor doen?**	**Wanneer?**
We zorgen voor laagdrempelige toegang tot advies, ondersteuning en zorg.	We bouwen verder aan onze sociale teams van Stichting Voor Ieder 1. Dit doen we door een nieuwe meerjarige inhoudelijke opdracht en het in dienst nemen van het personeel door de Stichting. We maken nieuwe uitvoeringsafspraken over de samenwerking tussen Voorleder1, de ISD Bollenstreek en Welzijn Noordwijk in het bieden van algemene voorzieningen bij Wmo-aanvragen en het ondersteunen van mantelzorgers.	Tweede kwartaal Derde kwartaal
We bieden passende hulp en ondersteuning.	We versterken de bemoeizorg aanpak om de toegang tot hulp voor mensen die zorg mijden effectiever te maken. Dit doen we in samenwerking met lokale en regionale maatschappelijke partners.	Derde kwartaal
We sturen op drempelverlaging, kwaliteitsverhoging en kostenbeheersing van jeugdhulp.	We stellen een lokaal uitvoeringsplan op om de toename van het jeugdhulpgebruik af te remmen. We doen dit onder meer door het steviger verbinden van de jeugdhulp met aangrenzende domeinen zoals onderwijs, jeugdgezondheidszorg, volwassen geestelijke gezondheidszorg en bestaanszekerheid. De evaluatie pilot inzet wijkfunctionaris onbegrepen gedrag, is hier onderdeel van. We verbeteren de werking van het jeugdhulpstelsel op regionaal niveau. Dit doen we door de resultaten van de bestuurlijke Taskforce Jeugdhulp te implementeren. We werken hierin samen met diverse jeugdhulpaanbieders en sociale teams.	Eerste kwartaal Vierde kwartaal

7.5 Gezonde en veilige leefomgeving		
In Noordwijk is het goed wonen. Inwoners voelen zich veilig en prettig. Onze buitenruimte en voorzieningen nodigen uit tot ontmoeting en bewegen en zijn toegankelijk voor iedereen. De gezonde en groene leefomgeving versterken de kwaliteit van leven.		
Portefeuillehouder:	*Wethouder Salman*	
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**	**Wanneer?**
We zorgen dat onze inwoners prettig wonen.	We starten projecten in het kader van de wijkaanpak GALA, als onderdeel van de programma's Leefomgeving, Terugdringen gezondheidsachterstanden en Sociale basis. De projecten sluiten aan bij de visie 'Wonen, welzijn en zorg' en sorteren voor op de toenemende vergrijzing.	Tweede kwartaal

Wat doen we doorlopend?

Gezond leven
- Versterking ketensamenwerking ISD/ Provalu/Welzijn Noordwijk met project Lekker Fit

Opgroeien en zelfontplooiing
- We faciliteren schooljudo en weerbaarheidstrainingen in het onderwijs.

Meedoen
- We versterken de zelfredzaamheid van onze inwoners door algemene voorzieningen met inzet van welzijnswerk en de geestelijke gezondheidszorg.
- We geven uitvoering aan het project "Geldzorgen de Baas'.
- Prestatieafspraken met Voor Ieder 1 jaarlijks actualiseren.
- We begeleiden de transformatie van het bestaande stelsel van beschermd wonen en maatschappelijke opvang.
- We geven uitvoering aan de nieuwe Wet Inburgering. Dit doen we samen met onze partners.
- We intensiveren ons aanpak voor vroegsignalering.
- We intensiveren ons actieprogramma tegen eenzaamheid.
- We zorgen voor begrijpelijke informatie over minimaondersteuning en schuldhulpverlening (voor jongeren) op de gemeentelijke website.
- We verwachten een tegenprestatie naar vermogen van inwoners met een uitkering.
- We voeren het jaarplan 'sociaal return on investment' uit.
- We gaan door met het verstrekken van saneringskredieten

Zorg en ondersteuning
- We versterken de kwaliteit en vindbaarheid van onafhankelijke cliëntondersteuning door inzet van het Meedenkersnetwerk.
- In het kader van Maatschappelijke zorg geven we uitvoering aan lokale acceptatie van zorg door zorgmijders en monitoren de resultaten.
- We voeren structureel overleg met onze huisartsen en andere eerste-lijns-zorgverleners.
- We zorgen voor samenhang tussen de uitvoering van het "Gezond en Actief Leven Akkoord", het "Leefstijlakkoord 2024" en "Integraal Zorgakkoord".
- We vergroten de bekendheid van het on- en offline aanbod van advies, ondersteuning en zorg bij onze inwoners op het domein van mentale gezondheid.

Gezonde en veilige leefomgeving
- We organiseren zorg effectief en nabij de inwoners. We sluiten hierbij aan op het Rijksprogramma langer zelfstandig thuis wonen.
- We bouwen levensloopbestendig en zorgen voor huisvesting voor specifieke doelgroepen, met onder meer beschermd wonen en verpleeghuiswoningen

Wat mag het kosten?

Bedragen in €	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Programma 7 Sociaal Domein/Volksgezondheid	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Mutatie baten en lasten						
Totale lasten programma	€ 52.344.398	€ 50.659.969	€ 58.587.797	€ 56.653.881	€ 55.905.411	€ 56.132.319
Totale baten programma	€ 18.803.883	€ 12.534.117	€ 16.004.939	€ 14.275.573	€ 13.251.100	€ 12.539.824
Saldo van het programma	**€ -33.540.515**	**€ -38.125.852**	**€ -42.582.858**	**€ -42.378.308**	**€ -42.654.311**	**€ -43.592.495**
Mutatie reserves						
Toevoegingen	€ 3.560.000	€ -	€ 510.500	€ -	€ -	€ -
Onttrekkingen	€ 1.401.898	€ 320.000	€ 1.019.850	€ 689.850	€ 689.850	€ 689.850
Resultaat van het programma	**€ -35.698.617**	**€ -37.805.852**	**€ -42.073.508**	**€ -41.688.458**	**€ -41.964.461**	**€ -42.902.645**

Welke beleidsindicatoren zijn hierbij relevant?

De volgens de ministeriële regeling geldende beleidsindicatoren voor dit programma zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Programma 7 Sociaal Domein en Volksgezondheid					
Naam indicator	**Eenheid**	**Periode**	**Nw**	**NL**	**Bron**
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	2023	860	837	CBS/LISA
Jongeren met delict voor rechter	%	2022	1	1	CBS
Kinderen in uitkeringsgezin	%	2022	3	6	CBS
Netto arbeidsparticipatie	%	2023	75	73	CBS
Werkloze jongeren	%	2022	1	1	CBS
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	2023	167	345	CBS
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar	2023	67	192	CBS
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2023	15	14	CBS
Jongeren met jeugdbescherming	%	2023	1	1	CBS
Jongeren met jeugdreclassering	%	2023	0	0	CBS
Clienten met een maat-werkvoorziening Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	2023	620	705	CBS/MSD WMO

* gegevens afkomstig uit www.waarstaatjegemeente.nl, stand september 2024.

Wie zijn de verbonden partijen/met wie werken we samen?

In de tabel hieronder staan de namen van de verbonden partijen, die te maken hebben met de uitvoering van dit programma. Voor gedetailleerde informatie inzake de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Programma 7 Sociaal Domein en Volksgezondheid	
Naam verbonden partij	
Service Organisatie Zorg (SOZ)	GR Kust-, Duin- en Bollenstreek (KDB)
Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD)	Hecht

Wat zijn de risico's?

In de tabel hieronder staan de mogelijke risico's, die samenhangen met de uitvoering van dit programma.

Programma 7 Sociaal Domein en Volksgezondheid	
Onderwerp risico	**Omschrijving risico**
Algemene uitkering	Onzekerheden bestaan uit de mogelijke kortingen vanuit het Rijk.

2.2.8 Programma 8: Duurzaamheid en Leefomgeving

We behouden onze prachtige dorpen en ons open landschap voor toekomstige generaties en bezoekers. We stellen een lange termijnvisie voor verduurzaming op. We geven uitvoering aan doordachte, effectieve en efficiënte maatregelen ter bevordering van energiebesparing en klimaatadaptatie. Ons uitgangspunt is dat verduurzaming betaalbaar blijft voor iedereen.
We koesteren onze prachtige bollenvelden, de kuststrook, de zee en onze natuurgebieden. We prefereren zonne-energie boven windenergie en gaan plaatsing van windturbines in ons buitengebied daarom tegen. We plaatsen zonnepanelen bij voorkeur op grote daken.
Natuur en landschap vormen de basis voor fijn wonen, recreëren en een gezonde economie. De duinen en landgoederen worden waar mogelijk verbonden door (ecologische) verbindingen die doorlopen tot in de dorpen.
Onze leefomgeving is schoon, gezond, groen en toegankelijk. We beheren de openbare ruimte op uniforme wijze. In de dorpscentra zetten we onze buitendienst zichtbaar in.
De gemeente is verantwoordelijk voor de openbare ruimte en die moet dus ook goed worden bijgehouden. Dat betekent dus ook een nette en ordelijke afvalinzameling.

8.1 Duurzaamheid		
We behouden onze prachtige dorpen en ons open landschap voor toekomstige generaties en bezoekers. We stellen een lange termijnvisie voor verduurzaming op. We geven uitvoering aan doordachte, effectieve en efficiënte maatregelen ter bevordering van energiebesparing en klimaatadaptatie. Ons uitgangspunt is dat verduurzaming betaalbaar blijft voor iedereen.		
Portefeuillehouder:	*Wethouder Alkemade*	
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**	**Wanneer?**
We verminderen ons energieverbruik.	We werken op basis van de Sustainable Development Goals in samenwerking met onze inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) partners het Global Goals programma voor Noordwijk uit in vier pijlers: 1. Ondernemersgericht 2. Interne organisatie; 3. Inwonersgericht; 4. Onderwijsgericht. We actualiseren het investeringsplan van ons wagen- en machinepark. Indien er bij vervangingen de mogelijkheid is om over te gaan naar een duurzame brandstof (onder andere elektrisch) dan passen we dit toe.	Tweede kwartaal Tweede kwartaal
We werken aan een duurzame leefomgeving.	We stellen een lange termijnvisie voor verduurzaming op. We actualiseren de Uitwerking Visie Openbare Ruimte (UVOR) voor Noordwijkerhout/De Zilk	Derde kwartaal Eerste kwartaal

	We stellen een startnotitie op waarin aan bod komen: - herziening UVOR (Uitwerking Visie Openbare Ruimte – 2012) - nota Omgevingskwaliteit - herziening en inzet LIOR (Leidraad Inrichting Openbare Ruimte) - samenhang UVOR, LIOR, Omgevingsvisie en Omgevingsplannen en verdere ontwikkeling	Derde kwartaal

8.2 Energietransitie		
We koesteren onze prachtige bollenvelden, de kuststrook, de zee en onze natuurgebieden. We prefereren zonne-energie boven windenergie en gaan plaatsing van windturbines in ons buitengebied daarom tegen. We plaatsen zonnepanelen bij voorkeur op grote daken.		
Portefeuillehouder:	*Wethouder Alkemade*	
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**	**Wanneer?**
We verduurzamen onze energievoorziening.	We werken de onderzoeksvragen in de Intentieovereenkomst (met initiatiefnemers, corporaties en gemeenten HLT en N) voor ontwikkeling van aardwarmte uit. Hiervoor doen we het volgende: 1. ontwerpen van een tracé voor het warmtenet in de Bollenstreek en de daarbij behorende warmtekavels 2. opstellen van een business case voor de exploitatie van het warmtenet 3. bepalen de governance voor het op te richten warmtebedrijf 4. bewerkstelligen van een investering door het rijk voor zowel het transportdeel als voor de onrendabele top van het warmtenet.	Derde kwartaal
	We werken aan een Samenwerkingsovereenkomst voor de realisatie van een warmtenetwerk in de Bollenstreek. Dit doen we parallel aan het uitwerken van de intentiefase.	Derde kwartaal
	We ronden samen met het Ministerie van Klimaat en Groene Groei het vergunningentraject voor de bronlocatie Leeweg af.	Derde kwartaal
	We geven uitvoering aan verduurzaming van gemeentelijke gebouwen/gemeentelijk vastgoed	Vierde kwartaal
	De gemeente neemt het initiatief voor een SoortenManagementplan voor de bescherming van onder andere vleermuizen in spouwmuren van woningen. Dit meerjarig onderzoek loopt vanaf 2025.	Vierde kwartaal

	We ontwikkelen een website die inwoners en ondernemers kan helpen met tips voor zelf te nemen energiemaatregelen, met onder andere ook inspirerende verhalen, informatie over subsidies en lopende acties van de gemeente. We stellen een Lokale Energie Strategie (LES) op in samenhang met een Uitvoeringsprogramma en reeds lopende acties. Wij werken optimaal mee aan de ontwikkeling van door Liander te realiseren nieuwe onderstations. We onderzoeken de mogelijkheden voor snellaadpunten voor het busvervoer in 2025. Dit onderzoek is in de toekomst relevant voor zowel openbaar (lijnbussen) als toeristisch vervoer (reisbussen). We onderzoeken ook de mogelijkheden om dit binnen de huidige begrenzingen van netcongestie uit te werken, in samenwerking met Liander We vervolgen de acties van het MKB-transitieloket met een permanente, specifiek op de doelgroep MKB gerichte hulpcampagne. We geven daarmee invulling aan “helpen voor handhaven”. We focussen op advies, isolatie en zon-op-dak, en op versterking van de onderlinge samenwerking van ondernemers bij transitiethema’s.	Tweede kwartaal Eerste kwartaal Vierde kwartaal Vierde kwartaal Vierde kwartaal
We willen lokaal eigenaarschap van energiebronnen.	We ondersteunen de ontwikkeling van de lokale energiecoöperatie en onderzoeken de mogelijkheden om te komen tot een Lokale Energiegemeenschap conform de komende nieuwe Energiewet.	Tweede kwartaal

8.3 Natuur en groen		
Natuur en landschap vormen de basis voor fijn wonen, recreëren en een gezonde economie. De duinen en landgoederen worden waar mogelijk verbonden door (ecologische) verbindingen die doorlopen tot in de dorpen.		
Portefeuillehouder:	*Wethouder Alkemade*	
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**	**Wanneer?**
We willen een meer groene leefomgeving.	We verwijderen onnodige bestrating en vervanging dit door beplanting. We vergroten de ruimte om de bomen en beplanten de vrijgekomen ruimte. We rapporteren over de behaalde resultaten. We ronden de eerste fase af van het aanplanten van de bomen op basis van het bomenplan. We passen waterdoorlatende bestrating vaker toe en borgen dit in de Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR). We planten bij speelplekken bomen aan zodat gespeeld kan worden in een groene en schaduwrijke omgeving.	Vierde kwartaal Tweede kwartaal Tweede kwartaal Tweede kwartaal

	We stellen Klimaatadaptatiebeleid vast met uitgangspunten om wateroverlast, droogte en hittestress tegen te gaan.	Tweede kwartaal
We willen meer biodiversiteit.	We evalueren de aangelegde biodiverse locaties en stellen bij waar nodig. We voegen ook enkele nieuwe locaties toe in het buitengebied en aan de randen van woonwijken. Hierbij besteden we aandacht aan communicatie en educatie.	Derde kwartaal
We vergroten de identiteit, beleving en de natuurwaarde van ons landschap.	We maken een plan om Ecologische Verbindings Zones (EVZ) met elkaar te verbinden. We passen de EVZ Watersnip nabij Klei-Oost aan door grondverbetering en verwijdering van niet van nature voorkomende beplanting. We stellen in samenwerking met de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij (GOM) en de deelnemende gemeenten een Programma Landelijk Gebied & Duurzame Greenport Duin- en Bollenstreek, een landschapsvisie en een participatie- en communicatieplan op. In het Programma wordt zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de samenwerking en opgaven vanuit het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied (ZH-PG) en de integrale opgaven tot 2040. Dit is het vervolg op de Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport Duin- en Bollenstreek (ISG). Dit alles met een insteek die water en bodem gestuurd is. Hoofddoel van het programma is: Een toekomstbestendig vitaler landelijk gebied met een duurzame greenport met een integrale aanpak. We brengen het bestrijden van de blauwalg in het Oosterduinsemeer onder de aandacht bij relevante partners en rapporteren over de resultaten.	Tweede kwartaal Vierde kwartaal Tweede kwartaal Eerste kwartaal

8.4 Woon- en leefomgeving		
Onze leefomgeving is schoon, gezond, groen en toegankelijk. We beheren de openbare ruimte op uniforme wijze. In de dorpscentra zetten we onze buitendienst zichtbaar in.		
Portefeuillehouder:	*Wethouder Ter Hark / Wethouder Alkemade*	
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**	**Wanneer?**
We zorgen voor een uniforme beheerwijze van onze leefomgeving.	We werken toe naar een integraal beheerplan voor het onderhoud van onze buitenruimte. Om dit te bereiken verlengen wij enkele beheerplannen met een passende looptijd. We doen een aanbesteding voor het groenonderhoud waarbij de verdeling in gebieden en werkzaamheden beter op elkaar aansluiten.	Derde kwartaal Vierde kwartaal

	We stellen normen op voor straatreiniging en zwerfafval op basis van beeldkwaliteit. Hierbij sluiten we aan bij de aanpak van het groenonderhoud. We stellen voor het (her-)inrichting van de openbare ruimte (groen, speelplekken, parkeervoorzieningen, wegen, straten) per type openbare ruimte een participatieplan op, op basis van de Visie op Inwonersparticipatie. Deze plannen vormen een blauwdruk voor de wijze waarop we participeren in de komende jaren.	Derde kwartaal Tweede kwartaal
We vergroten de aandacht rondom Dierenwelzijn.	We stellen een dierenwelzijnsnota op.	Derde kwartaal

8.5 Afval en grondstoffen		
De gemeente is verantwoordelijk voor de openbare ruimte en die moet dus ook goed worden bijgehouden. Dat betekent dus ook een nette en ordelijke afvalinzameling.		
Portefeuillehouder:	*Wethouder Alkemade*	
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we er voor doen?**	**Wanneer?**
We verminderen de hoeveelheid (rest)afval dat verbrand wordt en optimaliseren hergebruik van grondstoffen.	We geven uitvoering aan de uitkomsten van de evaluatie grondstoffenbeleid en zamelen de plastic, blik en drinkpak (PBD) in met minicontainers. We ronden de plaatsing van containers met toegangspas voor de afvalinzameling van groente-, fruit- en tuinafval en etensresten (GFTe) bij hoogbouw af.	Tweede kwartaal Vierde kwartaal
We houden onze milieuparkjes netjes.	We zetten bij veelvuldig bijplaatsingen extra capaciteit in om milieuparkjes netjes te houden en overlast te beperken. We beperken de overlast van onder andere meeuwen door middel van het plaatsen van enkele miniperscontainers in de openbare buitenruimte.	Derde kwartaal Vierde kwartaal

Wat doen we doorlopend?	

Natuur en groen

- We geven uitvoering aan onze geactualiseerde beheerplannen groen, wegen en civiele kunstwerken.
- We zorgen voor een netter straatbeeld door de strook langs wegen frequenter te maaien. In het buitengebied passen we minder arbeidsintensieve beplanting toe.

Woon- en leefomgeving

- We maken onze speelplekken toegankelijk voor minder valide gebruikers op basis van de input van de participatie.
- We renoveren speelplekken zodat deze schoon, veilig en heel zijn.
- We maken openbare toiletten nog beter vindbaar door optimalisatie van het gebruik van de HogeNood-app en, indien mogelijk, het gebruik van voordeurstickers.
- We faciliteren waar mogelijk de verbinding van onze duinen en landgoederen door middel van ecologische zones.
- We willen geen windturbines in ons buitengebied. We starten een lobby voor windturbines op zee
- We reageren snel op (fixi)meldingen en signalen uit de openbare ruimte. We zetten onze medewerkers uit de buitendienst hierbij in.
- We schouwen de kwaliteit van de door derden te verrichten werkzaamheden.
- We hebben aandacht aan grondverbetering bij nieuwe aanplant.
- We schouwen onze wijken en brengen afwijkingen op de vastgestelde kwaliteit in beeld en verrichten verbetermaatregelen.
- Vanuit raamovereenkomsten worden werkzaamheden aan asfalt en bestrating verricht.

Afval en grondstoffen

- We geven uitvoering aan het uitvoeringsplan Afval en Grondstoffen.
- We werken samen met onze partner Meerlanden voor de afvalinzameling vanuit lopende dienstverleningsovereenkomsten
- We volgen het Vuilafvoerbedrijf (VAB) bij de bouw van de op- en overslaglocatie van afval.
- Regelmatig delen wij informatie over afvalinzameling in lokale nieuwsbladen om onze inwoners zo goed mogelijk te informeren.

Wat mag het kosten?

Bedragen in €	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Programma 8 Duurzaamheid en Leefomgeving	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Mutatie baten en lasten						
Totale lasten programma	€ 22.892.637	€ 23.884.930	€ 25.824.108	€ 25.399.025	€ 26.236.251	€ 27.227.108
Totale baten programma	€ 18.133.081	€ 18.685.737	€ 19.991.044	€ 20.063.865	€ 21.006.876	€ 21.793.581
Saldo van het programma	**€ -4.759.556**	**€ -5.199.193**	**€ -5.833.064**	**€ -5.335.160**	**€ -5.229.375**	**€ -5.433.527**
Mutatie reserves						
Toevoegingen	€ 165.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Onttrekkingen	€ 1.018.019	€ 443.715	€ 418.215	€ 345.715	€ 85.715	€ 75.715
Resultaat van het programma	**€ -3.906.537**	**€ -4.755.478**	**€ -5.414.849**	**€ -4.989.445**	**€ -5.143.660**	**€ -5.357.812**

Welke beleidsindicatoren zijn hierbij relevant?

De volgens de ministeriële regeling geldende beleidsindicatoren voor dit programma zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Programma 8 Duurzaamheid en Leefomgeving Naam indicator	Eenheid	Periode	Nw	NL	Bron
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	2022	192	148	CBS
Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit	%	2022	16	41	Bron

* gegevens afkomstig uit www.waarstaatjegemeente.nl, stand september 2024.

Wie zijn de verbonden partijen/met wie werken we samen?

In de tabel hieronder staan de namen van de verbonden partijen, die te maken hebben met de uitvoering van dit programma. Voor gedetailleerde informatie inzake de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Programma 8 Duurzaamheid en Leefomgeving Naam verbonden partij	
De Meerlanden Holding NV	Vuilafvoerbedrijf Duin- en Bollenstreek (VAB)

Wat zijn de risico's?

In de tabel hieronder staan de mogelijke risico's, die samenhangen met de uitvoering van dit programma.

Programma 8 Duurzaamheid en Leefomgeving Onderwerp risico	Omschrijving risico
Beheerplannen	De actualisaties van de beheerplannen kan leiden tot veranderende uitgaven, welke afwijken van de uitgaven in de Begroting. In de Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen staat aangegeven welke beheerplannen aanwezig zijn en wanneer actualisatie nodig is.
Energietransitie	De komende jaren gaat waarschijnlijk forse investeringen in duurzaamheid. De financiële gevolgen zijn nog onduidelijk.

2.2.9 Programma 9: Wonen en Ruimte

We bouwen volgens de natuurlijke groei van Noordwijk. Daarbij geldt dat grootschalige regionale woningbouw enkel plaats vindt langs de as Alphen-Leiden-Katwijk.
We bouwen, afgestemd op de behoefte, woningen in alle prijsklassen (huur en koop) in een veilige en prettige omgeving. Daarbij hoort ook voldoende ruimte om te parkeren en te recreëren.
Wij hechten aan kleinschaligheid en open karakter van de leefomgeving. De open ruimte bestaat bij de gratie van agrarisch landschap.
We versterken de identiteit en openheid van landschap door in te zetten op een vitale en duurzame bollenteelt. Daarmee zorgen we tevens dat de dorpen niet aan elkaar gebouwd worden.
Het openlandschap tussen de dorpen in de Bollenstreek weerspiegelt onze identiteit.

9.1 Bouwen voor de lokale bevolkingsgroei		
Wij bouwen volgens de natuurlijke groei van Noordwijk. Daarbij geldt dat grootschalige regionale woningbouw enkel plaats vindt langs de as Alphen-Leiden-Katwijk.		
Portefeuillehouder:	*Wethouder Kortleven*	
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we ervoor doen?**	**Wanneer?**
Een woningbouw-voorraad die aansluit op de lokale bevolkingsgroei.	We actualiseren het uitvoeringsprogramma van de Visie Wonen, Welzijn en Zorg op basis van de lokale, actuele woonbehoefte en onze integrale visie op wonen, welzijn en zorg. In vervolg hierop actualiseren we ons woningbouwprogramma en onze prestatieafspraken met de woningcorporaties voor jaarschijf 2025 en de nieuwe meerjarenafspraken. We hebben hierbij aandacht voor het beter benutten van de bestaande woningvoorraad.	Eerste kwartaal
	We actualiseren de doelgroepenverordening. Hierbij hebben we aandacht voor het met voorrang huisvesten van diverse doelgroepen, zoals starters en ouderen.	Tweede kwartaal
	We hebben in 2024 een plan ingediend voor de ontwikkeling van de Achterweg, waar we naast sociale woningbouw ook asielopvang kunnen realiseren. Na goedkeuring van de provincie starten we met fase 2 van het ontwikkelplan Achterweg.	Eerste kwartaal

9.2 Bouwen op basis van de lokale behoefte		
We bouwen, afgestemd op de behoefte, woningen in alle prijsklassen (huur en koop) in een veilige en prettige omgeving. Daarbij hoort ook voldoende ruimte om te parkeren en te recreëren.		
Portefeuillehouder(s):	*Wethouder Kortleven*	
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we ervoor doen?**	**Wanneer?**
We realiseren een woningbouwvoorraad die past bij de behoefte en extra kansen biedt voor de doelgroepen uit de visie op wonen, welzijn en zorg	We zorgen dat er meer geschikte woningen voor alle doelgroepen bijkomen. In ons beleid nemen we op dat Noordwijk tot en met 2030 behoefte heeft aan een toevoeging van 395 nultredenwoningen, 230 geclusterde woningen voor ouderen en 160 zorggeschikte woningen. We zoeken hierbij de mogelijkheid van geclusterd wonen voor ouderen en starters nader uit. We maken prestatieafspraken met de woningcorporaties over wonen met zorg voor verschillende doelgroepen op basis van de Visie Wonen, Welzijn en Zorg. We spreken af welk deel van de opgave de corporaties uitvoeren.	Vierde kwartaal Vierde kwartaal
We zorgen voor een rechtvaardige verdeling van betaalbare woningen.	We onderzoeken de mate waarin (aangescherpte) categorieën woningzoekenden kansrijk zijn op de lokale woningmarkt. Op basis hiervan evalueren we de toewijzing van woningen door Holland Rijnland. We zijn hierbij afhankelijk van de invoering van de Wet Versterken regie op de volkshuisvesting.	Vierde kwartaal
We zorgen voor continuïteit in bouwplanning.	We zijn continu in gesprek met ontwikkelaars om de segmentering vanuit de woonvisie te borgen. De Wet betaalbare huur 2024 en Goed Verhuurderschap 2024 zijn hiervoor nieuwe instrumenten die we gaan inzetten.	Vierde kwartaal
We sturen op een passend aanbod van woningen in het betaalbare segment.	We stellen samen met de woningcorporaties en de huurdersvertegenwoordigers een nieuw meerjarenplan op met afspraken over hoe de corporaties een passend aanbod van woningen in het betaalbare segment realiseren.	Vierde kwartaal
We faciliteren opvang en passende huisvesting voor alle groepen nieuwkomers.	We ontwikkelen een afwegingskader over hoe de gemeente omgaat met de vraag om huisvesting en opvang van asielzoekers, statushouders en Oekraïense ontheemden. Dit ontwikkelen we in samenhang met de behoeften en belangen van omwonenden en de doelgroepen ten aanzien van gezondheidszorg, onderwijs en welzijnsvoorzieningen. We stellen op basis van de door het college in 2024 vast te stellen startnotitie een integraal beleidsplan Arbeidsmigranten op om te komen tot een visie en kader hoe we omgaan met arbeidsmigranten. Naast huisvesting hebben we aandacht voor het versterken van de lokale economie, het verhogen van het welzijn van arbeidsmigranten en het bevorderen van hun integratie.	Tweede kwartaal Tweede kwartaal

	Onderwerpen die hier onder meer aan bod komen zijn het principe van bed-voor-bed, registratiesysteem en meldpunt Goed Verhuurderschap. We verkennen de mogelijkheden van het gebruik van Trampoline 2 op de lange termijn.	 Vierde kwartaal

9.3 Kleinschaligheid en open karakter van de leefomgeving		
We versterken de identiteit en openheid van onze leefomgeving door in te zetten op een vitale en duurzame bollenteelt. Daarmee zorgen we tevens dat de dorpen niet aan elkaar gebouwd worden. Het open landschap tussen de dorpen in de Bollenstreek weerspiegelt onze identiteit.		
Portefeuillehouder:	*Wethouder Alkemade / Wethouder Kortleven*	
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we ervoor doen?**	**Wanneer?**
We versterken de identiteit en het open karakter van onze leefomgeving.	We herijken in regionaal verband de Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport Duin- en Bollenstreek (ISG). Hierbij betrekken we de door de gemeenteraad gewenste segmentering van de woningen zoals vastgesteld in de woonvisie.	Tweede kwartaal
We gaan werken met de Omgevingswet.	We stellen de Omgevingsvisie 2.0 vast. We kijken hierbij naar de verbinding tussen de omgevingsvisie en de Nota Omgevingskwaliteit waarin ook verschillende aspecten van de openbare ruimte, evenals het beoogde toekomstperspectief hiervan, in beeld worden gebracht. We onderzoeken hoe we omgaan met urgente gebiedsontwikkelingen. Hiervoor bestaat een alternatieve mogelijkheid om het omgevingsplan te wijzigen in de vorm van een Tijdelijke alternatieve maatregel (TAM), daar waar alternatieve mogelijkheden voor gemeente om h et omgevingsplan te wijzigen, niet gebruikt kunnen worden zoals het vergunnen door een buitenplanse omgevingsactiviteit (BOPA). De TAM moet voorkomen dat planvorming (en in het bijzonder) gebiedsontwikkeling onaanvaardbare vertraging oploopt bij de invoering van de Omgevingswet. We actualiseren het beleid op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving.	Derde kwartaal Eerste kwartaal Tweede kwartaal

Wat doen we doorlopend?	

Bouwen voor de lokale bevolkingsgroei

- We zetten in op het middensegment en kansrijke plannen uit de woningbouwplanlijst.
- In nauwe samenwerking met de woningbouwcorporaties, ontwikkelaars en projectleiders zetten we in op sociale woningbouw.
- We hebben continu integrale afstemming over mogelijke ontwikkellocaties. De Bouwtafel is hier een goed instrument om alle partijen snel te informeren.
- We stimuleren de woningbouwcorporaties om hun huidige- en toekomstige sociale woningbouwvoorraad zo lang mogelijk op peil te houden.
- We toetsen afwijkingsverzoeken strikt aan de bepalingen van de bestemmingsplannen in het buitengebied.
- We zetten onverminderd in om woningbouw te realiseren in het Achterweggebied.
- We verstrekken startersleningen.
- Handhaven op antispeculatiebeding en zelfbewoningsplicht voor woningen.
- We realiseren sociale woningbouwlocaties, met aandacht voor de realisatie van betaalbare koopwoningen.
- Project Bronsgeest
- Project Offem-Zuid
- Project BAVO
- Project Verlengde Voorstraat
- Project Viaductweg
- DPO
- Programma Noordwijk Zeewaardig, dit omvat de projecten:
  - Gat van Palace
    83 appartementen in het duurste segment in de plint commerciële functie, tweelaagse ondergrondse parkeergarage start bouw: 2026
  - Recidence KW boulevard
    73 appartementen duurste segment. Start bouw is nog onbekend
  - Hotel van Oranje
    Herontwikkeling van het hotel door de nieuwe eigenaren: startbouw 2024/2025
  - Zeereep en Vuurtorenplein
    144 appartementen duurste segment. Start bouw 2028
  - Maarten Kruytstraat
    42 appartementen gesegmenteerd, ondergrondse parkeergarage met een supermarkt op maaiveld. Reeds gestart: juni 2024.
  - Jan Kroonsplein
    62 appartementen gesegmenteerd met een ondergrondse éénlaagse parkeergarage met 284 openbare parkeerplaatsen. Start bouw: 2026.
  - Jan Kroonsplein
    50 hotelkamers/vakantieappartementen. Start bouw: 2026.
  - Passageontwikkeling
    19 appartementen gesegmenteerd. Start bouw: 2025/2026.
  - Nicolaas Barnhoornweg
    20 appartementen gesegmenteerd. Start bouw: 2027.
  - Schoolstraat
    55 appartementen sociale huurappartementen. Start bouw: 2026.
  - Grent 4
    8 vakantieappartementen en 2 appartementen duurste segment. Start bouw: nog onbekend.
  - Groot Hoogwaak
    Herontwikkeling eigen terrein in samenwerking met Stek. Bouwprogramma en start bouw zijn nu nog onduidelijk.
  - Parkeergarage in het Duin, Hotels Grand hotel Huis ter Duin.
    460 openbare parkeerplaatsen, éénlaagse parkeergarage. Start bouw: nog onbekend.

Bouwen op basis van de lokale behoefte

- We bouwen (levensloop- en) toekomstbestendig voor een mix van doelgroepen. Verdere uitwerking van de gewenste basiskwaliteit is opgenomen in het geactualiseerde uitvoeringsprogramma van de woonvisie. Sociaal domein en volkshuisvesting trekken hierbij samen op.
- We continueren onze inzet op passende huisvesting van één-of tweepersoonshuishoudens waarbij een woonoppervlakte met volwaardige voorzieningen van minimaal 40 à 50 m² uitgangspunt is.
- Op grond van de Retail- en Horecavisie bieden we ruimte om leegstaande gebouwen buiten de winkelkernen te transformeren naar woningen.

- We continueren de inzet van de projectleider internationale arbeidsmigranten.
- Binnen de huidige en nieuwe mogelijkheden passen we lokaal maatwerk toe.
- We voeren de taakstellingen op statushouders/ asielzoekers/ Oekraïense vluchtelingen en inburgering uit.

Kleinschaligheid en open karakter van de leefomgeving

- We maken ons bij de provincie sterk voor de uitvoering van het herziene Regionale beleid (module ruimte en wonen).
- We toetsen afwijkingsverzoeken strikt aan de bepalingen van de bestemmingsplannen in het buitengebied.
- We zetten onverminderd in op oneigenlijk gebruik van ons buitengebied op basis van vigerende bestemmingsplannen. We hanteren hierbij de uitgangspunten van de vastgestelde beleidsnota niet meer doelmatig te gebruiken bollengrond.
- We zetten in op de strandbeleving van inwoners en bezoekers. Daarom toetsen we afwijkingen op het strand aan geldende wet- en regelgeving (APV, Omgevingswet, Omgevingsplan). We handhaven hierbij doelgericht, efficiënt en effectief. Hierbij trekken we op met de ODWH.

Wat mag het kosten?

Bedragen in €	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Programma 9 Ruimte en Wonen	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Mutatie baten en lasten						
Totale lasten programma	€ 6.623.853	€ 12.133.118	€ 11.400.478	€ 10.554.520	€ 9.505.353	€ 5.956.278
Totale baten programma	€ 6.489.006	€ 9.843.317	€ 8.330.955	€ 7.484.444	€ 7.930.366	€ 2.248.888
Saldo van het programma	**€ -134.847**	**€ -2.289.801**	**€ -3.069.523**	**€ -3.070.076**	**€ -1.574.987**	**€ -3.707.390**
Mutatie reserves						
Toevoegingen	€ 3.412.216	€ 1.615.326	€ 500.000	€ 500.000	€ 2.026.603	€ -
Onttrekkingen	€ 753.684	€ 656.000	€ 276.000	€ 175.000	€ 98.000	€ -
Resultaat van het programma	**€ -2.793.379**	**€ -3.249.127**	**€ -3.293.523**	**€ -3.395.076**	**€ -3.503.590**	**€ -3.707.390**

Welke beleidsindicatoren zijn hierbij relevant?

De volgens de ministeriële regeling geldende beleidsindicatoren voor dit programma zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Programma 9 Wonen en Ruimte					
Naam indicator	**Eenheid**	**Periode**	**Nw**	**NL**	**Bron**
Gemiddelde WOZ waarde	x € 1.000	2024	494	379	CBS
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	2023	16	9	ABF
Demografische druk	%	2024	75	70	CBS
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In euro's	2024	988	geen data	COELO
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In euro's	2024	1148	geen data	COELO

* gegevens afkomstig uit www.waarstaatjegemeente.nl, stand september 2024.

Wie zijn de verbonden partijen/met wie werken we samen?

In de tabel hieronder staan de namen van de verbonden partijen, die te maken hebben met de uitvoering van dit programma. Voor gedetailleerde informatie inzake de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Programma 9 Wonen en Ruimte **Naam verbonden partij**	
Omgevingsdienst West-Holland (ODWH)	Greenport Ontwikkelingsmaatschappij (GOM)
Holland Rijnland	

Wat zijn de risico's?

In de tabel hieronder staan de mogelijke risico's, die samenhangen met de uitvoering van dit programma.

Programma 9 Wonen en Ruimte **Onderwerp risico**	**Omschrijving risico**
Omgevingswet	De Omgevingswet komt eraan en de financiële gevolgen hiervan zijn nog onduidelijk.
Stikstof	Projecten kunnen door de ontwikkelingen omtrent de stikstofkwestie vertraging oplopen waardoor de bouwkosten stijgen.
Capaciteitstekort bij Nutsbedrijven	Het niet kunnen leveren van Nutsvoorzieningen door de Nutsbedrijven kan leiden tot vertraging of uitstel van werkzaameheden.

2.3 Paragrafen

In het BBV is bepaald, dat in de programmabegroting paragrafen worden opgenomen, waarin de beleidslijnen worden vastgelegd voor beheersmatige aspecten en de lokale heffingen.
Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die versnipperd in de programmabegroting staan op één plek worden gebundeld. Hierdoor krijgt de gemeenteraad voldoende inzicht in de desbetreffende onderwerpen.

2.3.1 Lokale heffingen

Deze paragraaf bevat, conform artikel 10 van het BBV, informatie over de lokale heffingen van de gemeente Noordwijk. De volgende onderwerpen komen aan de orde:

- algemene ontwikkelingen;
- lokale ontwikkelingen;
- kaders;
- belastingtypen en heffingen;
- belastingtarieven;
- kostendekking lokale heffingen;
- lastendruk;
- het kwijtscheldingsbeleid.

Algemene ontwikkelingen

OZB-tarief woningen voor sportaccommodaties, dorpshuizen en andere instellingen van sociaal belang
Naar aanleiding van een amendement van Tweede Kamerlid Omtzigt is het tweede lid van artikel 220f van de Gemeentewet (het artikel met betrekking tot de tariefstelling onroerendezaakbelasting (OZB)) per 1 januari 2019 aangepast. Sinds die datum kan de gemeente sportaccommodaties, dorpshuizen en andere instellingen van sociaal belang het lagere OZB-tarief voor woningen laten betalen in plaats van het hoge tarief dat geldt voor niet-woningen.

De wettekst en de toelichting daarop sluiten niet op elkaar aan en onduidelijk is wat de reikwijdte van het amendement is. Na overleg met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft de vorige minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) geconcludeerd dat de bepaling voor gemeenten niet toepasbaar is en de Tweede Kamer hierover geïnformeerd. In opdracht van de vorige minister heeft er een extern onderzoek plaatsgevonden naar aanpassingen of alternatieven voor de regeling. Deze blijken geen van alle een volledig sluitende oplossing te bieden voor de uitvoerings- en toepassingsvraagstukken.

In een brief aan de Tweede Kamer van 22 december 2023 geeft de vorige Minister van BZK aan dat het onderwerp controversieel is verklaard, waardoor hij niet ingaat op de conclusies van het onderzoek. Het wachten is nu op de Tweede Kamer.

Op aanraden van de VNG wordt een eventuele wetswijziging afgewacht en wordt er geen voorstel gemaakt met betrekking tot dit amendement.

Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb)
Deze wetten zijn per 1 januari 2024 van kracht en de legesverordening is hierop per die datum aangepast.
De Wkb wordt gefaseerd ingevoerd en geldt nu alleen nog voor nieuwe objecten die vallen in gevolgklasse 1 (grondgebonden woningen en eenvoudige bedrijfsgebouwen). Mogelijk gaat de Wkb per 1 juli 2025 ook gelden voor verbouwactiviteiten. De minister heeft aangegeven hierover vóór 1 december 2024 een besluit te nemen.

Lokale ontwikkelingen

Compensatie onroerendezaakbelasting/roerende zaakbelasting (OZB/RZB)
In de afgelopen jaren zijn de coronacrisis, de oorlog in Oekraïne, stijgende energieprijzen, rentestijgingen, hoge inflatie en stijgende bouw- en grondstofkosten voorbijgekomen. De financiële gevolgen zijn nog steeds zichtbaar. De gemeente Noordwijk heeft dan ook gemeend om drie jaar lang een teruggave aan de eigenaren van woningen te geven ter hoogte van € 1.125.000,- per jaar, in totaal € 3.375.000,- om enigszins de woonlasten te verlichten. In 2023, 2024 en 2025 wordt de compensatie toegepast.

Verlenging Bedrijveninvesteringszones (BIZ) Winkelgebied Noordwijk binnen en Noordwijk aan Zee
Deze BIZ-verordeningen gelden voor 5 jaar en zijn ingegaan per 1 januari 2020. Er worden in november 2024 nieuwe BIZ-verordeningen ter vaststelling aan de raad voorgelegd voor de jaren 2025 tot en met 2029. Als uit de draagvlakmetingen blijkt dat er voldoende steun is voor inwerkingtreding van de verordeningen, dan zullen deze per 1 januari 2025 in werking treden.

Kaders

Kaders gemeentelijke belastingen
De gemeentelijke belastingen vormen een belangrijke deel van de inkomsten van de gemeente Noordwijk. De gemeenteraad is bevoegd te beslissen tot het invoeren, wijzigen of afschaffen van een gemeentelijke belasting. De gemeenteraad heeft een grote mate van vrijheid bij het vaststellen van de belastingtarieven en stelt deze jaarlijks vast door middel van een nieuwe verordening of een wijziging op een bestaande verordening. De belastingverordeningen bevatten verder bepalingen over onder meer het belastbare feit, de belastingplichtige, eventuele vrijstellingen en ontheffingen en de betaaltermijnen.

Belastingtypen en heffingen
Bij de gemeentelijke belastingen zijn verschillende typen belastingen te onderscheiden:

1. *Algemene belastingen*
   De opbrengsten hiervan komen ten goede van de algemene middelen en er geldt geen opbrengstlimiet.

   De gemeente Noordwijk kent voor 2025 de volgende algemene belastingen:
   - onroerende-zaakbelastingen (OZB);
   - belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten (RZB);
   - toeristenbelasting;
   - forensenbelasting;
   - precariobelasting;
   - parkeerbelasting.

2. *Bestemmingsheffingen*
   De opbrengsten zijn bestemd ter dekking van de kosten van specifieke taken zoals huisvuilinzameling en onderhoud van het gemeenteriool. Er geldt een opbrengstlimiet van 100%, wat wil zeggen dat de opbrengsten niet hoger mogen zijn dan de kosten van de specifieke taak.

   De gemeente Noordwijk kent voor 2025 de volgende bestemmingsheffingen:
   - afvalstoffenheffing;
   - rioolheffing.

3. *Rechten*
   De gemeente verleent een specifieke dienst en hiervoor wordt een recht in rekening gebracht. De specifieke dienst bestaat bijvoorbeeld uit het verstrekken van een paspoort of het verlenen van een grafrecht. Er geldt een opbrengstlimiet van 100%, wat wil zeggen dat de opbrengsten niet hoger mogen zijn dan de kosten. Deze maximale kostendekking wordt beoordeeld op de gehele verordening en niet per dienst.
   .
   De gemeente Noordwijk kent voor 2025 de volgende rechten:
   - leges;
   - marktgelden;
   - lijkbezorgingsrechten;
   - rioolaansluitrecht.

4. *Overig*
   De bijdrage Bedrijveninvesteringszone (BIZ) is een belasting die wordt geheven op initiatief van ondernemers in een bepaald gebied van de gemeente na een onder de ondernemers gehouden draagvlakmeting. De opbrengst wordt in de vorm van een subsidie aan een door de ondernemers op te richten stichting of vereniging uitgekeerd. Met de opbrengst kunnen de ondernemers de kosten dekken voor activiteiten in de openbare ruimte en op het internet, die zijn gericht op het bevorderen van de leefbaarheid of de veiligheid in de BIZ of de ruimtelijke kwaliteit of de economische ontwikkeling van de BIZ.

De verschillende onderdelen zullen hieronder nader uiteengezet worden.

1. *Algemene belastingen*

Onroerende-zaakbelastingen (OZB)
De WOZ-waarde vormt de grondslag voor de OZB. De WOZ-waarden van alle objecten in de gemeente worden jaarlijks opnieuw bepaald. Voor 2025 geldt de waarde naar het prijsniveau op 1 januari 2024 (waarde peildatum). Bij de berekening van de OZB-tarieven is de begrote opbrengst het uitgangspunt en wordt rekening gehouden met de gemiddelde stijging van de WOZ-waarde van de objecten.

Belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten (RZB)
Roerende zaken kunnen niet in de heffing van de OZB worden betrokken. Daarom heft de gemeente RZB, belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten. De systematiek van de RZB sluit aan bij die van de OZB. Belastingplichtig zijn de eigenaren van de roerende ruimten en bij niet-woningen ook de gebruikers. De tarieven zijn gelijk aan die van de OZB. De gemeente Noordwijk kent tot nu toe alleen woonboten als roerende ruimten.

Toeristenbelasting
Doel van het instrument toeristenbelasting is om toeristen mee te laten betalen aan de kwaliteit van de voorzieningen in de gemeente Noordwijk. Er gelden twee tarieven; een laag tarief voor kampeermiddelen op toeristische plaatsen en een hoger tarief voor overige accommodaties (bijvoorbeeld hotels). Voor 2025 worden de tarieven verhoogd met 2,6%.

Forensenbelasting
De forensenbelasting heeft als doel om de mensen met een tweede woning in Noordwijk mee te laten betalen aan het voorzieningenniveau binnen de gemeente. Voor 2025 stijgen de tarieven met 2,6%.

Precariobelasting
Er wordt een precariobelasting geheven voor het hebben van voorwerpen onder, op of in gemeentegrond. De tarieven stijgen met 2,6%.

Parkeerbelastingen
De opbrengst van de parkeerbelasting stijgt met 2,6%. Dit realiseren we onder meer door verbetering van de handhaving.
Het bedrag aan kosten voor een naheffingsaanslag ter zake van de parkeerbelasting wordt voor 2025 bepaald aan de hand van een kostenraming behorende bij en deel uitmakende van de Verordening parkeerbelasting (2024: €76,70).

2. Bestemmingsheffingen

Algemeen
De tarieven van de bestemmingsheffingen kunnen naast de stijging door inflatie nog door andere oorzaken stijgen.

Afvalstoffenheffing
De heffing stijgt in 2025 met 10% en naar verwachting in 2026 nog eens met 10% en vervolgens met 9% in 2027 en 2,5% in 2028. De gemeente moet de heffing verhogen door de toenemende inzamelings- en verwerkingskosten van het huishoudelijk afval.

We zetten de belangrijkste oorzaken op een rij:

Door de hoge inflatie afgelopen jaren zijn de kosten van afvalinzameling bij Meerlanden sterk gestegen. In de tarievenstructuur liep de indexering van de gemeentelijke bijdrage 2 jaar achter op de werkelijke loon- en prijsstijgingen. Hierdoor zou Meerlanden de komende jaren in de rode cijfers komen. Om dat tij te keren is door de aandeelhouders, waaronder de gemeente Noordwijk, besloten om deze vertraging te repareren en uit te gaan van de actuele loon- en prijsontwikkeling. Voor Noordwijk betekende dat een verhoging van de kosten van afvalinzameling van € 450.000,- per jaar. Dat zou tot een stijging van de afvalstoffenheffing van meer dan 18% leiden. Deze excessieve stijging kon worden getemperd door te kiezen voor een geleidelijke stijging van de heffing van jaarlijks 10% verspreid over de jaren tot en met 2025. In dat geval is er tijdelijk geen maximale kostendekkendheid van de heffing en hebben die hogere kosten een negatief effect voor die jaren op het begrotingssaldo.

Sinds begin 2023 valt lachgas onder de Opiumwet, waarmee er in Nederland een lachgasverbod geldt. Toch is het nog steeds mogelijk om lachgas via het internet te bestellen. De markt heeft zich wel aangepast en heeft de oude grote cilinders met een overloopventiel waar statiegeld op zat vervangen door een wegwerp-exemplaar, zonder overloopventiel. Deze wegwerpcilinders komen we sindsdien vaak tegen in de openbare ruimte. Ook worden ze veelvuldig aangetroffen in het restafval en zorgen door ontploffingen in vuilniswagens en afvalverbrandingsinstallaties voor grote schade en serieuze veiligheidsrisico's. De afvalverwerker is daarop steekproeven gaan nemen en heeft halverwege 2024 lachgascilinders aangetroffen in het restafval van onze gemeente. Daarom moet de gemeente net als veel andere nu al het restafval (laten) shredderen. De extra kosten daarvan bedragen naar verwachting 51 euro per ton restafval en zijn structureel verwerkt in de begroting.
Om tot een oplossing hiervoor te komen werkt Meerlanden samen met de brancheverenigingen van publieke afvalinzamelaars en verwerkers en inzamelende gemeenten (NVRD) en de vereniging die opkomt voor alle afvalverwerkende bedrijven (VA) op het lachgasdossier.

Het aantal kwijtscheldingen was in 2023 aanzienlijk toegenomen. Te constateren valt dat dit zo blijft en mogelijk zelfs nog iets zal toenemen. Dit is meegenomen in de kostenraming van afvalinzameling.

De maatregelen voor afvalscheiding van huishoudelijk afval worden uitgevoerd overeenkomstig het vastgestelde uitvoeringsplan afval en grondstoffen. De kosten van de maatregelen zijn in de begroting opgenomen. Dit resulteert in een positief effect op de restafvalverwerkingskosten en met name ook op de opbrengst van kunststofverpakkingsafval. Die beoogde reductie van de restafvalverwerkingskosten worden echter tot op dit moment nog niet behaald. Dit is te zien aan het feit dat er nu nog 31 kilo meer restafval per inwoner per jaar dan de uiteindelijke doelstelling van 135 kilo wordt ingezameld.

Het overslagstation VAB dateert uit de jaren '70, functioneert al jaren naar behoren, maar het wordt ouder. Het dient gerenoveerd te worden om haar taak goed te kunnen blijven vervullen.
Dit brengt extra kosten met zich mee voor met name een revisie van de installaties en inhuur van een projectteam in verband met de (voorbereidingen van) de investering in de nieuwbouw van het VAB. Vanwege die nieuwbouw zal de gemeentelijke bijdrage aan het VAB aanzienlijk stijgen. Meer over de plannen van deze investering zijn onder andere aangekondigd met de begeleidende brief van 11 maart 2021 over de conceptbegroting 2022 van het VAB en in de begroting 2024 van het VAB. Bij de vaststelling in 2024 van de begroting 2025 van het VAB is een definitief besluit genomen over de voorgenomen investering in de nieuwbouw van het VAB. De kosten zijn meegenomen in de kostenraming van afvalinzameling.

De inzameling van plastic verpakkingen, blik en drinkpakken (PBD) afval met zakken zal komend jaar worden vervangen door minicontainers. Indien PBD-afval driewekelijks met een minicontainer wordt ingezameld bedragen de jaarlijkse kosten €396.692,- ten opzichte van het huidige bedrag van € 210.299,- voor de driewekelijkse PBD-inzameling met zakken. Een wijziging in inzamelmiddel zonder verandering van de inzamelfrequentie betekent dus een verhoging van € 186.393,- op jaarbasis. Daarnaast worden er projectkosten gerekend van ongeveer € 150.000,-. Meerlanden brengt die kosten verspreid over vijf jaar (dus € 30.000,- per jaar) in rekening bij de gemeente. Dit betekent extra kosten dus van afgerond € 220.000 per jaar (met daarnaast een indexering van 4%). De verandering vindt halverwege 2025 plaats en in dat jaar zijn derhalve de extra kosten € 110.000. Deze kosten zijn in de begroting structureel meegenomen.

Rioolheffing

In maart 2023 heeft de raad met de vaststelling van het rioolbeleidsplan de keuze gemaakt voor een systeem waarbij we spaarbedragen in de heffing opnemen die vergelijkbaar zijn met het bedrag aan vervangingsinvesteringen in een begrotingsjaar (zogenaamde ideaalcomplex). Deze worden als last in de exploitatie opgenomen en als toevoeging aan de voorziening riolering (ex. artikel 44, lid 1d BBV). De in een dergelijke voorziening gestorte bedragen kunnen in latere jaren aangewend worden voor het beperken van de lasten en voor het bewerkstelligen van een gelijkmatige toename van de lastendruk over meerdere jaren. De jaarlijkse spaarbedragen zijn sinds 2023 aanzienlijk hoger geworden door de gestegen rente op geldleningen die in de toekomst aangetrokken zullen worden voor de financiering van de investeringen in de riolering.
De overgang naar een ideaalcomplex zal wel de eerste paar jaar een hogere stijging van de rioolheffing inhouden van 4% per jaar ten opzichte van de gehanteerde gemiddelde prijsindexering van momenteel 2,6% voor de begroting. Daar staat tegenover dat de gemeente op lange termijn grote voordelen behaalt in de financieringsruimte omdat daardoor de geactiveerde investeringen niet alsmaar verder oplopen.
Door de spaarbedragen zijn aanvankelijk de jaarlijkse lasten van riolering hoger dan de opbrengsten uit de rioolheffing, maar is dat in latere jaren vanaf 2033 omgekeerd het geval wanneer de rioolheffing geleidelijk is gestegen in combinatie met de autonome toename van het aantal woningen.

Vanaf 2026 tot en met 2029 neemt de rioolheffing verder toe van jaarlijks 4% naar 7%. De reden daarvoor is dat vanaf dan de compensabele btw ook over de spaarbedragen in het tarief van de heffing meegenomen worden. Het is één van de noodzakelijke bezuinigingsmaatregelen die voorgesteld zijn met de Perspectiefnota 2024-2027. Daarmee werd bewerkstelligd dat in de begroting de geraamde baten verder toenemen ten opzichte van de geraamde lasten, hetgeen een positief effect opleverde op het begrotingssaldo om die meerjarig sluitend te krijgen.

Vanaf 2037 wanneer de baten hoog genoeg zijn geworden, kan geleidelijk weer worden volstaan met een indexering van de rioolheffing ter hoogte van de gemiddelde prijsindexatie volgens de perspectiefnota, te weten 2,6%.

Zie verder wat is vermeld over de invoering van de nieuwe rioolheffing onder het kopje ‘Lokale ontwikkelingen’.

3. Rechten

De leges, marktgelden, lijkbezorgingsrechten en het riool-aansluitrecht stijgen met 2,6%.

4. Overige

Bedrijveninvesteringszones (BIZ)
De gemeente kent 4 BIZ-verordeningen, namelijk voor zone winkelgebied Noordwijk-Binnen en zone winkelgebied Noordwijk aan Zee (ingevoerd per 1 januari 2020), zone Gravendam Noordwijkerhout (opnieuw ingevoerd per 1 januari 2022) en zone Noordwijkerhout centrum (ingevoerd per 1 januari 2023), alle met een looptijd van 5 jaar.
Aan uw raad worden op 12 november 2024 voorstellen voorgelegd de BIZ voor het winkelgebied Noordwijk Binnen en de BIZ voor het winkelgebied Noordwijk aan Zee voor 5 jaar te verlengen en de verordeningen 2025 daartoe vast te stellen. Als uit de draagvlakmetingen blijkt dat er conform de Wet BIZ voor verlenging voldoende steun is bij de ondernemers, treden de verordeningen in werking.

Belastingtarieven

Onderstaande tabel geeft een overzicht van voorgestelde tarieven voor belastingjaar 2025.

Bedragen in €				
Belastingtarieven	**Tarief 2024**		**Tarief 2025**	
Toeristenbelasting				
- kampeermiddelen op volgtijdige standplaatsen	€	1,71	€	1,75
- overige accommodaties	€	2,45	€	2,51
Rioolheffing				
- eigenaren percelen met drinkwateraansluiting	€	201,33	€	209,38
- gebruikers (waterverbruik > 300m3)	€	0,27	€	0,28
- eigenaren percelen zonder drinkwateraansluiting	€	44,36	€	46,13
Afvalstoffenheffing				
- éénpersoonshuishouden	€	288,72	€	317,64
- meerpersoonshuishouden	€	448,68	€	493,56
- extra containers	€	291,60	€	320,76
Onroerende zaakbelastingen				
- woningen eigenaren		0,0956%	Nog niet bekend	
- niet-woningen eigenaren		0,2044%	Nog niet bekend	
- niet-woningen gebruikers		0,1540%	Nog niet bekend	
Roerende ruimtebelastingen				
- woningen eigenaren		0,0956%	Nog niet bekend	
- niet-woningen eigenaren		0,2044%	Nog niet bekend	
- niet-woningen gebruikers		0,1540%	Nog niet bekend	
Forensenbelasting				
- Waarde minder dan € 75.000	€	498,00	€	511,00
- Waarde € 75.000 tot € 128.000	€	672,00	€	689,00
- Waarde € 128.000 tot € 190.000	€	739,00	€	758,00
- Waarde € 190.000 tot € 319.000	€	1.055,00	€	1.082,00
- Waarde € 319.000 tot € 678.000	€	1.342,00	€	1.377,00
- Waarde € 678.000 tot € 1.120.000	€	2.324,00	€	2.384,00
- Waarde € 1.120.000 of meer	€	3.099,00	€	3.180,00

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de begrote opbrengsten op basis van de voorgaande belastingtarieven.

Bedragen afgerond op € 1.000,-				
Begrote opbrengst belastingen		**2024**		**2025**
Leges vergunningen en ontheffingen	€	66.000	€	68.000
Leges bouwvergunningen	€	2.849.000	€	2.624.000
Leges burgerlijke stand	€	643.000	€	660.000
Rioolrecht	€	5.136.000	€	5.405.000
Lijkbezorgingsrechten	€	185.000	€	190.000
Marktgelden	€	37.000	€	38.000
Leges vergunningen strandgebruik	€	2.000	€	3.000
Afvalstoffenheffing	€	8.023.000	€	8.842.000
Onroerende-zaakbelastingen	€	13.708.000	€	14.693.000
Bedrijveninvesteringszones (BIZ)	€	225.000	€	231.000
Forensenbelasting	€	1.473.000	€	1.511.000
Toeristenbelasting	€	3.668.000	€	3.763.000
Parkeergelden	€	4.983.000	€	5.247.000
Parkeervergunningen	€	276.000	€	283.000
Naheffingsaanslagen	€	623.000	€	639.000
Precariobelasting	€	230.000	€	266.000
Totaal	**€**	**42.127.000**	**€**	**44.463.000**

Kostendekking lokale heffingen

Op basis van de BBV-voorschriften wordt nu achtereenvolgens een onderbouwing gegeven van de kostendekkendheid van de volgende heffingen:

- de rioolheffing;
- de afvalstoffenheffing;
- de lijkbezorgingsrechten;
- de leges.

Rioolheffing

Kostentoerekening Rioolheffing Gemeente Noordwijk 2025	
Programma:	8. Duurzaamheid en leefomgeving
Product:	P184. Riolering en drainage
Basisgegevens:	Begroting
Jaar:	2025

1. Inventarisatie activiteiten		
Activiteiten ten behoeve van totstandkoming product	Totale kosten	
Welke activiteiten worden uitgevoerd?	Per activiteit per jaar	
Schadevergoedingen	€	2.988
Vervanging en reparatie Riolering	€	112.272
Beheer hoofdriool	€	107.189
Onderzoek en inspectie hoofdriool	€	75.034
Onderhoud reinigen hoofdriool	€	59.191
Onderhoud reinigen kolken	€	69.957
Aanleg onderhoud huisaansluitingen	€	41.182
Onderhoud pompen	€	567.993
Beleid en advisering riolering	€	165.298
Onderhoud en beheer grondwatermeetnet	€	29.901
Onderhoud infiltratie- en drainagesysteem	€	23.580
Doorberekende veegkosten	€	105.739
Doorberekende baggerkosten ter plaatse van overstorten	€	45.798
Totale kosten activiteiten (directe en indirecte kosten)	**€**	**1.406.121**
Afschrijvingskosten	€	871.837
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	€	374.058
Storting spaarvoorziening geoormerkte middelen derden (BBV 44.1d)	€	1.156.028
Loonkosten en verzekeringen	€	468.343
Totale overige kosten	**€**	**2.870.266**
Rentetoerekening	€	529.429
Overhead (% van de totale kosten activiteiten en totale overige kosten)	€	598.694
BCF (compensabele BTW) over totale kosten activiteiten	€	295.285
BTW over afschrijvingen	€	174.185
Totale toe te rekenen kosten per jaar	**€**	**1.597.594**
Bijdragen nieuwe rioolaansluitingen	**€**	**25.650**
Maximaal toe te rekenen aan rioolheffing	**€**	**5.848.331**

Kostentoerekening Rioolheffing Gemeente Noordwijk 2025	
Programma:	8. Duurzaamheid en leefomgeving
Product:	P184. Riolering en drainage
Basisgegevens:	Begroting
Jaar:	2025

2. Prognose en historische productiegegevens		
Aantal:	- eigenaren percelen met drinkwateraansluiting	24.533
	- eigenaren percelen zonder drinkwateraansluiting	3.702
	- gebruikers (waterverbruik >300m³)	580

3. Beleid en wetgevingseffecten	
Beschrijving / oorsprong	**Effect op prijs product**

4 Vast te stellen prijs en percentage kostendekkendheid			
			4,00%
Tarieven	- eigenaren percelen met drinkwateraansluiting	€	209,38
	- eigenaren percelen zonder drinkwateraansluiting	€	46,13
	- gebruikers (waterverbruik >300m³)	€	0,28
Opbrengsten:	- eigenaren percelen met drinkwateraansluiting	€	5.136.720
	- eigenaren percelen zonder drinkwateraansluiting	€	170.773
	- gebruikers (waterverbruik >300m³)	€	97.440
Totale Opbrengsten		**€**	**5.404.933**

Mutatie voorziening geoormerkte middelen derden (BBV 44.2)	**€**	**443.399**

Totale lasten	**€**	**5.848.331**
Totale baten inclusief vrijval voorziening (BBV 44.2)	**€**	**5.848.331**
Kostendekkendheidspercentage		**100%**

De tarieven van de rioolheffing mogen maximaal 100% kostendekkend zijn. Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) biedt de mogelijkheid om fluctuatie in de kosten op te vangen en een gelijkmatige tariefontwikkeling (tariefegalisatie) te bewerkstelligen.
Uit het voorgaande overzicht blijkt dat de te verkrijgen opbrengsten uit de heffing in het begrotingsjaar minder zijn dan de lasten. Overeenkomstig de bepaling van het BBV (art.44.2) valt er een bedrag vrij vanuit de voorziening voor riolering. In het verleden is de meeropbrengst in het kader van tariefegalisatie gestort in deze voorziening zodat daaruit nu een bedrag weer kan vrijvallen. De opbrengst uit de heffing blijft op die manier specifiek gereserveerd voor lasten waarvoor de heffing is opgelegd.

Een toelichting op de kostenposten die meegenomen worden in de tariefberekening van rioolheffing is als volgt:

- *Beleid en advisering riolering,*
  Dit betreft uitbestede werkzaamheden aan derden zoals voor hemelwaterafvoer, droge voeten-toets, grondwateroverlast, klimaatstresstest voor hoe kwetsbaar een gebied is voor extreme neerslag en overstroming, ondersteuning bij het verzamelen van riooldata, advisering over het integraal beheersysteem voor het dagelijks onderhoud van de riolering, advisering en ondersteuning over bijzondere constructies in het rioleringsbeheersysteem, onderzoek en advies over aanbesteding van rioolvervangingen, et cetera.
- *Storting voorziening geoormerkte middelen derden*
  Dit betreft de toevoeging aan de voorziening riolering voor de bijdrage aan toekomstige rioolvervangingsinvesteringen.

- *De aan taakvelden toegerekende rente en rentetoerekening*
  Dit betreft enerzijds de omslagrente die via het taakveld van riolering wordt meegenomen in de kostenopstelling die ten grondslag ligt aan de tariefberekening van riolering, anderzijds (extracomptabel) een resterend redelijk deel van de rentekosten die daarin wordt meegenomen. Hiermee sluit de totale rentetoerekening aan bij de werkelijke rentelasten.
- *Overhead*
  Voor het bepalen van de kostendekkende tarieven van de heffingen worden overheadkosten toegerekend. Dat gebeurt op basis van een opslagpercentage over de kosten van het betreffende taakveld van riolering. Dit staat ook nader toegelicht in de begroting 2025 in paragraaf 3.9.
- *Loonkosten en verzekeringen*
  Het verband van deze kosten met de riool- en afvalstoffenheffing is dat dit met name de (directe) personele kosten zijn die rechtstreeks samenhangen met de uitvoering van de dienstverlening voor de desbetreffende taakvelden.
- *Doorberekende veeg- en baggerkosten*
  Het verband van deze kosten met de riool- en afvalstoffenheffing is dat het gebruikelijk is om een deel van de veeg- en baggerkosten mee te nemen in de kostenopstelling voor de tariefberekening van riolering en afval. Niet de gehele post maar een deel van deze kosten wordt meegenomen in de kostenopstelling.

Afvalstoffenheffing

Kostentoerekening Afvalstoffenheffing Gemeente Noordwijk 2025	
Programma:	8. Duurzaamheid en leefomgeving
Product:	P271. Afvalverwijdering en -verwerking
Basisgegevens:	Begroting
Jaar:	2025

1. Inventarisatie activiteiten		
Activiteiten ten behoeve van totstandkoming product	Totale kosten	
Welke activiteiten worden uitgevoerd?	Per activiteit per jaar	
Alg.omslag/verontr.hef.	€	34
Afvalverwijdering	€	4.406.330
Exploitatie overlaadstation VAB	€	403.398
Voorlichting en klachten	€	20.000
Advieskosten en meerprogramma	€	12.547
Diverse adviezen en maatregelen	€	9.859
Restafval GFT	€	-
Grofvuil	€	-
Papier	€	720.000
Kunststof	€	530.000
Metaal, Wit en Bruingoed	€	-
Kerstbomen	€	-
Glas	€	90.000
Gezamelijke milieustraat	€	592.149
Uitvoeringskosten maatregelen afvalscheiding	€	-
Prognose areaal uitbreiding	€	57.409
Doorberekende veegkosten	€	96.026
Totale kosten activiteiten (directe en indirecte kosten)	**€**	**6.937.752**
Afschrijvingskosten	€	3.640
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	€	399
Kwijtscheldingen	€	215.000
Loonkosten en verzekeringen	€	293.153
Totale overige kosten	**€**	**512.192**
Rentetoerekening	€	565
Overhead (% van kosten activiteiten en overige kosten)	€	1.042.992
Compensabele BTW via BCF over kosten activiteiten en overige kosten	€	1.291.952
BTW over afschrijvingen	€	764
Totale toe te rekenen kosten per jaar	**€**	**2.336.273**
Baten afvalstoffen, excl. heffingen	**€**	**170.194**
Maximaal toe te rekenen aan afvalstoffenheffing	**€**	**9.616.023**

Kostentoerekening Afvalstoffenheffing Gemeente Noordwijk 2025	
Programma:	8. Duurzaamheid en leefomgeving
Product:	P271. Afvalverwijdering en -verwerking
Basisgegevens:	Begroting
Jaar:	2025
2. Prognose en historische productiegegevens	
Aantal:	
- éénpersoonshuishouden	6.680
- meerpersoonshuishouden	13.474
- extra containers	218

3. Beleid en wetgevingseffecten	
Beschrijving / oorsprong	Effect op prijs product

4 Vast te stellen prijs en percentage kostendekkendheid		
Afvalstoffenheffing		
Indexering tarief		10,00%
- tarief éénpersoonshuishouden	€	317,64
- tarief meerpersoonshuishouden	€	493,56
- tarief extra containers	€	320,76
Opbrengst		
- éénpersoonshuishouden	€	2.121.835
- meerpersoonshuishouden	€	6.649.981
- extra containers	€	69.926
Totale Opbrengsten	**€**	**8.841.742**

Mutatie voorziening geoormerkte middelen derden (BBV 44.2)	**€**	**304.281**

Totale lasten	**€**	**9.616.023**
Totale baten inclusief vrijval voorziening (BBV 44.2)	**€**	**9.146.023**
Kostendekkendheidspercentage		**95%**

De tarieven van de afvalstoffenheffing mogen maximaal 100% kostendekkend zijn. Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) biedt de mogelijkheid om fluctuatie in de kosten op te vangen en een gelijkmatige tariefontwikkeling (tariefegalisatie) te bewerkstelligen.
Uit het voorgaande overzicht blijkt dat de te verkrijgen opbrengsten uit de heffing in het begrotingsjaar minder zijn dan de lasten. Overeenkomstig de bepaling van het BBV (art.44.2) valt er een bedrag vrij vanuit de voorziening voor afval. In het verleden is de meeropbrengst in het kader van tariefegalisatie gestort in deze voorziening zodat daaruit nu een bedrag weer kan vrijvallen. De opbrengst uit de heffing blijft op die manier specifiek gereserveerd voor lasten waarvoor de heffing is opgelegd.
Er is tijdelijk geen maximale kostendekkendheid van de heffing (95%). Door een reparatie van de tarievenstructuur van afvalinzameling bij Meerlanden zijn de kosten aanzienlijk gestegen (zie de nadere toelichting in deze paragraaf over de afvalstoffenheffing). Er is vorig jaar gekozen voor een geleidelijke stijging van de heffing van jaarlijks 10% verspreid over de jaren tot en met 2025. Die hogere kosten hebben daarmee een negatief effect voor die jaren op het begrotingssaldo.

Een toelichting op de kostenposten die meegenomen worden in de tariefberekening van afvalstoffenheffing is het volgende:

- *Afvalverwijdering*
  Dit betreft de kosten van de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval. Een specificatie van het opgenomen bedrag van de kosten is te vinden in de gepubliceerde productenraming 2025-2028.

- *De aan taakvelden toegerekende rente en rentetoerekening*
  Dit betreft enerzijds de omslagrente die via het taakveld van riolering wordt meegenomen in de kostenopstelling die ten grondslag ligt aan de tariefberekening van riolering, anderzijds (extracomptabel) een resterend redelijk deel van de rentekosten die daarin wordt meegenomen. Hiermee sluit de totale rentetoerekening aan bij de werkelijke rentelasten.
- *Overhead*
  Voor het bepalen van de kostendekkende tarieven van de heffingen worden overheadkosten toegerekend. Dat gebeurt op basis van een opslagpercentage over de kosten van het betreffende taakveld van riolering. Dit staat ook nader toegelicht in de begroting 2025 in paragraaf 3.9.
- *Loonkosten en verzekeringen*
  Het verband van deze kosten met de riool- en afvalstoffenheffing is dat dit met name de (directe) personele kosten zijn die rechtstreeks samenhangen met de uitvoering van de dienstverlening voor de desbetreffende taakvelden.
- *Doorberekende veeg- en baggerkosten*
  Het verband van deze kosten met de riool- en afvalstoffenheffing is dat het gebruikelijk is om een deel van de veeg- en baggerkosten mee te nemen in de kostenopstelling voor de tariefberekening van riolering en afval. Niet de gehele post maar een deel van deze kosten wordt meegenomen in de kostenopstelling.

Lijkbezorgingsrechten

Kostentoerekening Lijkbezorgingsrechten Gemeente Noordwijk 2025

Programma:	8. Duurzaamheid en leefomgeving
Product:	P230 Begraafplaats
Basisgegevens:	Begroting
Jaar:	2025

1. Inventarisatie activiteiten		
Activiteiten ten behoeve van totstandkoming product	Totale kosten	
Welke activiteiten worden uitgevoerd?	Per activiteit per jaar	
Begraafplaats algemeen	€	42.969
Totale kosten activiteiten (directe en indirecte kosten)	**€**	**42.969**
Afschrijvingskosten	€	818
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	€	143
Loonkosten en verzekeringen	€	163.125
Totale overige kosten	**€**	**164.087**
Rentetoerekening	€	203
Overhead (% van de totale kosten activiteiten en totale overige kosten)	€	28.988
BCF (compensabele BTW) over totale kosten activiteiten	€	-
BTW over afschrijvingen	€	-
Totale toe te rekenen kosten per jaar	**€**	**29.191**
Baten derden, excl. heffingen	**€**	**-**
Maximaal toe te rekenen aan lijkbezorgingsrechten	**€**	**236.247**

2. Prognose en historische productiegegevens	

3. Beleid en wetgevingseffecten	
Beschrijving / oorsprong	Effect op prijs product

4 Vast te stellen prijs en percentage kostendekkendheid		
Lijkbezorgingsrechten		
Totale Opbrengsten	**€**	**189.682**

Mate van kostendekkendheid (kosten taakveld plus overhead/rente minus baten)	**€**	**46.565**

Totale lasten	**€**	**236.247**
Totale baten inclusief vrijval voorziening (BBV 44.2)	**€**	**235.011**
Kostendekkendheidspercentage		**99%**

Leges

In de volgende tabel is de kostendekkendheid van de leges berekend en in percentages uitgedrukt.

Bedragen x €				
Berekening kostendekkendheid van de Leges	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Taakveld Burgerzaken	€ 911.082	€ 949.162	€ 983.865	€ 1.020.272
Taakveld Wonen en bouwen	€ 2.330.869	€ 2.400.374	€ 2.472.052	€ 2.545.971
Kosten taakveld(en), inclusief (omslag)rente:	**€ 3.241.951**	**€ 3.349.536**	**€ 3.455.917**	**€ 3.566.244**
Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen				
Netto kosten taakveld	**€ 3.241.951**	**€ 3.349.536**	**€ 3.455.917**	**€ 3.566.244**
Toe te rekenen kosten:				
Overhead inclusief (omslag)rente	€ 454.000	€ 469.000	€ 484.000	€ 499.000
Totale kosten	**€ 3.695.951**	**€ 3.818.536**	**€ 3.939.917**	**€ 4.065.244**
Opbrengsten Leges	€ 726.109	€ 745.044	€ 764.358	€ 784.231
Opbrengsten Omgevingsvergunningen	€ 2.623.531	€ 2.699.542	€ 2.777.530	€ 2.857.546
Opbrengst Leges	**€ 3.349.640**	**€ 3.444.586**	**€ 3.541.888**	**€ 3.641.777**
Dekkingspercentages	**91%**	**90%**	**90%**	**90%**

De lastendruk

In de volgende tabel is de ontwikkeling van een deel van de lokale lastendruk in de komende jaren opgenomen.

Bedragen x €					
Lokale lasten	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Afvalstoffenheffing (meerpersoons)	€ 448,68	€ 493,56	€ 543,00	€ 591,96	€ 606,84
Rioolheffing	€ 201,33	€ 209,38	€ 224,04	€ 239,72	€ 256,50
OZB gemiddelde WOZ-waarde (€ 438.000,-)	€ 418,73	€ 435,48	€ 452,90	€ 471,01	€ 489,85
Woonlastenverlichting	€ -51,42	€ -51,42	€ -	€ -	€ -
Lokale lasten	**€ 1.017,32**	**€ 1.087,00**	**€ 1.219,94**	**€ 1.302,69**	**€ 1.353,19**
Stijging ten opzichte van voorgaand jaar		**6,8%**	**12,2%**	**6,8%**	**3,9%**

Het kwijtscheldingsbeleid

Kwijtschelding

Voor mensen met een laag inkomen bestaat de mogelijkheid om gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van betaling van belasting te verzoeken. Kwijtschelding is mogelijk voor afvalstoffenheffing, rioolheffing, onroerendezaakbelastingen en belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten.

Of een belastingplichtige in aanmerking komt voor kwijtschelding hangt af van het netto besteedbaar inkomen. Dit is het bedrag dat men overhoudt nadat de uitgaven zijn afgetrokken van de netto-inkomsten.

Het netto besteedbaar inkomen wordt vervolgens getoetst aan de vastgestelde bijstandsnormen en bij pensioengerechtigden aan het netto-ouderdomspensioen. Aan de hand hiervan kan worden bepaald of men in aanmerking komt voor kwijtschelding.

Sinds 2017 worden de gemeenten bij het beoordelen van een verzoek om kwijtschelding ondersteund door het Centraal Inlichtingenbureau (CIB). Het CIB toetst geautomatiseerd of een verzoek voldoet aan de door de gemeente opgestelde normstelling voor inkomen en vermogen. Bij een positief besluit voor de aanvrager verleent de gemeente kwijtschelding van de belastingen.

De verwachting is dat in 2025 ongeveer 600 huishoudens in aanmerking komen voor (gedeeltelijke) kwijtschelding. Binnen de begroting is voor kwijtschelding een bedrag opgenomen van ruim € 215.000,-.

2.3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Bestuursdienst
Deze paragraaf behandelt, conform artikel 11 van het BBV, een inventarisatie van de weerstandscapaciteit; een inventarisatie van de risico's, het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's; de verplichte financiële kengetallen en een beoordeling van de onderlinge verhoudingen tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

De risico's zijn verdeeld in risico's voor de Bestuursdienst en risico's die zich in het Grondbedrijf voordoen. Daarover melden wij u in deel 2 van deze paragraaf.

Inventarisatie van de risico's
Op basis van de geïnventariseerde risico's is ook het weerstandsvermogen berekend. Het weerstandsvermogen weerspiegelt de mate waarin de gemeente in staat is de middelen vrij te maken om de risico's, die zich in de praktijk voordoen, op te vangen zonder dat dit betekent, dat het beleid veranderd/ingekrompen moet worden. Het vermogen om beleid door te zetten, is afhankelijk van de omvang van de weerstandscapaciteit.

Risicodekking Sociaal Domein
De decentralisaties van taken van het rijk naar de gemeente – Wmo, Jeugdzorg en Participatie kent uiteraard risico's. Noordwijk heeft een reserve Sociaal Domein die als achtervang dient voor eventuele ontstane tekorten die niet werden voorzien. Hiervoor hoeven wij geen beroep te doen op de reserve Weerstandsvermogen zolang de reserve Sociaal Domein nog toereikend is. De stand van de reserve Sociaal Domein begin 2025 is € 1.780.000,-. Daarmee zijn de risico's de komende jaren afgedekt.

Benodigde weerstandscapaciteit
De in kaart gebrachte risico's geven een het volgende financiële totaalbeeld:

- Totaal bruto risico's : € 11.938.000,-
- Totaal netto risico's : € 2.552.000,-

Voor Noordwijk is bepaald dat de ratio van het weerstandsvermogen, dit is de verhouding tussen de benodigde en de beschikbare weerstandscapaciteit, tenminste 1,75 moet zijn. In deze situatie betekent dit dat de reserve weerstandvermogen 1,75 x € 2.552.000,- = € 4.466.000,- moet zijn.

Beschikbare weerstandscapaciteit
De beschikbare weerstandscapaciteit voor de gemeente Noordwijk bestaat uit de reserve weerstandsvermogen. De stand van de reserve weerstandsvermogen begin 2025 is € 6.425.000,-.

Posten als "onbenutte belastingcapaciteit" en "verkoop gebouwen" zijn niet direct aanwendbaar en worden ook niet meegenomen in de weerstandscapaciteit.

Daarnaast zijn er reserves waar geen bestemming aan toegekend is. Te denken valt hierbij aan de Reserve Verkoop Nuon aandelen. Deze reserves worden ook buiten de weerstandscapaciteit gehouden. Het meenemen van de Reserve Verkoop Nuon aandelen is onwenselijk, dit zou een vertekend beeld kunnen geven van de weerstandsratio.

Relatie benodigde en beschikbare weerstandcapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit.

Actuele weerstandsvermogen

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het actuele weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{\text{€ 6.425.000,-}}{\text{€ 2.552.000,-}} = 2{,}5$$

Beoordeling weerstandsvermogen

Om de ratio voor het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen, maken wij gebruik van de onderstaande tabel.

Weerstandsnorm		
Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	> 2.0	Uitstekend
B	1.4 - 2.0	Ruim voldoende
C	1.0 - 1.4	Voldoende
D	0.8 - 1.0	Matig
E	0.6 - 0.8	Onvoldoende
F	< 0.6	Ruim onvoldoende

Onze ratio valt in klasse A. Een ratio van het weerstandsvermogen in deze Jaarrekening voor de algemene dienst is 2.5: "Uitstekend". In het coalitieakkoord is opgetekend dat het weerstandsvermogen moet liggen tussen 1.4 en 2.0.

Grondbedrijf

Het weerstandsvermogen

Voor het bepalen van de netto-risico's in het grondbedrijf zijn die risico's meegenomen die daadwerkelijk moeten worden afgedekt in het weerstandsvermogen. Dat betekent dus dat de risico's in complexen/grondexploitaties, waarvan het saldo van de grondexploitatie voldoende is om de risico's in de exploitatie zelf op te vangen, én waarvan het bedoelde exploitatieresultaat geen directe bestemming heeft gekregen, niet langer in het netto-risico worden betrokken. Daar is immers al een dekking voor in het resultaat van het complex zelf. Over deze methodiek van behandeling van risico's is overleg gevoerd met en overeenstemming verkregen van de accountant. De 'post onvoorzien' in elk van de grondexploitaties is niet aan de beschikbare weerstandscapaciteit toegevoegd. De reden daarvan is dat we die ruimte in de grondexploitatie specifiek beschikbaar willen houden als opvang van de onvoorziene omstandigheden in de uitvoering van de grondexploitaties zelf. De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de som van de reserve grondbedrijf + alle voorziene exploitatiewinsten -/- de resultaten die worden ingezet voor de dekking van investeringslasten.

In het grondbedrijf is de behoefte aan dekkingsmiddelen voor de geïnventariseerde netto risico's voor de Begroting 2025 berekend op € 3.303.000-. Volgens de 1,25-norm voor het grondbedrijf moet de beschikbare weerstandscapaciteit dan minimaal (afgerond) € 4.129.000,- zijn. De weerstandscapaciteit van het grondbedrijf is berekend op circa € 7.351.000,- en is daarmee toereikend binnen de gestelde norm. De ratio van het weerstandsvermogen van de Begroting voor het grondbedrijf is 2,8: "Uitstekend".

De komende jaren verwachten wij dat een aantal nieuwe projecten van start gaan. Deze projecten zullen naar alle waarschijnlijkheid een negatief resultaat hebben. Omdat negatieve resultaten direct als verlies moeten worden genomen en worden onttrokken uit de Reserve Grondbedrijf, zal het weerstandsvermogen onder druk komen te staan. Vanuit de Reserve Verkoop Nuon zal in 2025 een storting worden gedaan van € 2.550.000,- om dit op te vangen.

De risico-inventarisaties

De benodigde weerstandscapaciteit komt uit de inventarisatie / kwantificering van de risico's in de BIE's, de 'BIE's zonder grondexploitatie' en de Voorraden grond. Voor wat betreft de BIE's geldt dat alleen voor die exploitaties waarbinnen de risico's niet kunnen worden gedekt door het resultaat van de grondexploitatie. Dat kan zijn omdat het resultaat niet toereikend is of omdat het resultaat (deels) is bestemd voor andere doeleinden.

Samengevat geeft dat een beeld zoals op de volgende bladzijde in een overzicht is gezet.

De cijfers in onderstaand overzicht onder het kopje beoogde investeringen hebben op een enkel punt enige toelichting nodig:

- Met ingang van 1 januari 2016 geldt de vennootschapsbelastingplicht ook voor overheidsondernemingen in Nederland, dus ook voor gemeenten. Na beoordeling van alle activiteiten binnen de gemeente Noordwijk blijkt voor Noordwijk alleen het grondbedrijf onder de vennootschapsbelasting te vallen.
- Door het bijstellen van de regels van het BBV wordt de overhead grondbedrijf en projecten niet meer ten laste van de verschillende projecten gebracht middels een verdeelsleutel maar komen direct ten laste van de Reserve winst uit Grondbedrijf.

Bedragen x € Grondexploitatie	A. Gepr. resultaat	B. Risico	Wel/niet meenemen	C. Weerstands-capaciteit	D. Overige verplichtingen	E. Risico
Space Business Park	€ 3.027.000	€ 635.464	niet	€ 2.391.536		€ -
Duineveld	€ 773.000	€ -	niet	€ 773.000		€ -
Bronsgeest	€ -	€ 2.009.801	wel	€ -		€ 2.009.801
Maarten Kruytstraat	€ -	€ 219.199	wel	€ -		€ 219.199
Het Zilt	€ 131.000	€ -	niet	€ 131.000		€ -
Overige verplichtingen t.l.v. de reserve Grondbedrijf (D)						
Bijdrages uit pacht (2025-2028)					€ 435.000	
Afboeking IVA (2025-2028)					€ -352.000	
Vennootschapsbelasting (2025-2028)					€ -	
Overhead grondbedrijf en projecten (2025-2028)					€ -2.145.000	
Risico's Voorraden grond en overige risico's						
Risico's NIEGG's		€ 438.300				€ 438.300
Risico's voorraden grond		€ -				€ -
Totaal	**€ 3.931.000**	**€ 3.302.764**	**€ -**	**€ 3.295.536**	**€ -2.062.000**	**€ 2.667.300**

Stand van zaken reserve per 01-01-2025	€ 6.117.586
C. Weerstandscapaciteit (vanuit resultaten grondexploitaties -/- risico's)	€ 3.295.536
D. Beoogde investeringen	€ -2.062.000
Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 7.351.122
E. Benodigd weerstandsvermogen (risico's, niet gedekt door eigen grondexploitaties)	€ 2.667.300
Weerstandsratio	**2,8**

Financiële kengetallen

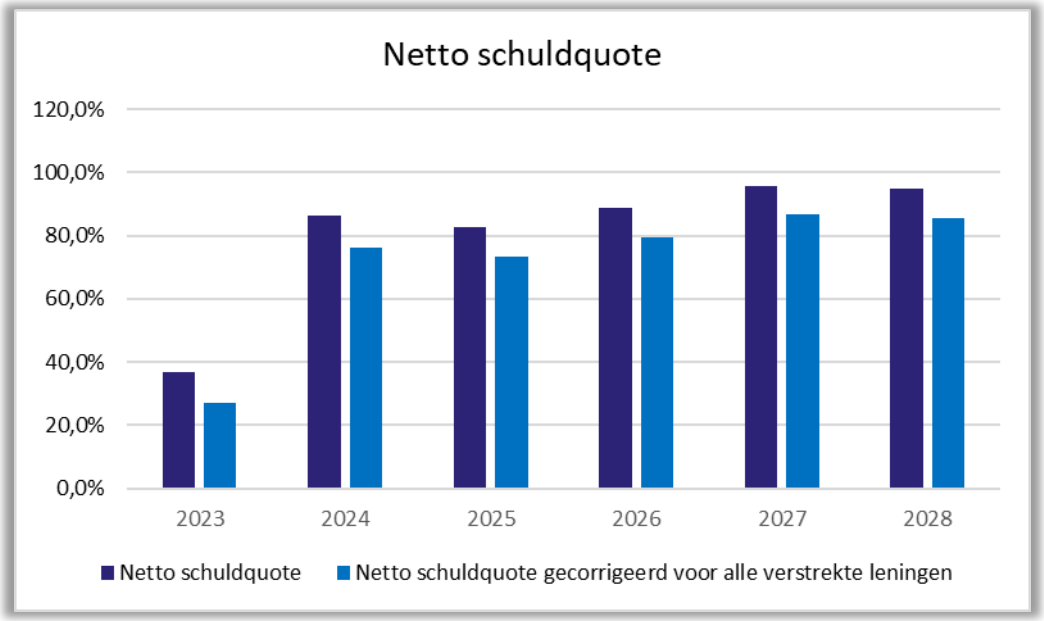
De financiële kengetallen geven inzicht in de financiële positie van de gemeente.

	Realisatie	Begroting				
Kengetallen	2023	2024	2025	2026	2027	2028
1a. Netto schuldquote	36,6%	86,5%	82,6%	88,6%	95,7%	94,8%
1b. Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen	27,0%	76,0%	73,4%	79,2%	86,6%	85,6%
2. Solvabiliteitsratio	59,6%	46,8%	44,4%	42,6%	39,5%	39,4%
3. Grondexploitatie	10,9%	11,0%	3,7%	-1,8%	0,0%	0,0%
4. Structurele exploitatieruimte	2,3%	0,8%	0,2%	-1,6%	0,7%	1,5%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	109,6%	110,3%	110,3%	115,6%	115,7%	112,8%

De belangrijkste conclusie is dat de financiële positie van de gemeente solide is en dat de kengetallen in de laagste risicocategorie vallen. Een nadere toelichting op de kengetallen afzonderlijk is als volgt:

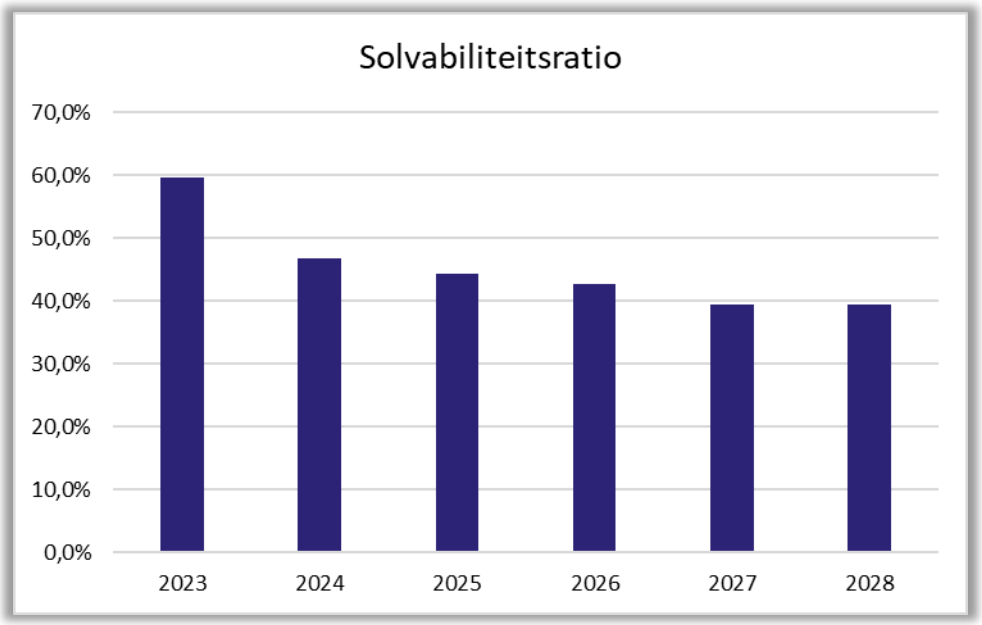
Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen (baten). We zien dat de schuldquote stijgt ten opzichte van 2023. Dat komt door meer investeringen in vaste activa en daardoor meer benodigde externe middelen. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen. Noordwijk valt nog ruim onder die norm. Daar komt bij dat het niet de bedoeling voor een gemeente is om zo veel mogelijk eigen vermogen dan wel middelen aan te houden en daar rendementen uit te halen, maar veel meer om de inkomsten optimaal in te zetten ten behoeve van betere voorzieningen voor de inwoners. Voor de komende jaren zal de gemeente ook meer gaan investeringen in grote projecten. Gezien de huidige stand van de schuldquote is dat voor de gemeente aanvaardbaar.

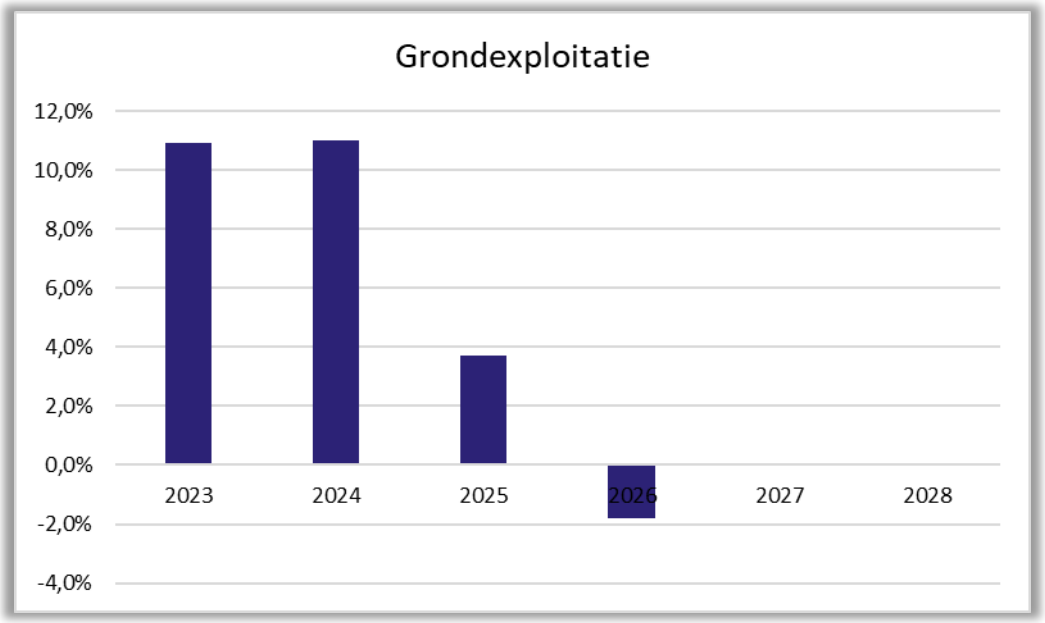
Solvabiliteit

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de bezittingen gefinancierd zijn door het eigen vermogen. Het geeft aan de mate waarin de gemeente de schulden kan terugbetalen. Dus hoe meer eigen vermogen, des te hoger de solvabiliteit.
Door de toegenomen investeringen en daarmee de schulden daalt de solvabiliteit van de gemeente van 60% naar iets onder de 40%.

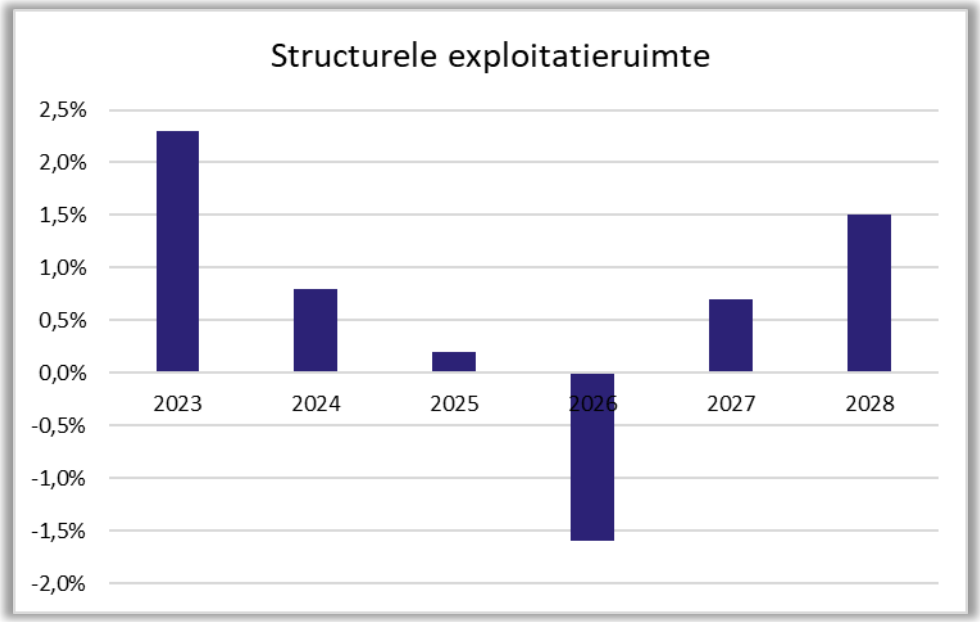

Grondexploitatie

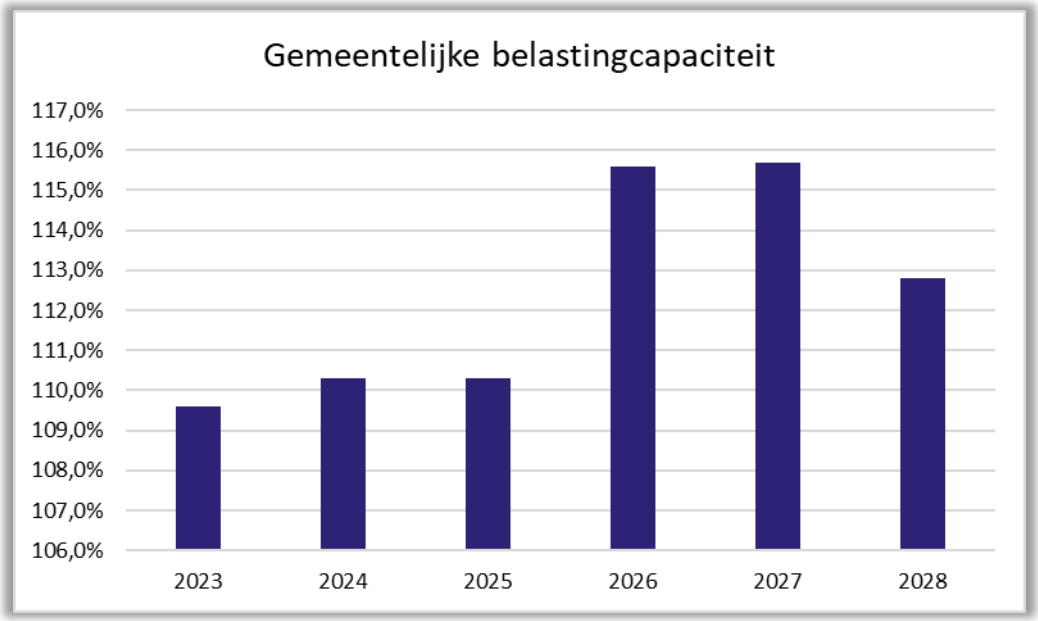
Dit financiële kengetal geeft aan hoe groot de waarde van de grond is ten opzichte van de baten. Hoe minder grond een gemeente verkoopt, hoe hoger de grondpositie en hoe hoger de boekwaarde. Er is geen VNG-norm voor de hoogte van deze ratio. In de regel geldt: hoe lager de ratio, des te lager het risico dat investeringen in grondexploitaties niet zullen worden terugverdiend. We hebben de eerste jaren een kengetal grondexploitatie van rond de 10% wat beschouwd kan worden als minst risicovol (hoger dan 10% wordt kwetsbaar en hoger dan 35% meest risicovol).

Structurele exploitatieruimte
Dit financiële kengetal helpt mee om te beoordelen welke ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen. Door het positieve structurele begrotingsresultaat is de structurele exploitatieruimte als minst risicovol aan te merken.

Woonlasten meerpersoonshuishouden
De indicator 'woonlasten meerpersoonshuishouden' drukt uit hoe de woonlasten (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) zich verhouden tot het gewogen landelijk gemiddelde. Hoge woonlasten ten opzichte van het landelijk gemiddelde drukken uit in hoeverre de gemeente al de eigen inkomsten aanspreekt en dus ook beperkt is in het verkrijgen van extra inkomsten. Woonlasten onder het landelijk gemiddelde waardeert VNG als 'voldoende', woonlasten tussen het landelijk gemiddelde en 120% hiervan als 'gemiddeld' en woonlasten hoger dan 120% als 'onvoldoende'. De woonlasten in Noordwijk bevinden zich rond het landelijk gemiddelde en scoren binnen de normering van VNG 'gemiddeld'.

2.3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

De gemeente Noordwijk is verantwoordelijk voor de inrichting en beheer van de openbare ruimte binnen haar gemeentegrenzen. De samenhang en structuur in het ontwerpproces en de randvoorwaarden voor de inrichting en het beheer van de openbare ruimte zijn vastgelegd in landelijke CROW-richtlijnen en specifiek voor de voormalige gemeente Noordwijk opgestelde kaders, te weten de Uitwerking Visie Openbare Ruimte (UVOR) en de Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR), en voor de voormalige gemeente Noordwijkerhout in een Beleidsplan kwaliteit openbare ruimte.

Onder beheer van kapitaalgoederen wordt het reguliere- en periodieke onderhoud en vervanging verstaan van onder andere wegen, civiele kunstwerken, riolering, openbare verlichting, groen, water en gemeentelijke gebouwen. Voor het beheer wordt gewerkt met beheerplannen. Het doel van deze beheerplannen is het adequaat en op het gewenst niveau onderhouden én in stand houden van alle kapitaalgoederen. De financiële gevolgen voortkomend uit de beheerplannen worden verwerkt in begroting.
Naast het reguliere beheer worden grootschalige reconstructies uitgevoerd. Deze worden afzonderlijk voor besluitvorming aan de raad aangeboden en worden als investering los van het reguliere beheer gefinancierd. Ook hiervoor is voor de komende jaren een globale planning beschikbaar en zijn de benodigde bedragen reeds in belangrijke mate opgenomen in het investeringsplan.

Voor het opstellen van toekomstige beheerplannen zal er in 2026 een IBOR (Integraal Beheer Openbare Ruimte) worden opgesteld met richtlijnen en kaders voor de gewenste kwaliteit, het onderhoud en de inrichting van de gehele openbare ruimte.

De huidige beheerplannen worden in onderstaand overzicht weergegeven. Doordat we in 2026 een IBOR opstellen gaan de in 2024 en 2025 aflopende beheerplannen gaan worden verlengd.

Overzicht beleidsplannen

Beleidskader	Looptijd plan oud-Noordwijk	Looptijd plan Noordwijkerhout	Looptijd plan geharmoniseerd	Actualisatie/ vaststelling	Onderhouds-niveau plan
Wegen			2021-2024	28-9-2021 vastgesteld	Kwaliteitsniveau B
Civiele kunstwerken			2021-2024	28-9-2021 vastgesteld	Kwaliteitsniveau B
Riolering			2022-2026	28-3-2023 vastgesteld	Niet van toepassing
Openbare Verlichting			2021-2025	16-3-2021 vastgesteld	Niet van toepassing
Groen			2023-2027	28-3-2023 vastgesteld	Kwaliteitsniveau B
Speelvoorzieningen			2021-2025	28-9-2021 vastgesteld	Niet van toepassing
Baggeren			2020-2030	08-6-2021 vastgesteld	Niet van toepassing
Oeverbescherming			2022-2026	16-8-2022 vastgesteld	Basis
Afval en grondstoffen			2021-2025	21-4-2020 vastgesteld	Niet van toepassing
Gebouwen	2018-2022	2017-2026		2024 verwacht	Niet van toepassing

Kapitaalgoederen

Wegen en civiele kunstwerken

De kwaliteit van de verhardingen binnen de gemeente Noordwijk is over het algemeen goed. Uit de laatste weginspecties van 2022 en 2023 is gebleken dat van het areaal asfaltwegen 97% van het areaal een kwaliteitsniveau heeft van B (Basis) en hoger, een areaal van 691.689m2. De overige 3% van het areaal, zijnde 21.924 m2, vergt in 2025 en 2026 regulier onderhoud. Deze wegen zijn reeds opgenomen in het uitvoeringsplan.
Van de elementenverhardingen heeft 98% (1.496.169m2) een kwaliteitsniveau van B en hoger. Voor de elementenverhardingen geldt dat in dit geval aan 2% (31.298m2) in 2025 en 2026 onderhoud wordt gepleegd. Voor het onderhoud is er een onderhoudsstrategie opgesteld met daarbij de benodigde onderhouds- en vervangingsbudgetten.
De onderhoudsstrategie ziet erop toe dat de juiste afwegingen worden gemaakt voor het onderhoud in het kader van de veiligheid en de risico's en om de achteruitgang van de verhardingen te temporiseren. Er wordt ingestoken op functioneel beheer en onderhoud. Met functioneel beheer wordt het onderhoud afgestemd op de functie en het gebruik van de verharding en is geïmplementeerd in het beheersysteem. Daardoor is er een reëel en actueel inzicht in de financiële consequenties van de beheersystematiek. Om fluctuaties in de kosten per jaar te beperken wordt er ook gebruik gemaakt van een egalisatiereserve. Doordat er beter inzicht komt op de langetermijnplanning, ontstaat beter zicht op de te verwachten vervangingsopgave en kunnen vervangingsprojecten beter op elkaar afgestemd worden. Met het oog op een klimaatadaptieve inrichting van de openbare ruimte is afstemming van groot belang en wordt de wijkgerichte integrale aanpak verder ontwikkeld in samenspraak met de andere disciplines binnen de openbare buitenruimte.

Voor 2025 staat onder andere het volgende wegenonderhoud op de planning:

- Doorfietsroute op een gedeelte van Katwijk naar De Zilk;
- Reconstructie kruising Herenweg-Voorstraat-Nieuwe Voorstraat;
- Voorbereiding wijkvernieuwing Julianastraat e.o. Noordwijkerhout;
- Voorbereiding Reconstructie Gieterij, Maandagse Wetering en Wildlaan;
- Voorbereiding Reconstructie Koningin Astrid Boulevard.

Een civiel kunstwerk is een constructie die noodzakelijk is om het eigenlijke doel van een verbinding te realiseren. Een wegverbinding over een rivier is alleen te realiseren door het leggen van een brug of het bouwen van een tunnel. De brug en de tunnel zijn in deze de kunstwerken. De complexiteit van kunstwerken kan sterk verschillen. Een eenvoudig fietsbruggetje is een kunstwerk, maar een lange tunnel is dat ook. De gemeente Noordwijk heeft 491 civiele kunstwerken in beheer, variërend van bruggen (grote kunstwerken) tot trappen (kleine kunstwerken). Er zijn 200 grote kunstwerken die regelmatig worden geïnspecteerd. De 291 overige betreffen trappen, kleine steigers, kleine duikers, stuwen, enz., waaraan onderhoud wordt uitgevoerd als ze niet functioneren en vervangen als onderhoud te duur wordt.

Het areaal civiele kunstwerken is in goede staat. De grote kunstwerken zijn begin 2024 geïnspecteerd en uit de inspectie zijn geen onverwachte gebreken tevoorschijn gekomen. De vervanging van bruggen aan de Leidsevaart en de Leeweg zal in 2025 worden mee worden gestart.

Riolering

Het onderhoud en beheer van riolering is een wettelijke taak. De gemeente heeft een zorgplicht voor een doelmatige inzameling en transport van het afvalwater binnen haar grondgebied. Ook het verminderen van vervuiling van het oppervlaktewater, bodem en grondwater en voorkomen van wateroverlast door zowel hemelwater als grondwater behoort tot deze zorgplicht.
De kaders waarbinnen het beheer en onderhoud van riolerings- en waterbeheerwerken voor de gemeente komen uit het regionale Integraal Afvalwater Ketenplan (iAWKp). Dit geactualiseerde plan is in maart 2023 vastgesteld. Het planmatig onderhoud kent fluctuaties in het uitgavenpatroon. Om de lasten te egaliseren wordt er gebruikgemaakt van een voorziening riolering.

Het iAWKp beschrijft ook het jaarlijks operationele onderhoud aan het gemeentelijke rioolstelsel. Dit omvat de reinigingswerkzaamheden en inspectie aan pompgemalen, kolken en gedeelten van het rioolstelsel. Voornoemde reiniging van leidingen wordt gecombineerd met een camera inspectie. Deze informatie vanuit de inspectie geeft ons kennis over de levensduur en incidenteel aanleiding tot plaatselijke reparaties. In 2025 wordt daarom ook weer een project voor relinen van rioolstrengen uitgevoerd. Hierbij zullen wij ook inspectieputten gaan voorzien van een coating ter verlenging van de levensduur. De overlast bij deze werkzaamheden is kortduren en aanzienlijk minder dan bij rioolvervanging.
Verbeterprojecten voor de riolering die in voorbereiding worden genomen zijn Duinpark en de Abraham van Rooyenstraat. Op beide locatie zal nieuw en extra regenwaterriolering aangelegd dat is afgestemd op de klimaatproblematiek in die omgeving.
Er worden daarnaast ook verbeterprojecten in voorbereiding genomen. Dit zijn onder andere de Golfbaan en het Kerkhofpad.

Openbare verlichting

De kwaliteit van de openbare verlichting is over het algemeen goed. De inspecties, onderhoud en vervangingen vinden plaats op basis van het beheerplan. Daarbij worden de vervangingsbehoefte jaarlijks geactualiseerd. De leeftijdsopbouw van lichtmasten en armaturen is over alle kernen binnen de gemeente goed verdeeld. Door structureel een deel van de lichtmasten en armaturen te vervangen blijft de kwaliteit op niveau. Dit draagt bij aan de sociale veiligheid en verkeersveiligheid in de openbare ruimte in de avond en nacht. Bovendien neemt door de vervangen het aantal storingen en de jaarlijkse onderhoudskosten af.

Ondanks de groei van het areaal neemt het jaarlijkse energieverbruik van de openbare verlichting in Noordwijk af. Dat komt omdat Noordwijk bij nieuwbouw of vervanging van verlichting kiest voor duurzame en energiezuinige verlichting waarbij met minder energieverbruik een vergelijkbare of betere lichtkwaliteit wordt gerealiseerd. Ledverlichting vormt hierbij de standaard bij nieuwe verlichting en het vervangen van armaturen. Bovendien wordt openbare verlichting bij vervanging voorzien van de mogelijkheid om te dimmen waardoor er meer energie kan worden bespaard. De gemeente zet dit beleid de komende beleidsperiode van 5 jaren door. Momenteel bestaat in de gemeente Noordwijk ruim 60% van de openbare verlichting uit ledverlichting. Dat aandeel groeit jaarlijks waarbij de verwachting is dat in 2029 vrijwel alle openbare verlichting uit ledverlichting bestaat.

Groen
Het belang van een groene leefomgeving speelt een steeds belangrijkere rol voor een gezond, toekomstbestendig Noordwijk. Goed onderhouden openbaar groen draagt bij aan een prettig woon- en werkklimaat. Openbaar groen heeft door de zuiverende werking op de lucht een positief effect op gezondheid en welzijn van de inwoners. De uitgangspunten voor het onderhoud van de groenvoorziening zijn vastgelegd in het Beheerplan Groen 2023-2027. Het duurzaam aanplanten van bomen en groen wordt de komende jaren doorgezet. Nazorg voor het borgen en behoud van het groen zoals watergeven en begeleiding van snoei et cetera Naast de duurzame aanplant heeft de gemeente de ambitie om te vergroenen door extra bomen en vervangen we overbodige verharding voor groen. Aan de randen van wijken en het buitengebied zetten we in op het versterken van de biodiversiteit. De komende drie jaar zal de aanplant van de extra bomen gaan plaatsvinden. Daardoor wordt ook ingezet op het verbeteren van de groenstructuren en versterken we bestaande ecologische verbindingszones.

Speelvoorzieningen
Een veilig en gevarieerd speelaanbod per buurt behouden is het uitgangspunt. Inclusief spelen wordt waar gewenst toegepast. Het gemeentelijk areaal bestaat uit 123 speelplekken. Op basis van het Uitvoeringsplan Speelruimte 2021-2025 worden de vervanging van diverse speellocaties geprognotiseerd. Vanuit inspecties wordt bepaald welke speellocaties daadwerkelijk worden gerenoveerd. Het Uitvoeringplan Speelruimte dient in 2025 geactualiseerd te gaan worden.

Water
Belangrijke taken die nodig zijn voor een goed functionerend watersysteem zijn baggeren en het in standhouden van de oevers. De gemeente is op grond van de keur en legger van het Hoogheemraadschap Rijnland (HHR) verplicht watergangen te baggeren en vrijkomende bagger te verwerken. Primaire watergangen zijn in onderhoud bij het HHR. De gemeente heeft echter wel een ontvangstplicht en dient deze bagger te verwerken of af te voeren. Het huidige beleid is erop gericht dat de bagger wordt verwijderd.
De benodigde onderhoudswerkzaamheden voor de watergangen zijn opgenomen in het Baggerplan 2020-2030. In 2025 vinden er op veel plaatsen baggerwerkzaamheden plaats waardoor er op de achterstand van de afgelopen jaren wordt ingelopen. Kosten hiervan worden opgevangen via de egalisatiereserve.

Gemeentelijke gebouwen en accommodaties
Voor het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen geldt bij de gemeente “oud” Noordwijk het Meerjaren Onderhouds Plan gemeentelijke gebouwen en bij de gemeente Noordwijkerhout een beheerplan onderhoud gebouwen.

In duurzaamheid, milieu- en energiebeheer van de gemeentelijke gebouwen is in de voorbije jaren geïnvesteerd. Dit krijgt ook de komende jaren aandacht en is van invloed op onderhouds- en beheerkosten. Met de uitvoering van verduurzamingsmaatregelen is rekening gehouden in het MJOP voor wat betreft de duurzame maatregelen die op een natuurlijk moment bij vervangingsonderhoud worden ingepland.
Het voornemen is om een uitvoeringsprogramma verduurzaming gemeentelijke gebouwen op te stellen met bijbehorende financiële onderbouwing. Hierin worden de aanvullende duurzame maatregelen opgenomen die niet voortvloeien uit de reguliere meerjarenonderhoudsplanning (MJOP). Hierbij gaat het om het doen van investeringen die niet voortvloeien uit een natuurlijk moment of in nieuwe voorzieningen die momenteel helemaal nog niet aanwezig zijn.

De gemeente heeft verder sporthallen op sportcomplexen Duinwetering, Lageweg, De Boekhorst, Wassenaar en de tijdelijke sporthal De Schelft. Vanwege het afgebrande sport- en evenementencomplex De Schelft is er met de vaststelling van de Perspectiefnota 2024 besloten om alleen een zwembad te bouwen, het gebruik van de tijdelijke hal te continueren en tijdelijke huisvesting op de resterende gronden van de voormalige locatie De Schelft te onderzoeken. De uitkering van de verzekeringsgelden wordt aangewend als dekking van de kosten van de bouw.

Onderwijshuisvesting

Schoolgebouwen worden onderhouden door het betreffende schoolbestuur. De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht voor voldoende ruimte. Afspraken over de gebouwen worden geregeld via het Integraal Huisvestingplan Onderwijs. Pas als een schoolgebouw terugvalt aan de gemeente, komt dit pand weer onder eigen beheer. Dit is op dit moment van toepassing op de panden aan Uitvaltij 2 en Julianastraat 11 te Noordwijk.

De gemeente heeft een achttal gymnastieklocaties ten behoeve van het onderwijs. Deze zalen worden verhuurd aan het Sportbedrijf Noordwijk. In de huurovereenkomsten zijn de demarcatielijsten inzake het onderhoud opgenomen.

Onderhoudskosten kapitaalgoederen

In het hierna opgenomen overzicht is het verband tussen het beleidskader en de begrote kosten van klein en groot onderhoud inclusief kapitaallasten van de kapitaalgoederen weergegeven.

Bedragen x €

Verband tussen beleidskader en begrote kosten		Meerjarenbegroting			
Beleidskader	**Progr.**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Wegen en civiele kunstwerken	PR03	€ 5.574.799	€ 5.614.710	€ 5.734.256	€ 5.906.159
Openbare verlichting	PR03	€ 1.422.659	€ 1.450.387	€ 1.480.357	€ 1.521.993
Water	PR08	€ 975.806	€ 955.024	€ 973.691	€ 995.322
Riolering	PR08	€ 4.141.078	€ 4.415.581	€ 4.654.639	€ 4.924.496
Groen en speelplaatsen	PR08	€ 4.558.717	€ 4.699.892	€ 4.554.306	€ 4.677.867
Sportaccomodaties	PR06	€ 6.506.675	€ 7.282.791	€ 12.938.010	€ 8.076.139
Onderwijshuisvesting	PR05	€ 3.387.085	€ 3.332.303	€ 3.335.417	€ 3.327.893
Gebouwen (gemeentehuis)	OVH	€ 1.292.243	€ 1.308.054	€ 1.085.175	€ 1.112.408
Gebouwen (overig)	PR01	€ 1.629.235	€ 1.812.035	€ 1.856.696	€ 1.895.415
		€ 29.488.297	**€ 30.870.777**	**€ 36.612.547**	**€ 32.437.692**

2.3.4 Financiering

De financieringsparagraaf geeft, conform artikel 13 van het BBV, inzicht in het risicobeheer van de financieringsportefeuille, de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

De kaders voor financiering zijn weergegeven in:
- Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido, 2000, laatstelijk gewijzigd in 2008)
- Wet houdbaarheid overheidsfinanciën (Wet Hof, 2013)
- Regeling schatkistbankieren decentrale overheden
- Treasurystatuut
- Financiële verordening

De Regeling schatkistbankieren decentrale overheden heeft tot gevolg dat onder andere gemeenten hun overtollige liquide middelen en beleggingen moeten aanhouden bij het Rijk. Deze middelen mogen niet langer worden uitgezet bij private partijen buiten de schatkist. Het schatkistbankieren dient twee doelen. Ten eerste levert het een bijdrage aan de EMU-schuldverlaging. Daarnaast vermindert schatkistbankieren het financieel risico voor decentrale overheden.

Risicobeheer
Een van de doelstellingen is het beperken van risico's die de gemeente loopt op het gebied van financiering en liquiditeit. Risico's zijn in te delen naar rente en krediet.

Renterisico
Het renterisico is de mate waarin het saldo van de rentelasten en -baten verandert door wijzigingen in het rentepercentage. Het renterisico wordt bepaald door de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Het doel van beide normen is de budgettaire risico's als gevolg van een rentestijging te beperken.

De kasgeldlimiet is het maximum bedrag waarmee de gemeente haar uitgaven mag financieren met kortlopende financieringsmiddelen met een looptijd < 1 jaar. De kasgeldlimiet is gesteld op 8,5% van het begrotingstotaal van de lasten bij aanvang van het verslagjaar.

De onderstaande tabel laat de toegestane kasgeldlimiet zien met de ruimte voor kortlopende geldleningen.

Bedragen x € 1.000,-	Realisatie	Begroting				
Liquiditeitspositie in relatie tot kasgeldlimiet	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Netto vlottende schuld						
Vlottende schulden	€ 20.000	€ 13.246	€ 19.297	€ 18.588	€ 19.140	€ 18.446
Vlottende middelen	€ 7.099	€ 4.488	€ 4.488	€ 4.488	€ 4.488	€ 4.488
Netto vlottende schuld (+) of overschot middelen (-)	**€ 12.901**	**€ 8.758**	**€ 14.809**	**€ 14.100**	**€ 14.652**	**€ 13.958**
Toegestane kasgeldlimiet						
Begrotingstotaal	€ 164.249	€ 161.094	€ 174.220	€ 165.885	€ 172.373	€ 164.206
Kasgeldlimiet (in % van de grondslag)	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Minimum bedrag	€ 300	€ 300	€ 300	€ 300	€ 300	€ 300
Toegestane kasgeldlimiet	**€ 13.961**	**€ 13.693**	**€ 14.809**	**€ 14.100**	**€ 14.652**	**€ 13.958**
Ruimte onder kasgeldlimiet	**€ 1.060**	**€ 4.935**	**€ -**	**€ -**	**€ -**	**€ -**
Overschrijding van de kasgeldlimiet						

De wens om te financieren met kort of lang geld is afhankelijk van de rentestand. Als de rente op kort geld lager is zal, zo lang als de kasgeldlimiet dit toestaat, met kort geld gefinancierd worden.
De renterisiconorm geeft een weergave van de spreiding van de renterisico's in de huidige leningenportefeuille over de komende jaren. Door deze spreiding werkt een verandering in de rente vertraagd door op de totale rentelasten. Het renterisico op de vaste leningen wordt bepaald door:

- het deel van de vaste leningen dat geherfinancierd moet worden door nieuwe vaste leningen;
- het deel van de vaste leningen waarvan de gemeente een wijziging van de rente niet kan beïnvloeden (renteherziening op basis van leningsvoorwaarden).

Het renterisico heeft betrekking op leningen met een looptijd vanaf 1 jaar (vaste schuld). Naast de renteherzieningen zijn hiervoor ook de aflossingen van belang, want het renterisico wordt verkleind door aflossingen in de tijd te spreiden. Voorkomen moet worden dat er in enig jaar een te grote concentratie plaatsvindt van aflossingen en renteherzieningen op lopende leningen. Het renterisicobedrag wordt volgens de Wet financiering decentrale overheden (Fido) berekend als de som van de renteherzieningen en de aflossingen.

De renterisiconorm is volgens ministeriële regelingen voor gemeenten bepaald op 20% van het totale bedrag van de begroting met een minimumbedrag van € 2.500.000,-.

In de onderstaande tabel is de ruimte onder de renterisiconorm weergegeven. Hieruit blijkt dat de renterisiconorm niet wordt overschreden. Het renterisico van de leningenportefeuille is goed gespreid en er blijft de komende jaren sprake van voldoende ruimte onder de renterisiconorm.

Bedragen x € 1.000,-	Realisatie	Begroting				
Renterisico	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Renterisico vaste schulden						
Renteherzieningen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Herfinanciering	€ 1.350	€ 6.649	€ 4.476	€ 4.506	€ 4.537	€ 1.794
Renterisico vaste schulden	**€ 1.350**	**€ 6.649**	**€ 4.476**	**€ 4.506**	**€ 4.537**	**€ 1.794**
Toegestane renterisiconorm						
Begrotingstotaal	€ 164.249	€ 161.094	€ 174.220	€ 165.885	€ 172.373	€ 164.206
Renterisiconorm (in % van de grondslag)	20,0%	20,0%	20,0%	20,0%	20,0%	20,0%
Minimum bedrag	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500
Toegestane renterisiconorm	**€ 32.850**	**€ 32.219**	**€ 34.844**	**€ 33.177**	**€ 34.475**	**€ 32.841**
Toets renterisiconorm						
Ruimte onder renterisiconorm	**€ 31.500**	**€ 25.570**	**€ 30.368**	**€ 28.671**	**€ 29.938**	**€ 31.047**
Overschrijding van de renterisiconorm						

Kredietrisico

Een kredietrisico is het risico dat de tegenpartij (geldnemers) haar verplichtingen niet kan nakomen.
Overigens moet hierbij opgemerkt worden dat de gemeente verplicht is om uitzettingen te doen bij de schatkist of bij andere lichamen die geen toezichtrelatie hebben met de gemeente. Slechts 0,75% van het begrotingstotaal met een minimum van € 250.000,- is uitgezonderd van het schatkistbankieren. Het kredietrisico doet zich dan ook in hoofdzaak voor bij het verstrekken van geldleningen en garanties uit hoofde van de publieke taak.

Het is niet de taak van de gemeente om gelden aan verenigingen of instellingen uit te lenen. Als toch wordt besloten een geldlening uit hoofde van de publieke taak te verstrekken, dan worden, op basis van het huidige Treasurystatuut, zekerheden of garanties geëist.
Het kunnen aantrekken van voordelige geldleningen door verenigingen of instellingen uit hoofde van de publieke taak kan bereikt worden door garantstelling van leningen, te verstrekken aan reguliere banken. Het verstrekken van geldleningen en garanties uit hoofde van de publieke taak kan niet zonder toestemming van de gemeenteraad.

In het verleden zijn geldleningen verstrekt aan de Woningstichting Sint Antonius van Padua. Op 31 december 2024 betreft dit nog een bedrag van € 3.821.098,-. De gemeente kon destijds onder gunstiger leningsvoorwaarden geld aantrekken dan de woningstichting. In beginsel worden nu geen nieuwe geldleningen meer verstrekt.
De verstrekte geldleningen aan de woningstichting zijn geborgd door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw. De gemeente treedt hierbij overigens weer op als achtervang. Gelet op de financiële situatie bij de woningstichting is dit verantwoord.

De gemeente Noordwijk staat garant voor een kredietfaciliteit die de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij Duin- en Bollenstreek (GOM) heeft bij de BNG van in totaal € 35 miljoen. Als zekerheid hebben de vijf aandeelhouders ieder daarvoor een bankgarantie ad € 7 miljoen gesteld. Hier is sprake van de uitoefening van de publieke taak.

Ten slotte worden, vanuit de publieke taak volkshuisvesting, sinds 2010 aan starters, zogenoemde startersleningen verstrekt om het kopen van een bestaande woning mogelijk te maken. De gemeente heeft hiervoor een geldlening verstrekt aan de Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten (SVN), die de middelen beheert ten behoeve van het verstrekken van startersleningen. De starterslening overbrugt het verschil tussen de verwervingskosten van de woning en het bedrag dat de starter maximaal kan lenen volgens de normen van de Nationale Hypotheek Garantie (NHG). De starterslening is een lening waarover de eerste drie jaar geen rente en aflossing betaald wordt.

Rente

Rente speelt een belangrijke rol in de begroting. Door de omvang van deze bedragen is het wenselijk dit onderdeel inzichtelijk te maken. Daarbij gaat het zowel om de factoren die invloed op de rente hebben als het in beeld brengen van de keuzemogelijkheden die aanwezig zijn.
Onderscheid kan worden gemaakt tussen korte rente en lange rente. Korte rente geldt voor kort geld (leningen met looptijd korter dan een jaar) en lange rente voor lang geld (leningen met looptijd langer dan een jaar).
Renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt worden nauwlettend gevolgd. Dit gebeurt onder andere door gebruik te maken van de informatie van banken (in hoofdzaak de BNG) en andere bemiddelaars op de geld - en kapitaalmarkt. Daardoor blijft de gemeente op de hoogte van belangrijke ontwikkelingen. Heel lang was er sprake van een lage rente. Op een bepaald moment was de rente zelfs negatief.

Vooral in 2022 was de inflatie enorm gestegen. De ECB verwachtte dat de inflatie ook op de middellange termijn boven 2% uit zal komen. Door de hoge inflatie, besloot de ECB daarop de rente te verhogen. In ongeveer een jaar wist de ECB de rente in negen significante stappen te verhogen van 0% tot 4,00% in september 2023. Deze rente bleef maandenlang gelden, tot begin juni 2024. Op 6 juni 2024 kondigde de ECB de eerste rentedaling in vijf jaar aan. De depositorente, de belangrijkste rente van de ECB, daalde met 0,25 procentpunt van 4,00% naar 3,75%. Op 12 september 2024 volgde een tweede verlaging. De ECB-rente werd opnieuw met 0,25 procentpunt verlaagd naar 3,50%.

Als er sprake is van een liquiditeitstekort wordt er zoveel mogelijk gebruik gemaakt van kasgeldleningen (kort geld). Wordt de kasgeldnorm gedurende drie kwartalen overschreden dan dient volgens de voorschriften een langlopende geldlening te worden aangetrokken.

Voor de hoogte van een aan te trekken langlopende geldlening wordt gekeken naar de geldbehoefte voor de korte én middellange termijn (te verwachten grote projecten) en de hoogte van de rente.

De gemeente heeft op 15 mei 2024 een langlopende lineaire geldlening aangetrokken van € 75.000.000,- met een looptijd van 30 jaar en een vaste rente van 3,22%. Dit was voor een groot deel ook vanwege herfinanciering van kortlopende kasgeldleningen.

Rentevisie

De inflatie in de eurozone kwam in augustus uit op 2,2%, wat al sterk in de buurt komt van de beoogde 2% per jaar. De ECB verwacht dat de inflatie in de eurozone in heel 2024 uitkomt op 2,50%, omdat de energieprijzen in het najaar vermoedelijk gaan stijgen. Halverwege 2025 zal de inflatie naar verwachting op die beoogde 2% uitkomen.
De rente voor de korte termijn (kasgeldlening voor 1 maand) is voor de gemeente bij de opmaak van deze begroting 3,6%. Het rentetarief bij de BNG voor 10 jaar vast (lineair) was in augustus 2024 3,08% (in juni 2023: 3,46%). Voor de renteomslag is voor 2025 met een rentetarief van 3,2% rekening gehouden. Ervan uitgaande dat met de gedane renteverhogingen de inflatie voor de middellange termijn weer rond de 2% uit zal komen en de rente geleidelijk weer wordt verlaagd, is voor de jaren vanaf 2026 voor de vanaf dan nieuw aan te trekken langlopende geldleningen (10 jaar vast) weer uitgegaan van een rentetarief van 2,5%.

Financiering

Uit de financieringsplanning blijkt dat de gemeente een financieringsbehoefte heeft. De financieringsbehoefte ontstaat wanneer de gemeente meer uitgeeft dan ontvangt waardoor de schuld toeneemt.

Ontwikkeling investeringen

De onderstaande tabel laat de realisatie zien van de gemeentelijke investeringen. Het gaat hierbij zowel om de lopende als de nieuwe investeringen in (im)materiële vaste activa en financiële vaste activa van het verslagjaar. Onder de immateriële activa worden gerekend de kosten van onderzoek van niet exploitatie genomen bouwgronden. Tot de materiële vaste activa behoren onder andere de terreinen, gebouwen en vervoermiddelen van de gemeente. De financiële vaste activa bestaan uit gestort aandelenkapitaal en verstrekte geldleningen.

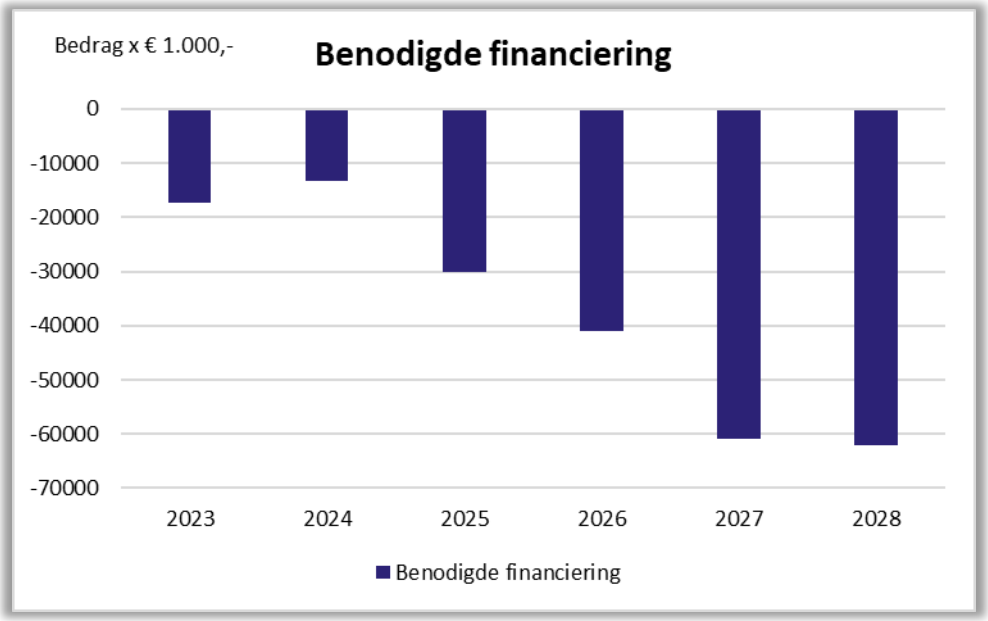
Bedragen x € 1.000,-	Realisatie	Begroting				
Prognose meerjarenbalans	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Activa						
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	€ 1.432	€ 1.271	€ 1.271	€ 1.271	€ 1.271	€ 18
Materiële vaste activa	€ 198.236	€ 248.145	€ 264.345	€ 272.154	€ 277.433	€ 272.184
Financiële vaste activa	€ 25.557	€ 25.466	€ 25.466	€ 25.466	€ 25.466	€ 25.466
*Kapitaalverstrekkingen	€ 4.162	€ 4.071	€ 4.071	€ 4.071	€ 4.071	€ 4.071
*Verstrekte leningen	€ 14.679	€ 14.679	€ 14.679	€ 14.679	€ 14.679	€ 14.679
*Uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	€ 6.716	€ 6.716	€ 6.716	€ 6.716	€ 6.716	€ 6.716
Totaal vaste activa	**€ 225.225**	**€ 274.882**	**€ 291.082**	**€ 298.891**	**€ 304.170**	**€ 297.668**

De materiële vaste activa stijgen in de komende jaren door de diverse investeringen zoals in onderwijshuisvesting, ICT, de bouw van een nieuw zwembad voor de afgebrande De Schelft, reconstructie van de Parallel Boulevard, verbouwing van het pand aan de Duinwetering (voormalig politiebureau), wijkrenovatie Zeeburg, vervangingen van de riolering, et cetera. De investeringen die gepland staan in 2024 zullen afhankelijk van de uitvoering ervan mogelijk tot uitgaven kunnen leiden in latere jaren. Wanneer dat het geval is dan zal ook de benodigde externe financieringsmiddelen van die uitgaven in de planning doorschuiven.

Financieringsbehoefte

De ontwikkeling van de investeringen bepaalt hoeveel financiering er benodigd is. Dus hoe hoog de financiële tegoeden en schulden meerjarig zullen zijn. Als er sprake is van een tegoed bepalen de spelregels van schatkistbankieren wanneer financiële tegoeden uitgezet worden in 's Rijks schatkist. Als er sprake is van een schuld, dan wordt door de kasgeldlimiet bepaald welk deel kort en welk deel lang wordt gefinancierd.

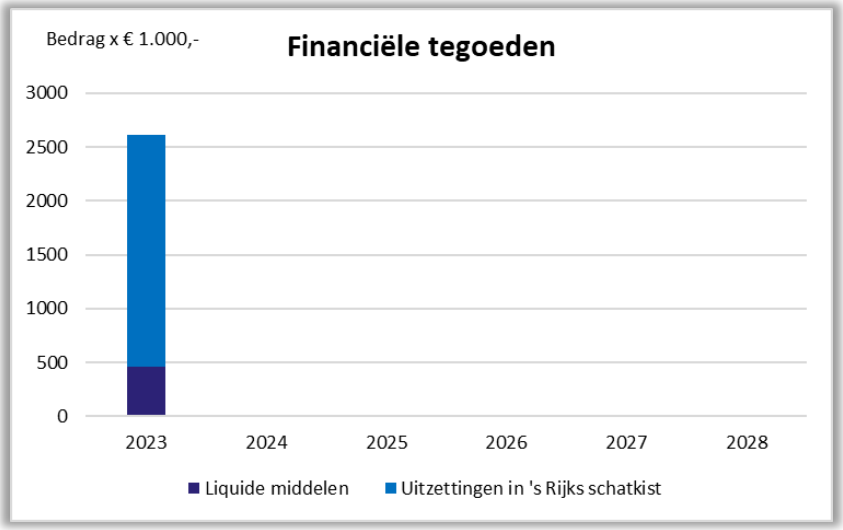
We zien dat door de investeringen de financieringsbehoefte toeneemt:

Ontwikkeling externe financieringsmiddelen

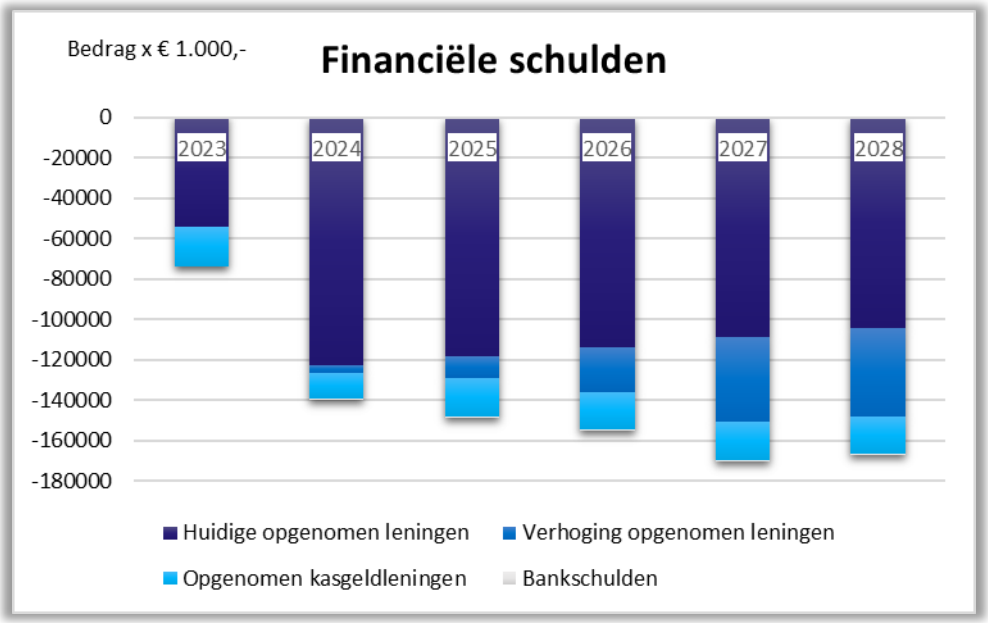
De financieringsbehoefte oftewel de benodigde externe financieringsmiddelen bestaan uit de financiële tegoeden en de kortlopende en langlopende leningen. De grens tussen kort en lang ligt voor de leningen op één jaar.

De externe financiering (tegoeden en schulden) kan als volgt grafisch worden weergegeven:

Het financiële tegoed wordt overeenkomstig de bepalingen voor schatkistbankieren uitgezet in 's Rijks schatkist.

Voor de financiële schuld wordt door de kasgeldlimiet bepaald welk deel kort en welk deel lang wordt gefinancierd. In het onderstaande overzicht zijn de kasgeldleningen kortlopend en de opgenomen leningen langlopend. Uit de grafiek blijkt een toename van de schulden door de toegenomen financieringsbehoefte. In de latere jaren blijft de schuldpositie ongeveer gelijk om in de jaren daarna geleidelijk weer te gaan afnemen door het doen van aflossingen bij een verminderd investeringsvolume.

Renteomslag

De renteomslag is het rentepercentage dat aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend. Dit rentepercentage is als volgt opgebouwd voor het begrotingsjaar:

Schema rentetoerekening

Bedragen x €						
Renteomslag						
De externe rentelasten over de korte en lange financiering			€	3.392.720		
De externe rentebaten		-/-	€	451.758		
Totaal door te rekenen externe rente			€	2.940.963		
De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-	€ 213.585				
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	€ -				
		-/-	€	213.585		
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente			€	2.727.378		
Rente over eigen vermogen						
Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)			€	-		
Totaal geraamde aan taakvelden toe te rekenen rente			€	2.727.378		
De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)		-/-	€	2.727.624		
Renteresultaat op het taakveld Treasury			€	246		
Externe rente				2,65%		
Rente % maximaal te berekenen over eigen vermogen				2,65%		
Rente % maximaal toe te rekenen aan BIE				1,1189%		
Rente % maximaal toe te rekenen aan taakvelden				1,0936%		
Gegevens				*Leningbedrag*		*Rentelast*
Leningenportefeuille			€	122.487.748	€	3.210.445
Voorzieningen			€	18.748.871		
Totale Vreemd Vermogen			€	141.236.619	€	3.210.445
				Bedrag		
Algemene Reserves			€	40.743.008		
Bestemmingsreserves			€	100.178.387		
Overige reserves			€	6.117.586		
Totale Eigen Vermogen			€	147.038.981		
Totale Passiva			€	**347.581.709**		
				Bedrag		*Toegerekende rente*
Boekwaarde BIE's			€	19.088.810	€	213.585
				Bedrag		*Toegerekende rente*
Boekwaarde activa integraal gefinancierd			€	235.482.451	€	2.575.236
Boekwaarde waar geen rente over wordt gerekend (Financiële Activa)			€	25.465.946		
Bankrekening			€	53.610.002		
Boekwaarde nieuwe investeringen (IP 2025-2028) jaarschijf 2025			€	13.934.500	€	152.388
Boekwaarde Investeringsambities jaarschijf 2025			€	-	€	-
Totale boekwaarde activa			€	328.492.899	€	2.727.624
Totale Activa			€	**347.581.709**		
Financieringstekort			€	59.306.109		
Bankrekening schatkistbankieren			€	53.610.002		
Kasgeldlimiet			€	-	€	-
Nieuwe leningen 2025			€	5.696.107	€	182.275
Totale rentelasten leningen					€	3.392.720

2.3.5 Bedrijfsvoering

We bouwen verder aan goede dienstverlening, robuuste, effectieve en efficiënte organisatie, een goede partner in de regio zijn én we werken aan goed werkgeverschap. Dit zijn de doelen zoals opgenomen in het strategiehuis Samen Noordwijk. Samen Noordwijk geeft richting aan de organisatie.

Goede dienstverlening

In 2025 zitten we nog midden in de uitvoering van de Uitvoeringsagenda Dienstverlening 2024-2026. We werken aan een prettige klantervaring op basis van onze visie op Dienstverlening: ‘ja’ denken, effectief werken en proactief zijn! Deze agenda is dynamisch en wordt steeds op basis van ontwikkelingen, inzichten en klantbehoeften/ervaringen geactualiseerd. De volgende ambities staan hierin centraal:

1. passende, klantgerichte dienstverlening aan én gastvrijheid voor onze inwoners;
2. toepassing van duidelijke en begrijpelijk taal;
3. continue meting van klanttevredenheid, ondersteund door een dashboard;
4. eenvoud en eenduidigheid in digitale dienstverlening door toepassing van één digitaal loket.

In 2025 gaan we daarom met de volgende activiteiten aan de slag:

- Betere telefonische bereikbaarheid blijft een speerpunt. We verminderen het aantal telefoontjes door herhaalverkeer te voorkomen en blijven sturen op tijdig terugbellen.
- We ontlasten de klant van administratieve handelingen aan de balie: geen formulieren invullen met gegevens die we hebben.
- We gaan verder met het verbeteren van onze uitgaande brieven. We passen ook de sjablonen gelijk aan, zodat brieven structureel beter worden.
- We voeren metingen klanttevredenheid uit door middel van laagdrempelig klantreacties op de belangrijkste dienstverleningskanalen (= telefonie, balie, informatieverzoek via e-mail, de website en Fixi). De klantreacties bepalen op welke kanalen verdere verdieping nodig is. En welke verbeteracties we verder op deze dienstverleningskanalen oppakken.
- We lanceren in 2025 een eerste versie van MijnNoordwijk. Hier kan de klant op één centrale plaats persoonlijke informatie vinden over zijn lopende aanvragen. MijnNoordwijk wordt de jaren daarna verder verrijkt met meer producten. En op termijn ook ingezet voor proactieve dienstverlening.

Klantcontactcentrum
Het klantcontactcentrum (KCC) vormt het centrale klantenloket van de gemeente Noordwijk. De verbetering van het klantcomfort staat centraal binnen het KCC. In 2025 bundelen we de krachten met het KCC om de grote toename in het aantal aanvragen van reisdocumenten (paspoortpiek) opvangen. Daarnaast gaan we inzetten op de professionele en eenduidige dienstverlening aan onze klanten. Door trainingen van buitenaf maar vooral ook te leren van elkaar zorgen we dat iedereen de juiste kennis heeft. We gaan de daarbij ook onze processen optimaliseren voor een betere klantbeleving en efficiënt werken voor de medewerkers. We volgen nauwlettend de veranderende regel- wetgeving en passen hierop onze bedrijfsvoering op aan. We creëren voldoende flexibiliteit en samenhang in onze bedrijfsvoering om mee te kunnen bewegen met de maatschappelijke ontwikkelingen en hier het KCC te voorzien van wat nodig is.

Communicatie
In 2025 zetten we volop in op visuele communicatie. Door het slim inzetten van beelden, objecten, gebaren en kleuren, brengen we onze boodschap krachtig en helder over. Technologie ontwikkelt zich verder als dé nieuwe taal in communicatie, waarbij openheid en verbinding met de Noordwijkse samenleving zorgen voor een stevig fundament van vertrouwen.

De gemeentelijke website, gelanceerd in 2023, heeft al voor een betere vindbaarheid van informatie gezorgd. In 2025 zetten we een stap verder door de website continu te verbeteren, afgestemd op de wensen van onze inwoners. Ook de dienstverleningsprocessen blijven we optimaliseren om nog efficiënter en klantgerichter te werken.

Onze communicatiestructuur blijft een belangrijke rol spelen, waarbij medewerkers actief betrokken worden en zich verbonden voelen met de organisatie. Dit zorgt voor een nog effectievere samenwerking en versterkt de communicatie zowel binnen de organisatie als naar buiten toe.

De doorontwikkeling van onze newsroom blijft in volle gang, waardoor de informatiepositie van zowel de organisatie als het bestuur verder wordt versterkt. Door het strategisch inzetten van een mix van online en offline middelen tillen we onze communicatie naar een hoger niveau, en versterken we de identiteit van de organisatie. Dankzij data en statistieken zetten we online kanalen steeds doelgerichter in, wat bijdraagt aan een breder bereik en betere resultaten.

Natuurlijk blijven we hierbij altijd voldoen aan de geldende wet- en regelgeving, met een scherp oog voor digitale toegankelijkheid. Samen werken we in 2025 aan een nog meer open en toegankelijke gemeente!

Robuuste organisatie

Integriteit en weerbaarheid
Integer werken is een belangrijke voorwaarde voor een geloofwaardige overheid. We blijven daarom hard werken aan bestuurlijke en ambtelijke integriteit en weerbaarheid. Integriteit en weerbaarheid willen we tot in de ‘haarvaten’ van de organisatie brengen. We werken volgens het integriteitsuitvoeringsplan. Hiermee wordt de ingeslagen weg uit fase 1 en 2 van de routekaart integriteit uit 2022 voortgezet en geborgd. Ook in 2025 zullen we daarbij aandacht hebben voor de structuur (regels en andere waarborgen op orde) en voor de bewustwording (het ‘levend’ houden van het onderwerp door trainingen, gesprekken enzovoort).

Informatieveiligheid
Onder informatiebeveiliging wordt verstaan: het treffen en onderhouden van een samenhangend pakket van maatregelen om de betrouwbaarheid van de informatievoorziening aantoonbaar te waarborgen. Kernpunten daarbij zijn beschikbaarheid, integriteit (juistheid) en vertrouwelijkheid van (persoons)gegevens. Noordwijk zal dit zowel norm- alsmede risicogebaseerd aanpakken.

Informatiebeheer
Een goede informatiehuishouding is cruciaal voor een integer, weerbaar en robuuste organisatie. Het zorgt voor een efficiënte en betrouwbare overheid. Het op orde houden van de informatiehuishouding is een continu proces.

In 2025 zullen stappen worden gezet voor de uitfasering van de oude zaakapplicatie van de voormalige gemeenten Noordwijk en Noordwijkerhout. Dit is een lang project, waarna onderzocht kan worden waar de informatie van de gemeenten voor de fusie bewaard kan worden.

Daarnaast wordt er voortgang geboekt in de vernietiging van te vernietigen documentatie. Zowel fysiek als digitaal. Het inrichten van onze digitale archieven neemt elk jaar steeds duidelijkere vormen aan. In 2025 betekent dit dat er eerste stappen worden gezet in de uitwerking van de governance in SharePoint en de uitrol van de e-mailarchivering op organisatiebreed niveau.

Normgebaseerde aanpak
In 2024 zal uitvoering gegeven worden aan het geactualiseerde Strategisch Gemeentelijk Informatiebeveiligingsbeleid met ingangsdatum vanaf 2025. Hierin is het belangrijk dat de visie van de organisatie wordt uitgelijnd in de strategie van informatiebeveiliging.
Met de komst van de nieuwe Europese richtlijn Network and Information Systems Directive (NIS2), die nader uitgewerkt gaat wordt in de Nederlandse Wet beveiliging netwerk- en informatiesystemen (WBNI).
Vanaf 2025 gaat de BIO2.0 (Baseline Informatiebeveiliging Overheid) in werking treden, met de NIS2 richtlijnen uitgewerkt in beheersmaatregelen. Hiermee is dit een wettelijke verplichting en is het belangrijk is dat het bestuur van Noordwijk hierin wordt meegenomen. Bestuurders worden vanuit de NIS2 (en BIO2.0) richtlijnen verantwoordelijk voor informatiebeveiliging.

Risicogebaseerde aanpak
Er blijft continue aandacht voor ‘cybercrime’, waaronder dreigingen van ransomware-aanvallen. Maatregelen conform de BIO worden hiervoor genomen. Hierin gaat het om technische maatregelen, maar ook procedurele maatregelen. Ook is er aandacht voor de menselijke factor: cultuur, bewustzijn en voorbeeldgedrag medewerkers.

Door middel van de jaarlijkse audit ‘Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA)’ wordt in 2025 ook weer verantwoording afgelegd over het jaar 2024 over onze informatiebeveiliging. In de cyclus van 2024 wordt ook de ENSIA/BIO- vragenlijst getoetst door een externe auditpartij om ons voor te bereiden op 2025 en het effectief voldoen aan de beheersmaatregelen van de BIO2.0.

Privacy
Per 28 mei 2018 is de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) van toepassing. Door de komst van de AVG hebben organisaties die persoonsgegevens verwerken meer verplichtingen. In 2025 zal verder uitvoering worden gegeven aan het privacybeleid en overige privacy beleidsstukken en de doorlopende actualisatie daarvan. ‘Grip krijgen op data’ staat hierbij op de planning.

Niet alleen bewustwordingstrajecten ten behoeve informatieveiligheid en privacy zijn belangrijke aspecten, ook de vindbaarheid van de adviseurs staat hoog op de agenda. Wanneer zouden medewerkers de adviseurs moeten raadplegen en met name in welk stadium van het proces is iets waar een duidelijke verbeterslag gemaakt kan worden. Van stempelloket tot adviseur is de slag die wij binnen Noordwijk in 2025 willen maken.

Naast de AVG speelt ook de Wet politiegegevens (Wpg) een belangrijke rol binnen het boa-domein. Net als de AVG, zal doorlopend aan de Wpg aandacht worden geschonken. Tevens zal er een professionaliseringslag plaatsvinden ter verhoging van het huidige compliance niveau.

Periodiek zullen er interne en externe AVG- / Wpg-audits worden uitgevoerd in lijn met onze wettelijke verplichtingen. In het kader van de Wpg staan met name de thema's bewustwording, beveiliging en periodieke controles op de agenda.

Rechtmatigheid

Met de rechtmatigheidsverantwoording doen we vanaf begrotingsjaar 2023 als college zelf een uitspraak over de rechtmatigheid. Voorheen lag dit bij de accountant, maar bij wet is nu geregeld dat het college dit doet. De bedoeling van de wijziging is dat dit de naleving van wet – en regelgeving bij het financieel handelen van de gemeente bevordert. Het inzicht in en de zekerheid over het overheidshandelen, in andere woorden de transparantie en de integriteit, worden hierdoor versterkt. De verantwoordingsgrens is 2%, dat wil zeggen dat bij minder dan 2% fouten het college zich positief kan uitspreken over rechtmatigheid. Deze grens is vastgelegd in de Financiële Verordening.

Effectief en efficiënte organisatie

De transitie naar procesmatig werken en continue verbeteren van werkprocessen wordt doorgezet. De medewerkers met een Lean Green Belt certificering hebben hierbij een belangrijke rol. Zij begeleiden verbeterprojecten en maken medewerkers enthousiast voor de Lean methodiek. In 2025 laten we door middel van opleidingen ook andere medewerkers kennis maken met de basis van Lean. Eén van de doelen hiervan is dat de teams ook zelfstandig al (eerste) verbeteringen kunnen doorvoeren.
Het is belangrijk dat een cultuur ontstaat waarbij doorvoeren stapsgewijze veranderingen om kwaliteit (en efficiëntie) te verbeteren vanzelfsprekend is.

In 2025 gaan we aan de slag met de nieuwe datastrategie. De hoofdlijn is om per team een aanpak op te stellen om meer datagedreven te gaan werken. Daarbij zijn de behoeftes van de medewerkers en het niveau van het team het uitgangspunt. Hiermee willen we de kennis en kunde in de organisatie naar een hoger niveau te tillen.
Er is specifiek aandacht voor een drietal doelgroepen: het MT/directie, beleidsmedewerkers en adviseurs. Met hen gaan we actief aan de slag in het trainen van de datavaardigheden. De focus ligt dan op de vertaalslag van data naar beleid en het nemen van (strategische) beslissingen op basis van data.
Met de raad werken we samen via een meedenkers groep.

Voor 2025 betekent dit concreet dat:

- De datastrategie 2025 is vastgesteld.
- Per team is een aanpak opgesteld om data in te zetten bij maatschappelijke vraagstukken.
- De drie doelgroepen hebben hun datavaardigheden verhoogd via een leerplatformen en diverse workshops.
- Vanuit de raad is er een meedenkers groep opgericht, die meedenkt over innovatieve ontwikkelingen.

Informatieverstrekking aan de raad

De raad heeft verschillende instrumenten om informatie te vragen aan het college en/of de ambtelijke organisatie. Ieder instrument kent zijn eigen termijn van beantwoording.
Dit is vastgelegd in het reglement van orde van de raad.

- Artikel 32; Schriftelijke vragen aan het college of de burgemeester.
  Schriftelijke termijn van beantwoording is maximaal 30 dagen. Mondelinge beantwoording in de eerstvolgende raadsvergadering, mits 48 uur voor de vergadering ingediend (behandeling als rondvraag).
- Artikel 33; Verzoek om inlichtingen. Beantwoordingstermijn is maximaal 10 dagen.
  (Dit is vastgelegd in de verordening op de ambtelijke bijstand en de fractieondersteuning).
- Artikel 1; Verzoek om feitelijke informatie en inzage. Schriftelijke beantwoording zo snel mogelijk.

Partner in de regio

Als goede partner in de regio zijn wij er ons van bewust wat er speelt in de regio en bij onze partners. We maken afgewogen keuzes in de wijze waarop en met wie wij samenwerken.

Concreet betekent dit dat we in 2025 verder gaan met de tool waarmee we zicht (blijven) krijgen op ontwikkelingen binnen onze verbonden partijen. Dit stelt ons nog beter in staat keuzes te maken, hoe we hiermee om willen gaan en welke maatregelen we willen nemen.

We versterken ons verder als verbindende partner in onze regio, waarbij we doorlopend aandacht hebben voor de actieve betrokkenheid -en waar nodig zichtbaarheid, zowel ambtelijk, als door het college en de gemeenteraad.

Concreet betekent dit dat in 2025 de inzet en aanwezigheid op de gevraagde momenten vanuit de regio wordt gecontinueerd. Zoals het bijwonen van bijeenkomsten en de gezamenlijke (ambtelijke) voorbereiding.

Goed werkgeverschap

In 2025 geven we verder uitvoering aan de HR –visie zoals deze is vastgesteld in 2022.

Voor 2025 betekent dit concreet dat:

- De in 2024 ontwikkelde visie op duurzame inzetbaarheid wordt uitgewerkt in beleid en in onderdelen geïmplementeerd in de organisatie.
- In samenspraak met medewerkers en leidinggevenden ontwikkelen we een visie op een inclusieve en diverse organisatie;
- Het voor 2024 geplande management development traject wordt opgezet. Waarbij we doorstroom naar leidinggevende posities stimuleren en zorgen voor tijdige en goede opvolging van diverse posities;
- Er in de herijkte Noordwijk Academie leerlijnen komen gericht op vakmanschaps- en competentieontwikkeling.

Opleidingsbeleid inclusief leiderschapsontwikkeling

De Noordwijk Academie, het leerplatform van de organisatie, is in 2023 ingericht in lijn met het strategiehuis. In 2025 worden er leerlijnen ingericht op vakmanschapsontwikkeling en wordt het leeraanbod uitgebreid met trainingen en workshops voor competentieontwikkeling in lijn met de kernwaarden en kernkwaliteiten vanuit het strategiehuis. Ook voor persoonlijke ontwikkeling is er een groot aanbod aan e-learnings. In 2025 blijft er ook nog focus op het ontwikkelen van persoonlijk leiderschap op eigenaarschap, verantwoordelijkheid en integraal werken.

Leiderschapsontwikkeling op managementniveau voor het versterken van het leiderschap is een continu proces. Een speerpunt daarbij is de verantwoordelijkheid hebben en nemen voor de afgesproken resultaten, waarbij de organisatiedoelen en het organisatiebelang boven het team- of individuele belang gaat. En we bevorderen het integraal en opgavegericht werken. Voor het management komt een specifieke leerlijn in de Noordwijk Academie.

Personeelsontwikkeling
In 2024 is er gekeken naar de personeelsontwikkeling in relatie tot externe en interne ontwikkelingen binnen de Gemeente Noordwijk. Aan de hand van onder andere de integrale GAP-analyse wordt een strategisch personeelsplan opgesteld om zo te werken aan een toekomstbestendige ambtelijke organisatie.
Nu al is duidelijk dat in de komende jaren een grote uitstroom, in verband met het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd, wordt verwacht. Een vervolg op het talentenprogramma is een van de mogelijkheden om ons hierop voor te bereiden.

Ziekteverzuimpercentage
Voor 2025 streven wij naar een ziekteverzuimpercentage van 5,1%. Dit kan onder andere bereikt worden met een goede begeleiding van de ziekteverzuimdossiers door zowel de arbodienst als de leidinggevende en team P&O. Daarbij is er aandacht voor werkdruk en een goede werk/ privébalans.

Formatie en inhuur

Ambtelijke formatie: vast en tijdelijk

De ambtelijke organisatie van de gemeente Noordwijk bestaat per 1 januari 2025 uit 315,37 fte. Voor 300,22 fte is dit op deze peildatum vaste formatie tegen een loonsom van in totaal € 27.398.000,- en voor 15,15 fte is dit tijdelijke formatie (bijvoorbeeld voor één, twee of drie jaar). De tijdelijke formatie loopt af naar 0 fte in 2028.

Vaste en tijdelijke formatie gemeente Noordwijk in fte/loonsom per cluster		Vast fte	Vast loonsom	Tijdelijk 2025	2026	2027	2028
01.	Dienstverlening en Communicatie	26,74	€ 2.238.000	4,00	1,00	1,00	-
02.	Veiligheid	29,10	€ 2.677.000	2,00	-		
03.	Buitendienst	32,90	€ 2.245.000	-	-	-	-
04.	Financiën en Belastingen	32,11	€ 2.965.000	1,00	1,00	1,00	-
05.	Beheer Openbare Ruimte	39,39	€ 3.868.000	-	-	-	-
06.	Informatiemanagement en Automatisering	32,97	€ 2.942.000	-	-	-	-
07.	Maatschappij	17,42	€ 1.748.000	5,26	3,82	3,60	-
08.	Economie en Grondzaken	28,65	€ 2.814.000	1,89	1,89	1,89	-
09.	Ruimtelijke Beleid en Advies	23,24	€ 2.370.000	1,00	-	-	-
10.	P&O en Ondersteuning	24,64	€ 1.912.000	-	-	-	-
11.	Directie, Control en Stategie	8,00	€ 1.101.000	-	-	-	-
12.	Griffie	5,06	€ 518.000	-	-	-	-
Formatie gemeente Noordwijk fte/loonsom		**300,22**	**€ 27.398.000**	**15,15**	**7,71**	**7,49**	**0,00**

Inhuurbudgetten

Naast vaste en tijdelijke formatie maakt de gemeente Noordwijk gebruik van inhuur van medewerkers. Hiervoor zijn binnen deze programmabegroting de volgende budgetten opgenomen:

Bedragen x € Overig inhuurbudget	2025	2026	2027	2028
Budget inhuur in verband met ziekte (structureel)	€ 85.000	€ 85.000	€ 85.000	€ 85.000
Budget inhuur krapte arbeidsmarkt	€ 250.000	€ -	€ -	€ -
Budget voor op sterkte houden personeelsbestand in verband met pensionering en voortzetten talentenprogramma	€ 250.000	€ 250.000	€ -	€ -
Budget voor inhuur geboorteverlof, ouderschapsverlof binnen gemeente Noordwijk	€ 375.000	€ -	€ -	€ -
	€ 960.000	**€ 335.000**	**€ 85.000**	**€ 85.000**

Budget inhuur in verband met ziekte

Als gevolg van ziekte van medewerkers kan het gewenst zijn om gebruik te maken van inhuur om de continuïteit van de werkzaamheden te borgen. Er staat binnen de programmabegroting van de gemeente Noordwijk een structureel bedrag begroot van € 85.000,-.

Budget inhuur krapte arbeidsmarkt

Als gevolg van krapte op de arbeidsmarkt is het lastig om op onderdelen vast personeel in dienst te nemen. Op deze kwetsbare functies is inhuur noodzakelijk om de voortgang van werkzaamheden te borgen. Hiervoor is voor 2025 een bedrag van € 250.000,- begroot.

Budget voor op sterkte houden van personeelsbestand

In de komende jaren zien we een aanzienlijke uitstroom van medewerkers in verband met de pensioengerechtigde leeftijd. Een van de instrumenten om ons hierop voor te bereiden is het voortzetten van het talentenprogramma. Hiervoor is voor 2025 en 2026 een bedrag van € 250.000,- per jaar begroot.

Budget inhuur bij geboorteverlof, ouderschapsverlof
In de nieuwe CAO zijn de regelingen over ouderschapsverlof en geboorteverlof uitgebreid. Dat betekent dat als medewerkers gebruik maken van deze regelingen medewerkers langer afwezig zijn. Om voortgang van de werkzaamheden te waarborgen is inhuur noodzakelijk. Hiervoor is voor 2025 een bedrag van € 375.000,- begroot.

Totaalbudget personele lasten
Binnen het totaalbudget personele lasten worden de totale salarislasten van het gemeentepersoneel en de inhuur van derden verantwoord.

Als gevolg van de regelgeving in het BBV met betrekking tot het toerekenen van overhead aan de taakvelden is het totaalbudget personele lasten verspreid in de begroting opgenomen. De direct toerekenbare salarislasten zijn toegerekend aan de taakvelden en op die manier binnen de programma's opgenomen. De salarislasten voor directie, management en de ondersteunende teams mogen niet worden toegerekend aan de taakvelden maar behoren tot de overhead.

Cao-gemeenten
De vastgestelde Cao-gemeente 2024 heeft een looptijd van 1 jaar en 3 maanden en loopt tot en met 31 maart 2025. In het najaar van 2024 zijn de onderhandelingen voor een nieuwe Cao-gemeente gestart.

De onderhandelingen over de nieuwe cao hebben als hoofdthema:
- Voortzetten modernisering arbeidsvoorwaarden, onder andere meer inclusiviteit en afschaffen van de aanvullende uitkering bij werkloosheid.
- Arbeidsmarkt en toelagen en vergoedingen, onder andere doorontwikkeling van het loongebouw, duurzame mobiliteit en eventuele onkostenvergoedingsregeling.
- Looptijd en loonontwikkeling, onder andere looptijd van 2 jaar en een procentuele verhoging van de salarisschalen.
- Mantelzorg en rouwverlof en redactionele wijzigingen.

2.3.6 Verbonden partijen

Gemeentelijke taken worden in hoofdzaak op drie manieren uitgevoerd. Een mogelijkheid is om de uitvoering in eigen beheer door een gemeentelijke dienst uit te voeren. Er kan ook worden gekozen om een taak in te kopen bij een marktpartij. Als derde mogelijkheid is er uitbesteden aan een verbonden partij. In tegenstelling tot een marktpartij heeft de gemeente bij een verbonden partij naast een financieel ook een bestuurlijk belang. Dit kan zijn een gemeenschappelijke regeling, waarin gemeenten onderling samenwerken, zoals bijvoorbeeld de ISD of de HECHT. Het kan ook gaan om een privaatrechtelijke organisatie. Zo is de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), waar de gemeente Noordwijk aandeelhouder van is, ook een verbonden partij.

Conform artikel 15 uit het BBV, beschrijft deze paragraaf eerst de visie op de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen. Daarna wordt een lijst van verbonden partijen gepresenteerd waarin opgenomen de doelstelling, de financiële bijdrage van de gemeente, eigen vermogen en vreemd vermogen van de verbonden partij en de risico's die zich voor kunnen doen.

Visie op verbonden partijen

De gemeente Noordwijk zet in op een netwerkende en participatieve overheid.
De samenwerkingen met verbonden partijen dienen een doeltreffende en efficiënte bijdrage te leveren aan de ontwikkeling of het realiseren van maatschappelijke, economische of ruimtelijke opgaven.
Over de invulling van de taken leggen de verbonden partijen inhoudelijke en financiële verantwoording af en vindt er een toetsing plaats op kwetsbaarheid, kwaliteit en kostenbesparing.

Financiële Kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen

De toegestane indexering van de begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen wordt jaarlijks vastgesteld door de werkgroep Financiële Kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen (FKGR). Dit gebeurt op basis van de indexcijfers van het Centraal Planbureau (CPB) zoals opgenomen in de circulaires van het gemeentefonds. Het vorige kabinet heeft echter besloten om de d indexering van het gemeentefonds vanaf 2024 te koppelen aan de ontwikkelingen van het Bruto Binnenlands Product (BBP). Deze is lager dan de daarvoor gebruikte cijfers. Voor gemeenten leidt dit tot lagere inkomsten. De werkgroep FKGR komt met een voorstel hoe dit moet worden vertaald naar de gemeenschappelijke regelingen.

Aangekondigde bezuinigingen

Naast de aanpassing van de indexering worden de gemeenten ook geconfronteerd met de structurele verlaging van de inkomsten uit het gemeentefonds vanaf 2026, het ravijnjaar. Alhoewel dit enigszins verzacht is door het schrappen van de verdere oploop van de opschalingskorting heeft dit nog steeds forse financiële gevolgen. De gemeenschappelijke regelingen zijn dan ook gevraagd om hier een bijdrage in te leveren en te komen met mogelijke structurele bezuinigingen.

Lijst van verbonden partijen

Volgens het BBV-voorschrift is de indeling van de lijst van verbonden partijen opgenomen in deze begroting. De wijze waarop verbonden partijen een bijdrage leveren aan de doelstellingen is reeds in de programma's opgenomen.

De financiële informatie uit de lijst betreft het begrotingsjaar 2025 (volgens het BBV). Wanneer een verbonden partij deze informatie nog niet paraat heeft, is de meest recente informatie weergegeven.

In de paragraaf ‘Weerstandstandsvermogen’ zijn bij de totale risico-inschatting de financiële risico’s van de verbonden partijen beschreven. In onderstaande toelichting zijn de risico’s per verbonden partij opgesteld.

Gemeenschappelijke regelingen

Intergemeentelijke Sociale Dienst, Lisse (bedragen in x €)

Doel:
Doelmatige uitvoering van de wetten op het gebied van sociale zekerheid en sommige onderdelen van de Wmo (met name hulp bij het huishouden) waarvan de uitvoering aan de gemeenten, al dan niet in medebewind, is opgedragen. Voorts is de dienst belast met de uitvoering van algemene maatregelen van bestuur, uitvoeringsregelingen van de sociale wetten en andere gemeentelijke taken op het gebied van de sociale zekerheid. De taken worden zoveel mogelijk uitgevoerd in samenwerking met arbeidsvoorziening, organisaties van zorginstellingen en instanties die met de uitvoering van sociale zekerheidswetten zijn belast. De dienst is bovendien belast met de opvang en verzorging van slachtoffers in het kader van de rampenplannen van de vier aangesloten gemeenten. Tekorten of overschotten worden met de deelnemende gemeenten verrekend.

Openbaar belang:
Individuele voorzieningen op het gebied van werk, inkomen en zorg.

Rechtsvorm:	Gemeenschappelijke regeling				
Zeggenschap:	Twee collegeleden in het Algemeen Bestuur; collegelid in Dagelijks Bestuur				
Financieel belang/bijdrage 2025:	€	27.361.700			
Eigen vermogen 01-01-2025:	€	-	**Eigen vermogen 31-12-2025:**	€	-
Vreemd vermogen 01-01-2025:	€	-	**Vreemd vermogen 31-12-2025:**	€	-
Resultaat 2023:	€	950.589			

Risico's:
De ISD Bollenstreek kent enkele 'openeinderegelingen', waarbij een overschrijding van de budgetten resulteert in een hogere bijdrage van de gemeente. Voor de ISD Bollenstreek ligt het risico voor onze gemeente enerzijds in de bijdrage in de exploitatielasten en anderzijds in de uitvoering van openeinderegelingen.

Vuilafvoerbedrijf Duin- en Bollenstreek, Voorhout (bedragen in x €)

Doel:
Doelmatige verwijdering van afvalstoffen (service, kosten en milieu), beheren en exploiteren van gemeenschappelijke vuilafvoerinrichting(en) en het tot stand brengen van economische bedrijfsvoering. De exploitatie wordt uitgevoerd door De Meerlanden Holding te Aalsmeer.

Openbaar belang:
De zorg voor op doelmatige en milieuhygiënisch verantwoorde wijze verwerken, vernietigen en afvoeren van afvalstoffen.

Rechtsvorm:	Gemeenschappelijke regeling				
Zeggenschap:	Collegelid in het Algemeen Bestuur.				
Financieel belang/bijdrage 2025:	€	338.807			
Eigen vermogen 1-1-2025:	€	240.000	**Eigen vermogen 31-12-2025:**	€	218.000
Vreemd vermogen 1-1-2025:	€	12.240.000	**Vreemd vermogen 31-12-2025:**	€	16.783.400
Resultaat 2023:	€	-			

Toelichting financiën:
De komende jaren wordt VAB terrein ingericht zodat het voor de toekomst bestendig is.
Hiermee is een investering in het terrein gemoeid van ongeveer € 18 miljoen.

Risico's:
Eventueel onvoorziene kosten in onderhoud van de overslaginstallatie.

Veiligheidsregio Holland Midden, Leiden (bedragen in x €)

Doel:
Hoogwaardige brandweerzorg en adequate crisisorganisatie. Versterken van de generieke crisisorganisatie en in het bijzonder de reactiekracht op alle soorten incidenten en het uitoefenen van de taken die in de Wet veiligheidsregio's aan de bestuursorganen van de gemeente zijn opgedragen.

Openbaar belang:
Het behartigen van de belangen van de aan de regeling deelnemende gemeenten op het terrein van de politie, brandweer, rampenbestrijding en het realiseren van een gecoördineerde inzet bij zware ongevallen en rampen betrokken organisaties, instellingen en diensten.

Rechtsvorm:	Gemeenschappelijke regeling				
Zeggenschap:	Collegelid heeft zitting in het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur.				
Financieel belang/bijdrage 2025:	€	3.745.574			
Eigen vermogen 01-01-2025:	€	5.814.250	**Eigen vermogen 31-12-2025:**	€	5.664.000
Vreemd vermogen 01-01-2025:	€	68.778.038	**Vreemd vermogen 31-12-2025:**	€	69.912.000
Resultaat 2023:	€	935.039			

Toelichting financieel belang:
Eigen en vreemd vermogen is gebaseerd op de geprognotiseerde balans uit de begroting 2019.

Risico's:
De risico's staan beschreven in de programmabegroting van de Veiligheidsregio Hollands Midden onder de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. De risico's hebben onder andere betrekking op de aanwezigheid van gekwalificeerd of boventallig personeel, de indexpercentages, veranderende wet- en regelgeving en de afschrijving van bedrijfsmiddelen.

Gemeenschappelijke regelingen

Holland Rijnland, Leiden (bedragen in x €)

Doel:
Holland Rijnland is de samenwerkingsorganisatie van 13 gemeenten die gelegen zijn tussen de metropoolregio's Amsterdam en Rotterdam Den Haag. In de domeinen maatschappij, economie en leefomgeving faciliteert Holland Rijnland regionale samenwerking. Daarnaast voert hij taken uit op het gebied van leerplicht, jeugdhulp, woonruimteverdeling en doelgroepenvervoer. Daartoe is een Inhoudelijke Agenda 2016-2020 vastgesteld, die in de komende tijd tot uitvoering gebracht wordt.

Openbaar belang:
Een evenwichtige ontwikkeling van de regio en het zo goed mogelijk op elkaar afstemmen van de belangen van de deelnemende gemeenten en hun inwoners.

Rechtsvorm:	Gemeenschappelijke regeling				
Zeggenschap:	Collegelid en raadslid in het Algemeen Bestuur.				
Financieel belang/bijdrage 2025:	€	651.434			
Eigen vermogen 01-01-2023:	€	1.609.435	**Eigen vermogen 31-12-2023:**	€	1.272.839
Vreemd vermogen 01-01-2023:	€	43.820.058	**Vreemd vermogen 31-12-2023:**	€	33.734.099
Resultaat 2023:	€	-616.000			

Risico's: de deelnemende gemeenten zijn op grond van de gemeenschappelijke regeling geheel gezamenlijk verantwoordelijk voor de financiële situatie bij het samenwerkingsorgaan en voor mogelijke tekorten of financiële tegenvallers. Dit betekent dat Holland Rijnland in principe geen weerstandsvermogen en weerstandscapaciteit hoeft te hebben. Holland Rijnland mag een algemene reserve aanhouden van € 250.000 om kleine tegenvallers in de bedrijfsvoering op te kunnen vangen. De risico's liggen op het gebied van : Benodigde inhuur, ontwikkelingen in wet- en regelgeving, rechtmatigheid (fraude, onbevoegd gedrag), aansprakelijkheid en juridische ondersteuning, sociaal/medische ondersteuning, technische incidenten, aanspraken op personele regelingen en IKB (verkoop verlofuren).

Werkvoorzieningschap Kust-, Duin- en Bollenstreek (Provalu) (bedragen in x €)

Doel / openbaar belang:
Deze regeling zorgt ervoor dat inwoners met een beperking of belemmering kunnen blijven werken in een sociale werkvoorziening. Onderling worden afspraken gemaakt over plaatsing van de inwoners en daarvoor wordt naar rato een geldbedrag per gemeente gerekend. Er worden afspraken gemaakt over de verantwoording van de rechtmatigheidsaspecten.

Rechtsvorm:	Gemeenschappelijke regeling				
Zeggenschap:	Collegelid in het Algemeen Bestuur.				
Financieel belang/bijdrage 2025:	€	3.564.000			
Eigen vermogen 01-01-2025:	€	4.091.000	**Eigen vermogen 31-12-2025:**	€	371.000
Vreemd vermogen 01-01-2025:	€	2.404.000	**Vreemd vermogen 31-12-2025:**	€	2.392.000
Resultaat 2023:	€	-149.000			

Toelichting financieel belang:
Dit inclusief het budget voormalig

Risico's:
De bijdrage van de gemeente is afhankelijk van het bedrijfsresultaat van Provalu. De verdiencapaciteit van de medewerkers die nog onder de WSW regeling vallen neemt door daling van het aantal medewerkers af.

HECHT, Leiden (bedragen in x €)

Doel:
HECHT (tot 2021 bekend als Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg (RDOG) Hollands Midden), met als uitvoerende eenheden de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Hollands Midden, bureau GHOR Hollands Midden en de Regionale Ambulancevoorziening (RAV) Hollands Midden, geeft uitvoering aan de Wet Publieke Gezondheid en taken op het terrein van de gezondheidszorg en aan de geneeskundige hulpverlening bij rampen. Daarnaast heeft de HECHT tot taak: het instellen, in stand houden en continu paraat hebben van een centrale post ten dienste van het ambulancevervoer.

Openbaar belang:
HECHT bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en het welbevinden van de burgers in de regio Hollands Midden in zowel reguliere omstandigheden als crisisomstandigheden.

Rechtsvorm:	Gemeenschappelijke regeling				
Zeggenschap:	Collegelid in het Algemeen Bestuur.				
Financieel belang/bijdrage 2025:	€	3.191.000			
Eigen vermogen 01-01-2023:	€	6.680.000	**Eigen vermogen 31-12-2023:**	€	4.550.000
Vreemd vermogen 01-01-2023:	€	20.883.000	**Vreemd vermogen 31-12-2023:**	€	20.616.000
Resultaat 2023:	€	-3.919.000			

Risico's:
De risico's staan beschreven in de programmabegroting van de HECHT onder de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing, subsectie Risicomanagement. De risico's hebben onder andere betrekking op de implementatie digitaal dossier JGZ, beperkingen in de formatie, afhankelijkheid van externe expertise bij automatisering, positionering MZVT, onvoldoende kennis over wet- en regelgeving en het functioneren van het nieuwe Portefeuilleoverleg Publieke Gezondheid

Gemeenschappelijke regelingen

Service Organsatie Zorg (bedragen in x €)

Doel / openbaar belang:
De Service Organisatie Zorg (SOZ) is vanaf 2023 belast met de regionale uitvoering van Jeugdhulp in de regio Holland Rijnland. Deze niew ue gemeenschappelijke regeling komt in de plaats van de Tijdelijke Werkorganisatie (TWO) Jeugdhulp.

Rechtsvorm:	Gemeenschappelijke regeling				
Zeggenschap:	Collegelid in het Algemeen Bestuur en lid AVA.				
Financieel belang/bijdrage 2025:	€	301.426			
Eigen vermogen 01-01-2024:	€	-	**Eigen vermogen 31-12-2024:**	€	-
Vreemd vermogen 01-01-2024:	€	-	**Vreemd vermogen 31-12-2024:**	€	-
Resultaat 2023:	€	162.605			

Toelichting financieel belang:
De Service Organisatie Zorg gaat op 1 januari 2023 van start.

Risico's: Zie paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Omgevingsdienst West Holland (bedragen in x €)

Doel / openbaar belang:
Ondersteuning van de belangen van de deelnemers op het gebied van omgeving en milieu, met name ter behartiging van het gemeentelijk belang van de beleidsontw ikkeling op het gebied van omgeving en milieu, alsmede gericht op een efficiënte en doelmatige uitvoering van de gemeentelijke taken en bevoegdheden

Rechtsvorm:	Gemeenschappelijke regeling				
Zeggenschap:	Collegelid in het Algemeen Bestuur en lid AVA.				
Financieel belang/bijdrage 2024:	€	5.922.000			
Eigen vermogen 01-01-2025:	€	2.112.191	**Eigen vermogen 31-12-2025:**	€	2.112.191
Vreemd vermogen 01-01-2025:	€	14.392.000	**Vreemd vermogen 31-12-2025:**	€	14.442.000
Resultaat 2023:	€	752.891			

Toelichting financieel belang:

Risico's: Zie paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Gemeentelijke regeling belastingen Lisse-Noordwijk-Teylingen (bedragen in x €)

Doel / openbaar belang:
Beperken van de kw etsbaarheid, het behalen van efficiencyvoordelen en de verbetering van de continuïteit en kw aliteit van de uitvoering van de belastingheffing en invordering.

Rechtsvorm:	Gemeenschappelijke regeling				
Zeggenschap:	Collegelid in het Algemeen Bestuur en lid AVA.				
Financieel belang/bijdrage 2025:	€	1.189.198			
Eigen vermogen 01-01-2024:	€	-	**Eigen vermogen 31-12-2024:**	€	-
Vreemd vermogen 01-01-2024:	€	-	**Vreemd vermogen 31-12-2024:**	€	-
Resultaat 2024:	€	-			

Toelichting financieel belang

Risico's: Algemene risico's genoemd in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Vennootschappen en corporaties

BNG, Den Haag (bedragen in x €)

Doel / (openbaar) belang:
De NV Bank Nederlandse Gemeenten is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Met het deelnemen in het maatschappelijk kapitaal van de NV wordt beoogd te voorzien in het (gemeenschappelijk) behartigen van de belangen rondom de kapitaalbehoefte van onder meer de lagere overheden.

Rechtsvorm:	Structuur Vennootschap	
Zeggenschap:	Collegelid lid AVA.	
Aantal aandelen:	21.411	
Dividend:	€	18.000

Risico's:
Aandeelhouders van de bank zijn uitsluitend overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen; de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap. De gemeente ontvangt jaarlijks dividend. De resultaten van deze deelneming fluctueren en daarmee ook de dividenduitkering.

Dunea, Zoetermeer (bedragen in x €)

Doel:
Excellente dienstverlening, leveringsbetrouwbaarheid en aandacht voor natuur-, recreatie- en waterkwaliteit. Dunea produceert en levert drinkwater in het westelijk deel van Zuid-Holland.

Openbaar belang:
De productie en levering van goed en betrouwbaar drinkwater, 24 uur per dag, met zo min mogelijk storingen.

Rechtsvorm:	NV	
Zeggenschap:	Collegelid lid AVA.	
Aantal aandelen:	130.755	
Dividend:	€	-

Risico's:
De gemeente is aandeelhouder. Het risico voor de aandeelhouder beperkt zich tot de wettelijke risico's.

Alliander, Arnhem (bedragen in x €)

Doel:
Het snel, innovatief en betrouwbaar leveren van (energie)diensten en deze continu verbeteren.

Openbaar belang:
Alliander beheert elektriciteits- en gasnetwerken (in Zuid-Holland, Gelderland, Flevoland en delen van Friesland) en is verantwoordelijk voor het transport van betaalbare, duurzame en veilige energie.

Rechtsvorm:	NV	
Zeggenschap:	Collegelid lid AVA.	
Aantal aandelen:	1.011.302	
Dividend:	€	675.000

Meerlanden (bedragen in x €)

Doel:
De Meerlanden Holding NV is een overheids NV die zich richt op het inzamelen, verwerken en recyclen van de afvalstoffen en aanverwante taken voor onze en enkele omliggende gemeenten. In de dienstverleningsovereenkomst zijn de aard en omvang van de te leveren diensten en de vergoeding vastgelegd. Deze vergoeding wordt zo laag mogelijk gehouden. Marktconform, tegen een goede prijs en kwaliteitsverhouding.

Openbaar belang:					
Rechtsvorm:	NV				
Zeggenschap:	Collegelid lid AVA.				
Aantal aandelen:	19.870				
Dividend:	€	22.000			
Financieel belang/bijdrage 2024:	€	4.516.443			
Eigen vermogen 01-01-2022:	€	34.988.000	**Eigen vermogen 31-12-2022:**	€	36.999.000
Vreemd vermogen 01-01-2022:	€	19.810.000	**Vreemd vermogen 31-12-2022:**	€	21.037.000

Risico's:
De kosten kunnen oplopen door de CO2 heffing voor afvalverbrandingsinstallaties. De hoogte van deze heffing is nog niet bekend.

Vennootschappen en corporaties

GOM, Noordwijk (bedragen in x €)

Doel:
Het daadw erkelijk realiseren van de herstructurering en gebiedsontw ikkeling van de Greenport Duin- en Bollenstreek d.m.v. het zelfstandig realiseren van ruimtelijke projecten en door het maken van afspraken of het aangaan van overeenkomsten met derden over de uitvoering van ruimtelijke projecten.
Het verrichten van alle overige handelingen op commercieel en financieel gebied, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.

Openbaar belang:
De herstructurering van het buitengebied van de Duin- en Bollenstreek en de beoogde ruimtelijke ontw ikkelingen en kw aliteitsverbetering.

Rechtsvorm:	BV
Zeggenschap:	Collegelid lid AVA.
Aantal aandelen:	65.000
Dividend:	€ -

Risico's:
De vijf Greenportgemeenten hebben hiervoor ieder een garantstelling van € 7.000.000, verstrekt. Ons risico is dus beperkt tot die garantstelling.

Stichtingen en verenigingen

Stichting RIJK, Heemstede (bedragen in x €)

Doel / openbaar belang:
Stichting Regionaal Inkoopbureau IJmond en Kennemerland (RIJK) is een samenw erkingsorganisatie tussen een aantal gemeenten in Noord-Holland en sinds kort 3 gemeenten in Zuid-Holland. Het doel van de stichting is om financiële, kw alitatieve en procesmatige inkoopvoordelen voor haar leden te behalen. Daarnaast w ordt inkoop als strategisch en tactisch instrument ingezet ter ondersteuning van de beleidsdoelstellingen van de gemeente.

Rechtsvorm:	Stichting				
Zeggenschap:	Gemeentesecretaris is lid Algemeen Bestuur.				
Financieel belang/bijdrage 2025:	€	387.750			
Eigen vermogen 01-01-2023:	€	1.084.199	**Eigen vermogen 31-12-2023:**	€	1.308.182
Vreemd vermogen 01-01-2023:	€	155.505	**Vreemd vermogen 31-12-2023:**	€	295.715
Resultaat 2023:	€	-			

Toelichting financieel belang

Risico's:
Algemene risico's genoemd in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Vereniging van Nederlandse Gemeente (bedragen in x €)

Doel / openbaar belang:
De VNG behartigt de belangen van de gemeenten, voert gemeenschappeijke diensten voor gemeenten uit.

Rechtsvorm:	Vereniging				
Zeggenschap:	1 lid gemeente in ALV				
Financieel belang/bijdrage 2025:	€	290.700			
Eigen vermogen 01-01-2023:	€	51.704.000	**Eigen vermogen 31-12-2023:**	€	56.301.000
Vreemd vermogen 01-01-2023:	€	110.640.000	**Vreemd vermogen 31-12-2023:**	€	116.669.000
Resultaat 2023:	€	2.824.000			

Toelichting financieel belang

Risico's:
Algemene risico's genoemd in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Stichtingen en verenigingen

Stichting Greenport Duin en Bollenstreek (bedragen in x €)

Doel / openbaar belang:
De Stichting heeft tot doel te komen tot een regionale aanpak van de ruimtelijke ordening.

Rechtsvorm:	Stichting			
Zeggenschap:				
Financieel belang/bijdrage 2023:	€	36.000		
Eigen vermogen 01-01-2023:	pm		**Eigen vermogen 31-12-2023:**	pm
Vreemd vermogen 01-01-2023:	pm		**Vreemd vermogen 31-12-2023:**	pm
Resultaat 2023:	pm			

Toelichting financieel belang

Risico's:
Algemene risico's genoemd in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Stichting Economic Board Duin- en Bollenstreek (bedragen in x €)

Doel :
Het verbeteren van de economische prestaties van de Duin- en Bollenstreek met behoud van de w oonaantrekkelijkheid.

Openbaar belang: het versterken en stimuleren van de samenw erking tussen overheid, bedrijfsleven – en kennisinstellingen (hierna tezamen ook te noemen: "triple helix") op de sectoren Greenport, Toerisme, Zorg en Space/Tech en de crossovers daartussen.

Rechtsvorm:	Stichting			
Zeggenschap:	Burgemeester in de Raad van Toezicht			
Financieel belang/bijdrage 2025:	€	130.000		
Eigen vermogen 31-12-2023:	pm		**Eigen vermogen 31-12-2023:**	pm
Vreemd vermogen 31-12-2023:	pm		**Vreemd vermogen 31-12-2023:**	pm
Resultaat 2023:	pm			

Risico's: daar de begroting van de Economic Board is opgesteld vanuit de jaarlijkse exploitatiebijdrage van de deelnemende gemeenten en halfjaarlijkse voortgangsrapportages w orden aangeleverd zijn de financiële risico's beperkt.

2.3.7 Grondbeleid

De gemeente Noordwijk voert sinds jaren een actief grondbeleid. Dat uitgangspunt is leidend in de Nota Grondbeleid 2017-2018 die in februari 2017 door de gemeenteraad is vastgesteld. Dit actief grondbeleid zal voorgesteld worden aan de gemeenteraad met een nieuwe Nota Grondbeleid. Momenteel wordt de nieuwe Nota Grondbeleid opgesteld voor 2025-2028. Bij actief grondbeleid begeeft de gemeente zich als ondernemer op de grondmarkt. Ze verwerft grond, maakt deze bouw- en woonrijp en geeft ze weer uit. In het Boek Grondbedrijf wordt de (financiële) stand van zaken van de projecten gepresenteerd.
Het meerjarenperspectief grondexploitaties (MPG), bestaande uit een overzicht van de financiële resultaten van alle Bouwgronden In Exploitatie (BIE's) geeft inzicht in de grote invloed van het grondbeleid op de financiële positie van de gemeente Noordwijk.

BBV

Het BBV de regelgeving voor het opstellen van de jaarlijkse begroting en jaarrekening.
De commissie BBV geeft onder meer richtlijnen over:

- De systematiek voor het berekenen van de interne rekenrente: gemiddelde van de leningenportefeuille keer de verhouding eigen vermogen – vreemd vermogen;
- Het startpunt van een BIE: het raadsbesluit met de vaststelling van het grondexploitatiecomplex, inclusief de grondexploitatiebegroting;
- De looptijd van een grondexploitatiecomplex: maximaal 10 jaar;
- Wat kan worden gerekend tot de vervaardigingskosten die aan de BIE mogen worden toegerekend: aansluiting op de kostensoortenlijst artikel 6.2.4 van het Besluit ruimtelijke ordening;
- 'Warme gronden', gronden waar de gemeente een voornemen heeft om te ontwikkelen.

Deze regels zijn gehanteerd bij het maken van de herzieningen van de grondexploitaties, die zijn vastgesteld in het boek Grondbedrijf 2024. Het financieel effect daarvan is in de Programmabegroting 2025-2028 verwerkt.

Vennootschapsbelasting

Met ingang van 1-1-2016 is de gemeente verplicht om vennootschapsbelasting (Vpb) te betalen over de activiteiten die gekenmerkt kunnen worden als activiteiten van een onderneming. De activiteiten binnen het grondbedrijf vallen hieronder.
Samengevat komt het op het volgende neer: alle BIE's moeten worden gewaardeerd. Deze waardering vormt per 1-1-2016 de zogenaamde 'openingsbalans'. Vervolgens wordt per jaar bekeken of er –ten opzichte van deze openingsbalans– winst gerealiseerd is. Over deze winst moet Vpb worden betaald. Overigens geldt dit voor de winst op het totaal van de grondexploitaties; eventuele verliezen op projecten kunnen met winsten op andere projecten worden verrekend. Nieuw te openen BIE's worden in 2024 aan de openingsbalans toegevoegd.

Snippergroen

Het project snippergroen is behoudens een beperkt aantal juridische dossiers afgerond voor de dorpskernen Noordwijk Binnen en Noordwijk Zee. Het project voor de kernen Noordwijkerhout en de Zilk is in 2021 gestart en loopt door tot en met het jaar 2025.

Relaties

Het grondbeleid heeft een aantoonbare relatie met de volgende programma's en hun relevante doelstellingen, per programma wordt de verwachte bijdrage vanuit het grondbedrijf aangegeven:

Verkeer en Parkeren (Programma 3)

Nieuwe ruimtelijke structuren dienen hoogwaardig, duurzaam en waar mogelijk multifunctioneel ingericht te zijn. Bij gebiedsontwikkelingen hoort ook de inrichtingsopgave van de openbare ruimte. De investeringen in ruimtelijke structuur (water, groen en verharding) dienen kwalitatief hoogwaardig en duurzaam te zijn. Een bijzonder aandachtspunt daarbij is het realiseren van voldoende parkeerplaatsen (waar mogelijk ondergronds). In principe geldt dit voor alle ruimtelijke projecten. Binnen het programma Noordwijk Zeewaardig, waar huidige parkeerterreinen ontwikkeld worden met een nieuwe functie en het parkeren ondergronds wordt gecompenseerd, is de realisatie van een hoogwaardige openbare ruimte één van de speerpunten.

Economie (Programma 4)

Het grondbedrijf zal ten aanzien het bedrijventerrein Space Business Park de gronduitgifte begeleiden en wordt hier een verdere invulling aan de Space Campus gegeven.
Hiernaast, om de Duin- en Bollenstreek bloeiend te houden door de m2 bollenareaal te handhaven, participeert de gemeente actief in de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij (GOM). Gronden worden verworven, die vervolgens worden ingebracht bij de GOM.

Sport en Cultuur (Programma 6)

Noordwijk is een cultureel en sportief dorp met een rijk evenementen- en verenigingsleven, met actieve betrokkenheid van de vrijwilligers. Het is de ambitie om in samenwerking met het bedrijfsleven de kwaliteit van de sportvoorzieningen zodanig te verbeteren dat ook topsportverenigingen hier willen trainen en hun sport bedrijven.
Onder andere door gerealiseerde exploitatiewinsten op ruimtelijke projecten wordt getracht middelen vrij te maken om investeringen in deze voorzieningen mogelijk te maken.

Wonen en Ruimte (Programma 9)

Vanuit de huidige structuurvisie is een beleid ingezet waarbij Noordwijk een gematigde en beheerste groei kent. De omgevingsvisie geeft het nieuwe kader voor realisatie van ruimtelijke opgaven. Waar nodig verwerft de gemeente hiervoor (strategisch) grond en wordt deze in latere instantie als bouwrijpe grond verkocht. Grondbeleid is daarbij dienstbaar aan het realiseren van volkshuisvestelijke en ruimtelijke opgaven.
De woningmarkt is de afgelopen jaren aangetrokken en de verwachting is dat dit zich de komende jaren doorzet. In 2025 zullen verschillende projecten vanuit de planvorming overgaan in de uitvoering. Dit betekent vanuit het grondbedrijf dat er onderhandelingen moeten worden gevoerd met grondeigenaren dan wel ontwikkelaars/bouwers, overeenkomsten moeten worden gemaakt en grondexploitaties moeten worden opgesteld.
De ruimtelijke projecten waar vandaan aan het grondbedrijf de meeste aandacht wordt gevraagd zijn waarschijnlijk:

Complex	Naam
1.23	Space Business Park
1.25	Bronsgeest

De complexen in het Grondbedrijf

De onderstaande complexen zijn in 2024 een BIE. De beschrijving van de complexen zijn opgenomen in het boek Grondbedrijf 2024, alsmede in de Programma's 4 Economie en 9 Wonen en Ruimte.

Complex	Naam
1.23	Space Business Park
1.25	Bronsgeest
1.44	Maarten Kruytstraat
1.51	Offem Zuid
1.61	Duineveld
1.78	t Zilt
1.80	Viaductweg

In 2024 wordt een drietal GREXEN afgesloten dat zijn Offem Zuid, Duineveld en 't Zilt. Voor de complexen DPO gebouw en Schoolstraat wordt er in de loop van 2025 (mogelijk) een besluit genomen om een grondexploitatiebegroting vast te stellen, waarmee dit complex eveneens de status van BIE krijgt.

Faciliterende grondexploitatieprojecten

Bij faciliterende grondexploitatieprojecten heeft de gemeente zelf geen grond in haar bezit en voert niet zelf de grondexploitatie, maar gebeurt dit door een private ontwikkelaar. De kosten die de gemeente maakt worden in dat geval verhaald op de private partijen. Er is dus geen sprake van een bouwgrond in exploitatie of een voorraad grond in bezit van de gemeente, maar van een vordering op een derde partij. In verreweg de meeste gevallen is er bij faciliterend grondbeleid sprake van een anterieure overeenkomst.
Bij de gemeente Noordwijk is dat onder andere het geval bij de herontwikkeling van Landgoed in den Houte (voormalige Bavo-terrein) en op de locatie Sancta Maria.

Risico paragraaf

Risicobeleid en risicomanagement strekken zich ook uit tot het grondbeleid. In grondexploitaties doen zich vele risico's voor. In het proces van de jaarlijkse herziening van de grondexploitaties heeft het risicomanagement een vaste plaats gekregen. Iedere herziening of nieuwe grondexploitatie bevat een risicoanalyse, waarbij volgens een vast format per risico de mogelijke financiële consequenties worden aangegeven. Hierbij wordt ook aangegeven of er in het weerstandsvermogen een reservering moet worden gemaakt en/of er beheersmaatregelen kunnen worden getroffen. Alle risico's bij elkaar vormen de basis voor het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit van het grondbedrijf. Deze risicoanalyses én het bepalen van de weerstandscapaciteit worden geactualiseerd bij het opstellen van de jaarrekening en de begroting.

Meerjarenprognose Grondbedrijf (MPG)

De meerjarenprognose van het grondbedrijf is opgesteld voor het actualiseren van het boek Grondbedrijf 2024. De geüpdatete versie van het MPG is gebruikt voor de begroting van 2025.

2.3.8 Openbaarheidsparagraaf Wet Open Overheid

De gemeente streeft naar een open en transparante werkwijze, waarbij inwoners op eenvoudige wijze toegang kunnen krijgen tot gemeentelijke informatie. Sinds 19 juli 2023 is de door het Rijk ontwikkelde Woo-index beschikbaar gesteld. Deze is onder andere via de gemeentelijke website toegankelijk. Via deze index kunnen burgers de exacte locaties van documenten vinden, gebaseerd op zeventien informatiecategorieën. Op termijn is de gemeente verplicht om deze index volledig te vullen.

In 2024 heeft de gemeente prioriteit gegeven aan de actieve publicatie van bepaalde informatiecategorieën. Op 12 juli 2024 is de website open.noordwijk.nl gelanceerd, waar reeds documenten zoals Woo-verzoeken en besluitenlijsten van het college beschikbaar zijn gesteld. In de toekomst zullen aanvullende documenten op dit platform beschikbaar komen.

We zijn reeds begonnen met het publiceren van documenten zoals besluitenlijsten, Woo-verzoeken en adviezen van de Commissie Omgevingskwaliteit. Deze website is nog volop in ontwikkeling. Het zal enige tijd vergen voordat alle informatiecategorieën volledig beschikbaar zijn gesteld.

De eerste tranche van de informatiecategorieën is per 1 november 2024 verplicht om actief openbaar te maken. Deze categorieën zijn:
- wetten en algemeen verbindende voorschriften;
- overige besluiten van algemene strekking;
- informatie over organisatie en werkwijze;
- bereikbaarheidsgegevens.

Een groot deel van deze categorieën maakte wij via andere wetgeving al openbaar. Informatie over de organisatie en werkwijze is nieuw en publiceren wij sinds november op onze website.

De eerste tranche is inmiddels verplicht. De ambitie is om stappen te zetten voor het openbaar maken van de tweede tranche:
- agenda's en besluitenlijsten bestuurscolleges;
- advies van adviescolleges;
- jaarplannen en jaarverslagen;
- Woo-verzoeken en besluiten.

Wij maken een deel van de documenten van deze tranche, zoals besluitenlijsten, Woo-verzoeken en adviezen van de Commissie Omgevingskwaliteit, openbaar, maar we zijn nog bezig met het verder uitbreiden van de publicaties van deze categorieën.

Jaarplannen zijn al openbaar en te raadplegen via de gemeentelijke website. Nu wij een nieuw publicatieplatform hebben, willen we de documenten die momenteel op verschillende plekken te vinden zijn, op één centrale plek beschikbaar stellen, namelijk het nieuwe platform. Op deze manier wordt de informatie toegankelijker en overzichtelijker voor burgers.

Daarnaast is de ambitie volgende informatiecategorie (uit de derde tranche) actief te publiceren op het platform:
- Convenanten
- Klachtoordelen

De keuze voor deze categorieën is bewust gemaakt op basis van hun uitvoerbaarheid en het feit dat zij een solide basis vormen voor verdere uitbreiding van openbaarmaking in de toekomst.

Organisatorische Voorbereiding

Naast de focus op het openbaar maken van documenten, ligt een belangrijke nadruk op de interne voorbereiding van de organisatie. Training en coaching van medewerkers zijn cruciaal om de implementatie van de Woo succesvol te laten verlopen. Het behalen van deze doelen is afhankelijk van de mate waarin de organisatie gereed is om informatie structureel en duurzaam openbaar te maken. Daarom is het belang dat er trainingen en werkshops beschikbaar worden gesteld voor de ambtenaren. Onderwerpen die aanbod kunnen komen tijdens deze trainingen en workshops zijn het opdoen van basiskennis over actief openbaar maken en hoe de ambtenaar correct documenten anonimiseert.

Kortom, de gemeente hanteert een gefaseerde aanpak, waarbij de nadruk ligt op het gereedmaken van de organisatie en het gefaseerd openbaar maken van informatiecategorieën conform de wettelijke vereisten.

3. Financiële begroting

3.1 Inleiding

De financiële begroting heeft de volgende doelen:
1. Autorisatie: na vaststelling door de gemeenteraad goedkeuring geven aan het doen van uitgaven;
2. Allocatie: keuzes maken voor welke taken de middelen worden ingezet;
3. Inzicht: verschaffen van inzicht in de financiële begroting, ook op lange termijn.

Hoewel in het programmaplan eveneens meerjarige cijfers per programma zijn opgenomen, heeft dit deel tot doel daar een nadere toelichting op te geven.

In het BBV zijn eisen gesteld aan de specifieke informatie die moet zijn opgenomen in de financiële begroting. De bedoeling is om de transparantie van deze programmabegroting te verhogen. Deze verplichte onderwerpen zijn uitgangspunten voor de structuur van de programmabegroting.

3.2 Uitgangspunten

In dit hoofdstuk staan de financiële uitgangspunten die zijn gebruikt bij de totstandkoming van de ramingen in de financiële begroting. In het volgende overzicht staan de belangrijkste uitgangspunten weergegeven.

Uitgangspunten Programmabegroting 2025-2028				
Omschrijving	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Algemene uitkering	September-circulaire 2024	September-circulaire 2024	September-circulaire 2024	September-circulaire 2024
Lonen/premies	4,1%	4,1%	4,1%	4,1%
Prijzen (algemeen)	2,6%	2,6%	2,6%	2,6%
Subsidies	2,6%	2,6%	2,6%	2,6%
Leges en rechten	2,6%	2,6%	2,6%	2,6%
OZB opbrengsten	2,6%	2,6%	2,6%	2,6%
Afvalstoffenheffing	Meerjarig kostendekkend	Meerjarig kostendekkend	Meerjarig kostendekkend	Meerjarig kostendekkend
Rioolheffing	Meerjarig kostendekkend	Meerjarig kostendekkend	Meerjarig kostendekkend	Meerjarig kostendekkend
Kapitaallasten (omslagpercentage)	1,1%	1,1%	1,1%	1,2%
Aantal inwoners	46.211	46.493	46.722	46.945

3.3 Totaaloverzicht lasten en baten per programma

Bedragen in €	Realisatie 2023		Begroting 2024		Begroting 2025		Begroting 2026		Begroting 2027		Begroting 2028	
Naam programma	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**
1. Bestuur en Dienstverlening	€ 13.959.904	€ 5.917.096	€ 13.041.692	€ 4.496.260	€ 10.099.596	€ 3.260.758	€ 11.618.142	€ 3.133.801	€ 11.656.332	€ 3.190.898	€ 12.044.939	€ 3.251.250
2. Veiligheid	€ 5.274.163	€ 410.024	€ 6.041.034	€ 427.811	€ 6.673.128	€ 288.935	€ 6.763.923	€ 300.347	€ 7.013.746	€ 312.056	€ 7.186.865	€ 313.915
3. Verkeer en Parkeren	€ 10.110.670	€ 845.696	€ 11.755.996	€ 526.048	€ 12.061.228	€ 700.130	€ 11.903.274	€ 718.333	€ 12.084.047	€ 737.010	€ 12.350.901	€ 756.171
4. Economie	€ 4.537.778	€ 1.152.986	€ 4.534.254	€ 882.633	€ 4.521.056	€ 905.582	€ 4.497.843	€ 929.128	€ 4.604.252	€ 953.283	€ 4.252.527	€ 978.072
5. Onderwijs	€ 5.698.355	€ 1.089.117	€ 5.992.446	€ 888.279	€ 5.978.526	€ 903.681	€ 5.966.011	€ 919.485	€ 5.740.130	€ 935.700	€ 5.764.771	€ 952.337
6. Sport en Cultuur	€ 8.201.174	€ 1.891.727	€ 9.855.983	€ 1.511.340	€ 9.674.235	€ 2.144.074	€ 10.469.613	€ 1.579.238	€ 15.845.099	€ 1.459.837	€ 11.059.999	€ 1.495.192
7. Sociaal Domein en Volksgezondheid	€ 52.344.398	€ 18.803.883	€ 50.659.969	€ 12.534.117	€ 58.587.797	€ 16.004.939	€ 56.653.881	€ 14.275.573	€ 55.905.411	€ 13.251.100	€ 56.132.319	€ 12.539.824
8. Duurzaamheid en Leefomgeving	€ 22.892.637	€ 18.133.081	€ 23.884.930	€ 18.685.737	€ 25.824.108	€ 19.991.044	€ 25.399.025	€ 20.063.865	€ 26.236.251	€ 21.006.876	€ 27.227.108	€ 21.793.581
9. Wonen en Ruimte	€ 6.623.853	€ 6.489.006	€ 12.133.118	€ 9.843.317	€ 11.400.478	€ 8.330.955	€ 10.554.520	€ 7.484.444	€ 9.505.353	€ 7.930.366	€ 5.956.278	€ 2.248.888
Subtotaal Programma's	**€ 129.642.932**	**€ 54.732.616**	**€ 137.899.422**	**€ 49.795.542**	**€ 144.820.152**	**€ 52.530.098**	**€ 143.826.232**	**€ 49.404.214**	**€ 148.590.621**	**€ 49.777.126**	**€ 141.975.707**	**€ 44.329.230**
Algemene dekkingsmiddelen		€ 98.825.009		€ 102.209.683	€ 1.124.956	€ 108.367.474		€ 107.699.033		€ 111.603.169		€ 115.029.538
Overhead	€ 19.599.608		€ 18.431.508		€ 19.676.356		€ 19.384.814		€ 19.427.884		€ 19.747.368	
Vennootschapsbelasting	€ -		€ 46.000		€ -		€ -		€ -		€ -	
Onvoorzien	€ -		€ 164.000		€ 76.000		€ 126.000		€ 176.000		€ 226.000	
Totaal baten en lasten	**€ 149.242.540**	**€ 153.557.625**	**€ 156.540.930**	**€ 152.005.225**	**€ 165.697.464**	**€ 160.897.572**	**€ 163.337.046**	**€ 157.103.247**	**€ 168.194.505**	**€ 161.380.295**	**€ 161.949.075**	**€ 159.358.768**
Totaal saldo van baten en lasten	**€ 4.315.085**		**€ -4.535.705**		**€ -4.799.892**		**€ -6.233.799**		**€ -6.814.210**		**€ -2.590.307**	
Toevoeging/Onttrekking aan Reserves:												
Toevoegingen	€ 15.006.552		€ 4.553.179		€ 8.523.289		€ 2.548.076		€ 4.179.361		€ 2.257.188	
Onttrekkingen		€ 14.207.310		€ 10.435.059		€ 13.323.181		€ 6.281.875		€ 11.034.571		€ 5.359.495
Subtotaal Mutaties Reserves	**€ 15.006.552**	**€ 14.207.310**	**€ 4.553.179**	**€ 10.435.059**	**€ 8.523.289**	**€ 13.323.181**	**€ 2.548.076**	**€ 6.281.875**	**€ 4.179.361**	**€ 11.034.571**	**€ 2.257.188**	**€ 5.359.495**
	€ 164.249.092	**€ 167.764.935**	**€ 161.094.109**	**€ 162.440.284**	**€ 174.220.753**	**€ 174.220.753**	**€ 165.885.122**	**€ 163.385.122**	**€ 172.373.866**	**€ 172.414.866**	**€ 164.206.263**	**€ 164.718.263**
Resultaat		**€ 3.515.843**		**€ 1.346.175**		**€ -**		**€ -2.500.000**		**€ 41.000**		**€ 512.000**

3.4 Structureel en reëel evenwicht

Het structurele begrotingsresultaat is het saldo van baten en lasten zonder de incidentele baten en lasten. Het structureel evenwicht geeft aan of de inkomsten en uitgaven van de gemeente op de lange termijn in balans zijn. Indien dit niet het geval is, is de kans groot dat er op termijn een begrotingstekort ontstaat. Als in het betreffende begrotingsjaar structurele lasten gedekt zijn door structurele baten is er sprake van structureel evenwicht. Incidentele lasten mogen gedekt worden door zowel structurele als door incidentele baten.

In 2025, 2027 en 2028 wordt een positief structureel resultaat verwacht, wat wijst op een stabiele financiële positie. Alleen in het 'ravijnjaar' 2026 is het saldo negatief.
Het reëel evenwicht, waarbij de inkomsten en uitgaven in verhouding zijn tot de economische omstandigheden (de ramingen zijn volledig, realistisch en haalbaar), blijft over de hele periode een belangrijk aandachtspunt voor de financiële gezondheid van de gemeente. Het handhaven van zowel structureel als reëel evenwicht is essentieel om de continuïteit van de gemeentelijke dienstverlening op lange termijn te waarborgen. De provincie spreekt als financieel toezichthouder een oordeel uit over het al dan niet structureel en reëel sluitend zijn van de begroting.

Het overzicht van het structureel en reëel evenwicht van deze begroting ziet er als volgt uit:

Bedragen in € **Baten en lasten**	**Begroting 2025**	**Begroting 2026**	**Begroting 2027**	**Begroting 2028**
Baten en lasten				
Lasten	€ 165.697.464	€ 163.337.046	€ 168.194.505	€ 161.949.075
Baten	€ 160.897.572	€ 157.103.247	€ 161.380.295	€ 159.358.768
Saldo van baten en lasten	**€ -4.799.892**	**€ -6.233.799**	**€ -6.814.210**	**€ -2.590.307**
Toevoegingen aan reserves	€ 8.523.289	€ 2.548.076	€ 4.179.361	€ 2.257.188
Onttrekkingen aan reserves	€ 13.323.181	€ 6.281.875	€ 11.034.571	€ 5.359.495
Mutatie reserves	**€ 4.799.892**	**€ 3.733.799**	**€ 6.855.210**	**€ 3.102.307**
Resultaat	**€ -**	**€ -2.500.000**	**€ 41.000**	**€ 512.000**
Incidentele baten en lasten				
Incidentele lasten	€ 4.358.759	€ 1.192.727	€ 5.619.612	€ 676.878
Incidentele baten	€ 2.902.879	€ 1.032.627	€ 2.026.603	€ -
Incidenteel saldo van baten en lasten	**€ -1.455.880**	**€ -160.100**	**€ -3.593.009**	**€ -676.878**
Incidentele toevoegingen aan de reserves	€ 8.523.289	€ 2.548.076	€ 4.179.361	€ 2.257.188
Incidentele onttrekkingen aan de reserves	€ 9.727.323	€ 2.788.106	€ 6.753.066	€ 1.107.538
Incidentele mutatie reserves	**€ 1.204.034**	**€ 240.030**	**€ 2.573.705**	**€ -1.149.650**
Incidenteel resultaat	**€ -251.846**	**€ 79.930**	**€ -1.019.304**	**€ -1.826.528**
Structureel resultaat	**€ 251.846**	**€ -2.579.930**	**€ 1.060.304**	**€ 2.338.528**
Structureel evenwicht	**Ja**	**Nee**	**Ja**	**Ja**

3.5 Geprognosticeerde balans

Voor de uiteenzetting van de financiële positie van de gemeente wordt de geprognosticeerde balans weergegeven. Dit geeft onder meer inzicht in de ontwikkeling van de investeringen en het meerjarig verloop van de reserves en voorzieningen. Deze balans bevat de posten om het EMU-saldo (ook wel overheidssaldo genoemd) en de financiële kengetallen te kunnen berekenen.

Bedragen x € 1.000,-	Realisatie		Begroting			
Prognose meerjarenbalans	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Activa						
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	€ 1.432	€ 1.271	€ 1.271	€ 1.271	€ 1.271	€ 18
Materiële vaste activa	€ 198.236	€ 248.145	€ 264.345	€ 272.154	€ 277.433	€ 272.184
Financiële vaste activa	€ 25.557	€ 25.466	€ 25.466	€ 25.466	€ 25.466	€ 25.466
Totaal vaste activa	**€ 225.225**	**€ 274.882**	**€ 291.082**	**€ 298.891**	**€ 304.170**	**€ 297.668**
Vlottende activa						
Voorraden	€ 16.757	€ 15.248	€ 5.932	€ -2.865	€ -	€ -
Uitzettingen	€ 17.806	€ 15.659	€ 15.659	€ 15.659	€ 15.659	€ 15.659
Liquide middelen	€ 464	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Overlopende activa	€ 11.055	€ 11.055	€ 11.055	€ 11.055	€ 11.055	€ 11.055
Totaal vlottende activa	**€ 46.082**	**€ 41.962**	**€ 32.646**	**€ 23.849**	**€ 26.714**	**€ 26.714**
Totaal activa	**€ 271.307**	**€ 316.844**	**€ 323.728**	**€ 322.740**	**€ 330.884**	**€ 324.382**
Passiva						
Vaste passiva						
Reserves	€ 158.189	€ 147.039	€ 143.585	€ 139.851	€ 130.495	€ 127.435
Resultaat boekjaar	€ 3.516	€ 1.346	€ -	€ -2.501	€ 42	€ 512
Voorzieningen	€ 17.417	€ 14.677	€ 13.856	€ 12.809	€ 12.409	€ 11.967
Vaste schuld	€ 54.211	€ 122.562	€ 129.016	€ 136.019	€ 150.824	€ 148.048
Totaal vaste passiva	**€ 233.333**	**€ 285.624**	**€ 286.457**	**€ 286.178**	**€ 293.770**	**€ 287.962**
Vlottende passiva						
Vlottende schuld	€ 26.818	€ 20.064	€ 26.115	€ 25.406	€ 25.958	€ 25.264
Overlopende passiva	€ 11.156	€ 11.156	€ 11.156	€ 11.156	€ 11.156	€ 11.156
Totaal vlottende passiva	**€ 37.974**	**€ 31.220**	**€ 37.271**	**€ 36.562**	**€ 37.114**	**€ 36.420**
Totaal passiva	**€ 271.307**	**€ 316.844**	**€ 323.728**	**€ 322.740**	**€ 330.884**	**€ 324.382**

Toelichting op de balans

Bedragen x € 1.000,-	Realisatie		Begroting			
Prognose meerjarenbalans	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Activa						
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	€ 1.432	€ 1.271	€ 1.271	€ 1.271	€ 1.271	€ 18
Materiële vaste activa	€ 198.236	€ 248.145	€ 264.345	€ 272.154	€ 277.433	€ 272.184
Financiële vaste activa	€ 25.557	€ 25.466	€ 25.466	€ 25.466	€ 25.466	€ 25.466
Kapitaalverstrekkingen	*€ 4.162*	*€ 4.071*	*€ 4.071*	*€ 4.071*	*€ 4.071*	*€ 4.071*
Verstrekte leningen	*€ 14.679*	*€ 14.679*	*€ 14.679*	*€ 14.679*	*€ 14.679*	*€ 14.679*
Uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	*€ 6.716*	*€ 6.716*	*€ 6.716*	*€ 6.716*	*€ 6.716*	*€ 6.716*
Totaal vaste activa	**€ 225.225**	**€ 274.882**	**€ 291.082**	**€ 298.891**	**€ 304.170**	**€ 297.668**
Vlottende activa						
Voorraden	€ 16.757	€ 15.248	€ 5.932	€ -2.865	€ -	€ -
Onderhanden werk: Bouwgrond in exploitatie	*€ 24.527*	*€ 19.088*	*€ 7.123*	*€ -2.356*	*€ -*	*€ -*
Voorziening: Bouwgrond in exploitatie	*€ 7.770*	*€ 3.840*	*€ 1.191*	*€ 509*	*€ -*	*€ -*
Overige grond- en hulpstoffen	*€ -*	*€ -*	*€ -*	*€ -*	*€ -*	*€ -*
Gereed product en handelsgoederen	*€ -*	*€ -*	*€ -*	*€ -*	*€ -*	*€ -*
Vooruitbetalingen	*€ -*	*€ -*	*€ -*	*€ -*	*€ -*	*€ -*
Uitzettingen	€ 17.806	€ 15.659	€ 15.659	€ 15.659	€ 15.659	€ 15.659
Vorderingen (o.a. debiteuren)	*€ 11.171*	*€ 11.171*	*€ 11.171*	*€ 11.171*	*€ 11.171*	*€ 11.171*
Verstrekte kasgeldleningen	*€ -*	*€ -*	*€ -*	*€ -*	*€ -*	*€ -*
Rekening-courant tegoeden	*€ 64*	*€ 64*	*€ 64*	*€ 64*	*€ 64*	*€ 64*
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een looptijd < 1 jaar	*€ 2.147*	*€ -*	*€ -*	*€ -*	*€ -*	*€ -*
Overige uitzettingen met een looptijd < 1 jaar	*€ 4.424*	*€ 4.424*	*€ 4.424*	*€ 4.424*	*€ 4.424*	*€ 4.424*
Liquide middelen	€ 464	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Overlopende activa	€ 11.055	€ 11.055	€ 11.055	€ 11.055	€ 11.055	€ 11.055
Totaal vlottende activa	**€ 46.082**	**€ 41.962**	**€ 32.646**	**€ 23.849**	**€ 26.714**	**€ 26.714**
Totaal activa	**€ 271.307**	**€ 316.844**	**€ 323.728**	**€ 322.740**	**€ 330.884**	**€ 324.382**
Passiva						
Vaste passiva						
Reserves	€ 158.189	€ 147.039	€ 143.585	€ 139.851	€ 130.495	€ 127.435
Resultaat boekjaar	€ 3.516	€ 1.346	€ -	€ -2.501	€ 42	€ 512
Voorzieningen	€ 17.417	€ 14.677	€ 13.856	€ 12.809	€ 12.409	€ 11.967
Vaste schuld	€ 54.211	€ 122.562	€ 129.016	€ 136.019	€ 150.824	€ 148.048
Opgenomen leningen	*€ 54.136*	*€ 122.487*	*€ 128.941*	*€ 135.944*	*€ 150.749*	*€ 147.973*
Waarborgsommen	*€ 75*	*€ 75*	*€ 75*	*€ 75*	*€ 75*	*€ 75*
Overige vaste schulden	*€ -*	*€ -*	*€ -*	*€ -*	*€ -*	*€ -*
Totaal vaste passiva	**€ 233.333**	**€ 285.624**	**€ 286.457**	**€ 286.178**	**€ 293.770**	**€ 287.962**
Vlottende passiva						
Vlottende schuld	€ 26.818	€ 20.064	€ 26.115	€ 25.406	€ 25.958	€ 25.264
Opgenomen kasgeldleningen	*€ 20.000*	*€ 12.996*	*€ 19.047*	*€ 18.338*	*€ 18.890*	*€ 18.196*
Bankschulden	*€ -*	*€ 250*	*€ 250*	*€ 250*	*€ 250*	*€ 250*
Rekening courant schulden	*€ -*	*€ -*	*€ -*	*€ -*	*€ -*	*€ -*
Overige opgenomen gelden met een looptijd < 1 jaar	*€ -*	*€ -*	*€ -*	*€ -*	*€ -*	*€ -*
Vlottende schulden (o.a. crediteuren)	*€ 6.818*	*€ 6.818*	*€ 6.818*	*€ 6.818*	*€ 6.818*	*€ 6.818*
Overlopende passiva	€ 11.156	€ 11.156	€ 11.156	€ 11.156	€ 11.156	€ 11.156
Totaal vlottende passiva	**€ 37.974**	**€ 31.220**	**€ 37.271**	**€ 36.562**	**€ 37.114**	**€ 36.420**
Totaal passiva	**€ 271.307**	**€ 316.844**	**€ 323.728**	**€ 322.740**	**€ 330.884**	**€ 324.382**

1. Activa

Vaste activa

Materiële vaste activa
De materiële vaste activa bestaat uit de boekwaarde van reeds gedane investeringen (zoals grond en terreinen, gebouwen, grond-, weg- en waterbouwkundige werken, vervoermiddelen, machines, apparaten en installaties) en die in de toekomst zullen worden gedaan op basis van het investeringsplan.

De materiële vaste activa stijgen in de komende jaren door de diverse investeringen zoals in onderwijshuisvesting, ICT, de bouw van een nieuw zwembad voor de afgebrande De Schelft, reconstructie van de Parallel Boulevard, verbouwing van het pand aan de Duinwetering (voormalig politiebureau), wijkrenovatie Zeeburg, vervangingen van de riolering, et cetera. De investeringen die gepland staan in 2024 zullen afhankelijk van de uitvoering ervan mogelijk tot uitgaven kunnen leiden in latere jaren. Wanneer dat het geval is dan zal ook de benodigde externe financieringsmiddelen van die uitgaven in de planning doorschuiven. In eerste instantie leiden de investeringen tot een toename van de benodigde externe middelen, maar daarna zal dit redelijk constant blijven.

Financiële vaste activa: kapitaalverstrekkingen
Hieronder is opgenomen de waarde van aandelen in bezit van de gemeente Noordwijk. Het betreft aandelen van BNG, AVR, Nuon, BNG, De Meerlanden en Greenport Ontwikkelingsmaatschappij (GOM).

Financiële vaste activa: leningen
Leningen die verstrekt zijn in het kader van zonnepanelen, starters en leningen aan de woningbouwvereniging.

Financiële vaste activa: Uitzettingen > 1 jaar
Gelden die in het verleden zijn ontvangen door de verkoop van Nuon aandelen welke voor een langere periode zijn weggezet bij de Rabobank.

Vlottende Activa

Voorraden: Onderhanden werk & overige grond- en hulpstoffen
Dit betreft de geopende grondexploitaties (Space Business Park, Bronsgeest, Maarten Kruystraat, Offem Zuid, Duineveld).

Uitzettingen < 1 jaar
Dit betreft nog niet ontvangen bedragen van debiteuren overheid en niet overheid. Daarnaast is hierin opgenomen het overtollige saldo op onze bankrekeningen welke wij verplicht zijn uit te zetten bij het ministerie van Financiën in het kader van schatkistbankieren.

Liquide Middelen
Positieve saldi op de verschillende bankrekeningen.

Overlopende Activa
Vooruitbetaalde bedragen (gemaakte kosten) aan leveranciers en dienstverleners die hun producten of diensten nog moeten leveren en nog te ontvangen bedragen.

2. Passiva

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen loopt de komende 4 jaar terug met ruim € 19,0 miljoen.

Bedragen x € 1.000,- Eigen Vermogen	2025	2026	2027	2028
Uitname ten laste van eigen vermogen				
Ter dekking van kapitaallasten	€ 3.596	€ 3.494	€ 4.281	€ 4.252
Incidentele onttrekkingen	€ 9.727	€ 2.788	€ 6.753	€ 1.108
	€ 13.323	**€ 6.282**	**€ 11.034**	**€ 5.359**
Toevoegingen ten gunste van eigen vermogen				
Stortingen in reserves	€ 8.523	€ 2.548	€ 4.179	€ 2.257
Resultaat vorig boekjaar naar reserves	€ 1.346	€ -	€ -2.501	€ 42
	€ 9.869	**€ 2.548**	**€ 1.678**	**€ 2.299**
Per saldo afname eigen vermogen per jaar	**€ 3.454**	**€ 3.734**	**€ 9.356**	**€ 3.060**
Afname eigen vermogen na vier jaar				**€ 19.603**

Voorzieningen

De voorzieningen zijn getroffen voor onder andere toekomstige pensioenen en waardeoverdrachten van de voormalige wethouders en riolering. Deze blijven redelijk constant in de loop der jaren.

Vaste schuld

Onder de vast schuld wordt verstaan: leningen bij binnenlandse banken en overige financiële instellingen (gebonden aan de wet FIDO, waarin geregeld is bij wie je leningen mag afsluiten). De gemeente Noordwijk verwacht het onderstaande verloop van de boekwaarde van de leningenportefeuille. We zien dat de stand van de vaste schuld aanvankelijk sterk toeneemt maar daarna redelijk constant zal blijven.

Bedragen x € 1.000,-	Realisatie	Begroting				
Verloopstaat Eigen Vermogen	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Opgenomen leningen	€ 54.136	€ 122.487	€ 128.941	€ 135.944	€ 150.749	€ 147.973

Vlottend passiva

Vlottende schuld

Vlottende schulden zijn korte aangegane kasgeldleningen voornamelijk bij Nederlandse banken (voor het grootste gedeelte bij de Bank Nederlandse Gemeenten, BNG).
We zien dat de vlottende schuld over de jaren constant blijft.

Overlopende passiva

Dit zijn ontvangen voorschotbedragen van Europese en Nederlandse overheidslichamen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren. Daarnaast zijn overlopende passiva kosten die betrekking hebben op een andere periode dan wanneer ze worden geboekt. Overlopende passiva zijn vaak bedragen die pas in een volgend jaar tot betaling komen.

Verloopstaat Eigen vermogen

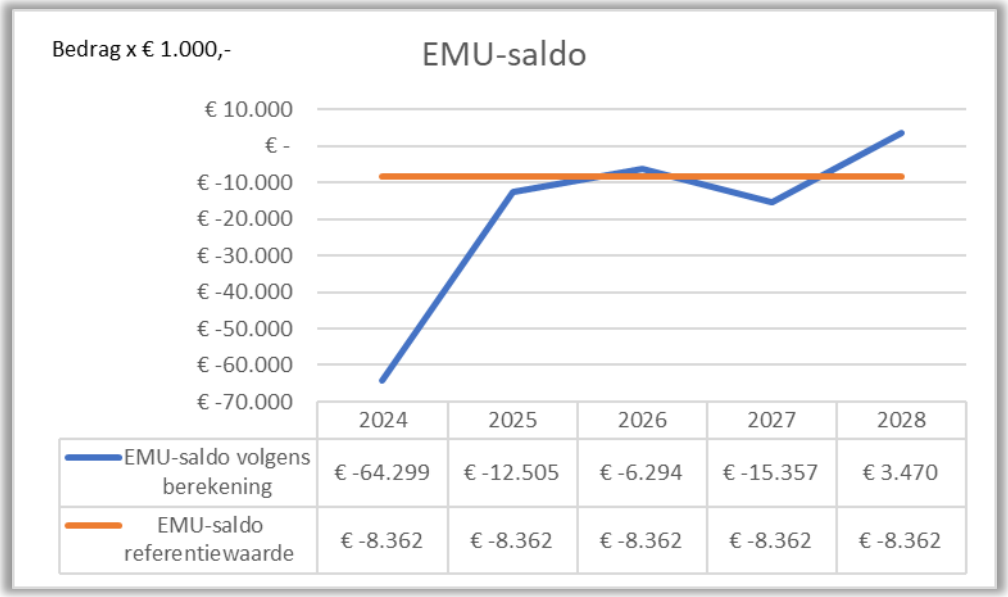
Bedragen x € 1.000,- Verloopstaat Eigen Vermogen	2025	2026	2027	2028
Eigen Vermogen, begin	**€ 147.039**	**€ 143.585**	**€ 139.851**	**€ 130.495**
Geraamde onttrekkingen aan reserves	€ -13.323	€ -6.282	€ -11.035	€ -5.359
Geraamde stortingen in reserves	€ 8.523	€ 2.548	€ 4.179	€ 2.257
Toevoeging positief resultaat vorig boekjaar*	€ 1.346	€ -	€ -2.501	€ 42
Eigen Vermogen, eind	**€ 143.585**	**€ 139.851**	**€ 130.495**	**€ 127.435**
* Resultaat boekjaar				
Lasten Programma's				
1. Bestuur en Dienstverlening	€ 10.100	€ 11.618	€ 11.656	€ 12.045
2. Veiligheid	€ 6.673	€ 6.764	€ 7.014	€ 7.187
3. Verkeer en Parkeren	€ 12.061	€ 11.903	€ 12.084	€ 12.351
4. Economie	€ 4.521	€ 4.498	€ 4.604	€ 4.253
5. Onderwijs	€ 5.979	€ 5.966	€ 5.740	€ 5.765
6. Sport en Cultuur	€ 9.674	€ 10.470	€ 15.845	€ 11.060
7. Sociaal Domein en Volksgezondheid	€ 58.588	€ 56.654	€ 55.905	€ 56.132
8. Duurzaamheid en Leefomgeving	€ 25.824	€ 25.399	€ 26.236	€ 27.227
9. Wonen en Ruimte	€ 11.400	€ 10.555	€ 9.505	€ 5.956
Overhead	€ 19.676	€ 19.385	€ 19.428	€ 19.747
Vennootschapsbelasting	€ -	€ -	€ -	€ -
Onvoorzien	€ 76	€ 126	€ 176	€ 226
Totaal lasten	**€ 164.573**	**€ 163.337**	**€ 168.195**	**€ 161.949**
Baten Programma's				
1. Bestuur en Dienstverlening	€ 3.261	€ 3.134	€ 3.191	€ 3.251
2. Veiligheid	€ 289	€ 300	€ 312	€ 314
3. Verkeer en Parkeren	€ 700	€ 718	€ 737	€ 756
4. Economie	€ 906	€ 929	€ 953	€ 978
5. Onderwijs	€ 904	€ 919	€ 936	€ 952
6. Sport en Cultuur	€ 2.144	€ 1.579	€ 1.460	€ 1.495
7. Sociaal Domein en Volksgezondheid	€ 16.005	€ 14.276	€ 13.251	€ 12.540
8. Duurzaamheid en Leefomgeving	€ 19.991	€ 20.064	€ 21.007	€ 21.794
9. Wonen en Ruimte	€ 8.331	€ 7.484	€ 7.930	€ 2.249
Parkeren	€ 6.170	€ 6.423	€ 6.604	€ 6.644
Dividend	€ 868	€ 868	€ 868	€ 868
OZB	€ 14.615	€ 16.149	€ 16.569	€ 17.000
Overige belastingen	€ 5.850	€ 6.102	€ 6.278	€ 6.460
Algemene Uitkering	€ 79.740	€ 78.157	€ 81.283	€ 84.058
Totaal baten	**€ 159.773**	**€ 157.103**	**€ 161.380**	**€ 159.359**
Geraamde onttrekkingen aan reserves	**€ 13.323**	**€ 6.282**	**€ 11.035**	**€ 5.359**
Geraamde stortingen in reserves	**€ 8.523**	**€ 2.548**	**€ 4.179**	**€ 2.257**
Resultaat boekjaar	**€ -**	**€ -2.500**	**€ 41**	**€ 512**

3.6 Ontwikkeling EMU-saldo

Het EMU-saldo is het verschil van inkomsten en uitgaven van de overheid. De cijfers over het EMU-saldo worden gecontroleerd door de Europese Commissie. Door het CBS wordt verantwoording afgelegd aan de Europese Commissie. Gemeenten dienen het geraamde EMU-saldo op te nemen in de begroting.

EMU-saldo in vergelijking met vorig en volgend begrotingsjaar

Het EMU-saldo wordt vergeleken met de individuele referentiewaarde voor de gemeente. Het geraamde saldo van de ontvangsten en uitgaven (EMU-saldo) van de gemeente Noordwijk wordt als volgt ten opzichte van de referentiewaarde weergegeven:

Uit bovenstaande grafiek blijkt dat het EMU-saldo van de gemeente met name in het begrotingsjaar 2024 negatief uitkomt en de individuele referentiewaarde dan overschrijdt. Dat komt door de aanzienlijke investeringen in vaste activa. De jaren erna is de overschrijding veel kleiner. Ná 2027 is het EMU-saldo van de gemeente positief en zijn er geen overschrijdingen meer van de referentiewaarde.

Berekening EMU-saldo via exploitatie en balans (volgens EMU-enquête)

Bedragen x € 1.000,-	Begroting				
EMU-saldo	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
1. (+) Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	€ -13.320	€ -4.800	€ -6.235	€ -6.813	€ -2.590
2. (-) Mutatie (im)materiële vaste activa	€ 49.748	€ 16.200	€ 7.809	€ 5.279	€ -6.502
3. (+) Mutatie voorzieningen	€ -2.740	€ -821	€ -1.047	€ -400	€ -442
4. (-) Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	€ -1.509	€ -9.316	€ -8.797	€ 2.865	€ -
5. (-) Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Berekend EMU-saldo	**€ -64.299**	**€ -12.505**	**€ -6.294**	**€ -15.357**	**€ 3.470**

Ontwikkeling EMU-saldo op transactiebasis

Het EMU-saldo kan ook op transactiebasis worden berekend en dit ziet er dan als volgt uit:

Berekening EMU-saldo via mutaties in de financiële activa en financiële passiva van de balans

Bedragen x € 1.000,-	Begroting				
EMU-saldo	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
1. Mutaties financiële activa					
1a. (+) Financiële vaste activa	€ -91	€ -	€ -	€ -	€ -
1b. (+) Uitzettingen	€ -2.147	€ -	€ -	€ -	€ -
1c. (+) Liquide middelen	€ -464	€ -	€ -	€ -	€ -
1d. (+) Overlopende activa	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
2. Mutaties financiële passiva					
2a. (-) Vaste schuld	€ 68.351	€ 6.454	€ 7.003	€ 14.805	€ -2.776
2b. (-) Vlottende schuld	€ -6.754	€ 6.051	€ -709	€ 552	€ -694
2c. (-) Overlopende passiva	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
3. Verwachte boekwinst					
3a. (-) Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Berekend EMU-saldo	**€ -64.299**	**€ -12.505**	**€ -6.294**	**€ -15.357**	**€ 3.470**

Toelichting op het EMU-saldo

Het EMU-saldo is het verschil van inkomsten en uitgaven van de overheid. Om een indicatie te geven van het aandeel dat een provincie of gemeente in dat gezamenlijke saldo heeft, publiceert het Ministerie van BZK jaarlijks individuele EMU-referentiewaarden. De individuele referentiewaarden zijn gepubliceerd in de circulaire van het Gemeentefonds. Het aandeel in het EMU-tekort betreft een inspanningsverplichting, er staat momenteel geen sanctie op een eventuele overschrijding van het toegestane EMU-tekort.

Vergelijking EMU-saldo met individuele referentiewaarde

Bedragen x € 1.000,-	Begroting				
EMU-saldo referentiewaarde	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
EMU-saldo volgens berekening	€ -64.299	€ -12.505	€ -6.294	€ -15.357	€ 3.470
EMU-saldo referentiewaarde	€ -8.362	€ -8.362	€ -8.362	€ -8.362	€ -8.362
EMU-saldo blijft onder referentiewaarde			**€ 2.068**		**€ 11.832**
EMU-saldo overschrijdt referentiewaarde	**€ -55.937**	**€ -4.143**		**€ -6.995**	

Voor de gemeente Noordwijk geldt een referentiewaarde van negatief € 8,3 miljoen. Pas als het Centraal Bureau voor Statistiek (CBS) constateert dat het plafond voor het EMU-tekort van alle gezamenlijke gemeenten in Nederland wordt overschreden, kan aan gemeenten worden “gevraagd” de begroting (en dan vooral het investeringsvolume) in dat jaar bij te stellen. Een eventuele EMU-instructie van het Rijk kan dus effect hebben op de investeringsplanning en de financieringsplanning.

De conclusie is dat de gemeente met het EMU-saldo in begrotingsjaar 2024 en -zij het in mindere mate- in 2025 en 2027 de individuele referentiewaarde overschrijdt met name als gevolg van investeringen in die jaren in vaste activa. De jaren erna zijn er geen overschrijdingen meer van de referentiewaarde. Maar er is ook vaak gebleken bij het opmaken van de jaarrekeningen dat bepaalde investeringsuitgaven later plaatsvinden dan vooraf gepland, wat dan alsnog een positief effect zal betekenen op het EMU-saldo en overschrijding van de individuele EMU-referentiewaarde.

3.7 Stand en verloop van reserves en voorzieningen

Totaaloverzicht van de reserves

Bedragen x €	Begroting				
Reserves	**1-1-2025**	**1-1-2026**	**1-1-2027**	**1-1-2028**	**1-1-2029**
Algemene reserves					
Algemene reserve	€ 15.627.991	€ 12.163.559	€ 10.819.627	€ 10.427.695	€ 10.386.763
Reserve Weerstandsvermogen	€ 6.424.989	€ 6.424.989	€ 6.424.989	€ 6.424.989	€ 6.424.989
Reserve Verkoop Nuon aandelen	€ 18.690.028	€ 17.332.568	€ 17.757.590	€ 18.211.112	€ 18.693.134
Totaal Algemene Reserves	**€ 40.743.008**	**€ 35.921.116**	**€ 35.002.206**	**€ 35.063.796**	**€ 35.504.886**
Bestemmingsreserves					
Parkeerreserve	€ 227.192	€ 227.192	€ 227.192	€ 227.192	€ 227.192
Reserve Volkshuisvesting	€ 2.025.320	€ 2.025.320	€ 2.025.320	€ 2.025.320	€ 2.025.320
Reserve ICT Instandhouding	€ 2.406.970	€ 2.349.647	€ 2.520.133	€ 2.534.493	€ 2.588.469
Reserve Onderwijshuisvesting	€ 4.789.163	€ 5.112.643	€ 5.467.988	€ 5.881.734	€ 6.403.610
Egalisatiereserve Strandveiligheid	€ 187.714	€ 193.056	€ 131.135	€ 75.714	€ 82.581
Reserve Personeelskosten	€ 697.146	€ 628.702	€ 626.665	€ 626.665	€ 626.665
Reserve exploitatiekosten zwembad Binnenzee 01-20jr	€ 2.766.531	€ 2.531.978	€ 2.261.939	€ 2.017.696	€ 1.734.759
Reserve exploitatiekosten zwembad Binnenzee 20-40jr	€ 396.847	€ 468.847	€ 546.847	€ 630.847	€ 720.847
Reserve Sociaal Domein	€ 1.779.762	€ 1.739.762	€ 1.739.762	€ 1.739.762	€ 1.739.762
Reserve Economische Ontwikkeling en Innovatiefonds	€ 98.000	€ 98.000	€ 98.000	€ 98.000	€ 98.000
Reserve exploitatiekosten Sancta Maria	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000
Reserve Sociale Huurwoningen	€ 1.072.100	€ 1.072.100	€ 1.072.100	€ 1.072.100	€ 1.072.100
Reserve onderhoud De Muze	€ 829.400	€ 886.100	€ 942.800	€ 999.500	€ 1.056.200
Reserve gebiedsontwikkeling ESTEC	€ 1.331.000	€ 1.011.000	€ 691.000	€ 371.000	€ 371.000
Egalisatiereserve riool	€ 38.477	€ 38.477	€ 38.477	€ 38.477	€ 38.477
Reserve uitvoering verkeersplan	€ 28.151	€ 28.151	€ 28.151	€ 28.151	€ 28.151
Reserve Oosterduinse meer	€ 558.667	€ 558.667	€ 558.667	€ 558.667	€ 558.667
Reserve onderhoud groen tuinen van de Bavo	€ 500.000	€ 500.000	€ 500.000	€ 500.000	€ 500.000
Reserve onderhoud speeleiland Duineveld	€ -	€ 450.000	€ 360.000	€ 280.000	€ 210.000
Subtotaal	**€ 19.932.440**	**€ 20.119.642**	**€ 20.036.176**	**€ 19.905.318**	**€ 20.281.800**
Reserves ter dekking van kapitaallasten					
Reserve kapitaallasten Sportpark Duinwetering	€ 7.446.679	€ 7.206.464	€ 6.966.249	€ 6.726.034	€ 6.485.819
Reserve kapitaallasten Zwembad Binnenzee	€ 7.951.413	€ 7.686.366	€ 7.421.319	€ 7.156.272	€ 6.891.225
Reserve kapitaallasten Sint Jeroens Club (SJC) / Poppodium	€ 13.649.874	€ 13.257.662	€ 12.865.450	€ 12.473.238	€ 12.081.026
Reserve kapitaallasten Nieuwe Investeringen	€ 4.939.171	€ 2.710.567	€ 2.491.187	€ 2.271.807	€ 2.052.427
Reserve kapitaallasten tijdelijke multifunctionele hal	€ 1.254.302	€ 872.990	€ 491.678	€ 110.366	€ 110.366
Reserve kapitaallasten sportpark De Boekhorst	€ 15.141.609	€ 14.654.515	€ 14.167.421	€ 13.680.327	€ 13.193.233
Reserve kapitaallasten De Duinpan	€ 1.154.580	€ 1.110.478	€ 1.066.376	€ 1.022.274	€ 978.172
Reserve kapitaallasten Nieuwe Schelft	€ 12.445.195	€ 12.445.195	€ 12.445.195	€ 6.899.197	€ 6.285.199
Reserve kapitaallasten Atrium Noordwijk	€ 1.955.475	€ 1.955.475	€ 1.955.475	€ 1.947.975	€ 1.940.475
Reserve kapitaallasten tijdelijke huisvesting Schippersvaartweg	€ 6.388.000	€ 6.208.650	€ 5.518.800	€ 4.828.950	€ 4.139.100
Subtotaal	**€ 72.326.298**	**€ 68.108.362**	**€ 65.389.150**	**€ 57.116.440**	**€ 54.157.042**
Beheerreserves					
Egalisatiereserve Verhardingen	€ 1.332.849	€ 1.332.849	€ 1.332.849	€ 1.332.849	€ 1.332.849
Egalisatiereserve onderhoud gymnastieklokalen	€ 610.338	€ 610.338	€ 610.338	€ 610.338	€ 610.338
Egalisatiereserve onderhoud overige gebouwen	€ 2.160.741	€ 2.160.741	€ 2.160.741	€ 2.160.741	€ 2.160.741
Egalisatiereserve onderhoud interne gebouwen	€ 1.103.130	€ 1.103.130	€ 1.103.130	€ 1.103.130	€ 1.103.130
Reserve beheer en onderhoud Noordwijkerduin	€ 481.361	€ 481.361	€ 481.361	€ 481.361	€ 481.361
Reserve Openbare Verlichting	€ 853.726	€ 853.726	€ 853.726	€ 853.726	€ 853.726
Reserve baggeren	€ 1.214.133	€ 1.214.133	€ 1.214.133	€ 1.214.133	€ 1.214.133
Reserve projecten Gebiedsprogramma B(l)oeiende Bollenstreek	€ 163.371	€ 163.371	€ 163.371	€ 163.371	€ 163.371
Subtotaal	**€ 7.919.649**	**€ 7.919.649**	**€ 7.919.649**	**€ 7.919.649**	**€ 7.919.649**
Totaal bestemmingsreserves	**€ 100.178.387**	**€ 96.147.653**	**€ 93.344.975**	**€ 84.941.407**	**€ 82.358.491**
Overige reserves					
Reserve Winst uit Grondbedrijf	€ 6.117.586	€ 10.170.487	€ 10.158.387	€ 11.645.378	€ 11.066.500
Totaal overige reserves	**€ 6.117.586**	**€ 10.170.487**	**€ 10.158.387**	**€ 11.645.378**	**€ 11.066.500**
Totaal Reserves	**€ 147.038.981**	**€ 142.239.256**	**€ 138.505.568**	**€ 131.650.581**	**€ 128.929.877**

Toelichting op staat van reserves

Algemene Reserves

Algemene Reserve

De stand van de Algemene Reserve is voor 2025 tot en met 2028 als volgt:

Bedragen in €				
Algemene Reserve	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Stand reserve per 1 januari	**€ 15.627.991**	**€ 12.163.559**	**€ 10.819.627**	**€ 10.427.695**
Onttrekkingen				
Programma 1				
Actieplan Dienstverlening	€ 169.000	€ -	€ -	€ -
Formatie bestuursondersteuner wethouders (2025-2026)	€ 100.000	€ 50.000	€ -	€ -
Formatie financieel adviseur (2024-2027)	€ 104.000	€ 104.000	€ 104.000	€ -
Nachtbus	€ 60.000	€ -	€ -	€ -
Energieverbruik gemeentelijke gebouwen	€ 250.000	€ 250.000	€ -	€ -
Budget inhuur kwetsbare functies	€ 250.000	€ -	€ -	€ -
Op sterkte houden personeelsbestand ivm pensionering	€ 250.000	€ 250.000	€ -	€ -
Budget inhuur ivm geboorte-/ouderschapsverlof	€ 375.000	€ -	€ -	€ -
Onttrekking amendement 3.a.1 dekking voorstel bezuinigingen	€ 495.000	€ -	€ -	€ -
Programma 2				
Formatie Boa's	€ 122.000	€ -	€ -	€ -
Programma 3				
Kruising Duinweg/Zeeweg	€ 25.000	€ -	€ -	€ -
Projectleider Mobiliteitsmaatregelen Noordwijkerhout Duin- & Bollenstreek	€ 25.000	€ 25.000	€ -	€ -
Traceonderzoek Doorfietsroute Katwijk-de Zilk	€ 25.000	€ -	€ -	€ -
Mobiliteitsplan en parkeerbeleid	€ 100.000	€ 50.000	€ -	€ -
Programma 4				
Economische samenwerking Duin- en Bollenstreek	€ 138.000	€ 149.000	€ 149.000	€ -
Programma 5				
Voorlezen in bieb	€ 17.000	€ -	€ -	€ -
Programma 6				
Jaarlijkse rentelasten tijdelijke de Schelft	€ 19.932	€ 19.932	€ 19.932	€ 19.932
Jaarlijkse exploitatielasten tijdelijke de Schelft	€ 21.000	€ 21.000	€ 21.000	€ 21.000
Programma 7				
Opgavemanager Asiel en Migratie	€ 60.000	€ -	€ -	€ -
Tijdelijk formatie opgavemanager en beleidsmedewerker Asiel en Migratie	€ 160.000	€ -	€ -	€ -
Subsidie wereldkampioenschap zeilen 2025	€ 50.000	€ -	€ -	€ -
Onttrekking amendement 3.a.1 Project mentale gezondheid	€ 60.000	€ -	€ -	€ -
Programma 8				
Beheerplan oevers: kosten van inspectie en planvorming	€ 37.500	€ -	€ -	€ -
Beheerplan groen onderhoudsachterstand	€ 250.000	€ 250.000	€ -	€ -
Dierenwelzijn	€ 25.000	€ -	€ -	€ -
Programma 9				
Invoering Omgevingswet	€ 276.000	€ 175.000	€ 98.000	€ -
Stand per reserve per 31 december	**€ 12.163.559**	**€ 10.819.627**	**€ 10.427.695**	**€ 10.386.763**

Het doel van deze reserve is de vorming van een financiële buffer voor het opvangen van incidentele financiële tegenvallers. De reserve heeft een financieringsfunctie. Op 01-01-2025 heeft deze reserve een omvang van € 15.627.991,-.

Reserve Weerstandsvermogen

De stand van de Reserve Weerstandsvermogen is voor 2025 tot en met 2028 als volgt:

Bedragen in €				
Reserve Weerstandsvermogen	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Stand per reserve per 1 januari	**€ 6.424.989**	**€ 6.424.989**	**€ 6.424.989**	**€ 6.424.989**
Geen onttrekkingen of toevoegingen in deze reserve				
Stand per reserve per 31 december	**€ 6.424.989**	**€ 6.424.989**	**€ 6.424.989**	**€ 6.424.989**

De Reserve Weerstandsvermogen wordt gebruikt voor de financiering van de kosten als gevolg van noodsituaties op de korte termijn. De reserve heeft op 01-01-2025 een omvang van € 6.424.989,- en voldoet aan het vereiste niveau.

Reserve Verkoop Nuon aandelen

De stand van de Reserve Verkoop Nuon aandelen is voor 2025 tot en met 2028 als volgt:

Bedragen in €				
Reserve Verkoop Nuon aandelen	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Stand per reserve per 1 januari	**€ 18.690.028**	**€ 17.332.568**	**€ 17.757.590**	**€ 18.211.112**
Onttrekkingen				
Programma 1				
Overheveling vanuit Reserve Verkoop aandelen Nuon naar Reserve Winst uit Grondbedrijf	€ 2.550.000	€ -	€ -	€ -
Toevoegingen				
Programma 6				
Toevoeging aan Reserve Verkoop aandelen Nuon vanuit ruimte in kapitaallastenniveau 2025	€ 796.018	€ -	€ -	€ -
Ingroeimodel sportaccomodatie Duinwetering	€ 70.500	€ 75.000	€ 79.500	€ 84.000
Ingroeimodel zwembad Binnenzee	€ 161.022	€ 175.022	€ 189.022	€ 203.022
Ingroeimodel Sint Jeroensclub (SJC)	€ 90.000	€ 100.000	€ 110.000	€ 120.000
Ingroeimodel Sint Jeroensclub (SJC) - extra toevoeging	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000
Stand per reserve per 31 december	**€ 17.332.568**	**€ 17.757.590**	**€ 18.211.112**	**€ 18.693.134**

De gelden die verkregen zijn uit de verkoop van Nuon aandelen zijn nog voor € 6,7 miljoen weggezet bij verschillende banken. De hieruit ontvangen rentebaten worden ingezet als dekkingsmiddel binnen de begroting. Op 01-01-2025 heeft deze reserve een omvang van € 18.690.028,-.

Uit deze reserve wordt in 2025 een bedrag van € 2.550.000,- onttrokken. Dit bedrag wordt in 2025 in de Reserve Winst uit Grondbedrijf gestort. Binnen die reserve worden mogelijk negatieve resultaten van grondexploitaties opgevangen. Dit bedrag is nodig om de Reserve Winst uit Grondbedrijf niet negatief te laten worden.

Binnen het totale gemiddelde kapitaallastenniveau van ruim € 4.400.000,- in 2025 is € 796.018,- gereserveerd voor kapitaallasten behorende bij investeringen uit het Investeringsplan 2024. Gezien eerder vastgestelde investeringsbudgetten nog niet volledig zijn aangewend en/of in tijd langer doorlopen en daarnaast nog niet volledig uitvoering is gegeven aan de in het investeringsplan opgenomen investeringen wordt dit bedrag van niet aangewend. Voorgesteld wordt dit overschot van € 796.018,- te storten in deze reserve.

Doordat de Reserves kapitaallasten Sportpark Duinwetering, SJC / Poppodium en Zwembad Binnenzee volgestort zijn met de boekwaarden zijn de toevoegingen (het sparen) niet nodig meer voor deze reserves. Deze (structurele) toevoegingen uit deze bovengenoemde drie kapitaallastenreserves zullen worden toegevoegd aan de Reserve Verkoop Nuon aandelen om de onttrekking van € 16.500.000,- op termijn te compenseren en te kunnen sparen voor toekomstige investeringen en onderwerpen. In 2025 bedraagt de omvang van deze toevoegingen € 396.522,-.

Bestemmingsreserves

Parkeerreserve

De stand van de Parkeerreserve is voor 2025 tot en met 2028 als volgt:

Bedragen in €				
Parkeerreserve	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Stand per reserve per 1 januari	**€ 227.192**	**€ 227.192**	**€ 227.192**	**€ 227.192**
Geen onttrekkingen of toevoegingen in deze reserve				
Stand per reserve per 31 december	**€ 227.192**	**€ 227.192**	**€ 227.192**	**€ 227.192**

Hierin worden middelen gereserveerd ten behoeve van de financiering van de aanleg voor parkeervoorzieningen. De in deze reserve gestorte middelen vinden hun oorsprong in de “parkeerreisovereenkomst”. Vooralsnog wordt er in 2025 geen beslag gelegd op deze reserve. De reserve heeft op 01-01-2025 een stand van € 227.192,-.

Reserve Volkshuisvesting

De stand van de Reserve Volkshuisvesting is voor 2025 tot en met 2028 als volgt:

Bedragen in €				
Reserve Volkshuisvesting	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Stand per reserve per 1 januari	**€ 2.025.320**	**€ 2.025.320**	**€ 2.025.320**	**€ 2.025.320**
Geen onttrekkingen of toevoegingen in deze reserve				
Stand per reserve per 31 december	**€ 2.025.320**	**€ 2.025.320**	**€ 2.025.320**	**€ 2.025.320**

De aanwending van de Reserve Volkshuisvesting moet gebaseerd zijn op een subsidieverordening of een beleidsnota, zodat een objectief beoordelingskader wordt geschapen. De besteding van middelen dient gekoppeld te zijn aan plannen en projecten die binnen de gemeentegrens van Noordwijk worden uitgevoerd.
Vooralsnog wordt er in 2025 geen beslag gelegd op deze reserve. De reserve heeft op 01-01-2025 een stand van € 2.025.320,-.

Reserve ICT Instandhouding

De stand van de Reserve ICT Instandhouding is voor 2025 tot en met 2028 als volgt:

Bedragen in €				
Reserve ICT Instandhouding	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Stand per reserve per 1 januari	**€ 2.406.970**	**€ 2.349.647**	**€ 2.520.133**	**€ 2.534.493**
Onttrekkingen				
Programma 1				
Uitname voor regulier IP conform ICT instandhoudingsplan	€ 125.000	€ -	€ -	€ -
Afschrijvingslasten staat C Automatisering	€ 578.669	€ 373.070	€ 320.633	€ 165.608
Afschrijvingslasten staat C Informatisering	€ 268.654	€ 223.620	€ 206.664	€ 175.706
Investeringsplan	€ -	€ 157.824	€ 393.343	€ 549.710
Toevoegingen				
Programma 1				
Jaarlijkse toevoeging ICT instandhoudingsreserve	€ 915.000	€ 925.000	€ 935.000	€ 945.000
Stand per reserve per 31 december	**€ 2.349.647**	**€ 2.520.133**	**€ 2.534.493**	**€ 2.588.469**

Deze reserve is via een raadsbesluit op 29 oktober 2002 gevormd om budgetten te reserveren die jaarlijks via de begroting vrij gemaakt worden voor grootschalige projecten betreffende instandhouding, migratie en vervanging van informatie- en automatiseringstechnologie. Hiermee wordt voorkomen dat cyclisch grote claims gelegd worden op het investeringsplan en/of het eigen vermogen door kostendragers die normaliter thuishoren in de begroting.

Er wordt jaarlijks een bedrag ter hoogte van de gemiddelde kapitaallasten gestort vanuit de ICT-exploitatie in deze reserve. Daarnaast wordt er jaarlijks tot en met 2025 een bedrag van € 125.000,- onttrokken uit deze reserve ter dekking van de begroting en worden ook de kapitaallasten van informatisering en automatisering ten laste gebracht van deze reserve.

Reserve Onderwijshuisvesting

De stand van de Reserve Onderwijshuisvesting is voor 2025 tot en met 2028 als volgt:

Bedragen in €				
Reserve Onderwijshuisvesting	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Stand per reserve per 1 januari	**€ 4.789.163**	**€ 5.112.643**	**€ 5.467.988**	**€ 5.881.734**
Onttrekkingen				
Programma 5				
Huur tijdelijke huisvesting Prinsenhof	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ -
Autonoom uitbreiding tijdelijke dep. Prinsenhof	€ 70.000	€ -	€ -	€ -
Toevoegingen				
Programma 5				
Integraal Huisvestingsprogramma (IHP)	€ 443.480	€ 405.345	€ 463.746	€ 521.876
Stand per reserve per 31 december	**€ 5.112.643**	**€ 5.467.988**	**€ 5.881.734**	**€ 6.403.610**

Om te voorkomen dat de algemene reserve wordt belast met fluctuaties in uitgaven voor onderwijs, is een ‘bestemmingsreserve onderwijshuisvesting” gevormd, waarin structureel stortingen worden gedaan ten laste van het product onderwijshuisvesting. De toevoeging in 2025 op basis van IHP bedraagt € 443.480,-. Daarnaast wordt er € 50.000,- onttrokken uit deze reserve voor de huur tijdelijke huisvesting Prinsenhof.

Egalisatiereserve Strandveiligheid

De stand van de Reserve Strandveiligheid is voor 2025 tot en met 2028 als volgt:

Bedragen in €				
Reserve Strandveiligheid	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Stand per reserve per 1 januari	**€ 187.714**	**€ 193.056**	**€ 131.135**	**€ 75.714**
Onttrekkingen				
Programma 2				
Investeringen Noordwijkse Reddingsbrigade	€ 35.658	€ 103.921	€ 98.421	€ 37.133
Toevoegingen				
Programma 2				
Strandveiligheid	€ 41.000	€ 42.000	€ 43.000	€ 44.000
Stand per reserve per 31 december	**€ 193.056**	**€ 131.135**	**€ 75.714**	**€ 82.581**

Deze reserve is bestemd ter dekking van de kosten van noodzakelijke vervanging van reddingsmateriaal van de Noordwijkse Reddingsbrigade (NRB). De gemeente Noordwijk doet een bijdrage aan deze kosten. Op basis van een meerjarenraming vindt een jaarlijkse onttrekking en een storting in de reserve plaats.

Reserve Personeelskosten

De stand van de Reserve Personeelskosten is voor 2025 tot en met 2028 als volgt:

Bedragen in €				
Reserve Personeelskosten	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Stand per reserve per 1 januari	**€ 697.146**	**€ 628.702**	**€ 626.665**	**€ 626.665**
Onttrekkingen				
Programma 1				
Bovenformatieven	€ 68.444	€ 2.037	€ -	€ -
Stand per reserve per 31 december	**€ 628.702**	**€ 626.665**	**€ 626.665**	**€ 626.665**

Deze reserve is ervoor om de kosten van bovenformatief geplaatst personeel te dekken. De overschotten op het totale personeelsbudget van de jaarrekening worden gestort in deze reserve.

Reserve exploitatiekosten Zwembad Binnenzee 1-20jr

De stand van de Reserve exploitatiekosten Zwembad Binnenzee 1-20jr is voor 2025 tot en met 2028 als volgt:

Bedragen in €				
Reserve exploitatiekosten Zwembad Binnenzee 1-20jr	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Stand per reserve per 1 januari	**€ 2.766.531**	**€ 2.531.978**	**€ 2.261.939**	**€ 2.017.696**
Onttrekkingen				
Programma 6				
Exploitatie en onderhoud	€ 272.797	€ 309.048	€ 284.033	€ 323.527
Toevoegingen				
Programma 6				
Huurinkomsten	€ 38.244	€ 39.009	€ 39.790	€ 40.590
Stand per reserve per 31 december	**€ 2.531.978**	**€ 2.261.939**	**€ 2.017.696**	**€ 1.734.759**

Deze reserve is gevormd om de jaarlijkse exploitatie en onderhoudskosten van het Zwembad Binnenzee gedurende de eerste 20 jaar te dekken. Daarnaast worden de huurinkomsten jaarlijks gestort in deze reserve.

Reserve exploitatiekosten Zwembad Binnenzee 20-40jr

De stand van de Reserve exploitatiekosten Zwembad Binnenzee 20-40jr is voor 2025 tot en met 2028 als volgt:

Bedragen in €				
Reserve exploitatiekosten Zwembad Binnenzee 20-40jr	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Stand per reserve per 1 januari	**€ 396.847**	**€ 468.847**	**€ 546.847**	**€ 630.847**
Toevoegingen				
Programma 6				
Jaarlijkse storting	€ 72.000	€ 78.000	€ 84.000	€ 90.000
Stand per reserve per 31 december	**€ 468.847**	**€ 546.847**	**€ 630.847**	**€ 720.847**

Deze reserve is gevormd om de jaarlijkse exploitatie en onderhoudskosten van het Zwembad Binnenzee gedurende de laatste 20 jaar te dekken. Om deze kosten te dekken wordt er vanaf 2014 (€ 6.000,-) cumulatief in de reserve gestort. Het saldo in deze reserve is € 396.847,- op 1 januari 2025. De storting in 2025 bedraagt € 72.000,-.

Reserve Sociaal Domein

De stand van de Reserve Sociaal Domein is voor 2025 tot en met 2028 als volgt:

Bedragen in €				
Reserve Sociaal Domein	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Stand per reserve per 1 januari	**€ 1.779.762**	**€ 1.739.762**	**€ 1.739.762**	**€ 1.739.762**
Onttrekkingen				
Programma 6				
Nieuw continuering Jeugd Op Gezond Gewicht (JOGG)	€ 40.000	€ -	€ -	€ -
Stand per reserve per 31 december	**€ 1.739.762**	**€ 1.739.762**	**€ 1.739.762**	**€ 1.739.762**

Wanneer bij het opmaken van de jaarrekening blijkt dat in een jaar minder geld is besteed dan werd ontvangen aan jeugd, zorg en werk, dan zal deze onderbesteding worden toegevoegd aan de reserve. De reserve is beschikbaar voor diverse taken op het terrein van jeugd, zorg en werk en voor de dekking van de mogelijke tekorten op de drie decentralisaties.

Reserve Economische Ontwikkeling en Innovatiefonds

De stand van de Reserve Economische Ontwikkeling en Innovatiefonds is voor 2025 tot en met 2028 als volgt:

Bedragen in €				
Reserve Economische Ontwikkeling en Innovatiefonds	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Stand per reserve per 1 januari	**€ 98.000**	**€ 98.000**	**€ 98.000**	**€ 98.000**
Geen onttrekkingen of toevoegingen in deze reserve				
Stand per reserve per 31 december	**€ 98.000**	**€ 98.000**	**€ 98.000**	**€ 98.000**

In 2025 wordt er vooralsnog geen beroep gedaan op de Reserve Economische Ontwikkeling en Innovatiefonds. Deze reserve financiert collectieve initiatieven van ondernemers. Deze reserve heeft een stand van € 98.000,-.

Reserve exploitatiekosten Sancta Maria

De stand van de Reserve exploitatiekosten Sancta Maria is voor 2025 tot en met 2028 als volgt:

Bedragen in €				
Reserve exploitatiekosten Sancta Maria	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Stand per reserve per 1 januari	**€ 200.000**	**€ 200.000**	**€ 200.000**	**€ 200.000**
Geen onttrekkingen of toevoegingen in deze reserve				
Stand per reserve per 31 december	**€ 200.000**	**€ 200.000**	**€ 200.000**	**€ 200.000**

Deze reserve is gevormd om de exploitatiekosten en onderhoudskosten in de openbare ruimte van de locatie Sancta Maria te dekken. Vooralsnog wordt er in 2025 geen beslag gelegd op deze reserve. Deze reserve heeft een stand van € 200.000,-.

Reserve Sociale Huurwoningen

De stand van de Reserve Sociale Huurwoningen is voor 2025 tot en met 2028 als volgt:

Bedragen in €				
Reserve Sociale Huurwoningen	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Stand per reserve per 1 januari	**€ 1.072.100**	**€ 1.072.100**	**€ 1.072.100**	**€ 1.072.100**
Geen onttrekkingen of toevoegingen in deze reserve				
Stand per reserve per 31 december	**€ 1.072.100**	**€ 1.072.100**	**€ 1.072.100**	**€ 1.072.100**

De gemeenteraad heeft op 18 mei 2017 besloten om een bestemmingsreserve Sociale Huurwoningen te Noordwijk in te stellen met als doel het bevorderen van sociale huurwoningen. Vooralsnog wordt er vanaf 2025 geen beslag gelegd op deze reserve. De reserve heeft op 01-01-2025 een stand van € 1.072.100,-.
Met het vaststellen van de geactualiseerde nota reserves en voorzieningen in 2024 zal deze reserve worden opgeheven en opgaan in de nieuwe bestemmingsreserve ter bevordering van sociale en middeldure huurwoningen.

Reserve onderhoud De Muze

De stand van de Reserve onderhoud De Muze is voor 2025 tot en met 2028 als volgt:

Bedragen in €				
Reserve onderhoud De Muze	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Stand per reserve per 1 januari	**€ 829.400**	**€ 886.100**	**€ 942.800**	**€ 999.500**
Toevoegingen				
Programma 6				
Jaarlijkse storting	€ 56.700	€ 56.700	€ 56.700	€ 56.700
Stand per reserve per 31 december	**€ 886.100**	**€ 942.800**	**€ 999.500**	**€ 1.056.200**

Er is in het college van 13 oktober 2015 besloten om met ingang van 2017 jaarlijks € 56.700,- te storten in de Reserve onderhoud De Muze. In 2025 beschikt deze reserve over een bedrag van € 829.400,-.

Reserve gebiedsontwikkeling ESTEC

De stand van de Reserve gebiedsontwikkeling ESTEC is voor 2025 tot en met 2028 als volgt:

Bedragen in €				
Reserve gebiedsontwikkeling ESTEC	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Stand per reserve per 1 januari	**€ 1.331.000**	**€ 1.011.000**	**€ 691.000**	**€ 371.000**
Onttrekkingen				
Programma 4				
Nieuw subsidie SpaceCampus	€ 320.000	€ 320.000	€ 320.000	€ -
Stand per reserve per 31 december	**€ 1.011.000**	**€ 691.000**	**€ 371.000**	**€ 371.000**

Noordwijk heeft een regiodeal gesloten om gezamenlijk te investeren in de gebiedsontwikkeling en doorontwikkeling van Space Business Park. Met het reserveren van middelen kan de regiodeal gebiedsontwikkeling ESTEC daadwerkelijk met het Rijk en de Provincie worden gesloten.

In 2023 is € 1.280.000,- beschikbaar gesteld voor de subsidie aan de campusorganisatie (voor 2024 tot en met 2027) en in 2024 is er nog ruim € 1,1 miljoen beschikbaar voor de gebiedsvisie, spelregels en financiële strategie omtrent de SpaceCampus.

Egalisatiereserve riool

De stand van de Egalisatiereserve riool is voor 2025 tot en met 2028 als volgt:

Bedragen in €				
Egalisatiereserve riool	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Stand per reserve per 1 januari	**€ 38.477**	**€ 38.477**	**€ 38.477**	**€ 38.477**
Geen onttrekkingen of toevoegingen in deze reserve				
Stand per reserve per 31 december	**€ 38.477**	**€ 38.477**	**€ 38.477**	**€ 38.477**

Deze egalisatiereserve is bedoeld om het overschot en/of tekort van het product riolering op rekeningbasis in deze reserve te storten respectievelijk te onttrekken. Dat geldt niet voor opgehaalde gelden die per balansdatum (bij de rekening) nog niet zijn besteed door onder andere het uitstellen van investeringen (lagere kapitaallasten dan begroot). Dit bedrag moet immers in de voorziening voor riolering worden opgenomen (ex artikel 44, lid 2 BBV). De egalisatiereserve is bedoeld voor de budgettaire afwijkingen in de exploitatiekosten en jaarlijks onderhoud van de riolering (een andere optie is om dit in het gerealiseerde resultaat van de jaarrekening op te nemen). In 2025 zit er een bedrag van € 38.477,- in deze reserve.

Reserve uitvoering verkeersplan

De stand van de Reserve uitvoering verkeersplan is voor 2025 tot en met 2028 als volgt:

Bedragen in €				
Reserve uitvoering verkeersplan	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Stand per reserve per 1 januari	**€ 28.151**	**€ 28.151**	**€ 28.151**	**€ 28.151**
Geen onttrekkingen of toevoegingen in deze reserve				
Stand per reserve per 31 december	**€ 28.151**	**€ 28.151**	**€ 28.151**	**€ 28.151**

Deze reserve wordt ingezet voor de realisering van voorstellen die opgenomen worden in verkeerscirculatieplannen, verkeersveiligheidsplannen en verkeersonveilige situaties Schoolomgeving. De stand per 1 januari 2025 is € 28.151,-.

Reserve Oosterduinse meer

De stand van de Reserve Oosterduinse meer is voor 2025 tot en met 2028 als volgt:

Bedragen in €				
Reserve Oosterduinse meer	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Stand per reserve per 1 januari	**€ 558.667**	**€ 558.667**	**€ 558.667**	**€ 558.667**
Geen onttrekkingen of toevoegingen in deze reserve				
Stand per reserve per 31 december	**€ 558.667**	**€ 558.667**	**€ 558.667**	**€ 558.667**

De provincie heeft in 2021 een eenmalige beheervergoeding aan de gemeente ter beschikking gesteld ter hoogte van € 558.667,- gebaseerd op de normkosten voor recreatiegebieden in Zuid-Holland. Het bedrag wordt ontvangen voor de komende 10 jaar.

Reserve onderhoud groen tuinen van de Bavo

De stand van de Reserve onderhoud tuinen van de Bavo is voor 2025 tot en met 2028 als volgt:

Bedragen in €				
Reserve onderhoud groen tuinen van de Bavo	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Stand per reserve per 1 januari	**€ 500.000**	**€ 500.000**	**€ 500.000**	**€ 500.000**
Geen onttrekkingen of toevoegingen in deze reserve				
Stand per reserve per 31 december	**€ 500.000**	**€ 500.000**	**€ 500.000**	**€ 500.000**

De gemeente heeft in 2022 een bijdrage van de projectontwikkelaar van het voormalige Bavo-terrein ontvangen van € 500.000,- voor de toekomstige onderhoudskosten van het groen in de tuinen op die plek. De bijdrage is toegevoegd aan deze reserve.

Reserve onderhoud speeleiland Duineveld

De stand van de Reserve onderhoud speeleiland Duineveld is voor 2025 tot en met 2028 als volgt:

Bedragen in €				
Reserve onderhoud speeleiland Duineveld	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Stand per reserve per 1 januari	**€ -**	**€ 450.000**	**€ 360.000**	**€ 280.000**
Onttrekkingen				
Programma 8				
Beheer en onderhoud landschapspark en speeleiland Duineveld	€ 100.000	€ 90.000	€ 80.000	€ 70.000
Toevoegingen				
Programma 1				
Overheveling vanuit Reserve Nieuwe Investeringen inzake Duineveld (beheer en onderhoud landschapspark en speeleiland naar Reserve onderhoud speeleiland Duineveld)	€ 550.000	€ -	€ -	€ -
Stand per reserve per 31 december	**€ 450.000**	**€ 360.000**	**€ 280.000**	**€ 210.000**

Met de begroting 2022 is besloten om € 2.000.000,- over te hevelen van Reserve Winst uit Grondbedrijf naar Reserve kapitaallasten Nieuwe Investeringen. Dit bedrag was afkomstig van de genomen winst uit de grondexploitatie Duineveld en bedoeld om in de eerste periode te kunnen voorzien in het beheer en onderhoud van het landschapspark en speeleiland Duineveld.

In totaal over tien jaar is er een bedrag uit de reserve nodig van € 550.000,-. Het resterende deel tussen die € 2.000.000,- en € 550.000,- oftewel € 1.450.000,- wordt teruggestort in de Reserve Winst uit grondbedrijf. Dit is nodig om in de toekomst nieuwe verlieslatende grondexploitaties te kunnen opvangen.

Reserves ter dekking kapitaallasten

Reserve kapitaallasten Sportpark Duinwetering

De stand van de Reserve Sportpark Duinwetering is voor 2025 tot en met 2028 als volgt:

Bedragen in €				
Reserve kapitaallasten Sportpark Duinwetering	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Stand per reserve per 1 januari	**€ 7.446.679**	**€ 7.206.464**	**€ 6.966.249**	**€ 6.726.034**
Onttrekkingen				
Programma 6				
Kapitaallasten Sportpark Duinwetering	€ 240.215	€ 240.215	€ 240.215	€ 240.215
Stand per reserve per 31 december	**€ 7.206.464**	**€ 6.966.249**	**€ 6.726.034**	**€ 6.485.819**

Deze reserve is bestemd ter dekking van de jaarlijkse afschrijvingslasten van het sportpark.

Reserve kapitaallasten Zwembad Binnenzee

De stand van de Reserve kapitaallasten Zwembad Binnenzee is voor 2025 tot en met 2028 als volgt:

Bedragen in €				
Reserve kapitaallasten Zwembad Binnenzee	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Stand per reserve per 1 januari	**€ 7.951.413**	**€ 7.686.366**	**€ 7.421.319**	**€ 7.156.272**
Onttrekkingen				
Programma 6				
Kapitaallasten Zwembad Binnenzee	€ 265.047	€ 265.047	€ 265.047	€ 265.047
Stand per reserve per 31 december	**€ 7.686.366**	**€ 7.421.319**	**€ 7.156.272**	**€ 6.891.225**

Deze reserve is bestemd ter dekking van de jaarlijkse afschrijvingslasten van het zwembad.

Reserve kapitaallasten Sint Jeroens Club (SJC) / Poppodium

De stand van de Reserve kapitaallasten SJC / Poppodium is voor 2025 tot en met 2028 als volgt:

Bedragen in €				
Reserve kapitaallasten SJC / Poppodium	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Stand per reserve per 1 januari	**€ 13.649.874**	**€ 13.257.662**	**€ 12.865.450**	**€ 12.473.238**
Onttrekkingen				
Programma 6				
Kapitaallasten Sint Jeroens Club (SJC) / Poppodium	€ 392.212	€ 392.212	€ 392.212	€ 392.212
Stand per reserve per 31 december	**€ 13.257.662**	**€ 12.865.450**	**€ 12.473.238**	**€ 12.081.026**

Deze reserve is bestemd ter dekking van de jaarlijkse afschrijvingslasten van de complex SJC en Poppodium.

Reserve Nieuwe Investeringen

De stand van de Reserve Nieuwe Investeringen is voor 2025 tot en met 2028 als volgt:

Bedragen in €				
Reserve kapitaallasten Nieuwe Investeringen	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Stand per reserve per 1 januari	**€ 4.939.171**	**€ 2.710.567**	**€ 2.491.187**	**€ 2.271.807**
Onttrekkingen				
Programma 1				
Overheveling naar Reserve Onderhoud speeleiland Duineveld en Reserve Winst uit grondbedrijf inzake Duineveld (€ 550.000,- en € 1.450.000,-)	€ 2.000.000	€ -	€ -	€ -
Kapitaallasten facilitaire voorzieningen fusie	€ 62.798	€ 62.798	€ 62.798	€ 62.798
Kapitaallasten gemeentelijke huisvesting fusie 2020	€ 9.224	€ -	€ -	€ -
Programma 3				
Kapitaallasten parkeerterrein Nicolaas Barnhoornweg	€ 19.095	€ 19.095	€ 19.095	€ 19.095
Kapitaallasten herinrichting Jeroensplein	€ 11.326	€ 11.326	€ 11.326	€ 11.326
Kapitaallasten verlengde Beeklaan (groen)	€ 47.802	€ 47.802	€ 47.802	€ 47.802
Kapitaallasten parkeerplaatsen Noordwijk aan Zee	€ 8.474	€ 8.474	€ 8.474	€ 8.474
Programma 4				
Kapitaallasten uitstraling winkelstraten en Koningin Wilhelminaboulevard	€ 30.679	€ 30.679	€ 30.679	€ 30.679
Kapitaallasten verplaatsen weekmarkt Kloosterplein	€ 16.588	€ 16.588	€ 16.588	€ 16.588
Programma 6				
Kapitaallasten Kustsurfvereniging Noordwijk (KSN)	€ 16.903	€ 16.903	€ 16.903	€ 16.903
Programma 8				
Kapitaallasten reconstructie verlengde Beeklaan (verhardingen)	€ 5.715	€ 5.715	€ 5.715	€ 5.715
Stand per reserve per 31 december	**€ 2.710.567**	**€ 2.491.187**	**€ 2.271.807**	**€ 2.052.427**

Deze reserve is gevormd om kapitaallasten van toekomstige investeringsambities te dekken. De stand per 1 januari 2025 is € 4.939.171,-.

Met de begroting 2022 is besloten om € 2.000.000,- over te hevelen van Reserve Winst uit Grondbedrijf naar Reserve kapitaallasten Nieuwe Investeringen. Dit bedrag was afkomstig van de genomen winst uit de grondexploitatie Duineveld en bedoeld om in de eerste periode te kunnen voorzien in het beheer en onderhoud van het landschapspark en speeleiland Duineveld.

Naar verwachting zullen die onderhoudskosten niet meer dan € 100.000,- per jaar bedragen vanaf 2025. Als uitgangspunt wordt een ingroeimodel gehanteerd voor het op de begroting brengen van die onderhoudskosten en de dekking van die kosten uit de reserve. Dat komt erop neer dat de dekking uit de reserve stapsgewijs met telkens € 10.000,- per jaar wordt verminderd.

In totaal over tien jaar is er dan een bedrag uit de reserve nodig van € 550.000,-. Het resterende deel tussen die € 2.000.000,- en € 550.000,- oftewel € 1.450.000,- wordt teruggestort in de Reserve Winst uit Grondbedrijf. Dit is nodig om in de toekomst nieuwe verlieslatende grondexploitaties te kunnen opvangen.

Reserve kapitaallasten tijdelijke multifunctionele hal

De stand van de Reserve kapitaallasten tijdelijke multifunctionele hal is voor 2025 tot en met 2028 als volgt:

Bedragen in €				
Reserve kapitaallasten tijdelijke multifunctionele hal	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Stand per reserve per 1 januari	**€ 1.254.302**	**€ 872.990**	**€ 491.678**	**€ 110.366**
Onttrekkingen				
Programma 6				
Kapitaallasten tijdelijke multifunctionele hal De Schelft	€ 381.312	€ 381.312	€ 381.312	€ -
Stand per reserve per 31 december	**€ 872.990**	**€ 491.678**	**€ 110.366**	**€ 110.366**

Deze reserve is bestemd ter dekking van de jaarlijkse afschrijvingslasten die voortvloeien uit de investeringen in de tijdelijke multifunctionele hal.

Reserve kapitaallasten sportpark De Boekhorst

De stand van de Reserve kapitaallasten sportpark De Boekhorst is voor 2025 tot en met 2028 als volgt:

Bedragen in €				
Reserve kapitaallasten sportpark De Boekhorst	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Stand per reserve per 1 januari	**€ 15.141.609**	**€ 14.654.515**	**€ 14.167.421**	**€ 13.680.327**
Onttrekkingen				
Programma 6				
Kapitaallasten sportpark De Boekhorst	€ 487.094	€ 487.094	€ 487.094	€ 487.094
Stand per reserve per 31 december	**€ 14.654.515**	**€ 14.167.421**	**€ 13.680.327**	**€ 13.193.233**

Per 1 januari 2022 is er aparte reserves gevormd voor sportpark De Boekhorst. De onttrekkingen stonden voorheen in de Reserve kapitaallasten activa Noordwijkerhout en sinds 2022 in deze reserve.

Reserve kapitaallasten De Duinpan

De stand van de Reserve kapitaallasten De Duinpan is voor 2025 tot en met 2028 als volgt:

Bedragen in €				
Reserve kapitaallasten De Duinpan	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Stand per reserve per 1 januari	**€ 1.154.580**	**€ 1.110.478**	**€ 1.066.376**	**€ 1.022.274**
Onttrekkingen				
Programma 1				
Kapitaallasten De Duinpan	€ 44.102	€ 44.102	€ 44.102	€ 44.102
Stand per reserve per 31 december	**€ 1.110.478**	**€ 1.066.376**	**€ 1.022.274**	**€ 978.172**

Om de lasten beter te kunnen monitoren is er een aparte reserve gevormd voor De Duinpan. De onttrekkingen stonden voorheen in de Reserve kapitaallasten activa Noordwijkerhout en sinds 2022 in deze reserve.

Reserve kapitaallasten Nieuwe Schelft

De stand van de Reserve kapitaallasten De Schelft is voor 2025 tot en met 2028 als volgt:

Bedragen in €				
Reserve kapitaallasten Nieuwe Schelft	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Stand per reserve per 1 januari	**€ 12.445.195**	**€ 12.445.195**	**€ 12.445.195**	**€ 6.899.197**
Onttrekkingen				
Programma 6				
Uitname verzekeringsgeld Gebouw de Schelft	€ -	€ -	€ 4.932.000	€ -
Kapitaallasten Gebouw de Schelft	€ -	€ -	€ 286.049	€ 286.049
Kapitaallasten Installaties Nieuwe Schelft	€ -	€ -	€ 327.950	€ 327.950
Stand per reserve per 31 december	**€ 12.445.195**	**€ 12.445.195**	**€ 6.899.197**	**€ 6.285.199**

Deze reserve is gevormd ter dekking van de kapitaallasten van de multifunctionele hal met basaal zwembad. De ontvangen verzekeringsgelden 2021 voor de afgebrande Schelft van € 4.889.249,- zijn gestort in deze reserve en in 2022 is een bedrag van € 6.500.000,- gestort ten laste van zes andere reserves. Tenslotte is in 2022 een bedrag van € 653.199,- in deze reserve gestort in verband met inflatie. Bij de vaststelling van de Perspectiefnota 2024-2027 is tevens besloten tot de bouw van een zwembad op de plaats van De Schelft. De reserve zal ter dekking van deze investering worden aangewend.

Reserve kapitaallasten Atrium Noordwijk

De stand van de Reserve kapitaallasten Atrium Noordwijk is voor 2025 tot en met 2028 als volgt:

Bedragen in €				
Reserve kapitaallasten Atrium Noordwijk	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Stand per reserve per 1 januari	**€ 1.955.475**	**€ 1.955.475**	**€ 1.955.475**	**€ 1.947.975**
Onttrekkingen				
Programma 1				
Kapitaallasten Atrium Noordwijk (voorbereidingskrediet)	€ -	€ -	€ 7.500	€ 7.500
Stand per reserve per 31 december	**€ 1.955.475**	**€ 1.955.475**	**€ 1.947.975**	**€ 1.940.475**

Reserve kapitaallasten Tijdelijke huisvesting Schippersvaartweg

De stand van de Reserve kapitaallasten tijdelijke huisvesting Schippersvaartweg is voor 2025 tot en met 2028 als volgt:

Bedragen in €				
Reserve kapitaallasten Tijdelijke huisvesting Schippersvaartweg	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Stand per reserve per 1 januari	**€ 6.388.000**	**€ 6.208.650**	**€ 5.518.800**	**€ 4.828.950**
Onttrekkingen				
Programma 7				
Kapitaallasten Tijdelijke huisvesting Schippersvaartweg	€ 689.850	€ 689.850	€ 689.850	€ 689.850
Stand per reserve per 31 december	**€ 6.208.650**	**€ 5.518.800**	**€ 4.828.950**	**€ 4.139.100**

Deze reserve is bestemd ter dekking van de jaarlijkse afschrijvingslasten die voortvloeien uit de investeringen in de Tijdelijke huisvesting Schippersvaartweg.

Beheerreserves

De standen van de Beheerreserves zijn voor 2025 tot en met 2028 als volgt:

Bedragen in €				
Beheerreserves	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Stand Beheerreserves per 1 januari	**€ 7.919.649**	**€ 7.919.649**	**€ 7.919.649**	**€ 7.919.649**
Egalisatiereserve Verhardingen	€ 1.332.849	€ 1.332.849	€ 1.332.849	€ 1.332.849
Egalisatiereserve onderhoud gymnastieklokalen	€ 610.338	€ 610.338	€ 610.338	€ 610.338
Egalisatiereserve onderhoud overige gebouwen	€ 2.160.741	€ 2.160.741	€ 2.160.741	€ 2.160.741
Egalisatiereserve onderhoud interne gebouwen	€ 1.103.130	€ 1.103.130	€ 1.103.130	€ 1.103.130
Reserve beheer en onderhoud Noordwijkerduin	€ 481.361	€ 481.361	€ 481.361	€ 481.361
Reserve Openbare Verlichting	€ 853.726	€ 853.726	€ 853.726	€ 853.726
Reserve baggeren	€ 1.214.133	€ 1.214.133	€ 1.214.133	€ 1.214.133
Reserveprojecten Gebiedsprogramma B(l)oeiende Bollenstreek	€ 163.371	€ 163.371	€ 163.371	€ 163.371
Stand Beheerreserves per 31 december	**€ 7.919.649**	**€ 7.919.649**	**€ 7.919.649**	**€ 7.919.649**

Egalisatiereserve Verhardingen

Om fluctuaties over een reeks van begrotingsjaren op te kunnen vangen wordt er gebruik gemaakt van een Egalisatiereserve Verhardingen. Voorheen werd deze alleen voor het kapitaalgoed wegen gebruikt. Met de vaststelling van het beleidsplan Civiele Kunstwerken 2021-2024 op 28 september 2021 heeft de gemeenteraad besloten om deze reserve ook voor civiele kunstwerken -een brug is een onderdeel van de weg- te gaan inzetten. De onderhoudskosten van bruggen kunnen net als van wegen namelijk sterk fluctueren afhankelijk van gebruiks- en weersinvloeden (zoals veranderende verkeersbelasting, vorst, strooizout). De stand van deze reserve is op 1 januari 2025 € 1.332.849,-.

Egalisatiereserve onderhoud gymnastieklokalen

Het doel van deze reserve is om de jaarlijkse begroting niet onevenredig te belasten met grote schommelingen van de onderhoudskosten. De stand van deze reserve op 1 januari 2025 is € 610.338,-.

Egalisatiereserve onderhoud overige gebouwen

Het doel van deze reserve is om de jaarlijkse begroting niet onevenredig te belasten met grote schommelingen van de onderhoudskosten. De stand van deze reserve op 1 januari 2025 is € 2.160.741,-.

Egalisatiereserve onderhoud interne gebouwen

Het doel van deze reserve is om de jaarlijkse begroting niet onevenredig te belasten met grote schommelingen van de onderhoudskosten. De stand van deze reserve op 1 januari 2025 is € 1.103.130,-.

Reserve beheer en onderhoud Noordwijkerduin
Bij het raadsbesluit van 1 februari 2012 is besloten om een Reserve beheer en onderhoud Noordwijkerduin in te stellen met als doel de ongedekte beheerskosten te dekken. De stand van deze reserve op 1 januari 2025 is € 481.361,-.

Reserve Openbare Verlichting
De vervanging en het beheer en onderhoud van openbare verlichting kunnen de komende vier jaar binnen de bestaande budgetten uitgevoerd worden. Dit blijkt uit het door de gemeenteraad op 16 maart 2021 vastgestelde beleids- en beheerplan Openbare Verlichting 2021-2025. De fluctuaties in de kosten over de begrotingsjaren kunnen via de Reserve Openbare Verlichting opgevangen worden. De stand van deze reserve op 1 januari 2025 is € 853.726,-.

Om de openbare verlichting ook op lange termijn goed te kunnen laten functioneren zodat mensen op een veilige manier gebruik kunnen blijven maken van de openbare ruimte, moet rekening worden gehouden met jaarlijkse vervangingsinvesteringen. Hierdoor zal in de toekomst een jaarlijkse cumulatie van kapitaallasten gaan optreden waardoor uiteindelijk een hoger budget voor openbare verlichting nodig zal zijn. Ook zien we dat de kosten van het vervangen van drivers op termijn gaan toenemen. Dat komt omdat drivers onderdeel zijn van ledverlichting, die de standaard is bij het vervangen van bestaande conventionele verlichting. De komende jaren zal ook voor de lange termijn een vervangingsplan voor openbare verlichting opgesteld gaan worden, waarbij dan ook wordt bekeken hoe het huidige saldo van de Reserve openbare verlichting bestemd kan gaan worden.

Reserve baggeren
Het baggeren van de watergangen wordt uitgevoerd om een goede opslag, afvoer van water, waterkwaliteit, uitstraling en gebruik te borgen. Het strategische en operationele beheer van de watergangen is in het door college van burgemeester en wethouders op 8 juni 2021 vastgestelde beheerplan Onderhoud watergangen 2020-2030 beschreven. De gemeenteraad is met een brief (ID 2238) op 10 juni 2021 hierover door het college geïnformeerd.

De uitgaven fluctueren per jaar waardoor jaarlijks het overschot of tekort voor de baggerwerkzaamheden wordt gestort respectievelijk onttrokken aan de Reserve baggeren. De reserve is met een stand op 1 januari 2025 van € 1.214.133,- toereikend om de fluctuaties op te vangen.

Reserveprojecten Gebiedsprogramma B(l)oeiende Bollenstreek
Het doel van deze reserve is om de schommelingen in de onderhoudskosten en de bijdrage ten behoeve van projecten uit het gebiedsprogramma op te vangen. De stand van deze reserve op 1 januari 2025 is € 163.371,-.

Overige reserves

Reserve Winst uit Grondbedrijf

De stand van de Reserve Winst uit Grondbedrijf is voor 2025 tot en met 2028 als volgt:

Bedragen in €				
Reserve Winst uit Grondbedrijf	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Stand per reserve per 1 januari	**€ 6.117.586**	**€ 10.170.487**	**€ 10.158.387**	**€ 11.645.378**
Onttrekkingen				
Programma 1				
Product 249 Onroerende Zaken uren grondbedrijf	€ 310.140	€ 322.546	€ 335.447	€ 348.865
Product 249 Onroerende Zaken overhead uren Grondbedrijf (27,5% in 2025 en 14% in 2026 en verder)	€ 85.289	€ 45.156	€ 46.963	€ 48.841
Product 249 Onroerende Zaken rente gronden	€ 151.984	€ 152.246	€ 157.224	€ 156.416
Afboeking IVA voorbereidende kosten volgens BBV regelgeving	€ 103.511	€ 69.152	€ 76.978	€ 101.756
Toevoegingen				
Programma 1				
Afhandeling transactie GOM	€ 126.825	€ -	€ -	€ -
Afboeking IVA voorbereidende kosten volgens BBV regelgeving	€ 77.000	€ 77.000	€ 77.000	€ 77.000
Overheveling vanuit Reserve Verkoop aandelen Nuon naar Reserve Winst uit Grondbedrijf	€ 2.550.000	€ -	€ -	€ -
Overheveling vanuit Reserve Nieuwe Investeringen inzake Duineveld (restant naar Reserve Winst uit Grondbedrijf)	€ 1.450.000	€ -	€ -	€ -
Programma 9				
Space Business Park	€ 500.000	€ 500.000	€ 2.026.603	€ -
Stand per reserve per 31 december	**€ 10.170.487**	**€ 10.158.387**	**€ 11.645.378**	**€ 11.066.500**

Het doel van de reserve winst uit grondbedrijf is het dekken van mogelijke exploitatieverliezen uit grondexploitaties. De reserve wordt gevoed uit positieve grondexploitaties en aangewend ter dekking van het verlies bij afsluiting van een complex. Daarnaast zijn de verwachte winsten vanuit de complexen wel meegenomen in het overzicht reserves en voorzieningen, maar niet meegenomen in de exploitatie.

Uit de Reserve Verkoop aandelen Nuon wordt in 2025 een bedrag van € 2.550.000,- onttrokken. Dit bedrag wordt in 2025 in de Reserve Winst uit Grondbedrijf gestort. Binnen deze reserve worden mogelijk negatieve resultaten van grondexploitaties opgevangen. Dit bedrag is nodig om de Reserve Winst uit Grondbedrijf niet negatief te laten worden.

Met de begroting 2022 is besloten om € 2.000.000,- over te hevelen van Reserve Winst uit Grondbedrijf naar Reserve kapitaallasten Nieuwe Investeringen. Dit bedrag was afkomstig van de genomen winst uit de grondexploitatie Duineveld en bedoeld om in de eerste periode te kunnen voorzien in het beheer en onderhoud van het landschapspark en speeleiland Duineveld.
In totaal over tien jaar is er een bedrag uit de reserve nodig van € 550.000,-. Het resterende deel tussen die € 2.000.000,- en € 550.000,- oftewel € 1.450.000,- wordt teruggestort in de Reserve Winst uit Grondbedrijf.

Voorzieningen

Totaaloverzicht van de voorzieningen

Bedragen x €	Begroting				
Voorzieningen	**1-1-2025**	**1-1-2026**	**1-1-2027**	**1-1-2028**	**1-1-2029**
Voorziening afvalinzameling en -verwerking	€ 930.309	€ 626.028	€ 130.842	€ 115.318	€ 7.482
Voorziening riolering	€ 8.084.105	€ 7.640.706	€ 7.117.053	€ 6.760.580	€ 6.535.632
Voorziening begraafplaats	€ 45.330	€ -	€ -	€ -	€ -
Voorziening pensioenen wethouders	€ 5.138.662	€ 5.118.662	€ 5.098.662	€ 5.078.662	€ 5.058.662
Voorziening dubieuze debiteuren	€ 231.703	€ 231.703	€ 231.703	€ 231.703	€ 231.703
Voorzienbare verliezen Grondbedrijf	€ 3.840.000	€ 1.191.000	€ 509.000	€ -	€ -
Voorziening verlofsparen	€ 125.162	€ 205.162	€ 285.162	€ 365.162	€ 365.162
Voorziening Regeling Vervroegde Uittreding	€ 353.600	€ 265.200	€ 176.800	€ 88.400	€ -
Totaal voorzieningen	**€ 18.748.871**	**€ 15.278.461**	**€ 13.549.222**	**€ 12.639.825**	**€ 12.198.641**

Toelichting op staat van voorzieningen

Voorziening afvalinzameling en -verwerking

Het doel van deze voorziening is om de middelen beschikbaar te hebben om grote schommelingen of tariefstijgingen van de afvalstoffenheffingen te voorkomen.

Voorziening riolering

De financiering van de aanleg, het beheer, het onderhoud, de vervanging en de verbetering van riolering dienen als middel om te voldoen aan de gemeentelijke zorgplicht tot inzameling en transport van afvalwater. Het uitgangspunt bij de tariefstelling van de rioolheffing is om de geraamde lasten waarvoor de heffing wordt geheven volledig te dekken uit de geraamde baten van de heffing (100% kostendekkendheid).

Voorziening begraafplaats

Deze voorziening is bestemd voor de dekking van kosten van het ruimen van graven op de algemene begraafplaats, het plegen van groot onderhoud en toekomstige uitbreiding. Ten einde de tarieven zo veel mogelijk te stabiliseren is deze voorziening ingesteld. Voor 2025 wordt er € 45.330,- onttrokken in het kader van de kostendekkendheid van de tarieven begraafplaats.

Voorziening pensioenen wethouders

De voorziening is getroffen voor de mogelijk toekomstige pensioenen en/of waardeoverdrachten van de voormalige wethouders. Op basis van de actuariële waarde berekening wordt in 2024 een bedrag van € 140.000,- aan de voorziening toegevoegd. Daarnaast wordt er een bedrag aan de voorziening onttrokken van € 160.000,- voor pensioenpremies.

Voorziening dubieuze debiteuren

Deze voorziening is bedoeld ter bekostiging van eventueel af te boeken debiteuren. Vooralsnog zijn er nog geen debiteuren oninbaar verklaard.

Voorzienbare verliezen Grondbedrijf

Deze voorziening is getroffen op basis van het BBV. Als gevolg hiervan zijn bij de voorgaande jaarrekeningen enkele bedragen gestort in deze voorzieningen voor voorzienbare verliezen grondbedrijf.

Voorziening verlofsparen
Deze voorziening is getroffen op basis van het BBV. Medewerkers kunnen vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie-uren sparen. Met dit 'verlofsparen' kunnen medewerkers passend bij hun levensfase hun bovenwettelijke vakantie-uren inzetten op een manier die aansluit bij hun persoonlijke levens- en carrièreplanning en het gemeentelijke vitaliteitsbeeld. Deze vakantie-uren verjaren niet. Dit kan gaan leiden tot verlofstuwmeren die bijvoorbeeld ingezet gaan worden om eerder met pensioen te gaan. Aangezien er bij verlofsparen sprake is van arbeidskosten gerelateerde verplichtingen die een niet voorspelbare opbouw en daarmee ook onvoorspelbare afbouw kennen, dient hier een voorziening gevormd te worden. Inschatting is dat bij een storting van jaarlijks € 80.000,- de voorziening voldoende toereikend is om aan toekomstige verplichtingen te kunnen voldoen.

Voorziening Regeling Vervroegde Uittreding (RVU)
Deze voorziening is getroffen op basis van het BBV. In de Cao Gemeenten, artikel 2.11, is opgenomen dat met ingang van 31 december 2023 onder bepaalde voorwaarden deelgenomen kan worden aan de RVU. Deelname aan de RVU is mogelijk voor een periode van maximaal twee jaar en de regeling loopt van 31 december 2023 tot en met 31 december 2028.

3.8 Overzicht incidentele en structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Incidentele baten en lasten, zoals projecten of subsidies, zijn eenmalige posten die het begrotingssaldo tijdelijk beïnvloeden en zijn verder toegelicht in paragraaf 3.12, "Overzicht incidentele baten en lasten". Reservemutaties zijn in principe incidenteel, met uitzondering van de mutaties in de bestemmingsreserve dekking kapitaallasten. Deze kunnen onder voorwaarden als structureel worden beschouwd, zoals wanneer het saldo van de reserve gelijk is aan de boekwaarde van de activa, wat in de Programmabegroting 2025-2028 het geval is.

Op de volgende pagina en verder staat het overzicht van het incidentele en structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves van deze begroting.

Programma	Omschrijving	2025	2026	2027	2028	INC/STR
Toevoegingen						
Programma 1	Toevoeging aan Reserve Verkoop aandelen Nuon vanuit ruimte in kapitaallastenniveau 2025	€ 796.018				INC
	Jaarlijkse toevoeging Reserve ICT Instandhouding	€ 915.000	€ 925.000	€ 935.000	€ 945.000	INC
	Afhandeling transactie GOM	€ 126.825	€ -	€ -	€ -	INC
	Afboeking IVA voorbereidende kosten volgens BBV regelgeving	€ 77.000	€ 77.000	€ 77.000	€ 77.000	INC
	Overheveling vanuit Reserve Verkoop aandelen Nuon naar Reserve Winst uit Grondbedrijf	€ 2.550.000	€ -	€ -	€ -	INC
	Overheveling vanuit Reserve Nieuwe Investeringen inzake Duineveld (restant naar Reserve Winst uit Grondbedrijf)	€ 1.450.000	€ -	€ -	€ -	INC
	Overheveling vanuit Reserve Nieuwe Investeringen inzake Duineveld (beheer en onderhoud landschapspark en speeleiland naar Reserve onderhoud speeleiland Duineveld)	€ 550.000	€ -	€ -	€ -	INC
		€ 6.464.843	€ 1.002.000	€ 1.012.000	€ 1.022.000	
Programma 2	Strandveiligheid	€ 41.000	€ 42.000	€ 43.000	€ 44.000	INC
		€ 41.000	€ 42.000	€ 43.000	€ 44.000	
Programma 5	Instandhoudingsplan Noordwijk	€ 443.480	€ 405.345	€ 463.746	€ 521.876	INC
		€ 443.480	€ 405.345	€ 463.746	€ 521.876	
Programma 6	Ingroeimodel sportaccomodatie Duinwetering	€ 70.500	€ 75.000	€ 79.500	€ 84.000	INC
	Ingroeimodel Zwembad Binnenzee	€ 161.022	€ 175.022	€ 189.022	€ 203.022	INC
	Ingroeimodel Sint Jeroensclub (SJC)	€ 90.000	€ 100.000	€ 110.000	€ 120.000	INC
	Ingroeimodel Sint Jeroensclub (SJC) - extra toevoeging	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	INC
	Huur inkomsten zwembad Binnenzee	€ 38.244	€ 39.009	€ 39.790	€ 40.590	INC
	Ingroeimodel zwembad Binnenzee	€ 72.000	€ 78.000	€ 84.000	€ 90.000	INC
	Jaarlijkse storting de Muze	€ 56.700	€ 56.700	€ 56.700	€ 56.700	INC
		€ 563.466	€ 598.731	€ 634.012	€ 669.312	
Programma 7	Storting Reserve kapitaallasten Tijdelijke Huisvesting Schippersvaartweg	€ 510.500	€ -	€ -	€ -	INC
		€ 510.500	€ -	€ -	€ -	
Programma 9	Space Business Park	€ 500.000	€ 500.000	€ 2.026.603	€ -	INC
		€ 500.000	€ 500.000	€ 2.026.603	€ -	
Totaal toevoegingen		**€ 8.523.289**	**€ 2.548.076**	**€ 4.179.361**	**€ 2.257.188**	

Programma	Omschrijving	2025	2026	2027	2028	INC/STR
Onttrekkingen						
Programma 1	Actieplan Dienstverlening	€ 169.000	€ -	€ -	€ -	INC
	Formatie bestuursondersteuner wethouders (2025-2026)	€ 100.000	€ 50.000	€ -	€ -	INC
	Formatie financieel adviseur (2024-2027)	€ 104.000	€ 104.000	€ 104.000	€ -	INC
	Nachtbus	€ 60.000	€ -	€ -	€ -	INC
	Energieverbruik gemeentelijke gebouwen	€ 250.000	€ 250.000	€ -	€ -	INC
	Budget inhuur kwetsbare functies	€ 250.000	€ -	€ -	€ -	INC
	Op sterkte houden personeelsbestand ivm pensionering	€ 250.000	€ 250.000	€ -	€ -	INC
	Budget inhuur ivm geboorte-/ouderschapsverlof	€ 375.000	€ -	€ -	€ -	INC
	Overheveling vanuit Reserve Verkoop aandelen Nuon naar Reserve Winst uit Grondbedrijf	€ 2.550.000	€ -	€ -	€ -	INC
	Investeringsplan ICT instandhouding	€ 125.000	€ -	€ -	€ -	INC
	Kapitaallasten Automatisering	€ 578.669	€ 373.070	€ 320.633	€ 165.608	STR
	Kapitaallasten Informatisering	€ 268.654	€ 223.620	€ 206.664	€ 175.706	STR
	Kapitaallasten investeringsplan Automatisering-Informatisering 2025-2028	€ -	€ 157.824	€ 393.343	€ 549.710	STR
	Product 249 Onroerende Zaken uren grondbedrijf	€ 310.140	€ 322.546	€ 335.447	€ 348.865	INC
	Product 249 Onroerende Zaken overhead uren Grondbedrijf (27,5% in 2025 en 14% in 2026 en verder)	€ 85.289	€ 45.156	€ 46.963	€ 48.841	INC
	Product 249 Onroerende Zaken rente gronden	€ 151.984	€ 152.246	€ 157.224	€ 156.416	INC
	Afboeking IVA voorbereidende kosten volgens BBV regelgeving	€ 103.511	€ 69.152	€ 76.978	€ 101.756	INC
	Bovenformatieven	€ 68.444	€ 2.037	€ -	€ -	INC
	Kapitaallasten facilitaire voorzieningen fusie	€ 62.798	€ 62.798	€ 62.798	€ 62.798	STR
	Kapitaallasten gemeentelijke huisvesting fusie 2020	€ 9.224	€ -	€ -	€ -	STR
	Overheveling naar Reserve Onderhoud speeleiland Duineveld en Reserve Winst uit grondbedrijf inzake Duineveld (€ 550.000,- en € 1.450.000,-)	€ 2.000.000	€ -	€ -	€ -	INC
	Kapitaallasten De Duinpan	€ 44.102	€ 44.102	€ 44.102	€ 44.102	STR
	Kapitaallasten Atrium Noordwijk (voorbereidingskrediet)	€ -	€ -	€ 7.500	€ 7.500	STR
	Incidentele dekking begrotingstekort 2025 (amendement 3.a.1. begroting 2025)	€ 495.000	€ -	€ -	€ -	INC
		€ 8.410.815	€ 2.106.551	€ 1.755.652	€ 1.661.302	
Programma 2	Formatie Boa's	€ 122.000	€ -	€ -	€ -	INC
	Investeringen Noordwijkse Reddingsbrigade (NRB)	€ 35.658	€ 103.921	€ 98.421	€ 37.133	INC
		€ 157.658	€ 103.921	€ 98.421	€ 37.133	
Programma 3	Kruising Duinweg/Zeeweg	€ 25.000	€ -	€ -	€ -	INC
	Projectleider Mobiliteitsmaatregelen Noordwijkerhout Duin- en Bollenstreek	€ 25.000	€ 25.000	€ -	€ -	INC
	Traceonderzoek Doorfietsroute Katwijk-de Zilk	€ 25.000	€ -	€ -	€ -	INC
	Mobiliteitsplan en parkeerbeleid	€ 100.000	€ 50.000	€ -	€ -	INC
	Kapitaallasten parkeerterrein Nicolaas barnhoornweg	€ 19.095	€ 19.095	€ 19.095	€ 19.095	STR
	Kapitaallasten herinrichting Jeroensplein	€ 11.326	€ 11.326	€ 11.326	€ 11.326	STR
	Kapitaallasten verlengde Beeklaan (verhardingen)	€ 47.802	€ 47.802	€ 47.802	€ 47.802	STR
	Kapitaallasten parkeerplaatsen Noordwijk aan zee	€ 8.474	€ 8.474	€ 8.474	€ 8.474	STR
		€ 261.697	€ 161.697	€ 86.697	€ 86.697	

Programma	Omschrijving	2025	2026	2027	2028	INC/STR
Onttrekkingen						
Programma 4	Economische samenwerking Duin- en Bollenstreek	€ 138.000	€ 149.000	€ 149.000	€ -	INC
	Kapitaallasten uitstraling winkelstraten en Koningin Wilhelminaboulevard	€ 30.679	€ 30.679	€ 30.679	€ 30.679	STR
	Kapitaallasten verplaatsen weekmarkt Kloosterplein	€ 16.588	€ 16.588	€ 16.588	€ 16.588	STR
	Nieuw subsidie SpaceCampus	€ 320.000	€ 320.000	€ 320.000	€ -	INC
		€ 505.267	€ 516.267	€ 516.267	€ 47.267	
Programma 5	Voorlezen in bieb	€ 17.000	€ -	€ -	€ -	INC
	Huur tijdelijke huisvesting Prinsenhof	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000		INC
	Uitbreiding tijdelijke dependance Prinsenhof	€ 70.000	€ -	€ -	€ -	INC
		€ 137.000	€ 50.000	€ 50.000	€ -	
Programma 6	Jaarlijkse rentelasten tijdelijke de Schelft	€ 19.932	€ 19.932	€ 19.932	€ 19.932	STR
	Jaarlijkse exploitatielasten tijdelijke de Schelft	€ 21.000	€ 21.000	€ 21.000	€ 21.000	INC
	Kapitaallasten Sportpark Duinwetering	€ 240.215	€ 240.215	€ 240.215	€ 240.215	STR
	Zwembad Binnenzee exploitatie en onderhoud	€ 272.797	€ 309.048	€ 284.033	€ 323.527	INC
	Kapitaallasten Zwembad Binnenzee	€ 265.047	€ 265.047	€ 265.047	€ 265.047	STR
	Nieuw continuering Jeugd Op Gezond Gewicht (JOGG)	€ 40.000	€ -	€ -	€ -	INC
	Kapitaallasten Sporthal Sint Jeroensclub (SJC)	€ 392.212	€ 392.212	€ 392.212	€ 392.212	STR
	Kapitaallasten Kustsurfvereniging Noordwijk (KSN)	€ 16.903	€ 16.903	€ 16.903	€ 16.903	STR
	Kapitaallasten tijdelijke multifunctionele hal De Schelft	€ 381.312	€ 381.312	€ 381.312	€ 381.312	STR
	Kapitaallasten sportpark De Boekhorst	€ 487.094	€ 487.094	€ 487.094	€ 487.094	STR
	Uitname verzekeringsgeld Gebouw de Schelft	€ -	€ -	€ 4.932.000	€ -	INC
	Kapitaallasten Gebouw de Schelft	€ -	€ -	€ 286.049	€ 286.049	STR
	Kapitaallasten Installaties Nieuwe Schelft	€ -	€ -	€ 327.950	€ 327.950	STR
		€ 2.136.512	€ 2.132.763	€ 7.653.747	€ 2.761.241	
Programma 7	Opgavemanager Asiel en Migratie	€ 60.000	€ -	€ -	€ -	INC
	Tijdelijk formatie opgavemanager en beleidsmedewerker Asiel en Migratie	€ 160.000	€ -	€ -	€ -	INC
	Subsidie wereldkampioenschap zeilen 2025	€ 50.000	€ -	€ -	€ -	INC
	Kapitaallasten tijdelijke huisvesting Schippersvaartweg	€ 689.850	€ 689.850	€ 689.850	€ 689.850	STR
	Project mentale gezondheid jongeren (amendement 3.a.1. begroting 2025)	€ 60.000				INC
		€ 1.019.850	€ 689.850	€ 689.850	€ 689.850	
Programma 8	Beheerplan oevers: kosten van inspectie en planvorming	€ 37.500	€ -	€ -	€ -	INC
	Beheerplan groen onderhoudsachterstand	€ 250.000	€ 250.000	€ -	€ -	INC
	Dierenwelzijn	€ 25.000	€ -	€ -	€ -	INC
	Kapitaallasten reconstructie verlengde Beeklaan (groen)	€ 5.715	€ 5.715	€ 5.715	€ 5.715	STR
	Beheer en onderhoud landschapspark en speeleiland Duineveld	€ 100.000	€ 90.000	€ 80.000	€ 70.000	INC
		€ 418.215	€ 345.715	€ 85.715	€ 75.715	
Programma 9	Invoering Omgevingswet	€ 276.000	€ 175.000	€ 98.000	€ -	INC
		€ 276.000	€ 175.000	€ 98.000	€ -	
Totaal onttrekkingen		**€ 13.323.014**	**€ 6.281.764**	**€ 11.034.349**	**€ 5.359.205**	

3.9 Overzicht overhead

De overhead wordt centraal begroot en verantwoord onder de algemene dekkingsmiddelen. De geraamde kosten van de overhead komen voor het begrotingsjaar 2025 uit op een bedrag van € 19.676.356,-.

Het percentage overhead wordt conform de Financiële Verordening Gemeente Noordwijk 2023 artikel 18.5 eens in de vier jaar berekend. Voor 2023 kwam dit percentage uit op 14% en dit percentage wordt ook voor het komende begrotingsjaar gehanteerd voor de kostentoerekening en het bepalen van de tarieven. De berekening van dit percentage overhead is als volgt: de totale kosten overhead gedeeld door de totale omzet begroting exclusief reserves.

Er wordt één uitzondering gemaakt op het centraal begroten van overhead. Er wordt overhead toegerekend aan de grondexploitaties, waarbij de opslag van overhead op het (directe) uurtarief 68% was in voorgaande jaren. Deze uitzondering is opgenomen in artikel 18.6 van de financiële verordening. Door de verwachte terugloop van het aantal ruimtelijke projecten de komende jaren en hiermee ook met het aantal toe te rekenen uren is in de berekening van de toerekening van overhead aan het grondbedrijf rekening gehouden met een stapsgewijze terugloop van 13,5% per jaar. Om het uiteindelijke toe te rekenen overheadpercentage ook op 14% uit te laten komen per 2026.

Voor het bepalen van de kostendekkende tarieven van de heffingen en leges (afvalstoffenheffing, rioolheffing en leges) worden overheadkosten extracomptabel toegerekend. Dat gebeurt op basis van een opslagpercentage (14%) over de kosten van het betreffende taakveld.

De indeling van de overhead is gebaseerd op de definitie uit Vensters voor bedrijfsvoering en omvat PIJOFACH-kosten: Personeel, Informatievoorziening, Juridisch, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie en Huisvesting. In de toelichting in het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV en in de BBV-notitie Overhead wordt nader toegelicht welke kosten hier precies onder vallen.

3.10 Investeringen

Investeringen hebben als kenmerk dat zij duurzaam zijn. Een investering gaat meerdere jaren mee. Op het moment dat een investering plaatsvindt (aanschaf, bouw) worden uitgaven gedaan. Deze uitgaven leiden echter niet direct tot lasten in de exploitatiebegroting. Op de investering wordt afgeschreven. Toerekening van de kapitaallasten (rente en afschrijving) aan de exploitatie vindt voor de eerste maal plaats in het jaar, nadat de investering is opgeleverd.

Investeringsplan

Het Investeringsplan 2025–2028 is opgesteld vanuit de investeringsplanning voor de periode 2024–2027 met daaraan toegevoegd de jaarschijf 2028. Binnen het investeringsplan zijn autonome (vervangings)investeringen en enkele nieuwe (uitbreidings)investeringen toegevoegd. Ook zijn er enkele investeringen verschoven in de jaren en is er binnen het gehele investeringsplan stil gestaan bij de capaciteitsplanning binnen de gemeente Noordwijk. Kunnen de opgevoerde investeringen daadwerkelijk gerealiseerd worden binnen de opgegeven jaren? Voorgaande heeft geleid tot onderstaand investeringsplan.

Bedragen afgerond op € 1.000,-				
Investeringen per programma	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Programma 1 Bestuur en Dienstverlening				
Instandhouding Automatisering 2025 4 jaar	€ 83.000	€ 611.000	€ 55.000	€ 55.000
Dekking uit reserve ICT-instandhouding	€ *-83.000*	€ *-611.000*	€ *-55.000*	€ *-55.000*
Instandhouding Automatisering 2025 5 jaar	€ 511.000	€ 96.000	€ 681.000	€ 251.000
Dekking uit reserve ICT-instandhouding	€ *-511.000*	€ *-96.000*	€ *-681.000*	€ *-251.000*
Instandhouding Informatisering 2025 2 jaar	€ -	€ 14.000	€ -	€ 14.000
Dekking uit reserve ICT-instandhouding	€ -	€ *-14.000*	€ -	€ *-14.000*
Instandhouding Informatisering 2025 3 jaar	€ 5.000	€ 25.000	€ 17.000	€ 5.000
Dekking uit reserve ICT-instandhouding	€ *-5.000*	€ *-25.000*	€ *-17.000*	€ *-5.000*
Instandhouding Informatisering 2025 4 jaar	€ 75.000	€ 99.000	€ 3.000	€ 75.000
Dekking uit reserve ICT-instandhouding	€ *-75.000*	€ *-99.000*	€ *-3.000*	€ *-75.000*
Instandhouding Informatisering 2025 5 jaar	€ 8.000	€ 46.000	€ -	€ 61.000
Dekking uit reserve ICT-instandhouding	€ *-8.000*	€ *-46.000*	€ -	€ *-61.000*
Instandhouding Informatisering 2025 7 jaar	€ 90.000	€ 100.000	€ -	€ -
Dekking uit reserve ICT-instandhouding	€ *-90.000*	€ *-100.000*	€ -	€ -
Instandhouding Informatisering 2025 8 jaar	€ -	€ -	€ -	€ 5.000
Dekking uit reserve ICT-instandhouding	€ -	€ -	€ -	€ *-5.000*
Instandhouding Informatisering 2025 10 jaar	€ -	€ -	€ -	€ 74.000
Dekking uit reserve ICT-instandhouding	€ -	€ -	€ -	€ *-74.000*
Vervanging Daf vrachtwagen 06-BNK-04 (nr. 1)	€ -	€ -	€ -	€ 300.000
Vervanging Fiat Doblo VS-440-H (nr. 12)	€ 45.000	€ -	€ -	€ -
Vervanging Dasia Duster JF-981-N (nr. 13)	€ 45.000	€ -	€ -	€ -
Vervanging Iveco Daily laadbak kieper VV-777-N (nr. 14)	€ 88.000	€ -	€ -	€ -
Vervanging Fiat Ducato VT-609-N (nr. 15)	€ 45.000	€ -	€ -	€ -
Vervanging Fiat Doblo VS-439-H (nr. 16)	€ 45.000	€ -	€ -	€ -
Vervanging Iveco Daily laadbak kieper VV-164-P (nr. 18)	€ 88.000	€ -	€ -	€ -
Vervanging Iveco Daily laadbak kieper 45-BNH-4 (nr. 24)	€ -	€ -	€ -	€ 100.000
Vervanging Fiat Doblo VS-441-H (nr. 25)	€ 45.000	€ -	€ -	€ -
Vervanging Suzuki HG-082-P(nr. 26)	€ 45.000	€ -	€ -	€ -
Vervanging Toyota Corolla ZT-470-G (nr. 27 of 28?)	€ -	€ -	€ 50.000	€ -
Vervanging Fiat Fiorino VH-901-Z (nr. 29)	€ 45.000	€ -	€ -	€ -
3 x Tekstkarren (Verkeer en Vervoer)	€ -	€ -	€ -	€ 85.000
Facilitaire zaken	€ 65.000	€ 53.000	€ 22.000	€ 55.000
Atrium gemeente Noordwijk*/**	€ -	€ 1.707.000	€ -	€ -
Dekking uit reserve kapitaallasten Atrium	€ -	€ *-1.707.000*	€ -	€ -
Subtotaal	**€ 1.328.000**	**€ 2.751.000**	**€ 828.000**	**€ 1.080.000**
Waarvan gedekt binnen reserve/ voorziening/tarieven/bijdrage van derden	***€ -772.000***	***€ -2.698.000***	***€ -756.000***	***€ -540.000***

* Voor de investeringsbedragen genoemd in de jaarschijf 2025 van het investeringsplan wordt aan de raad voorgesteld om die beschikbaar te stellen. Voor investeringen die met een * zijn aangemerkt, zal een apart voorstel aan de raad worden voorgelegd.

** Ten tijde van de behandeling van de programmabegroting in de raad is een amendement aangenomen. Dit amendement schrijft voor de volgende voetnoot toe te voegen aan programma 1 binnen het investeringsplan:

I. Geen uitvoering geven aan kostenpost exclusief voorbereidingskrediet van (ver)bouw Atrium Noordwijk (behoudens de reeds gemaakte kosten) totdat;

- Een raadsbrede commissie is georganiseerd in Q1 2025, waarin duidelijkheid wordt verschaft en de volgende zaken aan bod komen:

▪ Een onderbouwd plan met begrotingskader te presenteren voor de bebouwing van de binnentuin tot een multifunctionele raadszaal, met daarbij een uitsplitsing in kosten tussen uitsluitend een raadszaal en andere zaken, zoals verplaatsing KCC, herinrichting KCC, verplaatsing griffie, enz. Hierbij wordt voor de raadszaal uitgegaan van minimale investeringen voor representativiteit en functionaliteit.

▪ Een onderbouwd plan met begrotingskader te presenteren voor de verbouwingskosten van een multifunctionele raadszaal in Noordwijkerhout, uitgaande van minimale investeringen voor representativiteit en functionaliteit.

▪ Inzicht te geven in de toekomstige exploitatiekosten van zowel de nieuwe multifunctionele raadszaal in de binnentuin als de exploitatiekosten van de raadszaal in het gemeentekantoor van Noordwijkerhout.

▪ Te onderzoeken in hoeverre de huidige locaties voldoende ruimte bieden aan het groeiend aantal fte’s en daarbij inzichtelijk te maken onder welke omstandigheden of aanpassingen van welke parameters we naar de toekomst toe zouden kunnen volstaan met minder locaties voor huisvesting van onze ambtenaren.

Bedragen afgerond op € 1.000,-				
Investeringen per programma	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Programma 2 Veiligheid				
Geen investeringen in dit programma				
Subtotaal	**€ -**	**€ -**	**€ -**	**€ -**
Waarvan gedekt binnen reserve/voorziening/tarieven/bijdrage derden	**€ -**	**€ -**	**€ -**	**€ -**
Programma 3 Verkeer en Parkeren				
Alzijdige aansluiting Beeklaan/N206*	€ -	€ -	€ 15.300.000	€ -
Dekking uit NUON Reserve	€ -	€ -	€ *-15.300.000*	€ -
Reconstructie Duinweg*	€ -	€ -	€ 2.803.000	€ -
Reconstructie Koningin Astrid Boulevard*	€ 300.000	€ 2.970.000	€ -	€ -
Ontwikkeling parkeren en flaneren Koningin Astrid Boulevard	€ -	€ -	€ -	€ 150.000
Reconstructie Gieterij, Maandagsewetering en Wildlaan*	€ 1.579.000	€ 3.400.000	€ -	€ -
Reconstructie Gieterij, Maandagsewetering en Wildlaan fietspad*	€ -	€ 1.300.000	€ -	€ -
Doorfietsroute Beeklaan-Schiestraat-van Berkelweg	€ 300.000	€ 900.000	€ -	€ -
Doorfietsroutes vervolgfase tot aan De Zilk	€ -	€ -	€ 600.000	€ 600.000
Herinrichting Julianastraat en omstreken (NWH)	€ 100.000	€ -	€ -	€ -
Reconstructie kruising Herenweg, Voorstraat, Nieuwe Voorstraat	€ 675.000	€ -	€ -	€ -
Transformatie Rotonde van Berckelweg	€ 347.000	€ 1.251.000	€ -	€ -
Herinrichting Langevelderslag	€ 3.000.000	€ -	€ -	€ -
Investering kosten woonrijp maken Poort van Offem	€ 185.000	€ -	€ -	€ -
Bestratingsmaterialen conform Uvor	€ 353.000	€ 360.000	€ 370.000	€ 380.000
Vervanging openbare verlichting	€ -	€ 432.000	€ 529.000	€ 541.000
Vervanging van oeverconstructies	€ 163.000	€ -	€ -	€ -
Beschoeiing oevers	€ 50.000	€ -	€ -	€ -
Vervanging bruggen (kleine constructies/hout)	€ 87.000	€ -	€ 114.000	€ 59.000
Vervanging betonnen kades en bruggen (Leidsevaart en Leeweg)	€ 264.000	€ -	€ -	€ -
Vervanging betonnen kades en bruggen (Leidsevaart en Leeweg)	€ 179.000	€ -	€ -	€ -
Vervanging betonnen kades en bruggen (Leidsevaart en Leeweg)	€ 384.000	€ -	€ -	€ -
Aanleg verhardingen rondom brandkranen	€ 379.000	€ -	€ -	€ -
Aanleg verhardingen rondom brandkranen	€ 108.000	€ -	€ -	€ -
Subtotaal	**€ 8.453.000**	**€ 10.613.000**	**€ 19.716.000**	**€ 1.730.000**
Waarvan gedekt binnen reserve/ voorziening/tarieven/bijdrage van derden	**€ -**	**€ -**	**€ *-15.300.000***	**€ -**
Programma 4 Economie				
Geen investeringen in dit programma				
Subtotaal	**€ -**	**€ -**	**€ -**	**€ -**
Waarvan gedekt binnen reserve/voorziening/tarieven/bijdrage derden	**€ -**	**€ -**	**€ -**	**€ -**
Programma 5 Onderwijs				
IHP, Noordwijkse School*	€ 6.740.000	€ 500.000	€ -	€ -
Dekking uit reserve onderwijshuisvesting	€ *-6.740.000*	€ *-500.000*	€ -	€ -
IHP, Schapendel*	€ 763.000	€ -	€ -	€ -
Dekking uit reserve onderwijshuisvesting	€ *-763.000*	€ -	€ -	€ -
IHP, Prinsenhof*	€ 3.600.000	€ 500.000	€ -	€ -
Dekking uit reserve onderwijshuisvesting	€ *-3.600.000*	€ *-500.000*	€ -	€ -
IHP, Bronckhorst*	€ -	€ -	€ 2.099.000	€ -
Dekking uit reserve onderwijshuisvesting	€ -	€ -	€ *-2.099.000*	€ -
De Noordwijkse School kinderopvang en extra lokalen*	€ 2.355.000	€ -	€ -	€ -
Dekking uit huurinkomsten	€ *-2.355.000*	€ -	€ -	€ -
Subtotaal	**€ 13.458.000**	**€ 1.000.000**	**€ 2.099.000**	**€ -**
Waarvan gedekt binnen reserve/ voorziening/tarieven/bijdrage van derden	**€ *-13.458.000***	**€ *-1.000.000***	**€ *-2.099.000***	**€ -**

* Voor de investeringsbedragen genoemd in de jaarschijf 2025 van het investeringsplan wordt aan de raad voorgesteld om die beschikbaar te stellen. Voor investeringen die met een * zijn aangemerkt, zal een apart voorstel aan de raad worden voorgelegd.

Bedragen afgerond op € 1.000,-				
Investeringen per programma	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Programma 6 Sport en Cultuur				
Speelvoorzieningen	€ 471.000	€ 355.000	€ 269.000	€ 275.000
Multifunctionele speelplaats De Zilk	€ 40.000	€ -	€ -	€ -
Triathlon renovatie kleed/gebouw	€ -	€ -	€ -	€ 200.000
Sporttoestelllen Vuurtorenplein	€ -	€ 60.000	€ -	€ -
Bootcampterrein trimbaan	€ -	€ 50.000	€ -	€ -
Bootcampterrein Vuurtorenplein	€ -	€ -	€ 50.000	€ -
Realisatie beweegroutes in de wijken	€ 100.000	€ -	€ -	€ -
Realisatie beweegtuin De Zilk	€ 80.000	€ -	€ -	€ -
Sportpark Nieuwe Zeeweg, renovatie veld 3	€ -	€ -	€ 200.000	€ -
Sportpark Nieuwe Zeeweg, korfbal- handbalveld toplaagrenovatie	€ -	€ -	€ 70.000	€ -
Oefenhoek hockey, toplaag renovatie	€ -	€ -	€ 10.000	€ -
Verlichtingsplannen en ballenvangers div.sportparken	€ 30.000	€ -	€ 30.000	€ -
Sportparken algemeen, zorgplicht kunstgrasvelden	€ -	€ -	€ 50.000	€ -
Sportpark Duinwetering, veld 2, renovatie toplaag/sporttechnische onderlaag/aanpassing zonder rubber infill	€ -	€ -	€ -	€ 516.000
Directie en toezicht kunstgrasvelden	€ 25.000	€ -	€ 50.000	€ -
Sportpark Van Nispen, veld 2 toplaagrenovatie	€ 500.000	€ -	€ -	€ -
Sportpark Van Nispen, toplaagrenovatie halve veld 3	€ 300.000	€ -	€ -	€ -
Sportpark Van Nispen, veld 1, natuurgras toplaagrenovatie	€ -	€ -	€ -	€ 50.000
Subtotaal	**€ 1.546.000**	**€ 465.000**	**€ 729.000**	**€ 1.041.000**
Waarvan gedekt binnen reserve/ voorziening/tarieven/bijdrage van derden	***€ -***	***€ -***	***€ -***	***€ -***
Programma 8 Duurzaamheid en Leefomgeving				
Aanplanting bomen	€ 226.000	€ 232.000	€ 237.000	€ -
Verbetering riolering *	€ 1.121.000	€ 1.430.000	€ 1.401.000	€ 1.433.000
Dekking uit voorziening riolering	*€ -1.121.000*	*€ -1.430.000*	*€ -1.401.000*	*€ -1.433.000*
Vervanging riolering *	€ 1.569.000	€ 686.000	€ 784.000	€ 693.000
Renoveren rioolgemalen *	€ 168.000	€ 172.000	€ 248.000	€ 425.000
Dekking uit voorziening riolering	*€ -1.737.000*	*€ -858.000*	*€ -1.032.000*	*€ -1.118.000*
Subtotaal	**€ 3.084.000**	**€ 2.520.000**	**€ 2.670.000**	**€ 2.551.000**
Waarvan gedekt binnen reserve/ voorziening/tarieven/bijdrage van derden	***€ -2.858.000***	***€ -2.288.000***	***€ -2.433.000***	***€ -2.551.000***
Programma 9 Wonen en Ruimte				
Geen investeringen in dit programma				
Subtotaal	**€ -**	**€ -**	**€ -**	**€ -**
Waarvan gedekt binnen reserve/voorziening/tarieven/bijdrage derden	***€ -***	***€ -***	***€ -***	***€ -***
Totaal Investeringen	**€ 27.869.000**	**€ 17.349.000**	**€ 26.042.000**	**€ 6.402.000**
Waarvan gedekt binnen reserve/ voorziening/tarieven/bijdrage van derden	***€ -17.088.000***	***€ -5.986.000***	***€ -20.588.000***	***€ -3.091.000***

* Voor de investeringsbedragen genoemd in de jaarschijf 2025 van het investeringsplan wordt aan de raad voorgesteld om die beschikbaar te stellen. Voor investeringen die met een * zijn aangemerkt, zal een apart voorstel aan de raad worden voorgelegd.

Investeringsambities

In voorgaande programmabegrotingen van de gemeente Noordwijk werden enkele investeringsambities opgenomen. Dit waren bijvoorbeeld de gebiedsuitwerking Koningin Wilhelmina Boulevard, de herinrichting van de Hoofdstraat, het aansluiten van de Beeklaan op de N206 en het upgraden van het Vuurtorenplein. Er wordt vanaf nu voor gekozen om de investeringsambities en de destijds voorgestelde financiële dekking (vanuit de Reserve verkoop Nuon aandelen) niet meer op die wijze op te voeren. Zodra een investering zich voordoet zal deze gewoon in het investeringsplan van de desbetreffende perspectiefnota of programmabegroting worden opgenomen met de bijbehorende financiële dekking.

3.11 Overzicht taakvelden

Bedragen x €					
Overzicht lasten en baten per taakveld			**Lasten**		**Baten**
0. Bestuur en Dienstverlening					
0.1	Bestuur	€	3.285.812	€	-
0.2	Burgerzaken	€	1.648.823	€	662.843
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	€	795.635	€	477.565
0.4	Overhead, Ondersteuning organisatie	€	19.676.356	€	-
0.5	Treasury	€	451.613	€	1.320.143
0.61	Onroerend Zaakbelasting (OZB) woningen	€	2.953.169	€	12.239.148
0.62	Onroerend Zaakbelasting (OZB) niet-woningen	€	-	€	5.000.106
0.63	Parkeerbelasting	€	-	€	6.169.589
0.64	Belasting overig	€	28.766	€	266.275
0.7	Algemene uitkering gemeentefonds	€	-	€	79.739.600
0.8	Overige baten en lasten	€	76.000	€	-
0.9	Vennootschapsbelasting	€	-	€	-
0.10	Mutaties reserve (980)	€	8.523.289	€	13.323.181
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	€	-	€	-
		€	**37.439.463**	**€**	**119.198.450**
1. Veiligheid					
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	€	5.539.615	€	699.507
1.2	Openbare orde en veiligheid	€	2.925.526	€	67.896
		€	**8.465.141**	**€**	**767.403**
2. Verkeer, Vervoer en Waterstaat					
2.1	Verkeer en wegen	€	9.473.313	€	221.662
2.2	Parkeren	€	1.610.429	€	-
2.3	Recreatieve havens	€	-	€	-
2.4	Economische havens en waterwegen	€	-	€	-
2.5	Openbaar vervoer	€	-	€	-
		€	**11.083.742**	**€**	**221.662**
3. Economische Zaken					
3.1	Economische ontwikkeling	€	1.577.286	€	22.021
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	€	-	€	-
3.3	Bedrijfsloket en -bedrijfsregelingen	€	88.714	€	38.151
3.4	Economische promotie	€	812.323	€	5.274.729
		€	**2.478.323**	**€**	**5.334.901**

Bedragen x €					
Overzicht lasten en baten per taakveld			**Lasten**		**Baten**
4. Onderwijs					
4.1	Openbaar basisonderwijs	€	543.946	€	-
4.2	Onderwijshuisvesting	€	3.232.536	€	409.172
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	€	1.882.415	€	295.844
		€	**5.658.897**	**€**	**705.016**
5. Sport, Cultuur en Recreatie					
5.1	Sportbeleid en activering	€	335.220	€	211.023
5.2	Sportaccommodaties	€	7.066.396	€	1.692.107
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	€	1.586.221	€	204.499
5.4	Musea	€	-	€	-
5.5	Cultureel erfgoed	€	306.470	€	-
5.6	Media	€	1.259.869	€	213.864
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	€	8.149.434	€	851.719
		€	**18.703.610**	**€**	**3.173.212**
6. Sociaal Domein					
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	€	9.350.029	€	3.914.662
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	€	3.611.729	€	-
6.3	Inkomensregelingen	€	14.217.542	€	9.275.909
6.4	WSW en beschut werk	€	3.628.328	€	-
6.5	Arbeidsparticipatie	€	-	€	-
6.6	Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	€	1.823.463	€	-
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	€	-	€	-
6.71a	Huishoudelijke hulp (Wmo)	€	4.266.147	€	313.000
6.71b	Begeleiding (Wmo)	€	3.506.770	€	-
6.71c	Dagbesteding (Wmo)	€	159.860	€	6.582
6.71d	Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	€	1.659.040	€	-
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	€	-	€	-
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	€	2.092.695	€	-
6.72b	Jeugdhulp behandeling	€	123.206	€	-
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	€	3.582.490	€	-
6.72d	Jeugdhulp zonder verblijf overig	€	385.939	€	-
6.73a	Pleegzorg	€	230.611	€	-
6.73b	Gezinsgericht	€	173.879	€	-
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	€	1.464.203	€	-
6.74a	Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	€	26.333	€	-
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	€	2.223.908	€	-
6.74c	Gesloten plaatsing	€	168.300	€	-
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	€	116.813	€	-
6.81a	Beschermd wonen (Wmo)	€	2.768.810	€	2.752.222
6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	€	-	€	-
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	€	-	€	-
6.82a	Jeugdbescherming	€	387.635	€	-
6.82b	Jeugdreclassering	€	51.027	€	-
		€	**56.018.757**	**€**	**16.262.375**

Bedragen x €					
Overzicht lasten en baten per taakveld			**Lasten**		**Baten**
7. Volksgezondheid en Milieu					
7.1	Volksgezondheid	€	3.386.336	€	97.141
7.2	Riolering	€	4.141.078	€	5.873.982
7.3	Afval	€	7.313.513	€	9.483.106
7.4	Milieubeheer	€	2.304.572	€	1.769.104
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	€	207.055	€	235.012
		€	**17.352.554**	**€**	**17.458.345**
8. Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing (VHROSV)					
8.1	Ruimtelijke ordening	€	3.071.390	€	-
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	€	7.785.690	€	8.285.690
8.3	Wonen en bouwen	€	6.024.127	€	2.674.640
		€	**16.881.207**	**€**	**10.960.330**
		€	**174.081.694**	**€**	**174.081.694**

3.12 Overzicht incidentele baten en lasten

Om te bepalen of er in de begroting en meerjarenraming sprake is van structureel evenwicht, dient inzichtelijk gemaakt te worden welke incidentele baten en lasten de begroting en meerjarenraming bevat. Om die reden wordt er een staat van incidentele baten en lasten opgenomen. Na eliminatie van de incidentele baten en lasten ontstaat het structureel begrotingssaldo.

Bedragen x €				
Incidentele lasten	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Programma 1				
Product 249 Onroerende Zaken uren grondbedrijf	€ 310.140	€ 322.546	€ 335.447	€ 348.865
Product 249 Onroerende Zaken overhead uren Grondbedrijf (2025: 27,5%; v.a. 2026: 14%)	€ 85.289	€ 45.156	€ 46.963	€ 48.841
Rente Gronden P249 (min Wilhelminastr)	€ 151.984	€ 152.246	€ 157.224	€ 156.416
Afwaardering geactiveerde voorbereidingskosten toekomstige grondexploitaties	€ 103.511	€ 69.152	€ 76.978	€ 101.756
Lastenverlichting inwoners	€ 713.956			
Lastenverlichting inwoners ten laste van reserve (amendement 3.a.1. begroting 2025)	€ 411.000			
Programma 5				
Huur tijdelijke huisvesting Prinsenhof	€ 70.000			
Huur tijdelijke huisvesting Prinsenhof	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	
Programma 6				
Uitgaven Brede SPUK GALA	€ 211.023	€ 203.860		
Jaarlijkse exploitatielasten tijdelijke multifunctionele hal		€ 21.000	€ 21.000	€ 21.000
Eénmalige extra afschrijving inzet verzekeringsgelden De Schelft			€ 4.932.000	
Programma 7				
Uitgaven Brede SPUK GALA	€ 422.752	€ 328.767		
Project mentale gezondheid jongeren (amendement 3.a.1. begroting 2025)	€ 60.000			
Programma 8				
Uitgaven SPUK Energietransitie 2023	€ 884.552			
Uitgaven SPUK Energietransitie 2024	€ 884.552			
Incidentele toevoegingen reserves	**€ 8.523.289**	**€ 2.548.076**	**€ 4.179.361**	**€ 2.257.188**
Totale incidentele lasten	**€ 12.882.048**	**€ 3.740.803**	**€ 9.798.973**	**€ 2.934.066**

Bedragen x €				
Incidentele baten	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Programma 6				
Inkomsten Brede SPUK GALA	€ 211.023	€ 203.860		
Programma 7				
Inkomsten Brede SPUK GALA	€ 422.752	€ 328.767		
Programma 8				
Uitgaven SPUK Energietransitie 2023	€ 884.552			
Uitgaven SPUK Energietransitie 2024	€ 884.552			
Programma 9				
Tussentijdse winstneming Space Business Park	€ 500.000	€ 500.000	€ 2.026.603	
Incidentele onttrekkingen reserves	**€ 9.727.323**	**€ 2.788.106**	**€ 6.753.066**	**€ 1.107.538**
Totale incidentele baten	**€ 12.630.202**	**€ 3.820.733**	**€ 8.779.669**	**€ 1.107.538**

Incidentele baten en lasten betreffen die posten die het begrotingssaldo incidenteel beïnvloeden. Het gaat om eenmalige zaken en om projecten of subsidies.
Reservemutaties zijn naar de aard incidenteel. Daarom zijn die ook opgenomen in het overzicht van incidentele baten en lasten. De mutaties in de bestemmingsreserve dekking kapitaallasten zijn hierop een uitzondering. Onder voorwaarden is het toegestaan om mutaties aan bestemmingsreserves kapitaallasten als structureel aan te merken. Een van de voorwaarden is dat het saldo van de bestemmingsreserve kapitaallasten gelijk is aan de boekwaarde van de desbetreffende activa.

Dit is in de Programmabegroting 2025-2028 het geval en daarom hebben we de mutaties in de bestemmingsreserve dekking kapitaallasten als structureel aangemerkt.
Baten en lasten komen in aanmerking om als incidenteel aangemerkt te worden als deze voor bepaalde tijd geraamd worden. Er is een onvoorwaardelijke einddatum bekend. Bijvoorbeeld: een éénmalige ophoging van een bestaand (structureel) budget geldt niet als een incidentele last. Een éénmalige last voor een pilot of voor een project met een einddatum is wel incidenteel.

Incidentele Lasten

Programma 1

Grondexploitaties en daaraan gerelateerde activiteiten
Dit betreft apparaatslasten, overhead en overige lasten voor diverse aan het grondbedrijf gerelateerde onderwerpen (bijvoorbeeld zwembad, sporthal, landschapspark) die net als de grondexploitaties naar de aard van de raming incidenteel zijn. En de geactiveerde voorbereidingskosten van toekomstige grondexploitaties worden afgewaardeerd ten laste van het begrotingsresultaat wanneer deze complexen niet binnen 5 jaar hebben geleid tot een actieve grondexploitatie.
Ter hoogte van deze lasten staat er een onttrekking aan de Reserve winst uit grondbedrijf tegenover, die eveneens incidenteel is aangemerkt (per saldo nihil).

Lastenverlichting inwoners
De gemeente Noordwijk heeft gemeend voor tot en met 2025 een teruggave aan de eigenaren van woningen te geven om enigszins de woonlasten te verlichten.

Programma 5

Huur tijdelijke huisvesting Prinsenhof
Ter overbrugging tot de totstandkoming van de nieuwbouw voor de basisschool wordt in vervangende, tijdelijke huisvesting voorzien.

Programma 6

Uitgaven Brede SPUK GALA
De gemeente ontvang voor drie jaar middelen voor uitvoering van het Sportakkoord II en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

Tijdelijke multifunctionele hal Schelft
Na de brand in het multifunctionele complex is er een tijdelijke hal geplaatst ter overbrugging tot het moment dat het nieuw te bouwen complex in gebruik kan worden genomen.

Eénmalige afschrijving inzet verzekeringsgelden nieuwbouw Schelft
De van de verzekering ontvangen vergoeding in verband met de brandschade van De Schelft wordt in één keer in mindering gebracht op de boekwaarde van de nieuwbouw.

Programma 7

Uitgaven Brede SPUK GALA
De gemeente ontvang voor drie jaar middelen voor uitvoering van het Sportakkoord II en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

Programma 8

Uitgaven SPUK Energietransitie
Voor het opstellen en uitvoering van beleid in verband met de energietransitie ontvangt de gemeente Noordwijk voor 3 jaar een specifieke uitkering.

Incidentele Baten

Programma 6 en 7
Inkomsten brede SPUK GALA
De gemeente ontvang voor drie jaar middelen voor uitvoering van het Sportakkoord II en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

Programma 8
Uitgaven SPUK Energietransitie
Voor het opstellen en uitvoering van beleid in verband met de energietransitie ontvangt de gemeente Noordwijk voor 3 jaar een specifieke uitkering.

Programma 9
Grondexploitaties en daaraan gerelateerde activiteiten
De (tussentijdse) winstneming grondexploitatie is altijd incidenteel.

3.13 Overzicht van salarissen en sociale lasten

Ambtelijke formatie: vast en tijdelijk

De ambtelijke organisatie van de gemeente Noordwijk bestaat per 1 januari 2025 uit 315,37 fte. Voor 300,22 fte is dit op deze peildatum vaste formatie tegen een loonsom van in totaal € 27.398.000,- en voor 15,15 fte is dit tijdelijke formatie (bijvoorbeeld voor één, twee of drie jaar). De tijdelijke formatie loopt af naar 0 fte in 2028.

Vaste en tijdelijke formatie gemeente Noordwijk in fte/loonsom per cluster		Vast fte	Vast loonsom	Tijdelijk 2025	Tijdelijk 2026	Tijdelijk 2027	Tijdelijk 2028
01.	Dienstverlening en Communicatie	26,74	€ 2.238.000	4,00	1,00	1,00	-
02.	Veiligheid	29,10	€ 2.677.000	2,00	-		
03.	Buitendienst	32,90	€ 2.245.000	-	-	-	-
04.	Financiën en Belastingen	32,11	€ 2.965.000	1,00	1,00	1,00	-
05.	Beheer Openbare Ruimte	39,39	€ 3.868.000	-	-	-	-
06.	Informatiemanagement en Automatisering	32,97	€ 2.942.000	-	-	-	-
07.	Maatschappij	17,42	€ 1.748.000	5,26	3,82	3,60	-
08.	Economie en Grondzaken	28,65	€ 2.814.000	1,89	1,89	1,89	-
09.	Ruimtelijke Beleid en Advies	23,24	€ 2.370.000	1,00	-	-	-
10.	P&O en Ondersteuning	24,64	€ 1.912.000	-	-	-	-
11.	Directie, Control en Stategie	8,00	€ 1.101.000	-	-	-	-
12.	Griffie	5,06	€ 518.000	-	-	-	-
Formatie gemeente Noordwijk fte/loonsom		**300,22**	**€ 27.398.000**	**15,15**	**7,71**	**7,49**	**0,00**

Afgerond op € 1.000,- Overzicht van salarissen en sociale lasten 2025	Aantal FTE's	Salarislasten inclusief sociale lasten
Raadsleden (27)		€ 578.000
Burgemeester	1,00	€ 182.000
Wethouders (4)	4,00	€ 470.000
Subtotaal Bestuur	**5,00**	**€ 1.230.000**
Ambtelijke organisatie	300,22	€ 27.398.000
Subtotaal ambtelijke organisatie	**300,22**	**€ 27.398.000**
Totaal	**305,22**	**€ 28.628.000**

3.14 Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Bedragen afgerond op € 1.000,-	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Algemene dekkingsmiddelen	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Algemene uitkering	€ 76.157.000	€ 79.739.600	€ 78.156.626	€ 81.283.304	€ 84.058.000
Dividend Alliander/Meerlanden/BNG	€ 868.000	€ 868.385	€ 868.385	€ 868.385	€ 868.385
OZB woning eigenaar	€ 9.127.000	€ 9.614.611	€ 11.018.795	€ 11.305.284	€ 11.599.222
OZB niet-woning eigenaar	€ 2.869.000	€ 3.312.355	€ 3.398.476	€ 3.486.836	€ 3.577.494
OZB niet-woning gebruikers	€ 1.645.000	€ 1.687.751	€ 1.731.632	€ 1.776.654	€ 1.822.847
Bedrijveninvesteringszones (BIZ)	€ 215.000	€ 231.120	€ 237.129	€ 243.294	€ 249.620
Forensenbelasting	€ 1.473.000	€ 1.511.404	€ 1.620.080	€ 1.666.301	€ 1.713.724
Toeristenbelasting	€ 3.668.000	€ 3.763.325	€ 3.891.173	€ 4.006.279	€ 4.124.378
Parkeergelden	€ 4.983.000	€ 5.247.445	€ 5.477.286	€ 5.633.595	€ 5.647.968
Naheffingsaanslagen	€ 623.000	€ 638.947	€ 655.559	€ 672.604	€ 690.091
Parkeervergunningen/ontheffingen	€ 276.000	€ 283.197	€ 290.560	€ 298.114	€ 305.865
Kosten aanmaningen/dwangbevelen	€ 76.000	€ 78.103	€ 80.134	€ 82.218	€ 84.355
Precariobelasting	€ 230.000	€ 266.275	€ 273.198	€ 280.301	€ 287.589
Saldo algemene dekkingsmiddelen	**€ 102.210.000**	**€ 107.242.518**	**€ 107.699.033**	**€ 111.603.169**	**€ 115.029.538**

3.15 Begroting grondbedrijf

Begrote staat van lasten en baten grondbedrijf

Bedragen x €			
Lasten uit complexen grondbedrijf	**Realisatie**	**Begroting**	**Begroting**
Omschrijving	**2023**	**2024**	**2025**
Kosten van grondverwerving (strategisch)	€ -	€ 2.000.000	€ 2.000.000
Overige grondkosten	€ -	€ 2.302.913	€ 5.673
Slopen en saneringen	€ 37.864	€ -	€ 105.213
Planontwikkeling en VTU	€ 720.899	€ 1.237.145	€ 873.399
Kosten wegens spoedonderzoek		€ 100.000	€ 100.000
Advies- en accountantskosten		€ 100.000	€ 100.000
Kosten van bouwrijp maken	€ 28.492	€ 42.346	€ 2.337.169
Kosten van woonrijp maken	€ 1.701.921	€ 1.709.198	€ 1.385.012
Rente	€ 210.930	€ 220.749	€ 213.394
Planstructuur/Bijdragen en diversen	€ 103.219	€ 1.731.967	€ 665.830
Mutaties grondvoorraden			
Dotatie voorziening voorzienbare verliezen	€ 6.000	€ 682.000	
Bedrijfsresultaat voor bestemming	€ 3.406.216	€ 222.230	
Totale lasten complexen grondbedrijf	**€ 6.215.541**	**€ 10.348.548**	**€ 7.785.690**

Bedragen x €			
Baten uit complexen grondbedrijf	**Realisatie**	**Begroting**	**Begroting**
Omschrijving	**2023**	**2024**	**2025**
Ontvangen schadevergoedingen			
Verpachtingen	€ 53.309	€ 25.013	€ -
Verhuren	€ 4.000		€ -
Ontvangen rentevergoeding	€ 18.600		€ -
Bijdrage derden	€ 1.298.899	€ 456.479	€ -
Bijdrage fondsen		€ 600.000	€ 203.007
Expl.Bijdr / Interne verrekeningen			€ 2.374.478
Grondverkopen	€ 1.991.351	€ 8.672.761	€ 12.787.374
Mutaties grondvoorraden	€ 1.028.381	€ -4.016.957	€ -9.727.983
Onttrekking voorziening voorzienbare verliezen	€ 1.821.000	€ 4.611.252	€ 2.648.814
Totale baten complexen grondbedrijf	**€ 6.215.540**	**€ 10.348.548**	**€ 8.285.690**

Bedragen x €	Begroting
Resultaat uit complexen grondbedrijf	**2025**
Totaal baten	€ 8.285.690
Totaal lasten	€ 7.785.690
Totaal saldo van baten en lasten	€ 500.000
Mutaties in de reserves (storting)	€ -500.000
Mutaties in de voorziening voorzienbare verliezen	€ -
Resultaat	**€ -**

Toelichting op de begrote staat van lasten en baten grondbedrijf

Bedragen x € Toelichting op lasten uit complexen grondbedrijf	Begroting 2025
Kosten van grondverwerving (strategisch)	
Dit betreft een raming voor strategische grondaankopen.	€ 2.000.000
Overige grondkosten	
Dit betreft het complex Bronsgeest	€ 5.673
Slopen en saneringen	
Deze kosten hebben betrekking op het complex Viaductweg	€ 105.213
Planontwikkeling en VTU	
De planontwikkelingskosten hebben betrekking op alle complexen.	€ 873.399
Kosten wegens spoedonderzoek	
Dit zijn de kosten voor spoedonderzoeken die uiteindelijk direct aan een complex kunnen worden toegerekend	€ 100.000
Advies- en accountantskosten	
Dit zijn de kosten voor advies- en accountskosten die uiteindelijk direct aan een complex kunnen worden toegerekend.	€ 100.000
Kosten van bouwrijp maken	
Deze kosten hebben betrekking op de complexen Bronsgeest en Viaductweg	€ 2.337.169
Kosten van woonrijp maken	
Deze kosten hebben betrekking op de grexen Space Business Park, Bronsgeest en Maarten Kruytstraat.	€ 1.385.012
Rente	
Over de Bouwgronden in exploitatie (BIE's) wordt 1,1179 % rente berekend.	€ 213.394
Planstructuur en bijdragen en diversen	
Deze kosten betreft de grex Bronsgeest	€ 665.830
Totaal lasten	**€ 7.785.690**

Bedragen x € Toelichting op baten uit complexen grondbedrijf	Begroting 2025
Bijdrage derden	
In 2025 worden er geen bijdragen verwacht	
Bijdrage Fondsen	€ 203.007
Deze raming betreft het complex Viaductweg	
Expl.Bijdr / Interne verrekeningen	€ 2.374.478
Deze raming betreft het complex Bronsgeest	
Grondverkopen	€ 12.787.374
Dit zijn opbrengsten uit het complex Space Business Park	
Mutaties grondvoorraden	€ -9.727.983
Dit betreft de mutatie van de boekwaarden van alle complexen over 2025	
Onttrekking Voorziening Voorzienbare Verliezen	
Bij het afsluiten van de grex Maarten Kruytstraat wordt de voorziening afgeboekt	€ 2.648.814
Totaal baten	**€ 8.285.690**

Bedragen x €	
Toelichting op resultaat uit complexen grondbedrijf	
Totaal baten	€ 8.285.690
Totaal lasten	€ 7.785.690
Totaal saldo van baten en lasten	€ 500.000
Mutaties in de reserve	
Tussentijdse Winstneming complex Space Business Park	€ -500.000
Totaal mutaties Grondbedrijf in de reserve	€ -500.000
Resultaat	**€ -**

Specificatie verloop geraamde mutaties in geïnvesteerd kapitaal via begroting van baten en lasten

	Specificatie verloop geraamde mutaties in geinvesteerd kapitaal via begroting van baten en lasten	**Geïnvesteerd per 1-1-2024**	**Geïnvesteerd per 31-12-2024**	**Geïnvesteerd per 31-12-2025**
	Bouwgrond in exploitatie (BIE) met grex			
1.23	Space Business Park	€ 9.197.571	€ 5.443.362	€ 2.759.539
1.25	Bronsgeest	€ 7.295.924	€ 10.783.743	€ 3.906.720
1.44	Maarten Kruytstraat	€ 6.085.464	€ 1.885.918	
1.51	Offem-Zuid	€ 3.341.131	€ -0	
1.61	Duineveld (vm Centraal Park 1e fase)	€ -1.642.544	€ 0	
1.78	Leefbaarheidsimpuls De Zilk	€ 250.220	€ -0	
1.80	Viaductweg	€ -	€ 975.787	€ 494.568
	Totaal	**€ 24.527.766**	**€ 19.088.810**	**€ 7.160.827**

	Specificatie verloop geraamde mutaties in geinvesteerd kapitaal via begroting van baten en lasten	**Geïnvesteerd per 31-12-2026**	**Geïnvesteerd per 31-12-2027**	**Geïnvesteerd per 31-12-2028**
	Bouwgrond in exploitatie (BIE) met grex			
1.23	Space Business Park	€ 744.032		
1.25	Bronsgeest	€ -3.052.359		
1.44	Maarten Kruytstraat			
1.51	Offem-Zuid			
1.61	Duineveld (vm Centraal Park 1e fase)			
1.78	Leefbaarheidsimpuls De Zilk			
1.80	Viaductweg			
	Totaal	**€ -2.308.327**	**€ -**	**€ -**

De verwachte mutaties zijn gebaseerd op (de cashflows van) het Boek Grondbedrijf 2024 en genomen raadsbesluiten. Bedragen wijken af doordat bij het boek Grondbedrijf is gerekend met 0,9 % rente, terwijl hier met de omslagrente is gerekend.

Specificatie geraamde verloop van reserve, voorziening en kapitaalverstrekking

Bedragen x €		
Specificatie geraamde verloop van reserve/voorziening/kapitaalverstrekking		

Bedragen x €		
Reserve winst uit grondbedrijf		
Saldo 31-12-2023 (na voorstel resultaatbestemming)		€ 7.291.341
Mutaties 2024		€ -1.173.755
Geraamd saldo 31-12-2024		€ 6.117.586
Onttrekkingen 2025		
Vennootschapsbelasting	€ -	
Uren Grondbedrijf Algemeen	€ -310.140	
Overhead over uren Grondbedrijf	€ -85.289	
Rente vm NIEGG's	€ -151.984	
Afboeking voorber kst IVA	€ -103.511	
Totaal onttrekkingen 2025		€ -650.924
Toevoegingen 2025		
Tussentijdse Winstneming Space Business Park	€ 500.000	
Afhandeling transactie GOM	€ 126.825	
Pacht vm NIEGG's	€ 77.000	
Van Nuon reserve	€ 4.000.000	
Totaal toevoegingen 2025		€ 4.703.825
Geraamd saldo 31-12-2025		**€ 10.170.488**

Bedragen x €		
Voorziening voorzienbare verliezen		
Het saldo per 31-12-2023 bestaat uit:		
Voorziening 1.25 Bronsgeest		€ 509.000
Voorziening 1.44 Maarten Kruytstraat		€ 2.649.000
Voorziening 1.51 Offem-Zuid		€ 4.612.000
Totaal		€ 7.770.000
Afsluiten 1.61 Offem-Zuid in 2024		€ -4.612.000
Voorziening 1.80 Viaductweg		€ 682.000
Geraamd saldo 31-12-2025		**€ 3.840.000**

Bedragen x €		
Kapitaalverstrekking		
Saldo 31-12-2023		€ 24.527.767
Thans voorziene mutaties voorraden 2024		€ -5.438.957
Geraamd saldo 31-12-2024		€ 19.088.810
Geraamde mutaties voorraden 2025		€ -11.927.983
Geraamd saldo 31-12-2025		**€ 7.160.827**

Bijlagen

Bijlage 1 Voorgesteld autonoom beleid perspectiefnota 2025-2028

Perspectiefnota 2025-2028: Autonoom beleid
Bedragen zijn afgerond op € 1.000,-

Onderwerp en onderbouwing	2025	2026	2027	2028	S/I
Programma 1 Bestuur en Dienstverlening					
Energieverbruik gemeentelijke gebouwen Op dit moment vinden onderzoeken plaats met betrekking tot het budget voor energieverbruik. De verwachting is dat er een toename zal zijn op de huidige budgetten van € 250.000,-. Voor 2025 en 2026 wordt er € 250.000,- opgevoerd. Voorgesteld wordt te dekken binnen het Energienoodfonds. Voor 2027 en verder dienen de stijgende energiekosten opgevangen te worden door het aanbrengen van duurzaamheidsmaatregelen.	€ -250.000	€ -250.000	€ -	€ -	I
Door te rekenen overhead De afgelopen jaren zijn er minder uren geschreven op de grondexploitatie dan vooraf begroot. Er is relatief veel werk verricht en uren geschreven op 'niet grondexploitatie' projecten. Aan de uren die geschreven worden op projecten binnen de reguliere begroting wordt geen overhead toegerekend waardoor de door te rekenen overhead de afgelopen jaren veel lager ligt dan gepland.	€ -124.000	€ -65.000	€ -65.000	€ -65.000	S
Hogere kosten E-depot Aansluiting bij het e-depot en overbrengen dossiers naar het e-depot. Dit komt neer op structureel circa € 50.000,- per jaar. Hiervan kan circa € 40.000,- gedekt worden binnen de huidige begroting van Digitale Informatievoorziening.	€ -5.000	€ -6.000	€ -8.000	€ -8.000	S
Hogere kosten archiefkosten Overbrengen dossiers naar archiefbewaarplaats plus stijgende kosten. Dit komt neer op structureel circa € 140.000,- per jaar. Hiervan kan circa € 70.000,- gedekt worden binnen het huidige begroting van Digitale Informatievoorziening.	€ -62.000	€ -65.000	€ -69.000	€ -69.000	S
Automatiseringskosten Verlaging van ICT contracten (hardware) door aanpassing overeenkomsten met Microsoft	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	S
Informatiseringskosten Bedragen van ICT contacten (software) zijn structureel hoger (o.a. data gedreven werken, kosten versaasing)	€ -158.000	€ -163.000	€ -167.000	€ -171.000	S
Geoviewer Uitgave Geoviewer	€ -14.000	€ -14.000	€ -14.000	€ -14.000	S
Samen Noordwijk participatieplatform Contract Cititzenlab/Samen Noordwijk participatieplatform afgekocht tot en met 2026. Dit budget is incidenteel opgevoerd bij de vorige perspectiefnota. Hierbij vanaf 2027 structureel budget opvoeren.	€ -	€ -	€ -18.000	€ -18.000	S
Organiseren verkiezingen Aanpassing aan nieuwe meerjarenprognose organisatie verkiezingen. Gekeken hoeveel verkiezingen er in een jaar plaatsvinden en wat bijvoorbeeld extra kosten met zich mee brengt, zoals bijvoorbeeld centraal tellen enzovoort.	€ 133.000	€ -19.000	€ 27.000	€ 35.000	S
Bijdrage aan Holland Rijnland Verhoging budget Holland Rijnland na aanpassing aan begroting 2025. Dit is gevolg van de relatief hoge indexering voor lonen (11,1%) en prijzen (3,7%) die de werkgroep Financiële Kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen (FKGR) heeft voorgesteld.	€ -110.000	€ -113.000	€ -115.000	€ -118.000	S
Totaal programma 1 Bestuur en Dienstverlening	**€ -490.000**	**€ -595.000**	**€ -329.000**	**€ -328.000**	
Programma 2 Veiligheid					
Bijdrage aan de Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM) De bijdrage aan de VRHM stijgt. Dit is gevolg van de relatief hoge indexering voor lonen (11,1%) en prijzen (3,7%) die de werkgroep Financiële Kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen (FKGR) heeft voorgesteld. de overgang van de GHOR van HECHT naar de VHRM (€ 151.367,-).	€ -193.000	€ -198.000	€ -203.000	€ -209.000	S
Huurovereenkomst met Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM) Er vindt een herziening plaats van de huurovereenkomst met de VRHM. Dit resulteert in een verlaging van de huurpenningen van ongeveer € 150.000,-	€ -150.000	€ -150.000	€ -150.000	€ -150.000	S
Totaal programma 2 Veiligheid	**€ -343.000**	**€ -348.000**	**€ -353.000**	**€ -359.000**	
Programma 3 Verkeer en Parkeren					
Nachtbus Het laten rijden van een nachtbus tussen Noordwijk en Leiden. Op 12 maart is een collegebesluit genomen dit te verwerken in perspectiefnota.	€ -60.000	€ -	€ -	€ -	I
Areaaluitbreiding straatreiniging (en tevens bezuiniging) Noordwijk groeit. Door de groei van het dorp krijgen we meer geld uit het gemeentefonds en nemen de belastinginkomsten toe, bij gelijkblijvende tarieven. Als het dorp groeit, betekent dat echter ook dat er meer budget nodig is voor bijvoorbeeld beheer, onderhoud en dienstverlening. Deze volumeontwikkelingen noemen we areaaluitbreiding. Het gaat hierbij om onvermijdbare kosten. Elk jaar wordt bij de begrotingsvoorbereiding vastgesteld hoe groot de areaaluitbreiding voor het volgende jaar is. De omvang van het areaal en het benodigde onderhoud is in de afgelopen periode tegen het licht gehouden en geactualiseerd. Geconstateerd is dat de afgelopen jaren diverse nieuwbouwprojecten zoals In den Houte en Offem Zuid zijn opgeleverd maar dat de hiervoor genoemde gevolgen van deze areaaluitbreidingen ten dele (voor € 30.000 vanaf 2023) zijn meegenomen in de begroting en meerjarenraming. Er is een jaarlijks extra budget nodig voor straatreiniging van € 50.000,-.	€ -50.000	€ -50.000	€ -50.000	€ -50.000	S
Beheer verharding brandkranen Het beheer en onderhoud van verharding rondom brandkranen en directe omgeving om beschikbaar te kunnen zijn als bluswatervoorziening. Dit is een verplichting van de gemeente richting de veiligheidsregio in verband met strengere regelgeving. Het budget dient met 40.000 verhoogd te worden tot € 117.000. Voor het realiseren en beheren van opstelplaatsen (brandweerwagen) van watervoorziening volgt in 2024 de inventarisatie waarvoor een latere aanvraag voor middelen zal plaatsvinden	€ -40.000	€ -40.000	€ -40.000	€ -40.000	S
Areaaluitbreiding Verkeersinstallaties/PRIS/Pollers Benodigde middelen voor het beheren en onderhouden van VRI, Pollers en PRIS die in aantal de afgelopen jaren zijn toegenomen. Voor de aanvulling van PRIS is € 30.000 benodigd. Voor de pollers omvat dit ook de nieuw aan te leggen items in het centrum van Noordwijkerhout, waarbij ook het beheer door P1 is inbegrepen van o.a. videoverbindingen en kentekenregistratie.	€ -50.000	€ -50.000	€ -50.000	€ -50.000	S
Netbeheer Openbare verlichting In sommige delen van de gemeente is er een eigen elektriciteitsnetwerk aangelegd waarvoor geen beheerbudget beschikbaar was. Om dit elektriciteitsnetwerk veilig en beschikbaar te houden moeten er onderhoud- en beheeractiviteiten worden verricht waaronder het herstellen van storingen, het verrichten van metingen en keuringen, en zijn er kosten voor de inzet van een installatieverantwoordelijke.	€ -50.000	€ -50.000	€ -50.000	€ -50.000	S
Totaal programma 3 Verkeer en Parkeren	**€ -250.000**	**€ -190.000**	**€ -190.000**	**€ -190.000**	

Perspectiefnota 2025-2028: Autonoom beleid

Bedragen zijn afgerond op € 1.000,-

Onderwerp en onderbouwing	2025	2026	2027	2028	S/I
Programma 4 Economie					
80 jaar Vrijheid	€ -	€ -	€ -	€ -	I
Organiseren 80 jaar Vrijheid.					
Tijdelijke verkeersmaatregelen voor evenementen	€ -40.000	€ -40.000	€ -40.000	€ -40.000	S
In de afgelopen jaren is de wijze van afzettingen en bebording voor de evenementen gewijzigd. Vanuit de wettelijke eisen dienen er uitgebreidere afzettingen, zowel in hoeveelheid borden als in de tijd voor de evenementen, te worden geplaatst. Deze werkzaamheden zijn ondergebracht in de DVO bij Meerlanden. De meerkosten voor de extra uren voor begeleiding van de vermelde werkzaamheden bedragen € 40.000.					
Participatiemedewerker	€ -	€ -	€ -	€ -76.000	S
Structureel maken van de participatiemedewerker. Komt voort vanuit de vorige perspectiefnota. Hier was dit abusievelijk voor vier jaar incidenteel geraamd.					
Totaal programma 4 Economie	**€ -40.000**	**€ -40.000**	**€ -40.000**	**€ -116.000**	
Programma 6 Sport en Cultuur					
Exploitatielasten oude Schelft-nog geen nieuwe Schelft	€ 345.000	€ -	€ -	€ -	S
afgeraamd worden omdat er nog geen exploitatielasten voor de (nieuwe) Schelft zijn					
Totaal programma 6 Sport en Cultuur	**€ 345.000**	**€ -**	**€ -**	**€ -**	
Programma 7 Sociaal Domein en Volksgezondheid					
Hecht	€ -112.000	€ -115.000	€ -118.000	€ -121.000	S
De begroting van Hecht wordt geindexeerd met 9,6%. Dit is in lijn met de toegestane indexering, maar hoger dan waarmee in de begroting rekening is gehouden. Omdat de GHOR taak overgedragen is aan de Veiligheidsregio is de netto stijging lager dan deze op basis van de indexering zou zijn.					
ISD Bollenstreek	€ -1.797.000	€ -2.061.000	€ -2.061.000	€ -2.061.000	S
Stijging kosten ISD, obv GR ISD, begroting 2025. Er zit een verschil tussen de lasten 2025 en 2026 en verder. Dit komt doordat we voor 2025 geen eigen bijdrage voor Wmo in de begroting hadden opgenomen. Deze eigen bijdrage ontvangen we nu in de het gemeentefonds voor 2025.					
Gebundelde uitkering (BUIG)	€ 720.000	€ 720.000	€ 720.000	€ 720.000	S
Gemeenten ontvangen van het Rijk een gebundelde uitkering (BUIG) voor het bekostigen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz 2004 (levensonderhoud startende ondernemers) en voor de inzet van loonkostensubsidie. Deze BUIG inkomsten worden naar boven bijgesteld.					
Gemeenschappelijke regeling Kust- Duin en Bollenstreek	€ -318.000	€ -368.000	€ -316.000	€ -210.000	S
Stijging kosten GR KDB / Provalu, begroting 2025. Kostenstijging ivm salarisastijgingen SW medewerkers en tegenvallende bijdrage van Provalu					
Jeugdhulp	€ -1.770.000	€ -950.000	€ -875.000	€ -800.000	S
Op basis van de prognose van Service Organisatie Zorg over 2024 is de inschatting dat de kosten jeugdzorg in 2024 met € 750.000 toenemen. Rekening houdend met inflatie, is hierdoor een structureel € 950.000 vanaf 2025.opgenomen. De begroting 2025 laat voor dat jaar echter een piek in de uitgaven zien waardoor er voor dat jaar een aanvullend bedrag noodzakelijk is van € 820.000,-, In Holland Rijnland verband wordt samengewerkt op het gebied van specialistische Jeugdhulp. Vanwege het belang van passende zorg, wachttijden en oplopende kosten, heeft het Portefeuillehoudersoverleg Jeugd besloten tot oprichting van een Bestuurlijke taskforce fundamentele keuzes voor de gespecialiseerde jeugdhulp Holland Rijnland. De opdracht van de Taskforce is om rond de zomer van 2024 met een antwoord te komen op de vraag 'kan het ook echt anders?'. Met andere woorden: welke fundamentele keuzes zijn noodzakelijk om meer sturing te kunnen geven aan het bereiken van de doelen en resultaten van de gemeenschappelijke opdracht in de gespecialiseerde jeugdzorg? Het kan hierbij bijvoorbeeld gaan om fundamentele heroverwegingen rond de manier van inrichten van het financiële stelsel, de regionale inkoop, of het aantal zorgaanbieders. Het beantwoorden van de vraag welke interventies nodig zijn om ook deze sturing te verbeteren is tevens onderdeel van de opdracht. De Taskforce is in februari gestart. Met ondersteuning van bureau Kokx De Voogd worden in werkgroepen Inhoud & Beleid, Financiën en Governance & Bedrijfsvoering en een ambtelijke klankbordgroep diverse vraagstukken uitgewerkt. De verwachting is dat de voorstellen van de Taskforce in combinatie met te nemen lokale maatregelen zoals bv. een anders werkende lokale Toegang en goede algemene voorzieningen tot een passend en in totaal minder kostbaar zorgaanbod gaan leiden. Om dit tot uiting te laten komen zijn de budgetten voor 2027 en 2028 met respectievelijk € 75.000,- en € 150.000,- verlaagd. Daarbij is het omvormen van de specialistische Jeugdhulp, het anders inrichten van de voorzieningen, en de lokale toegang een traject van een lange adem waarmee eerdere en hogere besparingen niet reëel zijn.					
Leerlingenvervoer	€ -107.000	€ -107.000	€ -107.000	€ -107.000	S
Ieder jaar wordt meer dan 100.000 voor leerlingenvervoer onderbegroot in vergelijking met de werkelijke kosten. Het aantal leerlingen daalt in 2025 t.o.v. 2024. Per leerling zijn de gemiddelde kosten per jaar redelijk stabiel, waardoor er een accuratere begroting gemaakt kan worden. Inflatie is volgens CPB beperkt tot 1,5% in het schooljaar 2025. Dit heeft hoogstwarschijnlijk ook implicaties voor de begroting van de jaren na 2025.					
Onderwijsachterstandenbeleid (OAB)	€ 39.000	€ 48.000	€ 57.000	€ 57.000	S
Aanpassing aan laatste beschikking OAB.					
Hogere kosten Sportbedrijf Noordwijk	€ -210.000	€ -210.000	€ -210.000	€ -210.000	S
- Tegemoetkoming gas en elektra werd vanuit De Gemeente jaarlijks overgemaakt aan het Sportbedrijf. Dit moest niet meer met een aparte omschrijving/transactie en daarom moesten we het bedrag opnemen in de exploitatiebijdrage. - Voor SJC en De Schelft werd nooit geen huur betaald. Nu gaat het Sportbedrijf huur betalen en dit bedrag moesten we verhogen bij de exploitatiebijdrage (2x € 64.000,-) - Daarnaast zijn de bedragen voor de exploitatiebijdrage (+ 2,6% indexatie) voor de gymzalen Egelantier, Prinsenhof en Regenboog aangehouden welke bij Optisport werden gehanteerd. Dit gaat om € 56.000 + € 56.000 + € 125.000 = € 237.000. Deze posten verhoogd de exploitatiebijdrage maar levert geen extra kosten op voor De Gemeente.Verder is er in overleg 2,6% indexatie toegepast.					

Perspectiefnota 2025-2028: Autonoom beleid

Bedragen zijn afgerond op € 1.000,-

Onderwerp en onderbouwing	2025	2026	2027	2028	S/I
Programma 7 Sociaal Domein en Volksgezondheid					
Asiel en migratie, Voortzetten formatie 2024 voor 2025-2027 Asiel en Migratie Inhoudelijk richt de opgave Asiel en Migratie zich op een integrale aanpak voor asielzoekers, statushouders, Oekraïense vluchtelingen en arbeidsmigranten. Voor de eerste 3 groepen zijn de wettelijke taakstellingen leidend. Ten aanzien van de doelgroep arbeidsmigranten zal de gemeente Noordwijk nog nader positie moeten bepalen. Er zal gestart worden met het opstellen van analyse (o.a. definitie, inventarisatie van het aantal arbeidsmigranten, werk- en verblijflocaties) en vervolgens een visie om deze doelgroep te huisvesten en te laten participeren in de Noordwijkse samenleving, met nadruk op het versterken van de lokale economie en het bevorderen van sociaal welzijn. In de begroting 2024 was een eerste inschatting gemaakt voor benodigde ambtelijke formatie en werkbudget voor 2024 en 2025. Inmiddels is beter zicht op de opgave Asiel en Migratie. De benodigde budgetten zijn nodig om de beschikbare formatie en werkbudget in 2024 op niveau te houden voor 2025, 2026 en 2027. Het gaat om functies van programmamanager, programmaondersteuner, beleidsmedewerker asiel en migratie, in 2025 eenmalig extra capaciteit voor beleidsmedewerker arbeidsmigranten, locatiemanager Oekraïense vluchtelingen, 2 locatiebeheerders, KCC-medewerker/ uitbetaling leefgeld. In de komende jaren zal steeds worden gemonitord of de formatie toereikend is of kan worden afgebouwd.	€ -282.000	€ -625.000	€ -575.000	€ -	I
Asiel en migratie, kosten opvang Oekraïense vluchtelingen Dit betreft de kosten voor energie, onderhoud, afvalinzameling, schoonmaak, beveiliging/ sociaal beheer, welzijnswerk, leefgeld, zorg en integratie gemoeid met de opvang van Oekraïense vluchtelingen aan de nieuwe gemeentelijke huisvesting Schippersvaartweg. De kosten zijn niet structureel omdat de veronderstelling is dat de kosten vanaf 2028 kunnen worden gedekt uit huuropbrengsten en/ of een eigen bijdrage van bewoners. Indien dat al eerder mogelijk wordt, zal dat verwerkt worden in een komend P&C-document. De kosten voor afschrijving en rente voor de tijdelijke huisvesting Schippersvaartweg zelf zijn reeds afgedekt door het eerdere investeringsbesluit van 28 november 2023.	€ -1.235.000	€ -778.000	€ -145.000	€ -	I
Asiel en migratie, inkomsten vanuit het Rijk Het uitgangspunt is dat de kosten voor Asiel en Migratie budgetneutraal zijn en financieel kunnen worden gedekt door inkomsten vanuit het Rijk voor Asiel en Migratie, bijvoorbeeld vanuit de Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne (€ 61 per bed per dag) of de Spreidingswet. Dit wordt gemonitord via de P&C-cyclus.	€ 1.517.000	€ 1.403.000	€ 720.000	€ -	I
Totaal programma 7 Sociaal Domein en Volksgezondheid	**€ -3.555.000**	**€ -3.043.000**	**€ -2.910.000**	**€ -2.732.000**	
Programma 8 Duurzaamheid en Leefomgeving					
Lachgascilinders Sinds het begin van 2023 zien gemeenten een enorme toename van lachgascilinders in het afval en in de openbare ruimte. Hierdoor wordt de afvalbranche geconfronteerd met substantiële veiligheidsrisico's en moet daar bij het inzamelen en verwerken extra kosten maken die bekostigd moet worden door gemeenten. Gemeenten en inzamelaars pleiten voor financiële compensatie door het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Vooralsnog is het onvermijdelijk om de extra kosten op de begroting te brengen en via de heffing te verhalen. Het effect is circa 5% stijging van het tarief van de de afvalstoffenheffing.	€ -240.000	€ -240.000	€ -240.000	€ -240.000	S
Exploitatie vuiloverslagstation VAB Het huidige VAB terrein in Voorhout is verouderd, en er zijn investeringen nodig om de dienstverlening voor de toekomst blijvend duurzaam te garanderen. De nieuwe installatie maakt de kosten voor de deelnemende gemeenten hoger, maar minder hoog dan in de afgelopen jaren was geraamd. Dit zien we terug in de meerjarenraming. Te constateren valt een lagere gemeentelijke bijdrage vanaf 2025 dan eerder was begroot. Deze lagere bijdrage zal worden meegenomen met de Perspectiefnota 2025 en de bepaling van een kostendekkend tarief van de afvalstoffenheffing 2025 bij de begroting 2025.	€ 240.000	€ 192.000	€ 192.000	€ 197.000	S
Stijging afvalstoffenheffing In het kader van de kostendekkende tarieven afvalstoffenheffing worden de extra kosten van de lachgascilinders hierin verwerkt als ook het voordeel van de exploitatiekosten van het VAB.	€ -	€ 48.000	€ 48.000	€ 43.000	S
Omgevingsdienst West-Holland (ODWH) Stijging kosten ODWH op basis van de ODWH Begroting 2025.	€ -238.000	€ -293.000	€ -485.000	€ -485.000	S
Leges omgevingswet Bij het invoeren van de omgevingswet vallen bepaalde taken weg bij het bepalen van de hoogte van de leges. Het uitgangspunt per heden is dat dit communicerende vaten zijn en dat de daling in inkomsten van de leges een zelfde daling in kosten van de ODWH zal bewerkstelligen.	€ -300.000	€ -300.000	€ -300.000	€ -300.000	S
Totaal programma 8 Duurzaamheid en Leefomgeving	**€ -538.000**	**€ -593.000**	**€ -785.000**	**€ -785.000**	
Programma 10 Financiën					
Autonome toename parkeerinkomsten Onder andere het veranderen van parkeervakken, het uitbreiden van parkeerterreinen en bijvoorbeeld het extra parkeren Duindamseslag, zorgt voor een toename van de parkeerinkomsten.	€ -	€ 200.000	€ 250.000	€ 300.000	S
Inflatie Bij de start van de begroting wordt 2027 gekopieerd naar 2028. Hier zit dan nog geen inflatie op de budgetten enzovoort. Deze wordt nu in totaal toegevoegd in 2028. Exacte cijfermatige verwerking volgt bij de begroting.	€ -	€ -	€ -	€ -250.000	S
Meicirculaire 2024 Na het verschijnen van de Meicirculaire 2024 is het netto effect van het gemeentefonds hier als autonome ontwikkeling opgenomen vanaf 2025 tot en met 2028 opgenomen. Dit wordt verder toelicht bij het hoofdstuk over de ontwikkelingen.	€ -733.000	€ 735.000	€ 499.000	€ 86.000	S
Totaal programma 10 Financiën	**€ -733.000**	**€ 935.000**	**€ 749.000**	**€ 136.000**	
Autonoom beleid totaal	**€ -5.604.000**	**€ -3.874.000**	**€ -3.858.000**	**€ -4.374.000**	
Autonoom beleid incidenteel	**€ -310.000**	**€ -250.000**	**€ -**	**€ -**	
Autonoom beleid structureel	**€ -5.294.000**	**€ -3.624.000**	**€ -3.858.000**	**€ -4.374.000**	

Bijlage 2 Voorgesteld nieuw beleid perspectiefnota 2025-2028

Perspectiefnota 2025-2028: Nieuw beleid **Bedragen zijn afgerond op € 1.000,-**	**(1= Expliciet in Uitvoeringsagenda / 2= Extern gericht / 3= Politieke afweging raad)**					
Onderwerp en onderbouwing	**2025**	**2026**	**2027**	**2027**	**Prioritering 1 t/m 3**	**S/I**
Programma 1 Bestuur en Dienstverlening						
Budget voor inhuur personeel bij niet kunnen invullen kwetsbare functies binnen gemeente Noordwijk Incidentele verhoging budget inhuur derden. Onvermijdelijk gezien arbeidsmarkt en benodigde inhuur.	€ -250.000	€ -	€ -	€ -	2	I
Op sterkte houden van het personeelsbestand ivm pensionering Talentenprogramma voorzetten (plan volgt na evaluatie Q2 2024) . Voorgestelde dekking: Algemene Reserve. De komende 5,5 jaar bereiken 46 collega's de AOW gerechtigde leeftijd. Dat is 14,51% van de totale bezetting (exclusief inhuur). Daarnaast zijn 76 collega's tussen de 55 en 59 jaar oud (23,97%). Ruim 38% is ouder dan 55 jaar. In 12 jaar zullen er 122 collega's uitgestroomd zijn door pensioen (+/- 38% van het totale personeelsbestand). Door middel van een talentenprogramma kunnen we hier op inspelen (doorstroom binnen de organisatie - SPO).	€ -250.000	€ -250.000	€ -	€ -	2	I
Budget voor inhuur bij geboorteverlof/ouderschapsverlof ambtenaren gemeente Noordwijk Budget voor inhuur bij geboorteverlof/ouderschapsverlof ambtenaren gemeente Noordwijk. Nieuwe regelingen in de CAO (wettelijke verplichting) (geboorteverlof, verruimd ouderschapsverlof) geven aanleiding tot verhogen van het budget voor inhuur.	€ -375.000	€ -	€ -	€ -	2	I
Chatbot Doorontwikkeling met nieuwe kanaal voor Omnichannel. Dit met als doel het verbeteren van effectiviteit en efficiency van de operatie van KCC als ook voldoen aan klantverwachting.	€ -36.000	€ -	€ -	€ -	3	S
Intranet vervanging Alleen als FTE-uitbreiding COM doorgaat. Heeft relatie met FTE op tabblad Nieuw SPO. Eerst businesscase.	€ -15.000	€ -15.000	€ -16.000	€ -16.000	3	S
Veiligheid: inhuur beveiligers Inhuur van veiligheidsbeamte ter bescherming van medewerkers KCC. Door verharding maatschappij en groei intolerantie richting KCC-medewerkers door bezoekers. Wanneer nee: dan stellen we onze medewerkers steeds meer bloot aan onveilige situaties.	€ -90.000	€ -90.000	€ -90.000	€ -90.000	3	S
Omnichannel aanpak COM/Mijn Zaak Dit past bij de Uitvoeringsagenda Dienstverlening, welke in de Uitvoeringsagenda is opgenomen. Conform Handrekening Omnichannel voor gemeenten.	€ -14.000	€ -14.000	€ -15.000	€ -15.000	3	S
Totaal programma 1 Bestuur en Dienstverlening	**€ -1.030.000**	**€ -369.000**	**€ -121.000**	**€ -121.000**		
Programma 2 Veiligheid						
Inzet van een coördinator van het Bibob-beleid De coördinatie van het Bibob-beleid vergt specifieke expertise. Momenteel ontbreekt deze expertise binnen de gemeente.	€ -82.000	€ -82.000	€ -82.000	€ -82.000	2	S
Licentie Noctua en Bouwkosten.nl Deze applicaties ondersteunen de uitvoering van onderzoeksstappen binnen de Bibob-toets. Het betreft vakspecifieke applicaties die door veel gemeenten worden gebruikt bij (onder meer) de analyse van ondermijningsrisico's.	€ -36.000	€ -36.000	€ -36.000	€ -36.000	2	S
Inzet van externe expertise voor het Bibob-beleid De coördinatie van het Bibob-beleid vergt specifieke expertise. Momenteel ontbreekt deze expertise binnen de gemeente.	€ -10.000	€ -10.000	€ -10.000	€ -10.000	2	S
Continuering van de uitvoering van Bibob-taken rond bouwaanvragen De BIBOB-taken rond bouwaanvragen vergen een relatief grote tijdsinvestering als gevolg van de complexiteit van deze aanvragen.	€ -83.000	€ -79.000	€ -73.000	€ -68.000	2	S
Totaal programma 2 Veiligheid	**€ -211.000**	**€ -207.000**	**€ -201.000**	**€ -196.000**		
Programma 3 Verkeer en Parkeren						
Projectleider Mobiliteitsmaatregelen Noordelijke Duin en Bollenstreek en Haarlemmermeer (MNDBS/H) Dit omvat regionale afspraken met Holland Rijnland, Provincie en gemeente Duin en Bollenstreek m.b.t. mobiliteit zoals doorfietsroutes verbinding N206-207 en A44. Ondersteuning die nodig is voor de behandeling van regionale mobiliteitsvraagstukken, andere gemeenten dragen ook kosten hiervoor. Noordwijk en Hillegom trekken dit project.	€ -25.000	€ -25.000	€ -	€ -	1	I
Traceonderzoek Doorfietsroute Katwijk-de Zilk Het onderzoeken van de doorfietsroute van Katwijk tot de Zilk.	€ -25.000	€ -	€ -	€ -	1	I
Mobiliteitsplan en parkeerbeleid Het uitwerken en opstellen van het mobiliteitsplan waarvan na vaststelling het parkeerbeleid (kadernota Parkeren) geactualiseerd wordt. De uitgangspunten zijn door B&W in maart 2024 vastgesteld.	€ -100.000	€ -50.000	€ -	€ -	1	I
Koppeling data OVL Het koppelen en/of samenvoegen van data die nu in meerdere systemen staat t.b.v. betere dienstverlening en uitvoering. Dit houdt in dat data nu in Obsurve (beheerpakket) staat en in een apart softwarepakket voor openbare verlichting. Het gaat om het koppelen of overzetten van deze data zodat er 1 bron bestaat. Hiermee wordt een proffesionaliseringsslag gemaakt in het beheer wat ook in afhandelen van storingen merkbaar zal zijn.	€ -75.000	€ -	€ -	€ -	3	I
Onkruidbestrijding Alle planten die ongewenst in de openbare ruimte groeien, zien we als onkruid. We verwijderen onkruid alleen als ergens veel groeit. Door de stijging van de temperatuur is onkruid weer eerder en langer aanwezig. We hebben gezien dat daardoor het aantal klachten via het gebruiksvriendelijke platform Fixi sterk is toegenomen. Daardoor moeten we meer onkruid bestrijden. Daarnaast worden we ook nog geconfronteerd met een aanzienlijke toename van afval in de prullenbakken in de openbare ruimte en bijplaatsingen van grofvuil.	€ -30.000	€ -30.000	€ -30.000	€ -30.000	3	S
Totaal programma 3 Verkeer en Parkeren	**€ -255.000**	**€ -105.000**	**€ -30.000**	**€ -30.000**		

Perspectiefnota 2025-2028: Nieuw beleid

Bedragen zijn afgerond op € 1.000,-

(1= Expliciet in Uitvoeringsagenda / 2= Extern gericht / 3= Politieke afweging raad)

Onderwerp en onderbouwing	2025	2026	2027	2027	Prioritering 1 t/m 3	S/I
Programma 4 Economie						
Gratis bibliotheek tot en met 27 jaar	€ -10.000	€ -10.000	€ -10.000	€ -10.000	3	S
Er is een motie ingediend door de gemeenteraad voor het aanbieden van gratis bibliotheek tot en met de leeftijd van 27 jaar. Aangegeven is hier geen uitvoering aan te geven.						
Structurele bijdrage Stichting Bloemencorso Bollenstreek (SBB)	€ -38.000	€ -38.000	€ -38.000	€ -38.000	2	S
Structureel maken van de bijdrage aan Stichting Bloemencorso Bollenstreek.						
Hogere kapitaallasten in de vorm van een extra subsidie ivm Vervangingsinvesteringen de Muze	€ -121.000	€ -121.000	€ -121.000	€ -121.000	3	S
De Muze heeft een verzoek gedaan tot verhoging van de subsidie. Deze verhoging is nodig als dekking van de kapitaallasten die hoger worden omdat veel van hun eigen installaties vervangen moeten worden. De buitenkant van de Muze en diverse installaties worden onderhouden door de gemeente zelf.						
Totaal programma 4 Economie	**€ -169.000**	**€ -169.000**	**€ -169.000**	**€ -169.000**		
Programma 6 Sport en Cultuur						
Project mentale gezondheid jongeren	€ -60.000	€ -60.000	€ -60.000	€ -60.000	3	S
In 2023 en 2024 heeft een project gedraaid ter bevordering van de mentale gezondheid van jongeren. Het voorstel is om dit project voort te zetten omdat het probleem nog groeiende is en een langdurige aanpak vergt. GALA Vanuit het GALA is hier in principe geen budget voor. Voor 2025 krijgen we nog een paar duizend euro voor het onderwerp 'mentale gezondheid', maar vanaf 2026 al niet meer. Doel project Doelstelling van het project is het verbeteren van het bewustzijn over mentale gezondheid bij jongeren. Zodat zij mentale problemen zelfstandig kunnen voorkomen, of eerder hulp zoeken zodat zwaardere problematiek wordt verminderd. Met als subdoel het keren van de stijgende trends van psychische klachten, eenzaamheid en stress bij jongeren. Onderbouwing Uit onderzoek blijkt dat de mentale gezondheid van jeugd onder druk staat. Met name het percentage meisjes in het voortgezet onderwijs met emotionele problemen is sterk gestegen. Maar ook onder jongens is de mentale gezondheid gedaald. De coronacrisis is hier van grote invloed (geweest). Lokale cijfers voor Noordwijk laten dezelfde trend zien. In 2019 geeft 16% van de jongeren aan last te hebben van psychosociale klachten, tegenover 27% in 2021. Bij meisjes ligt dit percentage in 2021 op 34%, tegenover 18% bij jongens. De coronacrisis is hier van grote invloed (geweest). Lokale cijfers voor Noordwijk laten dezelfde trend zien. In 2019 geeft 16% van de jongeren aan last te hebben van psychosociale klachten, tegenover 27% in 2021. Bij meisjes ligt dit percentage in 2021 op 34%, tegenover 18% bij jongens.						
Totaal programma 6 Sport en Cultuur	**€ -60.000**	**€ -60.000**	**€ -60.000**	**€ -60.000**		
Programma 7 Sociaal Domein en Volksgezondheid						
Continueren vakdocenten bewegingsonderwijs	€ -	€ -	€ -100.000	€ -100.000	3	S
Staat tot 2026 in de begroting opgenomen.						
Voortzetting Gelijke Kansen Agenda	€ -30.000	€ -30.000	€ -30.000	€ -30.000	2	S
Noordwijk heeft in 2023 en 2024 deelgenomen aan de Gelijke Kansen Alliantie ter vermindering van kansenongelijkheid. Hiervoor is een kwartiermaker in dienst die de projecten begeleidt. Eind 2024 wordt de Gelijke Kansen Agenda geëvalueerd en voorgesteld om deze voort te zetten. De gemeente lifte hierin mee op een budget vanuit het Rijk (Gelijke Kansen Agenda € 100.000). Voor 2025 maken de scholen gebruik van de regeling Brugfunctionarissen van het Rijk. De gemeente betaalt de kwartiermaker ad € 30.000.						
Subsidie wereldkampioenschap zeilen 2025	€ -50.000	€ -	€ -	€ -	2	I
We willen een subsidie gaan verstrekken voor de organisatie van het wereldkampioenschap zeilen in 2025.						
Totaal programma 7 Sociaal Domein en Volksgezondheid	**€ -80.000**	**€ -30.000**	**€ -130.000**	**€ -130.000**		
Programma 8 Duurzaamheid en Leefomgeving						
Meeuwenoverlast bestrijding	€ -15.000	€ -15.000	€ -15.000	€ -15.000	2	S
De inzet van valken als natuurlijke vijand van meeuwen is de afgelopen jaren effectief gebleken en vraagt om voortzetting. Om de overlast niet te laten zijn zoals bij buurgemeenten wordt voorgesteld deze inzet structureel te laten zijn. Er wordt met regelmaat gevraagd hier op in te zetten zoals aan de Speijkstraat.						
Dierenwelzijn	€ -25.000	€ -	€ -	€ -	2	I
Het opstellen van dierenwelzijnsbeleid						
Totaal programma 8 Duurzaamheid en Leefomgeving	**€ -40.000**	**€ -15.000**	**€ -15.000**	**€ -15.000**		
Nieuw beleid totaal	**€ -1.845.000**	**€ -955.000**	**€ -726.000**	**€ -721.000**		
Nieuw beleid incidenteel	**€ -1.175.000**	**€ -325.000**	**€ -**	**€ -**		
Nieuw beleid structureel	**€ -670.000**	**€ -630.000**	**€ -726.000**	**€ -721.000**		

Nieuw beleid totaal met prioriteit 1 en 2 (opgenomen in perspectiefnota)	**€ -1.394.000**	**€ -615.000**	**€ -284.000**	**€ -279.000**
Nieuw beleid incidenteel met prioriteit 1 en 2	**€ -1.100.000**	**€ -325.000**	**€ -**	**€ -**
Nieuw beleid structureel met prioriteit 1 en 2	**€ -294.000**	**€ -290.000**	**€ -284.000**	**€ -279.000**

Bijlage 3 Voorgestelde maatregelen perspectiefnota 2025-2028

Perspectiefnota 2025-2028: Te nemen maatregelen
Bedragen zijn afgerond op € 1.000,-

(1= Zonder noemenswaardige consequenties / 2= Kan, maar consequenties aanvaarden /
3= Besparing weegt niet op tegen consequenties / 4= Politieke afweging raad)

Onderwerp en onderbouwing	2025	2026	2027	2028	Prioritering 1 t/m 4	S/I	Effect van het voorstel
Programma 1 Bestuur en Dienstverlening							
Rechtskundig advies bij aanbestedingen Voor rechtskundig/deskundig advies bij aanbestedingen is een structureel bedrag van € 30.000,- opgenomen in de begroting. Voorgesteld wordt dit volledige bedrag af te ramen. Afgelopen jaren is er geen rechtskundig/deskundig advies nodig geweest op het inkoopbeleid. Juridische proceduren/bezwaren zijn er niet geweest. Mocht er incidenteel toch een procedure plaatsvinden dan zal hierover in de tussentijdse rapportage (VJN of NJN) over gerapporteerd worden.	€ 29.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	1	S	Kan dat er incidenteel een uitname uit de CJN of NJN gedaan moet worden. Voor de bedrijfsvoering of uitvoering van activiteiten geen verschil.
Bezuinigingen binnen product Facilitair Management Voor kantoorbenodigdheden, drukwerk en portokosten is een structureel bedrag van € 103.000,- opgenomen in de begroting. Op deze posten kan in totaal voor € 50.000,- worden bezuinigd.	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	1	S	Geen effect op de interne bedrijfsvoering of externe omgeving na het nemen van deze maatregel
Budget voor organisatieontwikkeling Dit budget wordt ingezet voor de organisatieontwikkeling. Dit jaar en de komende 2 jaar is het budget in huidige vorm nog nodig om stappen te zetten op de ontwikkeling van de toekomstbestendigheid van de gemeente Noordwijk, de manier van werken (het procesgericht, projectgericht en wendbaar). Ook de inzet op het internaliseren en werken vanuit het strategiehuis en de leiderschapsontwikkeling vraagt de komende jaren nog de nodige investering. Verwachting is dat per 2025 het budget verlaagd kan worden met € 30.000. Los van deze financiele besparing leveren de werkvormen ook besparingen op omdat de verspillingen uit de processen worden gehaald en er (waar kan) uniform gewerkt wordt. We kunnen sneller inspelen op veranderende markt en onze werkwijze daarop aanpassen. Dit leidt er in de toekomst toe dat er met dezelfde formatie meer werk verzet kan worden om zo meer waarde te leveren aan de inwoners.	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	1	S	Het effect is dat er iets minder budget concreet besteed kan worden aan het ontwikkelen van de organisatie. Dit houdt in dat er wel een zwaardere afweging gemaakt zal gaan worden in de daadwerkelijke kosten. Van te voren zal er goed afgewogen dienen te worden waar daadwerkelijk het budget aan besteed zal worden om ook de gestelde doelen (resultaatgericht) te kunnen halen.
Structureel budget voor klanttevredenheidsonderzoeken 60K per jaar Voor klanttevredenheidsonderzoeken is een structureel bedrag van € 60.000,- opgenomen in de begroting. Voorgesteld wordt deze post structureel te halveren. Met het restantbudget kunnen wel de continuemetingen op klanttevredenheidsonderzoeksgebied worden uitgevoerd.	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	1	S	
Sluiten Via Antiqua Noordwijkerhout In 2023 had een tussentijdse evaluatie plaats moeten vinden. De evaluatie is niet uitgevoerd, maar duidelijk is dat met het sluiten van Via Antiqua Noordwijkerhout kunnen jaarlijkse huur- en servicekosten worden bespaard van structureel € 5.000,- per jaar. Voordeel komt vooral vanuit optimaal inzetten personeel.	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	1	S	
De nieuwe Schelft Niet bouwen de Schelft - Geen zwembad/Sporthal, Geen investering van 15 miljoen. Stond in eerdere versie € 1.113.000,-. Hierin staan 609K kapitaal lasten en 504K exploitatielasten.	€ 504.000	€ 504.000	€ 504.000	€ 504.000	4	S	Aan dit onderwerp is een lang politiek traject vooraf gegaan. De (tijdelijke) hal heeft een sport en podiumfunctie welke dan komt te vervallen.
Naar beneden bijstellen van het opleidingsbudget Het opleidingsbudget van € 283.000,- zou naar beneden kunnen worden bijgesteld. Vanuit onder andere het goed werkgeversschap is dit naar onze mening echter niet gewenst.	PM	PM	PM	PM	4	S	Door het doorvoeren van deze te bezuiniging zou onder andere het goed werkgeversschap van de Gemeente Noordwijk negatief kunnen worden beinvloed.
Naar beneden bijstellen van het budget uitgaansdag/teambuilding Het uitgaansdag/teambuilding budget van € 42.000,- zou naar beneden kunenn worden bijgesteld. Vanuit onder andere het goed werkgeversschap is dit naar onze mening echter niet gewenst.	PM	PM	PM	PM	4	S	Door het doorvoeren van deze te bezuiniging zou onder andere het goed werkgeversschap van de Gemeente Noordwijk negatief kunnen worden beinvloed.
Bezuinigingen van kerstpakketten Het budget voor kerstpakketten van € 22.000,- zou kunnen worden bijgesteld. Vanuit onder andere het goed werkgeversschap is dit naar onze mening echter niet gewenst.	PM	PM	PM	PM	4	S	Door het doorvoeren van deze te bezuiniging zou onder andere het goed werkgeversschap van de Gemeente Noordwijk negatief kunnen worden beinvloed.
Gemeentehuis Noordwijkerhout sluiten Gemeentehuis Noordwijkerhout sluiten (dit zijn de jaarlijkse structurele kosten). Wat doe je met de grond en dergelijke. De ambtelijke organisatie is momenteel gehuisvest in 3 panden: gemeentehuis Noordwijk, gemeentekantoor Noordwijkerhout en de Duinwetering. Een logische vraag is, of bespaard kan worden op ambtelijke huisvesting door het afstoten van een locatie. Aangezien Duinwetering verbouwd wordt, en het college gehuisvest is in Noordwijk, ligt het afstoten van Noordwijkerhout het meest voor de hand. Uit de ambtelijke quick scan op de huisvesting uit het najaar van 2023 is echter gebleken dat dit niet mogelijk is uitgaande van o.a. een werkplekfactor van 0,7 en het personeelsbestand (rekening houdend met de groei van Noordwijk) niet haalbaar is zonder ingrijpende en kostbare veranderingen aan het gemeentehuis in Noordwijk waarbij ook nog de parkeernorm een belangrijk aandachtspunt is. Het verhuren van de nog niet bestemde 2e verdieping van Duinwetering ligt dan eerder voor de hand.	€ 155.000	€ 158.000	€ 162.000	€ 166.000	4	S	Er moet goed gekeken worden naar hoe alle collega's te huisvesten op de overgebleven locaties. Ligt in het kader van de fusie nog steeds gevoelig.
Meerjarige onderhoudsplannen gebouwen (MJOP's) Meerjarig onderhoudsplan voor alle gebouwen moet er zijn om hier een beeld te krijgen voor bezuinigingen/investeringen	PM	PM	PM	PM	4	S	Hier wordt momenteel aan gewerkt
Continuemetingen klanttevredenheid Voor klanttevredenheidsonderzoeken is een structureel bedrag van € 60.000,- opgenomen in de begroting. Naast dit budget halveren (andere te nemen maatregel in het overzicht) kunnen ook de continuemetingen klanttevredenheid geschrapt worden. Hiermee wordt dan het volledig budget structureel bezuinigd.	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	4	S	Mogelijke keuze zou kunnen zijn dat we dit eens per twee jaar gaan uitvoeren. Wanneer dit het geval is kunnen we de kosten als incidenteel meenemen wat de maatregel in stand houdt.
Totaal programma 1 Bestuur en Dienstverlening	**€ 833.000**	**€ 837.000**	**€ 841.000**	**€ 845.000**			

Perspectiefnota 2025-2028: Te nemen maatregelen

Bedragen zijn afgerond op € 1.000,-

(1= Zonder noemenswaardige consequenties / 2= Kan, maar consequenties aanvaarden / 3= Besparing weegt niet op tegen consequenties / 4= Politieke afweging raad)

Onderwerp en onderbouwing	2025	2026	2027	2028	Prioritering 1 t/m 4	S/I	Effect van het voorstel
Programma 2 Veiligheid							
Flexibel budget binnen product Handhaving Algemeen Voor flexibele inzet bij calamiteiten is een structureel bedrag van € 50.000,- opgenomen in de begroting. Dit zou als risico kunnen worden aangemerkt. Hiermee wordt dan het volledige budget structureel bezuinigd.	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	1	S	Zie argumentatie bij punt bij discussie omtrent per 5000 inwoners 1 FTE BOA + bij een hele hete zomer (zie Scheveningen en Zandvoort deze zomer: jeugdproblematiek) of bv bij aanslagenreeksen op woningen of bedrijfsgebouwen wat een trend is in Nederland moeten we kunnen opplussen bij o.a. de BOA's waarbij ik niet gelijk de Raad voor wil informeren ivm de negatieve aandacht op de situatie en de wens zo stil mogelijk het probleem op te lossen.
Rechtskundig en deskundig advies gemeente Noordwijk Voor rechtskundig/deskundig advies bij juridische zaken is een structureel bedrag van € 200.000,- opgenomen in de begroting. Vanaf 2027 wordt voorgesteld hierop € 25.000,- structureel te bezuinigen.	€ -	€ -	€ 25.000	€ 25.000	1	S	Afgelopen jaar werd budget van 200K overschreden. Dat zal naar verwachting dit jaar weer gebeuren. De verwachting is dat langlopende en dure juridische processen voorlopig voortduren. Daarnaast zien we een trend in het juridiseren van vraagstukken. Hierdoor kan een besparing in de boeken op korte termijn voor vervelende verassingen komen te staan op korte, middenlange en lange termijn. De werkdruk is hoog bij JZ ondanks de inzet van extern advies. Wat wel een kans zou kunnen zijn is het onderzoeken van de externe juridische kosten bij Projecten (en dan gaat het niet om de interne vastgoedjuristen). Vroeger werden vraagstukken eerst voorgelegd bij JZ en als er extern advies nodig is hebben we vaste externe partners die dit voor ons doen. Bij Projecten wordt bij verschillende bedrijven advies ingewonnen terwijl deze vraag of interne beantwoord had kunnen worden en zo niet er geen sturing plaatsvindt op de het plaatsen van de opdracht. Door dit te onderzoeken zou dit geld kunnen opleveren die je voor een deel kan inzetten met het aantrekken van capaciteit bij JZ en voor een deel als besparing. Er is ook een kans dat de kwaliteit van de adviezen ophoog gaat omdat er een juridische specialist de opdrachten plaatst en oog heeft voor prijs/kwaliteit van een opdracht.
Discussie omtrent per 5000 inwoners 1 FTE Boa Moet dit niet ter discussie gesteld worden? Vacature senior BOA is nog vacant (schaal 9 voor € 86.000,-) en budget van € 50.000,- voor inhuur Boa's. Randvoorwaarde is dat er bij calamiteiten (ziekte, externe incidenten e.d) boa's worden ingezet. Eventuele dekking meenemen in Najaarsnota (terugtrekkende beweging politie)	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	2	S	Minder dan 1fte per 5000 kan, maar hierdoor moeten we mensen ontslaan. Steeds meer taken komen van politie naar BOA's. Inleveren fte betekent dat wij minder en zichtbaar aanwezig zijn wat gevolgen heeft op de leefbaarheid en veiligheid van onze gemeente (en/of het gevoel daarvan). We werken nu van 8u tot 21.30u, 7 dagen in de week. Met minder mensen zullen we de roostertijden moeten aanpassen. We zullen de ambitie van 'Veiligste gemeente van NL' los moeten laten. Het vacaturegeld van senior-BOA is nu tijdelijk ingevuld door Jasper van Galen (programmamanager Ondermijning) mede door de bezuinigingen van 2023. De definitieve invulling van de functie van tweede Senior BOA zal plaatsvinden na de verhuizing naar de Duinwetering. Door die verhuizing zal de decentrale aansturing van de BOA's geïntensiveerd moeten worden en daarvoor is definitieve invulling van de openstaande vacature noodzakelijk. Budget inhuur BOA"s kan ingeleverd worden mits we calamiteiten als risico aanmerken (zie volgend punt). Bij een hele hete zomer (zie Scheveningen en Zandvoort deze zomer: jeugdproblematiek) of bv bij aanslagenreeksen op woningen of bedrijfsgebouwen wat een trend is in Nederland moeten we kunnen opplussen bij o.a. de BOA's waarbij ik niet gelijk de Raad voor wil informeren ivm de negatieve aandacht op de situatie en de wens zo stil mogelijk het probleem op te lossen (vraagt wellicht een mondelinge oplossing). Risico van afromen is dat als we extra inzet nodig hebben en afgewogen wordt of het 'crisis genoeg is' het de geloofwaardigheid en het (niet) daadkrachtig optreden van de burgemeester in gevallen van calamiteit in het geding kan komen. Zij zal hierdoor door de Raad worden bevraagd, dan wel worden afgerekend. Bij verdwijning budget en dat geldt ook voor het flexibele budget is er geen buffer om 'onregelmatigheden' op te vangen.
Suswacht Verder afschalen Suswacht naar geen Suswacht. Totaal was € 100.000,- structureel in de begroting opgenomen. Bij Perspectiefnota 2024 is reeds vanaf 2026 35K afgeraamd. Vanaf 2026 zou € 65.000 structureel kunnen worden bezuinigd.	€ 100.000	€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000	2	S	Het bedrijf achter de Suswacht heeft aangegeven bij het terugdringen van uren de opdracht in te leveren omdat het onrendabel voor ze wordt. Suswacht compenseert de afwezigheid van de Politie die grote capaciteitsproblemen kent en wat met regelmaat tussen de BM en politie wordt besproken. Afschalen betekent dus verdwijnen, wat voor grote onveiligheid gaat zorgen op de Grent (zie al huidige regelmatige vechtpartijen op de Grent). Alle horecabedrijven moeten (op grond van de APV) om 24.00 uur sluiten. De burgemeester kan daar ontheffing van verlenen. Maar de burgemeester mag die ontheffing slechts verlenen, indien in redelijkheid aangenomen mag worden, dat door het verlenen van een ontheffing geen verstoring van de openbare orde zal plaatsvinden. De Suswacht is één van de maatregelen die genomen worden om verstoring van de openbare orde te voorkomen. Als de Suswacht wordt geschrapt ontstaat er met name op de Grent een situatie, waarbij de burgemeester er niet meer van uit kan/mag gaan, dat er geen sprake zal zijn van openbare orde verstoringen door het langer open blijven van horecabedrijven op de Grent. Het opheffen va de Suswacht zou er dus toe kunnen leiden, dat de burgemeester gaan ontheffingen van de sluitingstijd meer kan/mag verlenen en dat dus alle bedrijven op de Grent om 24.00 uur dicht moeten.
Totaal programma 2 Veiligheid	**€ 200.000**	**€ 165.000**	**€ 190.000**	**€ 190.000**			

Perspectiefnota 2025-2028: Te nemen maatregelen

Bedragen zijn afgerond op € 1.000,-

(1= Zonder noemenswaardige consequenties / 2= Kan, maar consequenties aanvaarden / 3= Besparing weegt niet op tegen consequenties / 4= Politieke afweging raad)

Onderwerp en onderbouwing	2025	2026	2027	2028	Prioritering 1 t/m 4	S/I	Effect van het voorstel
Programma 3 Verkeer en Parkeren							
Stoppen hondenpoepzakjes Het handmatig aanvullen van zakjes bij afvalbakken kan vervallen	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	1	S	
Aantal gebouwen betreffende buitendienst reduceren Er wordt aan de Pletterij in Noordwijkerhout een pand gehuurd waar de buitendienst gebruikt van maakt. Hiervoor is een een structureel bedrag van € 47.000,- opgenomen in de begroting. Vanaf 2026 zou dit pand moeten worden afgestoten.	€ -	€ 47.000	€ 47.000	€ 47.000	1	S	
Stoppen afvoer van bagger Zowel de bij HHR als de door gemeente beheerde watergangen wordt het bagger afgevoerd. Er kan besloten worden dit niet te doen en de bagger op de kant te laten daar waar dat technisch kan.	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	2	S	Minder fijne aanblik, enige stankoverlast, toename exoten, en werkt negatief als je bermen wilt verschralen met bijv. bloemrijk gras
Stoppen met aanbieden van bladkorven In de herfstperiode worden er bladkorven geplaatst. Hiermee kan gestopt worden.	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	2	S	Er is een kans op overlast van blad bij inwoners, veelal worden bladkorven ook gevuld met snoeihout vanwege een tekort in de gft container. Dit kan leiden tot dumpingen
Vergunningsvrij / aanpassen norm bomenkap privegrond Momenteel moeten eigenaren met een perceel groter dan 1000m2 een vergunning aanvragen. Die grens kan verhoogd worden of zelf geheel laten vervallen. De besparing is € 15.000 als boven de 1.000m2 vergunning vrij wordt. Dit is al indicatief en als bijvoorbeeld tussen 200 en 1000 vergunngingvrij zou worden, dan is dat financiële effect nog lastiger te duiden.	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	2	S	Kans bestaat dat meer inwoners bomen kappen, vermindering van het bomenaantal in de gemeente. Het is positief beeld als terugtrekkende overheid om meer vrijheden en verantwoordelijkheid bij inwoners te beleggen voor de groene woonomgeving. De besparing is in capaciteit, waardoor er minder inhuur hoeft plaats te vinden voor andere groenwerkzaamheden.
Groenonderhoud niveau Sober+ Bijstellen van onderhoudsniveau van B naar C / Scenario Sober+ was beschreven in het beheerplan en maakte een besparing van 165k. Dit omvatte echter ook een deel van verwijderen van plantenbakken en Bedrijventerrein naar C (zie eerdere maatregelgen) alwaar 137,5k opgenomen.	€ 138.000	€ 138.000	€ 138.000	€ 138.000	2	S	Het vestigingsklimaat neemt af, het aantal meldingen en dus personele inzet neem toe. Werkt beperkend op integrale aanpak. Note: bedrag komt voort uit het opgestelde beheerplan.
Verlagen budget Groot Onderhoud verhardingen Let op, er is al een bezuiniging ingeboekt vanaf 2026 van €75.000. Daar komt deze €50.000 dus nog bij. Het beoogde kwaliteitsniveau B kan dan nog steeds worden gerealiseerd alleen zal er wel minder asfalt en open verharding hersteld kunnen worden.	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	2	S	Risico is dat niet alles uitgevoerd kan worden onder de norm
Minder frequent schilderen lichtmasten & stabiliteitsmetingen Het minder vaak schilderen van lichtmasten en het uitstellen van stabiliteitsmetingen.	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	2	S	Ten aanzien van het straatbeeld versobert dit, door het later (of in bepaalde delen niet) doen van stabiliteitsmetingen is er minder zicht op de onderhoudstoestand van de armaturen. We voeren daarbij meer risicogestuurd beheer dan dat dit planmatig gebeurd.
Bezuiniging straatreiniging Verzochte autonome verhoging Areaaluitbreiding straatreiniging niet meenemen. Gevolg is minder vaak straatreinigen. Het budget voor de uitbesteding van wegen van wegen met onkruidbestrijding (dus zonder de eigen buitendienst) is €640.000. Daar komt bij vanwege areaaluitbreiding € 80.000 vanaf 2024 (vegen €50.000 en onkruidbestijding €30.000). Vanaf 2026 staat al de besparing van €90.000 ingeboekt. Per saldo resteert dan een budget van € 630.000. Als voor areaaluitbreiding niet wordt bijgeraamd (dus extra bezuiniging van €80.000 bovenop €90.000) wordt dit budget uiteindelijk € 550.000.	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	2	S	Vermeerdering van het afval op straat waardoor er op termijn meer Fixi-meldingen komen.
Bedrijventerrein van niveau B naar niveau C Welke gevolgen heeft het eventueel verlagen van het onderhoudsniveau voor het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO)? Met dat keurmerk zullen partijen zich inzetten voor een schoon, heel en veilig leef-, werk- en winkelgebied. Om het keurmerk te behalen moeten er afspraken en verplichtingen nagekomen worden om de kwaliteit te verbeteren voor de klanten, bezoekers en omwonenden. Het verlagen van het onderhoudsniveau heeft geen effect op het keurmerk (KVO) want dat gaat over met name veiligheidsaspecten. De vereiste kwaliteit voor het keurmerk is gewaarborgd, ook als het onderhoudsniveau naar beneden wordt bijgesteld.	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	3	S	Bedrag is een grove raming en moet nog berekend worden. Ook de duur van de overeenkomsten waardoor bijstellen niet mogelijk is moet nog bepaald worden.
Groenonderhoud niveau Sober In plaats van scenario sober plus wat € 137,5k oplevert, zou scenario sober (zonder plus) € 340K extra bezuiniging opleveren.	€ 340.000	€ 340.000	€ 340.000	€ 340.000	4	S	
Stoppen klinkertype UVOR Het niet (of in bepaalde zones) aanbrengen van klinkerverharding o.b.v. gebakken klinkers zoals in de UVOR is bepaald, in plaats daarvan betonnen klinkers toepassen en vaker hergebruik van bestaande.	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	4	S	Straatbeeld versobert hiervan.
Stoppen 800 bomen traject De inventarisatie leverde kleine 400 bomen op. Er kan gekozen worden om het traject te beeindigen. Bespaart in aanleg en onderhoud. Bedrag n.t.b.negatieve beeldvorming gezien de aandacht voor groen en adaptieve inrichting	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	4	S	bedrag n.t.b.negatieve beeldvorming gezien de aandacht voor groen en adaptieve inrichting
Verduurzamen openbare verlichting Versnellen verduurzamen openbare verlichting om zodoende de kosten te reduceren. Minder electra verbruik.	€ -	€ -	€ -	€ -	4	S	
Vervangingsplan riolering reduceren Kosten neutraal waardoor belastingdruk wel verlaagd kan worden in tarief rioolheffing waardoor OZB verhoogd kan worden.	PM	PM	PM	PM	4	S	

Perspectiefnota 2025-2028: Te nemen maatregelen

Bedragen zijn afgerond op € 1.000,-

(1= Zonder noemenswaardige consequenties / 2= Kan, maar consequenties aanvaarden / 3= Besparing weegt niet op tegen consequenties / 4= Politieke afweging raad)

Onderwerp en onderbouwing	2025	2026	2027	2028	Prioritering 1 t/m 4	S/I	Effect van het voorstel
Programma 3 Verkeer en Parkeren							
Verwijderen bloem/plantenbakken & hangbakken Op veel locaties staan bloembakken. Het verwijderen levert een besparing op in de kosten van de bloembakken en de personele inzet die daarmee gemoeid is.	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	4	S	Straatbeeld versobert hiervan.
Verminderen zones A niveau - routes - vaste planten Het verlagen van onderhoudsniveau op bepaalde routes, het omvormen van vaste planten naar grassen.	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	4	S	Straatbeeld versobert hiervan, ten nadele van werkzaamheden buitendienst. Is ook kapitaalvernietiging
Aanpassen maaibeleid Deel van de grassen die nu gemaaid worden als gazon omzetten naar ruig gras (maaien 2x per jaar). Het onderhoudsniveau van resterende gazons bijstellen tot niv. C.	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	4	S	Bedrag is een grove raming en moet nog berekend worden. Ook de duur van de overeenkomsten waardoor bijstellen niet mogelijk is moet nog bepaald worden. Het zal in de woonwijken voor onvrede zorgen omdat dit soms ook grasvelden kunnen zijn waarop gespeeld wordt of honden worden uitgelaten
Verminderen van speelplekken Het verminderen van speelplekken, en dan in bijzonder de kleinere speelplekken.	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	4	S	Kinderen bewegen al steeds minder, dit kan daar een verder negatief effect op hebben.
Vegen wegen Frequentie van vegen wegen verlagen en onderhandeling over tarieven met Meerlanden. Het budget voor de uitbesteding van vegen van wegen met onkruidbestrijding (dus zonder de eigen buitendienst) is € 640.000. Daar komt bij vanwege areaaluitbreiding € 80.000 vanaf 2024 (vegen € 50.000 en onkruidbestijding € 30.000). Vanaf 2026 staat al de besparing van € 90.000 ingeboekt. Per saldo resteert dan een budget van € 630.000. Als voor areaaluitbreiding niet wordt bijgeraamd (dus extra bezuiniging van € 80.000 bovenop € 90.000) wordt dit budget uiteindelijk € 550.000. Nóg verder bezuinigen kan door minder keren te gaan vegen maar zal uiteindelijk misschien zelfs wel een halvering van het aantal keren vegen betekenen.	PM	PM	PM	PM	4	S	
Strandpendel afschaffen Geen gemeentelijke bijdrage van € 45.000,- aan de strandpendel.	€ 45.000	€ 45.000	€ 45.000	€ 45.000	4	S	
Totaal programma 3 Verkeer en Parkeren	**€ 948.000**	**€ 995.000**	**€ 995.000**	**€ 995.000**			
Programma 4 Economie							
Budget Bevordering toerisme Voor bevordering toerisme is een structureel bedrag van € 230.000,- opgenomen in de begroting. Hiervan wordt een bedrag van € 50.000,- structureel niet benut. Dit betreft begroot budget van oud-Noordwijkerhout. Hiervan is inmiddels geharmoniseerd beleid opgesteld. Dit bedrag kan structureel worden bezuinigd.	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	1	S	
Budget Economische Zaken Voor economische zaken is een structureel bedrag van € 100.000,- opgenomen in de begroting. Hiervan wordt een bedrag van € 12.000,- structureel niet benut. Dit betreft begroot budget van oud-Noordwijkerhout. Hiervan is inmiddels geharmoniseerd beleid opgesteld. Dit bedrag kan structureel worden bezuinigd.	€ 12.000	€ 12.000	€ 12.000	€ 12.000	1	S	
Subsidie Stichting NL Space Campus Vanwege een externe subsidie (Kansen voor West) heeft de Stichting NL SPACE Campus een lager subsidiebedrag nodig van de gemeente (en ook van provincie). Dit was voor 2025 € 320.000,- en dit kan met € 70.000,- naar beneden worden bijgesteld.	€ 70.000	€ -	€ -	€ -	1	I	
Evenementensubsidie en veiligheidskosten Een besparing van € 25.000 op de evenementen subsidie (€ 250.000,- totaal structureel in begroting) en € 20.000 op de veiligheidskosten (€ 75.000,- totaal structureel in begroting). Veiligheidskosten bestaat sinds 2023 als tegemoet komen voor als de veiligheidskosten niet door de organisator gedragen kunnen worden.	€ 45.000	€ 45.000	€ 45.000	€ 45.000	1	S	Dat er mogelijk minder evenementen gesubsidieerd kunnen worden en er minder financiele bijdrage aan de veiligheidskosten geleverd kan worden
Budget overige uitgaven gemeentehuis Noordwijk Voor overige uitgaven gemeentehuis Noordwijk is een structureel bedrag van € 35.000,- opgenomen in de begroting. Voorgesteld wordt hierop € 15.000,- structureel te bezuinigen wegens onderuitputting.	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	1	S	
Budget overige uitgaven gemeentehuis Noordwijkerhout Voor overige uitgaven gemeentehuis Noordwijkerhout is een structureel bedrag van € 35.000,- opgenomen in de begroting. Voorgesteld wordt hierop € 25.000,- structureel te bezuinigen wegens onderuitputting.	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	1	S	
Budget gebouwenmanagement Voor gebouwenmanagement is een structureel bedrag van € 25.000,- opgenomen in de begroting. Voorgesteld wordt hierop € 10.000,- structureel te bezuinigen wegens onderuitputting.	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	1	S	
Subsidie Poppodium Voor de subsidie Poppodium is een structureel bedrag van € 25.000,- opgenomen in de begroting. Poppodium is al meerdere jaren geen subsidie voor aangevraagd. Subsidie kan structureel worden bezuinigd.	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	1	S	
Subsidie Stichting Music Blvd Voor de subsidie Stichting Music Blvd is een structureel bedrag van € 38.000,- opgenomen in de begroting. In de afgelopen jaren is het budget Subsidie Stichting Music Blvd niet volledig benut, verwachting is dat de komende jaren ook niet nodig is.	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	1	S	
Subsidie Bollenstreek Omroep (BO) Voor de subsidie Bollenstreek Omroep (BO) is een structureel bedrag van € 80.000,- opgeomen. In de afgelopen jaren is het budget Subsidie Omroep BO niet volledig benut, verwachting is dat de komende jaren ook niet nodig is.	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	1	S	

Perspectiefnota 2025-2028: Te nemen maatregelen

Bedragen zijn afgerond op € 1.000,-

(1= Zonder noemenswaardige consequenties / 2= Kan, maar consequenties aanvaarden / 3= Besparing weegt niet op tegen consequenties / 4= Politieke afweging raad)

Onderwerp en onderbouwing	2025	2026	2027	2028	Prioritering 1 t/m 4	S/I	Effect van het voorstel
Programma 4 Economie							
Schoonmaken strand Verlagen niveau schoonmaak strand (huidig budget 667K) 10% nemen we mee. Hoe zit het huidige contract in elkaar en wat zijn de mogelijkheden op de korte termijn	€ 67.000	€ 68.000	€ 70.000	€ 72.000	2	S	Er moet dan een keuze worden gemaakt in wat er minder/anders gaat worden gedaan in de strandschoonmaak. Consequentie kan zijn minder frequente schoonmaak en daardoor minder schoon.
Cultuur Thema 1: Iedereen doet mee Er kan bespaard worden op het budget overige uitgaven van thema 1 iedereen doet mee. Dit betekent wel dat de ambties moeten worden bijgesteld. De afdeling geeft aan dat als we hier op gaan bezuinigen dan heeft dit direct effect op dit thema en kunnen de ambities niet behaald worden	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	3	S	Het heeft geen voorkeur om hierop te bezuinigen omdat de ambities dan moeten worden bijgesteld. Dit heeft effect op kunst en cultuur buurt initiatieven en dus ook effect op op het participeren vanuit de wijken.
Cultuur Thema 2: Van Zee tot Bollenveld Er kan bespaard worden op het budget Overige uitgaven thema 2 Van Zee tot Bollenveld. Dit betekent wel dat de ambties moeten worden bijgesteld. De afdeling `geeft aan dat als we hier op gaan bezuinigen dan heeft dit direct effect op dit thema en kunnen de ambities niet behaald worden	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	3	S	Het heeft geen voorkeur om hierop te bezuinigen omdat de ambities dan moeten worden bijgesteld. Dit heeft effect op wat er kan worden aangeboden.
Muze in Noordwijk Muze sluiten. Geeft een effect op de subsidie en een effect op de te ontvangen huur	€ -	€ -	€ 320.000	€ 329.000	4	S	Geen ruimte meer voor repeteren en uitvoeringen van meerdere amateurverenigingen. Er vervalt dan een cultureel centrum. Het is een slecht weer voorziening in de regio en trekt sowieso mensen uit de regio aan voor oa theater.
Subsidie Stichting Noordwijk Marketing Stichting Noordwijk Marketing ontvangt een basissubsidie van € 634.348,- Verwachting is dat hier aanzienlijk op bezuinigd kan worden. Hiervoor is wel eerst een onderzoek nodig naar wat passend en "gebruikelijk" is. Ook moet de ruimte en eventuele ondersteuning worden geboden op bedrijfsvoering en fondswerving. Denk hierbij aan een periode van 2 jaar.Verdere uitwerking is nodig om hier een betere afweging te maken. De bedragen worden aangepast naargelang het onderzoek.	€ -	€ -	€ 100.000	€ 100.000	4	S	Het zet de verhoudingen met Stichting Noordwijk Marketing op scherp. Mogelijk kan er minder geleverd worden.
Totaal programma 4 Economie	**€ 364.000**	**€ 295.000**	**€ 717.000**	**€ 728.000**			
Programma 5 Onderwijs							
Gymnastiek onderwijs Structureel 150.000 vanwege verminderen buurtsportcoaches. In de begroting is een apart budget voor buurtsportcoaches vanuit SPUK voor 2025-2026 opgenomen.	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	1	S	
Gymnastiek onderwijs Vakonderwijs gymnastiek verminderen (Huidig budget € 450K)	€ -	€ -	€ 300.000	€ 300.000	2	S	
Totaal programma 5 Onderwijs	**€ 150.000**	**€ 150.000**	**€ 450.000**	**€ 450.000**			
Programma 6 Sport en Cultuur							
Onderhoud sportvelden Kosten van velden (aanleg en onderhoud), meer bijdrage van verenigingen voor onderhoud of totale kosten naar de clubs brengen. Per heden € 2,3 mio aan lasten. 10% van de kapitaallasten als bijdrage. 10% van 1.000.000,-.	€ -	€ 50.000	€ 100.000	€ 100.000	2	S	
Totaal programma 6 Sport en Cultuur	**€ -**	**€ 50.000**	**€ 100.000**	**€ 100.000**			
Programma 7 Sociaal Domein en Volksgezondheid							
Ontmoetingsplekken Ontmoetingsplekken: tijdelijke dekking uit SPUK GALA	€ 80.000	€ -	€ -	€ -	1	I	
Lokaal fonds leefbaarheid en sociale cohesie Lokaal fonds leefbaarheid en sociale cohesie: niet van de grond gekomen	€ 3.000	€ 23.000	€ 23.000	€ 23.000	1	S	
Subsidie Thuisbus Onderzocht kan worden of de inzet van de Thuisbus met behulp van vrijwilligers kan worden voortgezet. De inwoners van het Thuishuis zelf behoeven naar verwachting weinig begeleiding meer. De woonvorm staat nu zo'n twee jaar en loopt zonder problemen.	€ 16.000	€ 16.000	€ 16.000	€ 16.000	2	S	
Subsidie Automaatje De bezuiniging kan mogelijk gevonden worden in het organiseren van de koppeling via een online systeem. Dit moet nog onderzocht worden, maar kan mogelijk een deel van de personeelskosten weg halen.	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	2	S	
Welkomstavond nieuwe bewoners Uit een uitgevoerd enquête blijkt dat niet heel veel nieuwe inwoners zo'n welkomstavond noodzakelijk vinden. Wegens andere prioriteitstelling is er nog geen invulling aan de organisatie gegeven.	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	2	S	
Subsidie jeugdpreventie project In het sociaal domein is de afgelopen jaren flink ingezet op preventie. De gedachte hierachter is dat hiermee tijdig een (goedkopere) algemene voorziening wordt geboden en duurdere en zwaardere zorgtrajecten voorkomen worden. Overwogen kan worden om op deze budgetten te bezuinigen, aangezien hier geen wettelijke taak mee gemoeid is. Het risico bestaat echter dat het kind met het badwater wordt weggegooid. Aanbeveling is wel om te kijken of bij de beoordeling van een zorgaanvraag voldoende wordt verwezen naar algemene voorzieningen dan wel aanpassing het toetsingskaderkader hiervoor nodig is; bijvoorbeeld voor Voor ieder 1 in het kader van jeugdzorg. Dit zou op langere termijn moeten leiden tot een afMakking en daling van de dure jeugdzorg, en dat zal ook gemonitord moeten worden.	PM	PM	PM	PM	4	S	

Perspectiefnota 2025-2028: Te nemen maatregelen

Bedragen zijn afgerond op € 1.000,-

(1= Zonder noemenswaardige consequenties / 2= Kan, maar consequenties aanvaarden / 3= Besparing weegt niet op tegen consequenties / 4= Politieke afweging raad)

Onderwerp en onderbouwing	2025	2026	2027	2028	Prioritering 1 t/m 4	S/I	Effect van het voorstel
Programma 7 Sociaal Domein en Volksgezondheid							
Niveau armoedebeleid van 120% naar 110% brengen	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	4	S	
Het betreft het besparen op de Doe mee regeling. Het behalen van deze besparing is twijfelachtig en waarschijnlijk contraproductief.							
Signaalpunt tegen eenzaamheid	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	1	S	
Geadviseerd wordt te stoppen met het Signaalpunt tegen eenzaamheid. Dit heeft niet de resultaten opgeleverd waarop werd gehoopt.							
Totaal Sociaal Domein en Volksgezondheid	**€ 179.000**	**€ 119.000**	**€ 119.000**	**€ 119.000**			
Programma 9 Wonen en Ruimte							
Besparing gemeentelijke bijdrage overgang van Odwh	PM	PM	PM	PM	4	S	
Totaal programma 9 Wonen en Ruimte	**€ -**	**€ -**	**€ -**	**€ -**			
Programma 10 Financiën							
Precario	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	1	S	
Maximaal alle precario opleggen dan zit hier nog ongeveer € 30.000 ruimte in.							
Ruimte binnen kapitaallasten niveau	€ 450.000	€ 450.000	€ 450.000	€ 450.000	1	S	
10 procent van een totaal niveau van € 4.500.000,-							
Aframen post onvoorzien	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	1	S	
In de begroting hebben we ruimte voor incidenteel/structureel onvoorzien. Beide posten bedragen € 50K. Voorgesteld wordt hier € 50.000,- van af te ramen.							
Incidentele teruggave OZB woningen	€ 1.125.000	€ -	€ -	€ -	2	I	
Heroverwegen incidentele teruggave OZB woningen in 2025. Er staat nu voor € 1.125.000,- aan OZB korting in 2025. Met deze bezuiniging vervalt deze volledige korting.							
Taakstelling op subsidies	0	0	500.000	600.000	2	S	
Het college stelt voor - om naast enkele specifieke maatregelen op enkele subsidies (€ 191.000 in 2025 en € 121.000 vanaf 2026) - een taakstelling op te nemen op subsidies van € 500.000 in 2027 en € 600.000 structureel vanaf 2028 op het totaal van ruim € 9 miljoen (jaarschijf 2025) aan subsidies. De concrete invulling van deze bedragen en het proces dat hierbij gevolgd zal worden, wordt nog uitgewerkt. Bij de begroting zal de raad een plan van aanpak ontvangen voor dit proces en een overzicht van de incidentele en structurele verstrekte subsidies per taakveld in de afgelopen jaren. Het voorstel is om de besluitvorming over de concrete invulling van de genoemde bedragen, plaats te laten vinden bij de volgende Perspectiefnota. Op deze manier is er voldoende tijd voor de kaderstelling en procesontwerp, voor het gesprek met partners/ gesubsidieerde partijen, het tijdig aankondigen van de uiteindelijke taakstellingen, en een eventueel aanpassing van de subsidieverordening in gang te zetten.							
Kostendekkendheid leges	PM	PM	PM	PM	4	S	
Kostendekkendheid van de leges wordt op dit moment onderzocht door extern bureau. Dit heeft relatie met de Omgevingswet. Resultaten volgen in het derde kwartaal 2024.							
Ambtelijke formatie	PM	PM	PM	PM	4	S	
De ambtelijke formatie voor 2024 omvat per 1 mei uit 323,84 fte (exclusief griffie die 5,06 fte omvat) en een loonsom van € 27,9 miljoen (exclusief griffie). Er is behalve het budget voor ziektevervanging (structureel € 85K, behoudens incidentele bijstellingen bij VJN) geen apart budget voor inhuur. Inhuur wordt gefinancierd uit het genoemde budget ziektevervanging, vacatureruimte, of een specifiek projectbudget. Overwogen kan worden om in het kader van de bezuinigingen ook het ambtelijk apparaat een taakstelling op te leggen. Aangezien alle medewerkers een volwaardig takenpakket hebben en de werkdruk als hoog wordt ervaren en het bemensen van (belangrijke) dossiers niet altijd lukt vanwege de krappe arbeidsmarkt, is het nadrukkelijke advies – als de raad zou besluiten tot het opleggen van een taakstelling op het ambtelijke apparaat - om niet te kaasschaven, maar dat te doen op specifiek aangewezen taken/ dossiers zodat de verwachtingen helder zijn en de mogelijk ervaren werkdrukverhoging door de kaasschaafmethode tegen te gaan. Qua taken/ dossiers kan gedacht worden aan niet-wettelijke taken of het met een lager ambitieniveau uitvoeren van taken mits indien dat tot minder ambtelijke advisering of begeleiding leidt. De niet-wettelijke taken worden in aanloop naar de begroting nader geïnventariseerd en gekwantificeerd; ook de consequenties van het schrappen van formatie worden in beeld gebracht. Het gaat om geen of minder inzet op bijvoorbeeld: preventieve zaken in sociaal domein als armoedebestrijding en preventie op jeugd, welzijnsbeleid en geluk beleven, sport, groen, strand, minder inzet op telefonie, communicatie, inkoopondersteuning van Stichting Rijk, volstaan met 1 directeur, bestuursadvies, datagedreven werken, inboeken besparing ODWH door minder verwacht dubbel werk, toerisme etc etc etc.							
Formatie griffie, Rekenkamer etc.	PM	PM	PM	PM	4	S	
Analoog aan de overweging van de taakstelling op het ambtelijke apparaat, kan de gemeenteraad overwegen om een taakstelling op te leggen op de formatie van de griffie of ander budget dat de raad ter beschikking staat. De formatie voor 2024 omvat per 1 mei 2024 5,06 fte hetgeen een loonsom van € 493.800 behelst. Ook ander budget dat de gemeenteraad ter beschikking staat kan heroverwogen worden, zoals bijvoorbeeld het werkbudget van de rekenkamer. Vanzelfsprekend is deze optie, evenals de andere voorstellen en mogelijkheden, ter beoordeling van de raad.							
Totaal programma 10 Financiën	**€ 1.655.000**	**€ 530.000**	**€ 1.030.000**	**€ 1.130.000**			

Perspectiefnota 2025-2028: Te nemen maatregelen

Bedragen zijn afgerond op € 1.000,-

(1= Zonder noemenswaardige consequenties* / 2= Kan, maar consequenties aanvaarden* /
3= Besparing weegt niet op tegen consequenties / 4= Politieke afweging raad)

Onderwerp en onderbouwing	2025	2026	2027	2028	Prioritering 1 t/m 4	S/I	Effect van het voorstel
Te nemen maatregelen totaal	**€ 4.329.000**	**€ 3.141.000**	**€ 4.442.000**	**€ 4.557.000**			
Te nemen maatregelen incidenteel	**€ 1.275.000**	**€ -**	**€ -**	**€ -**			
Te nemen maatregelen structureel	**€ 3.054.000**	**€ 3.141.000**	**€ 4.442.000**	**€ 4.557.000**			
Te nemen maatregelen totaal met prioriteit 1 en 2 (opgenomen in perspectiefnota)	**€ 2.945.000**	**€ 1.754.000**	**€ 2.631.000**	**€ 2.733.000**			
Te nemen maatregelen incidenteel met prioriteit 1 en 2	**€ 1.275.000**	**€ -**	**€ -**	**€ -**			
Te nemen maatregelen structureel met prioriteit 1 en 2	**€ 1.670.000**	**€ 1.754.000**	**€ 2.631.000**	**€ 2.733.000**			

Bijlage 4 Plan van aanpak bezuiniging subsidies

Inleiding
In de Perspectiefnota 2025-2028 is een taakstelling op subsidies opgenomen. In deze paragraaf vindt u een plan van aanpak voor de realisatie van deze taakstelling. In dit plan van aanpak worden achtereenvolgens de doelen, het voorgenomen proces op hoofdlijnen, de uitgangspunten voor de analyse en tenslotte een voorbehoud benoemd.

Doel
Het doel is het opleveren van een voorstel aan uw raad ter bespreking bij de volgende perspectiefnota over mogelijke bezuinigingsmaatregelen op subsidies. In dit voorstel wordt in kaart gebracht hoe een structurele ombuiging van subsidies kan worden bewerkstelligd waarbij:

a. de negatieve maatschappelijke effecten worden beperkt;
b. de doelmatigheid van de subsidies wordt vergroot;
c. en de maatschappelijke impact is getoetst.

Proces
Het proces doorloopt 5 fasen.

1. *Inventarisatie*: een overzicht van alle subsidies verrijkt met een aantal kenmerken.
2. *Analyse*: de inhoudelijke beoordeling van de subsidies.
3. *Samenhang*: een beschouwing op de inzet van de subsidies in de context van maatschappelijke ontwikkelingen.
4. *Toetsing*: de bespreking van de bovengenoemde resultaten met de relevante adviesraden.
5. *Advies*: de beargumentering van keuzemogelijkheden en benoeming van bijbehorende risico's en kanttekeningen.

Het proces zal worden uitgevoerd in zeven maanden (oktober 2024 – april 2025), zodat het advies opgeleverd kan worden in april 2025. Dat wil zeggen oplevering voor de behandeling van de perspectiefnota in 2025.

Analyse
Bij de inhoudelijk beoordeling van de subsidies is het doel om de onderstaande 6 vragen te beantwoorden:

1. Doelmatigheid*:* Worden met de subsidie de gestelde beleidsdoelen behaald?
2. Kosten-baten analyses*:* Wegen de gemaakte kosten op tegen de maatschappelijke baten?
3. Alternatieven van overheidsfinanciering*:* Is een eigen bijdrage vanuit inwoners/deelnemers of samenwerkingspartners mogelijk?
4. *Uitvoeringspartners:* Kan een andere partij het goedkoper of lichter uitvoeren?
5. *Ambitieniveau:* Kan een taak op een lager niveau worden uitgevoerd, welke niveaus zijn mogelijk en welke kosten zijn daaraan verbonden?
6. *Andere afwegingen:* Vragen die gaande het proces als relevant naar voren komen.

Voorbehoud
Er zijn een aantal factoren die de oplevering van het bovenstaande kunnen beperken. Deze zijn:

a. *Bepalen maatschappelijke kosten en baten*
   Uit eerder uitgevoerde landelijke studies (zie onder andere het rapport "Preventie op waarde schatten" van Technische Werkgroep Kosten en Baten van Preventie) blijkt dat het bij subsidies moeilijk kan zijn om de maatschappelijke kosten en baten af te wegen. Dit kan ertoe leiden dat niet alle van boven vermelde vragen te beantwoorden zullen zijn.
b. *Maakbaarheid*
   De vragen gaan uit van een maakbare en stuurbare werkelijkheid. In de uitvoering blijken er praktische obstakels te bestaan waardoor maakbaarheid van het subsidielandschap beperkt is. Zo zijn er soms weinig alternatieve aanbieders van een interventie of is verlaging van het ambitieniveau niet werkelijk mogelijk omdat maatschappelijke partners dan niet meewerken.
c. *Bemensing*
   Het proces wordt met eigen medewerkers uitgevoerd. Zij bezitten namelijk over een gedetailleerde kennis van de verstrekte subsidies, de betrokken organisaties en het beleid dat hiermee wordt uitgevoerd. Dat betekent wel dat deze inzet boven op het bestaande werk moet worden uitgevoerd. Dit kan leiden tot herprioritering van de uit te voeren taken.

Bijlage 5 Amendement 3.a.1

Amendement leden Vermeulen (VVD), de Mooij (CDA), Meiland (NZLokaal), Van Bockhove (Lijst Salman), de Moor (Lijst de Moor), Van Herwaarden (D66) inzake Programmabegroting 2025-2028:

De gemeenteraad van Noordwijk in vergadering bijeen op 5 november 2024

Wijzigt het besluit behorende bij het raadsvoorstel Programmabegroting 2025-2028

Voorgesteld besluit

I. De Programmabegroting 2025-2028 vast te stellen en kennis te nemen van de Programmabegrotingssaldi en de afname van het eigen vermogen van € 19.048.000,- over de periode 2025-2028.

II. Het in de Programmabegroting 2025-2028 opgenomen investeringsplan vast te stellen.

*III. De investeringsbedragen in de jaarschijf 2025 conform het in de Programmabegroting 2025-2028 opgenomen investeringsplan beschikbaar te stellen, met uitzondering van de met een * gemerkte bedragen*

Nieuw besluit:

Toe te voegen besluitpunt IV

IV De onderstaande wijzigingen te verwerken in de Programmabegroting 2025-2028 inclusief de bijlagen.

Wijzigingen Programmabegroting 2025-2028

De bezuinigingsmaatregel van € 5.000 door het sluiten van Via Antiqua Noordwijkerhout zoals genoemd in bijlage 3 van de Programmabegroting 2025-2028 voor het jaar 2025 **niet** door te voeren;	€ 5.000
De bezuinigingsmaatregel van € 50.000, het flexibel budget binnen product handhaving algemeen zoals genoemd in bijlage 3 van de Programmabegroting 2025-2028 voor het jaar 2025 **niet** door te voeren;	€ 50.000
De bezuinigingsmaatregel op de Suswacht zoals genoemd in bijlage 3 van de Programmabegroting 2025-2028 voor het jaar 2025 **niet** door te voeren, maar wel af te schalen naar een bedrag van € 65.000 i.p.v. € 100.000;	€ 65.000
De bezuinigingsmaatregel van € 5.000 te stoppen met hondenpoepzakjes zoals genoemd in bijlage 3 van de Programmabegroting 2025-2028 **niet** door te voeren voor het jaar 2025;	€ 5.000
De bezuinigingsmaatregel op de evenementensubsidie en veiligheidskosten genoemd in bijlage 3 van de Programmabegroting 2025-2028 voor het jaar 2025 **niet** wordt doorgevoerd, maar wel wordt afgeschaald naar een bedrag van € 28.000 i.p.v. € 45.000;	€ 28.000
De bezuinigingsmaatregel op de straatreiniging van € 50.000 zoals genoemd in bijlage 3 van de Programmabegroting 2025-2028 voor het jaar 2025 **niet** wordt doorgevoerd;	€ 50.000
De bezuinigingsmaatregel op de subsidie Thuisbus van € 16.000 zoals genoemd in bijlage 3 van de Programmabegroting 2025-2028 voor het jaar 2025 **niet** wordt doorgevoerd;	€ 16.000
De bezuinigingsmaatregel op de subsidie Automaatje van € 15.000 zoals genoemd in bijlage 3 van de Programmabegroting 2025-2028 voor het jaar 2025 **niet** wordt doorgevoerd;	€ 15.000
De maatregel op het Project mentale gezondheid jongeren van €60.000 zoals genoemd in bijlage 2 (nieuwe beleid) van de Programmabegroting 2025-2028 dat vanwege de prioritering in de bijlage op niveau 3 zou beëindigen, alsnog te continueren voor het jaar 2025. Hiermee wordt deze maatregel feitelijk alsnog op prio 2 gezet.	€ 60.000
De voorgestelde incidentele teruggave in 2025 op onroerendezaakbelasting (OZB) van € 714.000 zoals genoemd in de Programmabegroting 2025-2028 op blz. 5 aan de vullen met € 411.000 tot het bedrag van € 1.125.000.	€ 411.000

Totaal wijzigingen t.o.v. concept Programmabegroting -/-- € 705.000

Deze wijzigingen als volgt te dekken:

Een bezuinigingsmaatregel van € 30.000 voor het jaar 2025 wordt doorgevoerd door te stoppen met de continue-metingen klanttevredenheid zoals genoemd in bijlage 3 van de Programmabegroting 2025-2028;	€ 30.000
Een bezuinigingsmaatregel van € 45.000 voor het jaar 2025 wordt doorgevoerd op het totale budget dat gemoeid is met opleidingen (€ 283.000) teambuilding/uitgaansdag (€ 42.000) zoals genoemd bijlage 3 van de Programmabegroting 2025-2028;	€ 45.000
Een bezuinigingsmaatregel van € 25.000 voor het jaar 2025 op het onderhoudsniveau bedrijventerrein van B naar C wordt doorgevoerd, waarbij het KVO keurmerk in stand blijft zoals genoemd in bijlage 3 van de Programmabegroting 2025-2028;	€ 25.000
Een bezuinigingsmaatregel voor het jaar 2025 op cultuur thema 2: Van zee tot bollenveld zoals genoemd in bijlage 3 van de Programmabegroting 2025-2028 wordt doorgevoerd;	€ 10.000
In het totale maatregelen van het nieuwe Bibob-beleid zoals genoemd in bijlage 2 van de Programmabegroting 2025-2028 te bezuinigen met € 40.000 in het jaar 2025;	€ 40.000
€ 555.000 van de € 800.000 die vanuit het positief resultaat uit 2023 in de Algemene reserves zijn gestort, uit de Algemene Reserve te halen en hiermee het verschil tussen de voorgestelde niet door te voeren bezuinigingen en de voorgestelde bezuinigingen te dekken.	€ 555.000

Totaal dekkingen € 705.000

Toelichting:

De raadsagenda ondersteunende partijen willen hiermee een richting geven aan het college waarbij elke partij een keuze heeft gemaakt vanuit de eigen partij principes.

In het algemeen vinden we een aantal bezuinigen onwenselijk en willen die maatregelen terugdraaien die direct invloed hebben op de inwoners, ondernemers of de veiligheid van onze gemeente.

Niet bezuinigen door het sluiten van Via Antiqua Noordwijkerhout

Wij bemerken dat vooral de oudere inwoners het sluiten van dit gemeentekantoor lastig vinden. We willen klantvriendelijk zijn en willen daarom dit kantoor openhouden.

bezuinigen op het handhaving algemeen

Niet flexibel budget binnen product

Om de veiligheid van ons dorp zo goed mogelijk te behouden willen we niet bezuinigen op dit punt. Het kunnen opplussen in situaties waar dit nodig zoals jeugdproblematiek of aanslagen op woningen vinden wij belangrijk.

Niet bezuinigen op de Suswacht

Wij vinden de veiligheid rond de uitgaansgebieden in de gemeente Noordwijk belangrijk. De suswacht is een van de maatregelen die genomen kunnen worden om de verstoring op openbare orde te voorkomen. Een verstoring kan betekenen dat de ontheffing niet verleend wordt, dat is niet wenselijk voor de ondernemers. Daarom willen we niet bezuinigen op de suswacht, maar wel een afschalen naar een bedrag van € 65.000 zoals ook in de Programmabegroting voor de jaren 2026, 2027 en 2028 staat.

Niet bezuinigen door te stoppen met hondenpoepzakjes

Een van de grootste ergernissen van inwoners is hondenpoep. Het ter beschikbaar hebben van poepzakjes rond uitlaatgebieden in depo-dogs afvalbakken helpt dit te verminderen. Daarom willen we hier niet op bezuinigen.

Niet bezuinigen op de evenementensubsidie

Evenementen zijn heel belangrijk voor onze gemeente, de gemeenschap en bezoekers. Wij willen dat er een budget om evenementen te organiseren en een financiële bijdrage in veiligheidskosten beschikbaar blijft, maar wel afschalen naar € 28.000 (i.p.v. € 45.000).

Niet bezuinigen op de straatreiniging van €50.000

Wij willen niet bezuinigen op straatreiniging. Een andere grote ergernis van inwoners is het niet onderhouden van openbare ruimtes, daarom willen we hier niet op bezuinigen.

Niet bezuinigen op de subsidie Thuisbus

We vinden het onwenselijk als de Thuisbus afhankelijk wordt van vrijwilligers en daardoor niet kan worden ingezet. De Thuisbus moet ter beschikking blijven voor het Thuishuis.

Niet bezuinigen op de subsidie Automaatje

De bezuiniging zou mogelijk gezocht kunnen worden in het organiseren van de koppeling via een onlinesysteem. Dit zal eerst onderzocht moeten worden voordat de subsidie zou kunnen komen te vervallen.

Niet bezuinigen op het project mentale gezondheid jongeren

In 2023 en 2024 heeft dit project gedraaid ter bevordering van de mentale gezondheid van jongeren. Het probleem is nog groeiende maar vanuit GALA is er geen budget. Wij vinden dat er niet gestopt moet worden met dit project.

Bezuinigen op opleidingen en teambuilding/uitgaansdag

Bij bezuinigen hoort ook dat je kijkt naar hoe je dit intern kunt doen, daarom stellen wij voor hier een kleine verschaling toe te passen waarbij indien nodig voor speciale gelegenheden en/of opleidingen incidenteel budget kan worden verleend.

Bezuiniging door te stoppen met continue metingen Klanttevredenheid

Op de structurele klanttevredenheid mogen wat ons betreft worden bezuinigd. Om incidenteel een meting te houden kan daarvoor incidenteel geld worden gebruikt.

Bezuinigen op het onderhoudsniveau Bedrijventerrein van B naar C

Wij stellen voor een lager onderhoudsniveau door te voeren waarbij het KVO- keurmerk nog steeds in stand blijft.

Bezuinigen op het cultuur thema 2: Van Zee tot Bollenveld

Dit thema is een cultureel project. In de afweging hoe een project goed tot zijn recht komt moet het totale programma worden afgewogen in samenwerking met Noordwijk Marketing. We zien dit graag terug in deze programmering.

Bibob-beleid

In het nieuwe Bibob-beleid wordt de aankomende jaren veel geld gestopt. Wij geloven in het beleid maar stellen vraagtekens bij de werking. Daarom stellen we voor het jaar 2025 een bezuiniging van € 40.000 op het totale budget van € 211.000 voor. Wij vragen daarbij aan de portefeuillehouder om aankomend jaar ons op de hoogte te houden van de ontwikkelingen op de Bibob.

De voorgestelde incidentele teruggave OZB

We willen de voorgestelde teruggave op onroerendezaakbelasting (OZB) van € 714.000 aanvullen met €411.000 tot het bedrag van €1.125.000. Dit bedrag is beloofd als lastenverlichting eigenaren woningen in 2025.

Het totaal aan bovengenoemde maatregelen leveren het volgende op:

Niet doorvoeren maatregelen	**€ 294.000**	
Voorgestelde dekking	**€ 150.000**	
Dekking te kort		**- € 144.000**
Aanvulling OZB-teruggave tot 1.125.000		- € 411.000
Totaal		- € 555.000
Algemene Reserve van de € 800.000 bijstorting in 2023	€ 555.000	

De jaarcijfers 2023 hadden een positief resultaat. Hiervan is € 800.000 in de Algemene Reserve bijgestort. Wij stellen voor om het tekort van € 555.000 uit de Algemene Reserve te halen. Wij vinden het nog steeds een goed financieel beleid om dit incidentele tekort uit de reserves van 2023 te halen.

Ten tijde van de behandeling van de programmabegroting in de raad op 5 november 2024 is bovenstaand amendement aangenomen. Dit amendement schrijft voor de voorgaande wijzigingen te verwerken in de Programmabegroting 2025-2028.

Dit is middels onderstaande begrotingswijziging verwerkt in de programmabegroting en de productenraming.

Programma	Programma Omschrijving	Product	Product Omschrijving	Kostenplaats	Kostenplaats Omschrijving	Kostensoort	Kostensoort Omschrijving	Rubriek	Jaar 2025	Omschrijving
PR07	Sociaal Domein en Volksgezondheid	P214	Jeugdzorg	66200040	Centrum Jeugd Gezin	438022	Overige uitgaven	Lasten	5.000	Via Antiqua niet doorvoeren
PR02	Veiligheid	P041	Handhaving Algemeen	61205030	Flexibele inzet	438022	Overige uitgaven	Lasten	50.000	Flexibel budget handhaving niet doorvoeren
PR02	Veiligheid	P009	Integrale Veiligheid	61203020	Integrale veiligheid OOV	438022	Overige uitgaven	Lasten	65.000	Suswacht niet volledig doorvoeren 65k IPV 100K
PR03	Verkeer en Parkeren	P261	Straatreiniging en Gladheidbestrijding	62104090	Bestrijding hondenoverlast	438034	Leveranties van derden	Lasten	5.000	Stoppen poepzakjes niet doorvoeren
PR04	Economie	P248	Toerisme	65702030	Evenementensubsidie	442003	Subsidies	Lasten	14.000	Evenementensubsidie bezuiniging niet doorvoeren
PR04	Economie	P248	Toerisme	65702030	Evenementensubsidie	438022	Overige uitgaven	Lasten	14.000	Veiligheidskosten niet volledig doorvoeren
PR03	Verkeer en Parkeren	P261	Straatreiniging en Gladheidbestrijding	62104020	Machinale straatreiniging	443301	Gemeenschappelijke regelingen	Lasten	50.000	Straatreiniging niet doorvoeren
PR07	Sociaal Domein en Volksgezondheid	P215	Algemene voorzieningen Wmo	66101070	Wmo ruimte eigen beleid	438022	Overige uitgaven	Lasten	16.000	Bezuiniging Thuisbus niet door voeren
PR07	Sociaal Domein en Volksgezondheid	P215	Algemene voorzieningen Wmo	66101070	Wmo ruimte eigen beleid	438022	Overige uitgaven	Lasten	15.000	Bezuiniging automaatje niet door voeren
PR07	Sociaal Domein en Volksgezondheid	P214	Jeugdzorg	66100070	Jeugd preventie project	438053	Incidentele lasten reserves	Lasten	60.000	Doorvoeren project mentale gezondheid jongeren
PR10	Algemene dekkingsmiddelen en reserves	P300	Algemene Dekkingsmiddelen	60613020	OZB woningen inkomsten	438022	Overige uitgaven	Lasten	411.000	OZB teruggave
PR01	Bestuur en Dienstverlening	P060	Burgerlijke Stand	60021200	Klanttevredenheidsonderzoeken	438022	Overige uitgaven	Lasten	-30.000	Stoppen met continu metingen klantevredenheid
PR01	Bestuur en Dienstverlening	P171	Personeelsadministratie	60041540	Arbeidsvoorwaarden	438008	Uitgaansdag/teambuilding	Lasten	-6.000	Bezuiniging Team building
PR01	Bestuur en Dienstverlening	P171	Personeelsadministratie	60041550	Personeelsbeheer	438010	Bijwonen cursussen en congressen	Lasten	-39.000	Bezuiniging opleidingen
PR08	Duurzaamheid en Leefomgeving	P266	Groenvoorzieningen	65704330	Sierbeplanting dagelijks/groot onderhoud	438057	Dagelijks onderhoud	Lasten	-25.000	Bezuiniging onderhoud bedrijventerrein
PR06	Sport en Cultuur	P117	Kunst en Cultuur	65300570	Thema 2 Van Zee tot Bollenveld	438022	Overige uitgaven	Lasten	-10.000	Bezuiniging thema 2
PR02	Veiligheid	P009	Integrale Veiligheid	61203020	Integrale veiligheid OOV	438022	Overige uitgaven	Lasten	-40.000	Bezuiniging Bibob Beleid
PR10	Algemene dekkingsmiddelen en reserves	P301	Resultaat Bepalen en Bestemmen	60100001	Programma 1 Bestuur en Dienstverlening	871000	Beschikking over reserve	Baten	-495.000	Amendement 3.A.1 Onttrekking algemene reserve TBV van begrotings tekort
PR10	Algemene dekkingsmiddelen en reserves	P301	Resultaat Bepalen en Bestemmen	60100007	Programma 7 Sociaal Domein en Volksgez.	871000	Beschikking over reserve	Baten	-60.000	Amendement 3.A.1 Onttrekking Algemene Reserve TBV Project Mentale gezondheid
				9900002	Algemene Reserve	471001	Uitname uit reserve	Lasten	555.000	Uitname uit Algemene reserve

Bijlage 6 Amendement 3.a.5

AMENDEMENT lid Meiland e.a. – Slacht de kip met de gouden eieren niet

De gemeenteraad van Noordwijk in vergadering bijeen op 5 november 2024; Wijzigt het besluit behorende bij het raadsvoorstel Vaststelling Programmabegroting 2025-2028

Overwegende dat:

- De programmabegroting 2025-2028 geen volledige structurele financiering voorziet voor de marketing en promotie van de gemeente omdat er ook gebruik wordt gemaakt van projectsubsidies. Deze hebben voor de organisatie van Noordwijk Marketing een onzeker hebbend karakter.
- Noordwijk Marketing een essentiële rol speelt in het versterken van het toerisme, de lokale economie en de aantrekkingskracht van de gemeente;
- Het verhogen van toeristenbelasting, forenzenbelasting en parkeerbelastingen mogelijkheden biedt voor structurele financiering van marketingactiviteiten zonder de algemene middelen te belasten;

Voorgesteld besluit:

I. De Programmabegroting 2025-2028 vast te stellen

Te wijzigen in:

Nieuw Besluit

1. Een extra subsidie van 135.000 EUR aan Noordwijk Marketing toe te kennen, zoals aangevraagd door Noordwijk marketing voor 2025 (plaatsvervangend voor de project subsidie)
2. De raming / begroting voor wat betreft parkeerinkomsten met 135.000 te verhogen
3. In samenwerking met Noordwijk Marketing te onderzoeken of de systematiek van een structurele financiering met vastgesteld percentage van de som van de toeristenbelasting, forenzenbelasting en/of parkeerbelastingen te reserveren voor Noordwijk Marketing, waarbij het jaar 2025 als peiljaar wordt gehanteerd. Met een maximum van 1 miljoen geïndexeerd En bij raad hierover voor Q2, 2025 met een raadsvoorstel te komen.

Toelichting:
Dit amendement zorgt voor een extra financiële impuls in 2025 en een (gewijzigde) structurele financiering vanaf 2026 ten behoeve van Noordwijk Marketing. De huidige subsidie blijkt ontoereikend te zijn om te voldoen aan alle afgesproken doelstellingen in het strategisch plan tussen Noordwijk Marketing en de Gemeente Noordwijk.
Er zijn meerdere gemeenten die aan hun marketing organisatie een percentage toekennen van de inkomsten van toeristenbelasting, forenzenbelasting en/of parkeerbelastingen, zoals de gemeente Leiden. De extra middelen voor 2025 worden gefinancierd uit het structurele begrotingsoverschot uit de parkeerbelasting. Al vele jaren wordt er een lager bedrag begroot tbv de parkeerbelasting dan we daadwerkelijk ophalen. Zie overzicht.
Vanaf 2026 wordt Noordwijk Marketing volledig gefinancierd op basis van de inkomsten van 2025 als peiljaar.
Door de jaarlijkse indexatie van deze belastingen is verdere indexering van de financiering niet nodig.

Charlotte Meiland
Raadslid van GroenLinks

Opbrengsten begroting 2025
Parkeerbelasting
Toeristenbelasting
Forenzenbelasting
Subsidie Noordwijk Marketing

Ondertekend door:

GroenLinks	VVD	CDA
Charlotte Meiland	Desirée van Paridon	Jordy de Mooij

Ten tijde van de behandeling van de programmabegroting in de raad op 5 november 2024 is bovenstaand amendement aangenomen. Dit amendement schrijft voor de voorgaande wijzigingen te verwerken in de Programmabegroting 2025-2028.

Dit is middels onderstaande begrotingswijziging verwerkt in de programmabegroting en de productenraming.

Programma	Programma Omschrijving	Product	Product Omschrijving	Kostenplaats	Kostenplaats Omschrijving	Kostensoort	Kostensoort Omschrijving	Rubriek	Jaar 2025	Omschrijving
PR04	Economie	P248	Toerisme	63402100	Stichting Noordwijk Marketing	442003	Subsidies	Lasten	135.000	Kip met de gouden eieren Noordwijk marketing
PR10	Algemene dekkingsmiddelen en reserves	P300	Algemene Dekkingsmiddelen	60630020	Parkeervoorzieningen	837000	Leges en rechten	Baten	-135.000	Kip met de gouden eieren Parkeerinkomsten

Bijlage 7 Amendement 3.a.7

AMENDEMENT LID Krüse (PVDI), Meiland (NZLOKAAL), Knapp (VVD), Mooij (CDA) over het 'on hold' zetten bouw Atrium Noordwijk.

De gemeenteraad van Noordwijk; in vergadering bijeen op 5 november 2024

Wijzigt het besluit onder beslispunt II bijhorend bij het raadsvoorstel programmabegroting 2025-2028 (762738)

Voorgesteld besluit:

II. Het in de Programmabegroting 2025-2028 opgenomen investeringsplan vast te stellen

Te wijzigen in:

Nieuw besluit:
II. Het in de Programmabegroting 2025-2028 opgenomen investeringsplan vast te stellen.
De volgende voetnoot toe te voegen aan programma 1 binnen het investeringsplan:

1. Geen uitvoering geven aan kostenpost exclusief voorbereidingskrediet van (ver)bouw Atrium Noordwijk (behoudens de reeds gemaakte kosten) totdat;

   - Een raadsbrede commissie is georganiseerd in Q1 2025, waarin duidelijkheid wordt verschaft en de volgende zaken aan bod komen:

   - Een onderbouwd plan met begrotingskader te presenteren voor de bebouwing van de binnentuin tot een multifunctionele raadszaal, met daarbij een uitsplitsing in kosten tussen uitsluitend een raadszaal en andere zaken, zoals verplaatsing KCC, herinrichting KCC, verplaatsing griffie, enz. Hierbij wordt voor de raadszaal uitgegaan van minimale investeringen voor representativiteit en functionaliteit.

   - Een onderbouwd plan met begrotingskader te presenteren voor de verbouwingskosten van een multifunctionele raadszaal in Noordwijkerhout, uitgaande van minimale investeringen voor representativiteit en functionaliteit.

- Inzicht te geven in de toekomstige exploitatiekosten van zowel de nieuwe multifunctionele raadszaal in de binnentuin als de exploitatiekosten van de raadszaal in het gemeentekantoor van Noordwijkerhout.
- Te onderzoeken in hoeverre de huidige locaties voldoende ruimte bieden aan het groeiend aantal fte's en daarbij inzichtelijk te maken onder welke omstandigheden of aanpassingen van welke parameters we naar de toekomst toe zouden kunnen volstaan met minder locaties voor huisvesting van onze ambtenaren.

Toelichting:
In 2021 heeft de raad ingestemd met het amendement voor de bebouwing van de binnentuin tot een multifunctionele raadszaal in het gemeentehuis in Noordwijk. Na ruim 3,5 jaar is er nog geen start gemaakt met deze bebouwing, en er is nog geen concreet plan aan de raad gepresenteerd.

Tijdens de behandeling van de perspectiefnota werd een amendement om het nieuw te bouwen Atrium in Noordwijk op de bezuinigingslijst te plaatsen met grote meerderheid aangenomen. Doordat de geamendeerde perspectiefnota niet werd aangenomen, is het amendement van destijds niet meer van toepassing.

Op 22 oktober is er een stand van zaken over "een multifunctionele raadszaal gemeentehuis Noordwijk" gepresenteerd, maar hierin werden appels met peren vergeleken. Ook zijn vragen beantwoord met betrekking tot het verbouwen van het Atrium in Noordwijkerhout tot functionele raadszaal. Dit was slecht onderbouwd.

De komende jaren worden vele miljoenen bezuinigd, wat impact zal hebben op de welvaart en het welzijn van onze inwoners. Wij zijn ons er zeer van bewust dat investeren in een project waar onze inwoners weinig tot geen profijt van hebben, in een tijd van bezuinigingen als onrechtvaardig kan worden ervaren. Het is des te belangrijker om binnen het bovengenoemde kader alle feiten en cijfers met betrekking tot kosten en eventuele besparingen voor de raadszaal en de huisvesting van het ambtenarenapparaat op tafel te krijgen om een zorgvuldig besluit te kunnen nemen. Voor nu vinden wij het verstandiger om het project 'on hold' te zetten.

Conclusie: een optelsom van vraagtekens en onduidelijkheden. Wij zien graag dat er gedegen onderzoek wordt gedaan naar de genoemde aspecten bij het nieuwe besluit en dat dit aan de raad en inwoners wordt gepresenteerd, zodat een zorgvuldige afweging gemaakt kan worden.

Ondertekend door:

Partij van de Inwoners	Nzlokaal	VVD	CDA
Ivar Krüse Karin	Meiland	Knapp	De Mooij

Ten tijde van de behandeling van de programmabegroting in de raad op 5 november 2024 is bovenstaand amendement aangenomen. Dit amendement schrijft voor de voetnoot (zie in dit amendement) toe te voegen aan programma 1 binnen het investeringsplan. Dit is verwerkt in deze programmabegroting op pagina 160 en 161.

Lijst van afkortingen

Lijst met afkortingen		
Afkorting		Omschrijving
A		
	ABF	Axon, BSM en Focus
	ALV	Algemene Ledenvergadering
	AMvB	algemene maatregel van bestuur
	APV	Algemene Plaatselijke Verordening
	AVA	Algemene vergadering van Aandeelhouders
B		
	B&O	Beheer en Onderhoud
	BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
	BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
	BCF	btw-compensatiefonds
	BIE	Bouwgronden In Exploitatie
	BIZ	Bedrijven Investerings Zone
	BI-zone	bedrijfsinvesteringszone
	BKOR	Beeldende Kunst in Openbare Ruimte
	BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
	boa	buitengewoon opsporingsbeambtenaar
	BOC	Beheer openbare ruimte civiel
	BSO	Buitenschoolse opvang
	BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
	BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
C		
	CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
	cfm	conform
	CIB	Centraal Inlichtingenbureau
	COA	Centraal Orgaan opvang asielzoekers
	COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheid
	COM	Communicatie
	CROW	Centrum voor Regeling en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek
D		
	DCS	Directie, control en strategie
	DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
E		
	EMU	Economische en Monetaire Unie
	ESA	European Space Agency
	ESTEC	European Space Research and Technology Centre
	ETP	Economie, toerisme en participatie

Lijst met afkortingen		
Afkorting		Omschrijving
F		
	Fte	fulltime-equivalent
G		
	gft	groente-, fruit- en tuinafval
	GGD	Gemeentelijke of Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
	GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio
	GOA	Gemeentelijk onderwijs achterstandenbeleid
	GOM	Greenport Ontwikkelingsmaatschappij
	GR	Gemeenschappelijke Regeling
	GREX	grondexploitatie
H		
	HALT	Het Alternatief
	HHR	Hoogheemraadschap Rijnland
	HLT	Hillegom, Lisse en Teylingen
	HOV	Hoogwaardig openbaar vervoer
I		
	I&A	Informatisering en Automatisering
	iAWKp	Integraal Afvalwater Ketenplan
	ICT	informatie- en communicatietechnologie
	IGM	Informatie- en gegevensmanagement
	IHP	Integraal Huisvestingsplan
	IKB	Individueel Keuzebudget
	INC	incidenteel
	INV	investeringen
	IP	investeringsplan
	ISD	Gemeenschappelijke Regeling Intergemeentelijke Sociale Dienst
	ISG	Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport Duin- en Bollenstreek
	IVP	Integraal Veiligheidsplan
J		
	JGZ	jeugdgezondheidszorg
	JOGG	Gezonde jeugd, gezonde toekomst (voorheen Jongeren op gezond gewicht)
	JOV	Juridisch - openbare orde - veiligheid
	jr	jaar
	JZ	Juridische zaken

Lijst met afkortingen		
Afkorting		Omschrijving
K		
	KCC	Klantcontactcentrum
	KDB	Gemeenschappelijke Regeling werkbedrijven Kust-, Duin- en Bollenstreek
	kg	kilogram
	KL	kapitaallasten
	KSN	Kustsurfvereniging Noordwijk
	kso	kosten-en-samenstellingsonderzoek
	kst	kosten
L		
	LIOR	Leidraad Inrichting Openbare Ruimte
	LISA	Landelijk Informatiesysteem Arbeidsplaatsen
M		
	MAS	Maatschappij
	MDT	maatschappelijk diensttijd
	MIP	meerjarig investeringsplan
	MJOP	meerjarenonderhoudplanning
	MJR	meerjarenrekening
	MKB	midden- en kleinbedrijf
	MPG	meerjarenperspectief grondexploitaties
	MSD	Merck, Sharp & Dohme
	mva	materiële vaste activa
	MZVT	Maatschappelijke Zorg en Veilig Thuis
N		
	Nedvang	Nederland Van Afval naar Grondstof
	NHG	Nationale Hypotheek Garantie
	NIEGG	niet in exploitatie genomen gronden
	nnb	nog niet bekend
	NRB	Noordwijkse Reddingsbrigade
	NV	naamloze vennootschap
	NW	Noordwijk
	NWH	Noordwijkerhout
O		
	ODWH	Omgevingsdienst West-Holland
	OPK	Oud papier en karton
	OR	Openbare Ruimte
	OSS	Onderwijs, sport en subsidie
	OZB	onroerendezaakbelastingen

Lijst met afkortingen		
Afkorting		Omschrijving
P		
	p	product
	PBD	Plastic verpakkingen, Blik en Drinkpakken
	PM	pro memorie
	PMD	Plastic, Metaal en Drankkarton
	PPS	Publiek Private Samenwerking
	PRIS	Parkeer Route Informatiesysteem
	PRU	Projecten ruimte
Q		
R		
	RAV	Regionale Ambulancevoorziening
	RBR	Ruimtelijk beleid en regie
	RDOG	Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg
	RIF	Regionaal Investeringsfonds
	RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
	RO	Ruimtelijke ontwikkeling
	RZB	roerende-zaakbelastingen
S		
	SJC	Sint Jeroens Club
	SOZ	Service Organisatie Zorg
	SSA	strategische samenwerkingsagenda
	Stichting RIJK	Stichting Regionaal Inkoopbureau Ijmond en Kennemerland
	STR	structureel
	SVN	Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten
T		
	t/m	tot en met
	TWN	tussentijdse winstneming
	TWO	Tijdelijke Werkorganisatie
U		
	UVOR	Uitwerking Visie Openbare Ruimte

Lijst met afkortingen		
Afkorting		Omschrijving
V		
	VAB	vuilafvoerbedrijf "Duin- en Bollenstreek"
	vd	van de
	vh	voorheen
	vm	voormalig
	VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
	Vpb	Vennootschapsbelasting
	VRHM	Veiligheidsregio Hollands Midden
	vsv	voortijdig schoolverlaten
	VTH	Vergunning - toezicht en handhaving
	VTU	Voorbereiding en Toezicht op de Uitvoering
	vz	voorzieningen
W		
	Wet Bibop	Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
	Wet Fido	Wet financiering decentrale overhede
	Wet Hof	Wet houdbaarheid overheidsfinanciën
	WGS	Wet gemeentelijke schuldhulpverlening
	Wkb	Wet kwaliteitsborging voor het bouwen
	Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
	Woo	Wet open overheid
	WOZ	Waardering onroerende zaken
X		
Y		
Z		

gemeente
Noordwijk

Voorstraat 42
2201 HW Noordwijk
T. 071 - 36 60 600
gemeente@noordwijk.nl
www.noordwijk.nl